Jubelalbum

utgifvet med anledning af

NEW YORK-KONFERENSENS

af

Augustana-Synoden

FEMTIO-ÅRSFEST

i

Grassflat, Pa.

1920

De Bruk
284.1A
Au4c

21641

JUBELALBUM

utgifvet med anledning af

NEW YORK-KONFERENSENS

af Augustana-Synoden

FEMTIO-ÅRSFEST

i

GRASSFLAT, PA.

1920

ROCK ISLAND, ILL.
AUGUSTANA BOOK CONCERNS TRYCKERI OCH BOKBINDERI
1921

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	SID.
Företal	5
Konferenspredikan af dr M. Stolpe	7
Välkomsthälsning af dr C. J. Youngberg	18
Predikan af pastor F. N. Anderson	20
Predikan af pastor K. A. Martin	25
Predikan af pastor J. J. Younggren	30
Predikan af pastor L. F. Nordstrom	37
Predikan af pastor C. N. Clemens	43
Tal af pastor H. Luther Wilson	49
Predikan af pastor Eric Bowman	55
Predikan af pastor Emil F. Bergren	60
Tal af pastor John Eastlund	65
Predikan af pastor J. P. Samuelson	71
Skriftetal af pastor J. A. Carlstrom	76
Predikan af pastor Göran E. Forsberg	81
Predikan af pastor C. O. Bomgren	92
Utkast till predikan af pastor A. B. Lilja	97
Föredrag af dr L. H. Beck	98
Högtidstal af dr L. G. Abrahamson	109
Hälsningstal af dr S. G. Hägglund	115
Hälsningstal af dr P. J. O. Cornell	119
Hälsningstal af rektor C. G. Erickson	121
Hälsning från dr C. E. Lindberg	123
Hälsning från dr C. F. Johansson	125
Tal af pastor Joseph D. Danielson	127
Tal af pastor Gustaf Lindström	129
Tal af pastor Olof Lundgren	134
Tal af pastor Daniel Nystrom	139
Tal af pastor John Johnson	143
Tal af pastor J. C. Westlund	145
Tal af pastor J. A. Rinell	149
Tal af pastor A. S. Pearson	152
Tal af pastor Otto O. Oleen	156
Tal af dr A. E. Ericsson	160
Föredrag af pastor John Fr. Nordstrand	166
Föredrag af pastor C. E. Holmer	173
Föredrag af pastor A. W. Stark	181
Tal af pastor J. V. Benson	186
Tal af pastor Carl Jacobson	189
Tal af syster Elfrida Sandberg	193
Tal af fru Felix V. Hanson	198

FORORD.

Vid sitt femtionde årsmöte uppdrog New York-konferensen åt en kommitté att utgifva en jubelskrift på grund af konferensens 50-årsjubileum och till medlemmar i denna kommitté valdes pastorerna dr L. H. Beck, dr C. J. Youngberg, Göran E. Forsberg, dr Mauritz Stolpe och dr A. E. Ericsson samt herrar V. Berger och John H. Benson. Denna kommitté, som erhöll full handlingsfrihet, har efter åtskilliga öfverläggningar ansett lämpligast låta jubelskriften innehålla de predikningar och tal, som höllos vid mötet och ha vi lyckats med ett par undantag samla alla dessa. Dessa predikningar och tal utgöra andliga skatter, hvilka ej blott skola minna om jubelfestens högtidsdagar utan äfven tjäna vårt folk till uppbyggelse och ledning. Gärna hade vi önskat få äfven några ord från hvar och en af de pastorer, hvilka icke uppträdde vid jubelmötet, men så få hörsammade vår anmodan om bidrag, att vi ansågo bäst införa endast det, som i form af predikan och tal förekom vid mötet. Beträffande illustrationer ha vi, på grund af de ytterst stegrade prisen på illustrationsmaterial, måst inskränka oss till det allra yttersta. Tanken att kunna införa fotografier af de lekmän, som deltogo i jubelmötet liksom öfver konferensens kyrkor måste för kostnadens skull öfvergifvas.

Måtte nu detta jubelalbum, som närmast afser att hugfästa minnet af New York-konferensens 50-årsfest, få utgå i vår Herres och vår kyrkas tjänst och mana oss alla att prisa honom, som i öfverflödande nåd och godhet så rikligen välsignat vår konferens under dessa flydda femtio år.

KOMMITTEEN.

KONFERENSPREDIKAN

vid konferensmötets öppnande i Grassflat, onsdagen den 12 maj af konferensens pres., dr Mauritz Stolpe.

I JESU NAMN.

TÄNK *på de dagar, som fordom varit; akta på förgångna släktens år.* Innan den store folkledaren och gudstjänaren Moses gick från Moabs hedar upp på spetsen Nebo, af berget Pisga, hvarifrån han öfverskådade det land, som Herren med ed lofvat åt Abraham, Isak och Jakob, afslutade han sin underbart enastående ämbetsgärning med en mäktigt gripande afskedssång och en af siarord mättad välsignelse öfver Israels stammar. I det andliga skaldestycket förekomma ingångsorden: "Tänk på de dagar, som fordom varit; akta på förgångna släktens år." Denna uppmaning läses i deuteronomions eller den andra lagens (d. ä. femte Mosebok) 32 kapitels 7 vers.

Tänk på de dagar, som fordom varit. Till dessa hörde *skapelsedagarna, löftes- och förbunds- och frälsningsdagarna,* men ock *syndafallets* dagar i paradiset, före floden, i öknen o. s. v. samt *dödsdagarna,* då "alla varelser på jorden utplånades och allenast Noa räddades jämte det som var med honom i arken"; då Herren "omstörtade städerna Sodom och Gomorra med hela Slätten och alla dem som bodde i städerna och det som växte på marken"; dödsdagarna i Egypten, då allt förstfödt dog; i Röda hafvet, då Faraos hästar, ryttare och hela här omkommo; under ökentåget, då mycket folk i Israel blef dödadt.

Tänk på de dagar, som fordom varit, sade sångaren. Han tillade: *akta på förgångna släktens år.*

Akta på ett förgånget släktes tillbjudna och förspillda ett hundra och tjugu bättringsår, förgångna släktens nådeår i Kanaan, de sju goda och de sju hungersåren under Josefs tid, förgångna släktens träldoms-

år i Egypten, och det förgångna släktets fyrtio vandringsår i öknen. Till detta släkte skulle Moses själf snart höra, ty hans lifs afton skymde.

Tänk på dagarna, akta på åren! Asaf kväder (psalmen 77: 6): "Jag tänker på forntidens dagar, på år, som längesedan gått." Flydd tid är lärorik, ty den återspeglar Guds godhet, vishet och rättfärdighet.

Älskade åhörare, svanesången från moseharpan på Moabs hedar har ej tystnat. Vi höra i afton vid början af denna konferens' femtionde årsmöte denna ton, denna uttrycksfulla återklang: Tänk på de dagar, som fordom varit; akta på förgångna släktens år.

Tänk på de första konferensdagarna och det första mötet af New York-konferensen i Wilcox, Pa., 1870, då förhandlingarna öppnades med bön och predikan öfver orden i Hebr. 12: 22—24: "I hafven kommit till Sions berg och till den lefvande Gudens stad, det himmelska Jerusalem, och till de otaliga änglar och till högtidsskaran och församlingen af de förstfödda, som äro uppskrifna i himmelen, och till Gud, som dömer alla, och till de fullkomnade rättfärdigas andar och till det nya förbundets medlare, Jesus, och till stänkelseblodet, som talar bättre än Abels blod."

De dagarna stå ännu i förbindelse med vår konferens alla dagar och år, med märkelsedagarna i vårt hemlands kyrka, i hela den lutherska kyrkan och apostlakyrkan samt med den första kristna pingstdagen och Människosonens dagar: Hans födelsedag, den stora försoningsdagen vid hans död samt Jesu uppståndelses och himmelsfärds dagar.

Akta på de grundläggande åren af det släkte, som tillhörde apostlakyrkan, nödåren af de släkten som tillhörde den blomstrande martyrkyrkan, missväxtåren af de släkten, som voro förbundna med den förfallna medeltidskyrkan, pånyttfödelsens år af släkten, som tillhört reformationens kyrka. Låtom oss ock akta på arbetsåren af det gångna halfseklet af New York-konferensens tillvaro med deras sträfvan, möda och flit samt den rika välsignelse Gud gifvit åt arbetarna och deras planteringar i Herrens vingård.

Sen, hvad Herren åstadkommit, trots brister och skröpligheter hos sina redliga tjänare. Skåden hans underbara gärningar och lofsjungen hans tillbedjansvärda namn, hvilket klingar i änglasången ofvan skyn, där lofvet fullkomnas, och i psalmsången i den stridande kyrkan, där lofvet väl mänges med suckan, men likväl uppstiger till den Eviges tron.

Uppstån och instämmen i efterföljande högtidspsalm:

(Sv. ps. 3: 5—7).

Bön.

Outsägligt lofvärde Gud, tillbedjande nalkas denna menighet af ordets förkunnare, valda församlingsombud och här bosatta trosförvanter Din nådastol. Oförtjänta äro vi af denna tillgång, ovärdiga äro vi att nalkas Dig för att tala med Dig. Vi äro icke bättre än våra fäder, men liksom de fromme bland dem åberopade Kristi förtjänst, så göra ock vi.

I Jesu namn bära vi fram tacksägelse, lof och ära till Dig, treenige Gud, och minnas därvid Din godhet och trofasthet mot vårt folk, som under senast flydda halfsekel varit bosatt i detta lands östra stater. Under Ditt hägn har under denna tid en gren af Din kyrkas träd här utvecklats från ringa början. Fruktbringande hemmission har här utöfvats: Församlingar hafva bildats, kyrkor uppförts, ordets tjänare utsändts, döpelsens och altarets sakrament förvaltats, kristliga skyddshem för värnlösa barn och åldringar samt skolor inrättats. Herre, vår Gud, det är allt Ditt verk. Din är äran. Med tanken på kommande dagar och år för vår kyrka bedja vi Dig, sannskyldige öfverstepräst, Jesus Kristus, gif nåd för nåd af Din fullhet åt pastorer och församlingar i närvarande och kommande tid: Vishet, allvar, brinnande håg till bön, ordets bruk och kyrkligt arbete. Inneslut oss och vårt folk, äfven det som nu står utom kyrkan, i Din förbön. Bestänk dem som tro med Ditt försoningsblod. Sänd oss Din Ande, som allena kan rätt vägleda irrande själar, upplysa och omvända dem, förnya och förädla de trogna samt ena dem i Kristi tro, i inre och yttre gemenskap. Det verk Du i oss begynt värdes ock fullborda! För Din förtjänsts och förböns skull, Guds Son, välsigna ditt folk. Amen. Fader vår etc.

Text: Filip. 3: 12—14.

Öfvergången från ingångsorden till textens innehåll synes kanske svårfunnen. De förra betona hågkomsten, då texten däremot förordar förgätenhet, af det förflutna.

Hvarken Paulus eller någon annan af bibelns helige författare och öfriga fromhetstyper har dock förgätit den tillryggalagda vägen af Guds uppenbarelser, styrelse och ledning i historien. Ett djupt, ett allvarligt begrundade af Guds vägar i gången tid för tanken både till den närvarande och tillkommande tidens öfversinnliga värde, ja, ända fram till evighetens klang- och jubelår för Sions igenlösta och förlossade fångar. *"Jesus Kristus i går och i dag och han desslikes i evighet."* Guds kärlek, frälsningsråd och utkorelse af evighet, Kristi försoningsdöd och uppståndelse samt Andens helgelseverk i tiden skola

förklaras och härliggöras för helgonen i evighet. Den som jagar mot detta mål förgäter det som ligger bakom af det icke bestående eller fåfängligheten.

Hvad en enskild löpare på den andliga vädjobanan och Kristi kyrka under *sitt* framåtskridande än fått skåda i tron och erfarenheten, så besannar sig likväl ständigt Kristi förutsägelse till Natanael: *"Större ting än dessa skall du få se"* (Joh. 1: 50.)

Samlom våra tankar vid följande predikoämne:

Fullkomlighetens mål och segerlönen i Kristus Jesus samt hvartill båda uppfordra dem, som blifvit vunna af honom.

I. FUNNEN ELLER FATTAD AF KRISTUS JESUS SÅSOM HANS EGEN ÄR HVAR OCH EN MÄNNISKA, SOM BLIFVIT STANNAD, UPPLYST OCH HELGAD AF HONOM.

Ohejdadt rusar en syndare fram på egna, självvalda vägar. Stundom är det lastens och brottets vägar syndaren föredrager, stundom är det högmodets, självbelåtenhetens och egenrättfärdighetens stigar han utväljer. Saulus utstakade det blinda nitets och fanatismens stråkväg. Han afskydde kristendomen, han hatade de kristna och förföljde Kristus själf. Saulus hade gillat den orättfärdiga dödsdomen, framtvingad af cyrenéerna och alexandrinerna m. fl., öfver Stefanus. Han andades alltjämt hat och mordlust mot Herrens lärjungar och begaf sig med fullmakt från öfversteprästen till Damaskus för att föra män eller kvinnor af den kristna läran bundna till Jerusalem.

Den andligt förblindade syndaren är hänsynslös i sitt hejdlösa lopp och störtar sig omsider utför branten ned i det svindlande djupet af evigt fördärf, såvida icke Jesus får stanna honom.

De kristnes ifrige förföljare från Tarsus hejdades icke i rufvande mordlystnad af sitt irrande samvete, af fromma kvinnors tårar och böner, af deras och kristtrogna mäns ståndaktighet och hjältemod, då han inspärrade många af de heliga i fängelse (Apg. 26: 10) och försökte gång på gång att genom straff tvinga dem till hädelse (v. 11). Men Jesus af Nazareth stannade Saulus på vägen till Damaskus. Kringstrålad af ett sken från himmelen, klarare än solens glans, föll han till jorden och hörde en röst säga till honom på hebreiska: "Saul, Saul, hvarför förföljer du mig? Det är svårt för dig att spjärna mot udden". Och på Saulus fråga: "Hvem är du, Herre?" svarade Herren: *"Jag är Jesus, den som du förföljer."*

Herren Jesus stannar syndaren i hans fria lopp på syndens vägar, då han låter honom få förnimma kraften af sitt ord med ljus i det

mörka förståndet, med värme i det kalla hjärtat och med oro i det säkra samvetet. Den kallande och uppväckande nåden omväxla med hvarandra, på det att syndaren må fatta, dels att Gud icke vill hans död, ehuru han gjort sig förtjänt af evig död, och dels hvad sorg det medför att trotsa Herren. När syndaren likt Saulus kommer i andlig nöd och åkallar Jesu namn, så följer den evangeliska upplysningen såsom Saul fick erfara denna nådeverkan, då han af lärjungen Ananias hörde och behjärtade evangelii förkunnelse. Med nådens ord verkar Guds Ande sedan hos den redan döpta människan tron och den andliga uppståndelsen eller pånyttfödelsen. Helgad genom rättfärdiggörelsen och nya födelsen, är människan vunnen eller fattad af Kristus Jesus. Därom skrifver, enligt textens ord, Paulus, som, vorden en ny människa, äfven fick detta nya namn: "Icke att jag redan har vunnit det eller redan är fullkomnad, men jag far därefter, att jag må fatta det, emedan jag ock har blifvit fattad af Kristus Jesus" (v. 3: 12).

När Guds Ande helgat en människa genom tron, så har Kristus fattat eller tagit henne i besittning såsom sin dyrköpta egendom, hvarigenom hon kan säga med bruden i Höga Visan: *"Jag är hans" (eller min väns")*. Härom skrifver Paulus till korintierna (6: 19, 20) "I ären icke edra egna, ty I ären dyrt köpta." Härmed öfverensstämmer Luthers utläggning öfver andra artikeln: *Min Herre — har återlöst, förvärfvat och vunnit mig — — — på det jag skall vara hans egen.*

II. Segerlönen, som väntar Jesu egna vid den himmelska kallelsens yttersta mål.

Den himmelska kallelsen utgår från Gud och förmedlas genom Kristus Jesus. Härom handla orden i texten: *Guds kallelse ofvanefter i Kristus Jesus.* Då ordet om Honom läses och predikas, så förmedlas den himmelska kallelsen från Gud. Gudomligt allvar, gudomlig sanning och verkan ingå i denna kallelse. Gud vill och mäktar det han kallar till. För honom är det möjligt att verkställa kallelsens afsikt.

Den himmelska kallelsens yttersta mål står vid vädjebanans slut och början af fullkomligheten och är alltså slutmålet och fullkomlighetens mål. Den himmelska kallelsens yttersta mål står icke vid början, på midten eller nära slutet af löpbanan, utan vid dess yttersta punkt.

Det hör alltså till hvar och en, som önskar uppnå banans slutmål, att icke blott begynna och fortsätta, utan äfven fullborda loppet. Slutmålet är ock fullkomlighetens mål eller början af det nya, öfversinnliga, utvecklingsrika och eviga lifvet.

Huru mån Gud är att den himmelska kallelsen skall utgå ända till världens ändar, synes t. ex. af vår Frälsares liknelse om den stora måltiden i Lukas evangeliums 14 kapitel, där det läses, att den man, som tillredt det stora gästabudet, först utsände sina tjänare till gator och gränder i staden för att kalla fattiga och krymplingar, blinda och halta samt sist till vägar och gärden för att nödga dem han träffade på att komma till bordet i Guds rike.

Denna himmelska kallelse har mottagits af hvar och en människa, som blifvit fattad af Kristus Jesus och är hans egendom.

Vid vädjebanans slutmål, som ock är fullkomlighetens mål, väntar segerlönen.

Denna segerlön har Kristus vunnit och förvärfvat. Han har kämpat och vunnit seger öfver döden och helvetet. I lidandet har han bevisat sig vara ett lamm och i striden ett lejon. "Han har vunnit seger med sin högra hand och med sin heliga arm" (Ps. 98: 1). "Döden är uppslukad i seger. Du död, hvar är din udd; du dödsrike hvar är din seger?" (1 Kor. 15: 54, 55). "Men Gud vare tack, som gifver oss segern genom vår Herre Jesus Kristus" (v. 57).

Genom den seger Kristus vunnit skall ock en Kristi stridsman segra. I en psalm af sångarbröder, Koras söner, läses (84: 6, 8): "Saliga äro de människor, som i dig hafva sin starkhet, de hvilkas håg står till dina vägar. — — De gå från kraft till kraft; så träda de fram inför Gud på Sion." Och Paulus utropar: "Gud vare tack, som alltid förer oss i triumf i Kristus" (2 Kor. 2: 14).

Segerlönen, som väntar vid den himmelska kallelsens yttersta mål, kallar Paulus rättfärdighetens (2 Tim. 4: 7), Petrus härlighetens (1 Petri 5: 4) och Jakob lifvets (1: 12) krona. Till skillnad från jordiska kronor eller segerkransar, som äro förgängliga, är den tredubbla kronan oförgänglig.

Segerlönen består i en första eller själens härliggörelse, som vinnes genom en salig död och fortsättes i det paradisiska mellantillståndet i en andra härliggörelse till själ och kropp vid uppståndelsen, i en tredje, som utgöres af maktutöfningen i domshandlingarnas deltagande, hvarom läses: "de heliga skola döma världen", samt en fjärde härliggörelse efter den rikliga ingången i vår Herres och Frälsares, Jesu

Kristi, eviga rike (2 Petri 1: 11), då Herren Gud skall lysa öfver de utvalda, och de skola regera i evigheternas evighet (Upp. 22: 5) samt vara klädda i hvita, fotsida kläder och hafva palmer i sina händer (Upp. 7: 9). De skola se Guds ansikte; och hans namn skall stå tecknadt på deras pannor (Upp. 22: 4).

Se där segerlönen, den Petrus kallar ett oförgängligt, obesmittadt och ovanskligt arf (1 Petr. 1: 4).

III. Hvartill detta mål och denna lön uppfordra Jesu egna.

Målet och lönen uppfordra Jesu egna att förgäta det förflutna eller det som ligger bakom.

Liksom en löpare på vädjebanan icke ser tillbaka eller fäster sig vid den del af banan, som blifvit tillryggalagd, så skall icke heller en andlig löpare låta sina tankar upptagas af den tillryggalagda vägen. Det var en tid, då Paulus löpte som en ursinnig. Det var honom den tiden en vinning, att han var af Israels släkt, af Benjamins stam, en hebré af hebréer, efter lagen en farisé, en nitisk förföljare af församlingen, ostrafflig efter den rättfärdighet som är i lagen. Denna förut ansedda vinning räknade aposteln sedan som förlust och afskräde mot det öfverträffande i hans Herre Jesu Kristi kunskap och mot utsikten att vinna Kristus. *Så* skall det tillryggalagda förgätas. Den andlige löparen må väl till sin förödmjukelse bekänna sitt förra lif i orättfärdighetens och egenrättfärdighetens tjänst, hvilket Paulus gör, då han t. ex. förklarar i sitt första bref till korintierna (15: 9), att han icke var värd kallas apostel, emedan han förföljt Guds församling. Men fullkomlighetens mål och segerlönen i Kristus uppfordra den andlige löparen att därhän förgäta det som ligger bakom, att han med Paulus ihågkommer hvad han är genom Guds nåd: "Rättfärdig genom tron"; "funnen i Kristus" (Fil. 3:); "fast, orubblig, öfverflödande i Herrens verk alltid" (1 Kor. 15: 58).

Jesu egna skola därhän förgäta det tillryggalagda, att de klart fatta, att det de blifvit och uträttat icke gör dem fullkomliga, liksom målet redan uppnåtts. Textorden härom lyda: *"Icke att jag redan har vunnit det eller redan är fullkomnad."* Ingen af Herrens trogna arbetare får därför med självbelåtenhet betrakta sina verk. Och det angår äfven ett mindre och större samfund, en konferens, sådan som vår, och en synod. Ännu mindre tillhör det en enskild kristen och ett kristligt samfund att yfvas öfver andras, öfver fädrens arbete, skörd

och ära. Det tillryggalagda bör alltså förgätas för den närvarande tidens verklighet: *"Skörden är mycken, men arbetarna äro få."*

Vi våga tillägga: Hindren, motståndarna, svårigheterna, de stora obesvarade frågorna äro mångfaldiga, men krafterna äro få och otillräckliga.

Om vi böra förgäta det tillryggalagda för det närvarande, så böra vi allt mer göra det för det tillkommande eller det som ligger framom.

Målet, slutmålet, fullkomlighetens mål samt segerlönen uppfordra Jesu trogna eller egna att sträcka sig därefter och jaga däremot.

En gång, och det ganska snart, är arbetet afslutadt för dem, som äro vunna af Kristus. Arbetsdagen har ändats för våra föregångare. Den når sitt slut äfven för deras efterträdare, "ty dagen, han är dock aldrig *så* lång, att icke dess afton skall stunda; då lämnas vårt verk, då tystnar vår sång. Må vi det med allvar begrunda!" Göra vi det, så sträcka vi oss i tron, i bönen och hoppet efter det som är framom.I tron sträcker sig en Jesu vän mot det tillkommande, då han sysselsätter sig med Guds ord både under arbetet och hvilan. *"Säll är den, som tänker på hans lag* (eller ord) *natt och dag"*, sjunger psalmisten, *"han är som ett träd planteradt vid vattenbäckar."* I bönen sträcker sig pilgrimen mot slutmålet, då han beder: *"Kom, Herre Jesus!"* "Kom, för mig till det lifvet, som i de evigt sällas land de trogna varder gifvet. Lär mig fullborda så mitt lopp, att själen tages till dig opp, till de utvaldes skara." — Med längtan och hopp sträcker sig en själ efter det som framtill är, då han sysselsätter sina tankar med det tillkommande goda. "I hoppet sig min frälsta själ förnöjer, I tron jag till ett evigt väl mig höjer" (Ps. 487: 1).

Den trogna själen likt löparen på täflingsbanan trånar efter segerlönen. *"Jag åstundar skiljas hädan och vara när Kristus"*, säger Paulus.

Slutmålet, fullkomlighetens mål uppfordrar löparen att jaga mot detsamma. Han åsidosätter annat, han skyndar, han ilar fram med blicken fästad på det vissa målet. Paulus skrifver: *"Jag för min del löper alltså icke såsom gällde det ett ovisst mål"* (1 Kor. 9: 26), och han förmanar korintierna (v. 24): *Veten I icke, att de som löpa på vädjebanan löpa väl alla, men en får segerlönen? Löpen så, på det att I skolen få den.* Om detta täflingslopp sjunges enligt vår sekelgamla psalmbok: *"Jag skyndar till den staden fort, det nya Salem, på hvars port min bön så länge klappat"* (484: 2).

Tillämpning.

Vi hafva vid öppnandet af denna jubelkonferens betraktat ingångsorden: *"Tänk på de dagar, som fordom varit; akta på förgångna släktens år"*, samt textorden, hvilka delvis lyda: *Jag förgäter det som är tillryggalagdt och sträcker mig mot det som är framför* o. s. v. Här gälla Predikarens ord: *"Hvart företag och allt hvad man gör har sin tid"* — — (3: 17). Det har sin tid att "tänka på de dagar, som fordom varit." Och det göra vi denna stund, då vi ägna våra tankar åt den ringa början af New York-konferensen, hvilken skulle blifva af så omfattande och ingripande andlig betydelse för svenska invandrare och deras barn i den östra delen af svenska kyrkan i Amerika under ett svunnet halfsekel, den närvarande tiden och år som stunda, ja, för ett gånget, nuvarande och kommande släkte, för att icke säga: **ofödda släkten.**

Herren har sändt arbetare, bland hvilka många afsomnat, män, som predikat den korsfäste Kristus, grundat och förestått församlingar, uppfört tempel, vigt äkta par, döpt och konfirmerat barnen, tjänstgjort vid nattvardsgångar, missionerat, sammanträdt till möten vid barnhem, ålderdomshem, konferensskola, till missionsmöten och kyrkomöten, af hvilka detta är det femtioförsta, för att icke räkna de kyrkomöten, den älskade systerkonferensen hållit.

Herren har sändt arbetare, som förestått konferenserna, hem- och hednamissionerna, kyrka och skola; män och kvinnor, som offrat sina krafter och medel för hela det kyrkliga arbetet. *"Af Herren har det skett, och är ett under för våra ögon."* *"Gud allena äran."*

När vi i dag gifva akt på det kyrkliga arbetet, som vi, här närvarande, deltaga i, så finnes nog mycket öfrigt att önska. Vi fästa oss vid, att mängden af vårt folk, af svenskarna, som invandrat till detta land och bosatt sig inom New York-konferensens område, och deras barn till tredje och fjärde led, icke tillhör våra församlingar. Hvar äro de nio? De tillhöra i några fall reformerta samfund, i andra än mer villfarande sällskap och i flesta fall ingen kyrka. Flertalet är utan kyrklig förbindelse. Hvems är skulden? Vi säga möjligen: Skulden är deras egen. Skulden hvilar dock äfven på den hemlandskyrka, från hvilken de kommit, torde både en och annan tänka. Låtom oss tillstå: Skulden är äfven vår. Skulden hvilar delvis öfver herdar i våra fäders kyrka, hvilka varit legoherdar: ett omdöme, som icke är förkastadt eller opåkalladt. Skulden hvilar öfver riksdagsmän och lagstiftare, som beflitat sig om att rifva ned, hvad kyrklig lära, ord-

ning och sed byggt upp. Ett nidingsdåd förtjänar det samarbete stämplas, som gått ut på något icke mindre än att beröfva barnen tillgång till modersmjölken genom att förvisa Luthers katekes ur skolorna. Med grämelse, som icke kan beskrifvas, har dotterkyrkan mer än en gång försport, att en den högre bildningens målsmaninna förkunnat under bifall och hänförelse den fria kärlekens berättigade tillämpning. Flatheten att icke lagstifta mot svärjandet och sedeskränkande litteratur väcker hos det kyrkliga folket bland svensk-amerikanare starkt ogillande och bestörtning.

Skulden till hit inflyttade landsmäns okyrklighet och fiendskap till den lutherska kyrkan hvilar tungt öfver sektmakarnas proselytering och propaganda, hvilka ledt till sönderdelning af vårt folk, till partibildning och obotlig misshällighet.

Skulden till det skriande missförhållandet, att flertalet af det svenskamerikanska folket står utom kyrkan, är i viss mån äfven vår egen. Bristande förståelse af vårt folks säregna lynne och frihetskänsla, svenskens egendomliga nedärfda egenskaper, hvilka utvecklats under en stats- eller rättare folkkyrklig fostran, samt bristande hänsyn och kärlek till detta folk, torde vara vår andel i denna skuld. Förnekas kan det under alla förhållanden icke, att den största visdom och varmaste kärlek likväl icke förmår att beveka de obevekliga och böja trotsande sinnen hos motståndarna till Guds rike och kyrkans allvarliga sanningssträfvanden.

Hoppet att uppnå framtidsmålen: församlandet af människosjälar i kyrkans not, enhet i tro och evangelisk bekännelse, en djupare och mera utbredd kristlig kärleksverksamhet, skall icke gäckas, ty "med oss är Gud, med honom vi, och segern oss tillhörer." Är Gud därför med *oss, hvem kan vara* emot oss?

Låtom oss alltså förgäta det tillrygga är och sträcka oss till det framtill är i enskild och gemensam gudaktighetsöfning, så skall fullkomlighetens mål uppnås och segerlönen kröna de andlige stridsmännens troskamp.

Tillfalle den lönen New York-konferensens herdar och deras medarbetare, föreningar och anstalter!

Det kräfves nu af dig, enskilde åhörare, att du under bön och med Guds ord för ögat tänker efter, om du kan deltaga i jublet vid denna konferens till den heliga Treenighetens ära. Utan föregående åkallan, ånger och ångest — blir det omöjligt att jubla. Den liknöjde måste föras i andlig nöd nu, på det att han må undgå den eviga nöden, när

DR M. STOLPE.
Konferensens president.

DR C. J. YOUNGBERG.
Konferensens vice president.

PASTOR AUGUST S. PEARSON.
Konferensens sekreterare.

PASTOR OTTO O. OLEEN.
Konferensens kassör.

han skall dö, då den tanken besjälar den olycklige: "Nu har jag endast med Gud att göra. Hur skall det nu gå?" Vakna därför upp och åkalla din Gud, medan det heter i dag, du säkra människa.

Och om du begynner att darra vid tanken på Guds vrede och helvetets nöd, så häf upp ditt ångestskri nu, innan midnattsanskriet höres: "Se, Brudgummen kommer." Tag till din bibel hvarje dag, böj ofta dina knän i den enskilda kammaren och skilj dig från afgudarna, så kommer Jesus till dig och säger: "Var vid godt mod, min son, min dotter, dina synder förlåtas dig." Och när du förvissas därom, kan du jubla en och annan gång, under det du förgäter det som är bakom och sträcker dig till det framtill är: fullkomlighetens mål och segerlönen. Amen.

VÄLKOMSTHÄLSNING

vid konferensmötets öppnande i Grassflat, onsdagen den 12 maj af församlingens pastor, dr C. J. Youngberg.

Kom härin, du Herrens välsignade!
Hvi står du härute? 1 Moseb. 24: 31.

MED dessa arameern Labans ord, hvarmed denne inbjöd Abrahams tjänare Eleazar i sitt hus, ville jag å mina egna och mitt pastorats vägnar hälsa Eder, New York-konferensens prästerskap, dess lekmannadelegation och öfriga besökande på det hjärtligaste välkomna till vårt samhälle, våra hem och våra kyrkor.

Det är med synnerlig glädje vi mottaga eder såsom gäster i våra oansenliga hem vid detta konferensens jubelmöte, ty vi vänta oss riklig andlig uppbyggelse af detsamma.

Det är nu 18 år sedan konferensen senast sammanträdde till kyrkomöte i detta samhälle och många finnas ibland oss, som ännu med glädje minnas och tala om det mötet. Våra konferensmöten lämna kvar i församlingarna rika och dyrbara minnen, som sent förblekna.

Vårt samhälle är i det yttre sig likt som för 18 år sedan. Om någonting till det bättre förmärkes, därom kunna ju de, som voro med då, själfva se och döma. Icke så få af dem, som voro med vid det mötet, hvila nu under den gröna torfvan på vår Guds åker och bland dessa äfven den Herrens tjänare, hvilken här under 24 års tid förde herdestafven bland vårt folk. Så är det ju ock med vår konferens. En del af de pastorer, som då voro med, hafva nu fått hvila sig från sitt arbete och ingå i sin Herres glädje. Dessutom är numera konferensen likasom vårt folk här till tvenne skaror vorden. Många af

de gamla hafva gått hädan, unga, nya krafter hafva trädt i de hädangångnes ställe, men under tiden har Guds rikes verksamhet oafbrutet, stadigt och välsignelserikt skridit framåt trots motgångar och strider. För all välsignelse vare Gudi allena äran!

I hafven kommit hit i likhet Abrahams trogne tjänare Eleazar i ett mycket viktigt ärende. Med en helig ed var denne tjänare förbunden, att från Mesopotamien hemföra en brud åt sin herres son. Så hvilar också på eder, mina dyre ämbetsbröder och I delegater, heliga förpliktelser, att här vid detta kyrkomöte afhandla frågor, hvilka röra Kristi dyrköpta bruds, hans församlings, angelägenheter. Och densamma trofaste Guden, som ledde denna tjänare lyckosamligen till sin bestämmelseort, har också fört eder alla lyckligen hit till oss bland Alleganybergen. Och såsom Eleazar, den fromme tjänaren i trogen bön anbefallde sin viktiga sak i Guds händer, så tro vi äfven, på grund af de många i edra anmälningsskrifvelser uttryckta välönskningarne om ett välsignelserikt möte, att I hafven framlagt edra önskningar inför Herren, vår Gud.

Så kom då härin, du Herrens välsignade, du Herrens Eleazar, och må du vid detta möte få erfara, hvad detta betydelsefulla namn innebär, nämligen, att *Gud är din hjälpare.* Gud har varit din hjälpare under dessa flydda femtio åren, därom bära de olika församlingarne och våra respektiva institutioner ett kraftigt vittnesbörd, och vi lita på, att han som hitintills varit vår hjälp, vårt stöd och vår starkhet, skall äfven i framtidsdag så förblifva.

"Du Herrens välsignade". Kunde denna sköna benämning användas om Abrahams tjänare Eleazar i det gamla förbundets tid, så kan det med ändå större skäl brukas om Herrens sändebud i det nya testamentets dagar, om Herrens tjänare, New York-konferensen.

I hafven kommit till oss här icke blott för att afhandla viktiga ting, hvilka gälla vår yttre och inre verksamhet såsom kyrkosamfund, utan I kommen hit för att bringa oss riklig välsignelse af Jesu Kristi evangelium; och vi vänta, att likasom det blef en stor högtid och glädjestunder för arameern Labans hus i Abrahams forna hemland, så skall det ock blifva för oss och allt vårt folk i dessa bygder.

Våra ringa boningar hafva vi iordningställt för våra gäster och vi hoppas, att I alla måtten finna trefnad och förnöjelse under eder vistelse ibland oss, men att vi i all synnerhet måtte få erfara Guds rikes nåd och välsignelse i våra tempel och vid Guds ord. Detta är vår innerliga önskan och bön.

Så varen då hjärtligt välkomna i Jesu namn.

PREDIKAN

vid morgonbönen i Grassflat, torsdagen den 13 maj
af pastor F. N. Anderson.

Text: Apg. 1: 1—14.

En historisk tafla från Oljeberget.

På Oljeberget Herrens glans,
mitt öga plötsligt når.
Ty dit han drog med segrens krans
och som en hjälte står.
Af skyn från jord han lyftes upp,
från valda vänners lilla grupp.

Och spejande mot skyn min blick,
i minnet följer mig.
Till himlens klara ljus han gick,
och där han visar sig.
Än för själen orden ljuder,
"denne Jesus" frälsning bjuder.

Till himlen for han, kungars Kung,
den Gudasonen kär.
Min själ af sorg och synd är tung,
och tryckt vid gruset här.
På Faderns högra hand hos Gud,
han strålar i en konungs skrud.

Han lämnat denna jämmerdal,
med sång af änglars kör.
Men denna jordens sorg och kval,
vi dödliga än hör.
Här är ännu sorg och pina
och förtryckets vindar hvina.

Jag vaknar ur min ljufva dröm,
men hör blott vindens sus.
Och mänskors bullersamma ström,
på denna jordens grus.
Och tänker gladt på änglens ord,
så "kommer han igen" till jord.

Jag strax beträder pliktens stig,
och sätter hand till plog,
och beder: Herre, tänk på mig,
ty sedan har jag nog.
Blif, o Jesu, i mitt hjärta,
under jordens sorg och smärta!

Här kämpas under ständig strid,
mot ondskans andemakt,
där bjudes oss en evig frid,
ty så har Jesus sagt.
Jag ser hans händer lyfta än,
och tänker på välsignelsen.

I tidens fullbordan, i den långt aflägsna forntiden, och i början af den kristna tideräkningen, blef denna tafla målad. Artisten är evangelisten Lukas, som är känd af oss genom sitt evangelium och apostlagärningarne. Han har för länge sedan skattat åt förgängelsen, men hans sköna målning af Jesu himmelsfärd skall aldrig försvinna. Han har utfört sitt verk genom den Helige Andes ledning, och Kristus är hufvudpersonen på taflan. Taflan är en prydnad i ett hem, och borde ofta och allvarligt betraktas.

Tidigt lägger Herren Jesus grunden till sin världsomfattande verksamhet, och strax efter hans himmelsfärd antager denna namnet Kristi kyrka. Apostlarne utgöra den första kärngruppen, som på pingstdagen får en tillökning af omkring tre tusen själar. Kristus är grunden, och på denna har först apostlar, och sedan århundradens kristna, fortsatt att bygga. På vår Frälsares befallning, "gå ut i hela världen", sträcker den sig rundt hela jorden, och genom Kristi upphöjelse ända in i himmelen.

En landtbrukare säger genom sin handling, det gifves en tid för såning, och Gud säger genom sitt ord, den som tror blir frälst; och vi säga med David, det är godt att förtrösta på Herren. Herrens tjänare så på en förhoppning, men Gud är den, som gifver växten. Om vi göra Guds vilja, så skall han sörja för framtiden. Apostlarne skulle utföra Herrens befallning, och i bön frambära hvarje sak till honom.

De skulle vittna om hans död och uppståndelse, och med öfvertygelse skulle de predika ordet. De skulle förvalta de heliga sakramenten, och genom nådens medel föra själar till Kristus. Om kyrkan och dess stora betydelse skulle de tala och framhålla den såsom en frälsningsanstalt. De skulle se den jordiska tillvaron såsom försvinnande och sträcka sig efter det tillkommande.

Det mänskliga sköna är endast ett band, som binder våra sinnen vid hem och härd, och går ofta under namn af fosterlandskärlek. Tron på Herren Jesus Kristus är det skönaste band på jorden, ty det binder oss till kärleken själf. Och, då blir tanken en budbärare, som för oss tillsammans med Gud i himmelen, och gifver tycke och smak för det andliga. Lifvets skola är en järnhård inrättning, och ingen kan genomgå den utan att känna dess yttringar.

Bokstafvens lärdom är en hård furste, som härskar med jordisk makt och tyranniserar sina undersåtar. Känslan går ofta sin egen väg och fantasien trotsar bättre vetande. Viljan är suverän och stympar hvarje gudfruktig tanke. Evangelii fruktträd har svaga rötter, och dess frukt är utsatt för parasiter i oändlig mängd. Kristi kyrka är ännu en grön kart, och hinner ej att mogna. Den måste genomgå sin luttringsperiod, och alla vattenskott måste bortskäras. Men den skall en gång komma till att heta den triumferande i himmelen.

Församlingen i Jerusalem är den första länken i en kedja, som räcker hela jorden rundt. Jesu uttryckliga befallning var att börja i Jerusalem, men vår tids kristna börja i Kina, och försumma Jerusalem eller hemmissionen. Apostlarne skulle förkunna sanning och rätt, och stanna i Jerusalem tills ordet hunnit rota sig. De skulle uppmuntra Guds verk och gå från det bekanta till det obekanta. De skulle uppmuntra verket inom Guds rike och lära folket tro på den lefvande Guden. De skulle tala till dem om det stora och varaktiga i Guds rike och gifva dem af det goda de fått af Jesus.

I Jerusalem skall den Helige Ande utgjutas, och därifrån sända sin andes vindfläktar till alla jordens länder. Tungomålen skola skilja människor åt och fostra hat och bitterhet. De hedniska religionerna skola försvinna, men I skolen vara döpte med den Helige Ande. Mitt ord och sakrament skall vara lifsvillkoret och en styrka till människors tro och gudsfruktan. Nådens medel skola göra människorna delaktiga af Guds löften, och vittna om Guds inneboende kraft. I mig skall människosläktet vara inneslutet och i min brodersfamn känna sig trygga. Folken skola väpna sig och själfva religionerna bekämpa hvarandra, men I skolen beklädas med kraft ifrån höjden.

Gud har gifvit åt hvarje folk sitt bestämda land, och åt hvarje land sitt bestämda folk, men åt eder är hela världen gifven till missionsfält. Det lilla och trångt begränsade Palestina är bestämd till missionens vagga, och skönt ligger det mellan de tre världsdelarne. Det rymmer inom sig alla naturens motsatser, och till öster och västerlanden sträcker det sina välsignade armar. I Jerusalem vänta vi profetiornas uppfyllelse, men först skall evangelium predikas till alla folk.

Fädernesland skall blifva för mången en vacker ungdomsdröm, men för andra en stygg afgud. Detta land framför andra skall blifva hedradt, och framtiden heta det heliga. Tider af min Fader fastställda skola uppenbaras, men I skolen förkunna evangelium. Detta är ordets hemland och skall blifva dess graf, men dess heliga minnen skola fortsätta att lefva. Min Ande skall här utgjutas öfver eder, och i skolen vara mina vittnen både här och i Samarien. Mitt ord är ett heligt frö och planteradt i människors hjärtan skall det växa till ett stort och fruktbärande träd. Det skall sträcka sina väldiga kvistar öfver allt, och folken skola njuta stillhet och frid under dess skugga.

Här slutar Jesus sitt tal, och far i synlig måtto mot himlen. En sky tager honom bort, och lärjungarne stå spejande efter honom. Guds visa ledning af allt som sker i denna världen visar sig på mångfaldigt sätt, och därför några jämförelser från historien. Då den snillrike kättaren Pelagius föddes i England, så föddes på samma dag i Afrika den rättrogne Augustinus, som räknas störst bland kyrkofäderna. Då vår dyre frälsare föddes till denna världen, skakades nationerna på sina grundvalar, och de gamla religionernas gudar förlorade sin orakelförmåga.

Ett stort tomrum hade uppstått bland världsreligionerna och sanningen hade försvunnit från jorden. Men då blef ordet kött, och sanningen började på att göra sig känd igen. Ett nytt ljus hade framträdt i världshändelsernas gång och himmelriket hade kommit människorna nära. Mörkrets andemakter bäfvade och människorna stodo handfallna, när Jesus Kristus framträdde på arenan. Men samtidigt började ock otron att rota sig, och i medeltiden måste Gud sända en Luther. Många dramatiska skådespel ha utförts på vår jord sedan Jesu Kristi himmelsfärd och ännu står det nyligen afslutade världskriget friskt i våra minnen. Troner hafva ramlat, konungariken försvunnit, och egendomsfolket har börjat dra till sitt land igen. Och vi fråga i Herrens namn. Skall det fåfängt vänta sin Messias, har han glömt sitt löfte till sitt folk? Och vi svara, nej! Det skall ännu en gång be-

frias ur sin träldom och bli fridens tolk och änglarnes ord "såsom I hafven sett honom uppfara, så skall han komma igen" är en evigt gällande sanning.

Sedan Jesus tagit ett sista farväl af sina lärjungar och mildt tillrättavisat dem för deras otro, så lyfter han sig genom egen inneboende kraft mot himmelen, och försvinner ur deras åsyn. Då en jordisk konung bestiger tronen, brukar nytt mynt att präglas, och stor glädje råder i landet. Då Herren Jesus Kristus krönes till himmelens och jordens konung, så skänker han människorna de mest saliga skatter och sänder hugsvalaren den Helige Ande. När Josef genom gudomlig ledning kom till Egypten och där blef utropad till landets fader, så beredde han sedan rum för de sina. Så har Herren Jesus gått i förväg till himmelen för att bereda oss rum och på det han må draga alla till sig. Kan Elias himmelsfärd liknas vid en fågels flykt, så kan Jesu Kristi himmelsfärd liknas vid en bro emellan himmel och jord, som är tillgänglig för alla dem, som tro.

"Till härlighetens land igen,
jag ser dig, Jesu! fara;
men jag på jorden måste än
en gäst och främling vara.
Långt från mitt hem jag vandrar här,
mitt sällskap sorg och möda är.

Däruppe är det ingen natt,
och ingen gråt och smärta.
Däruppe är min högsta skatt,
där vare ock mitt hjärta.
I himlen, hos min frälsare,
där vare min umgängelse."

PREDIKAN

i Grassflat torsdagskvällen den 13 Maj
af pastor Karl A. Martin.

Sv. ps. 113.

Ingångsspråk Uppb. 3: 21: *Den som öfvervinner, honom skall jag gifva att sitta med mig på min tron, såsom och jag har öfvervunnit och sitter med min Fader på hans tron.*

I VÅR TID är det stor åtrå efter vinning; somliga söka efter jordiska ägodelar, andra efter ära och anseende, men glömmer det nödvändigaste att sörja för sina odödliga själar. Herren säger här, den som öfvervinner, det är villkoret för inträdande i himmelen. Och hvad skall då öfvervinnas? För att få sitta med Herren på hans tron måste du försaka för hans namns skull. Du måste försaka dig själf, öfvervinna dig själf d. ä. dina onda lustar och begärelser. Nu kan ingen människa göra det af sin egen makt, människan är af naturen förstörd, men den Herre, som ock är människans frälsare och hvars himmelsfärd vi fira i dag, har under sin vandring på jorden sagt oss, hur det skall gå till att öfvervinna sig själf. Den människa, som kommer till Jesus, öfvervinner sig själf och att öfvervinna sig själf är med andra ord att korsfästa sitt kött med lustar och begärelser samt bekänna Jesus som sin frälsare, då står ock människans längtan efter att göra hans vilja och sanna goda gärningar komma af en sann tro, du lefver då ett helgadt lif i förening med Herren, öfvervinner allt motstånd, är berättigad till inträde i den heliga staden, hvars portar öppnats för dig genom din käre Frälsares heliga död, härliga uppståndelse och trosingifvande himmelsfärd, det senare vilja vi nu betrakta:

Jesu Kristi himmelsfärd. Text: Joh. 17: 24—26.

Först skola vi då betrakta himmelsfärdens betydelse, för det andra hvartill den förpliktar oss.

Himmelsfärdsdagen framställer för oss den stora händelse, då Herren Jesus tog afsked af sina lärjungar och for upp till himmelen. Himmelsfärden är bekräftelsen af Herrens härliga uppståndelse från döden och att han sannerligen var uppstånden från de döda hade han sökt öfvertyga sina lärjungar om. Nu hade han tagit dem till Oljeberget och där tagit ett ömt afsked af dem och farit upp i himmelen. Men vi läsa i Apg. 1: 10—11 följande: Och när de sågo upp mot himmelen, i det han for bort, se, då stodo två män hos dem i hvita kläder, hvilka ock sade: I galileiske män, hvarför stån I och sen mot himmelen? Denne Jesus, som har blifvit upptagen från eder till himmelen han skall så komma, som I hafven sett honom uppfara till himmelen. Alltså, skall Jesus komma igen till jorden. Han har äfven sagt sina trogna att han skall i osynlig måtto vara ibland dem och vår text säger, att han vill de skola vara med honom i härligheten. Kan du då, käre läsare, sätta din tillit till Jesu löften? Håller det i oroliga tider, för oroliga hjärtan, för ängsliga själar, som söka frälsning; du vill ha en fast grund med sann öfvertygelse för din tro och visshet i ditt sinne. Låtom oss då betrakta Kristi himmelsfärds betydelse. Jesus har genom sin himmelsfärd beredt dem rum, som tro på honom, märk, i himmelen inkommer ingen otrogen, "ingenting det styggelse gör eller lögn." Var nu en sådan Jesu handling nödvändig för att öppna himmelen för dig? Du är af naturen syndig, du kan icke ens tänka en god tanke af dig själf, enligt Guds ord är himmelen tillsluten för allt oheligt. Men genom Jesu lydnad intill döden förvärfvade han sig såsom Guds Son den rätt, som tillhörde honom, nämligen att ingå i himmelen och att sitta på sin Faders tron. Och nu säger du: hvad betyder det? Jo, det betyder, att som Herrens verk på jorden skedde för din frälsning och försoning med Gud, så har hans himmelsfärd öppnat himmelen för dig, om du mottager och tillägnar dig detta hans heliga verk, på det du må se den härlighet, som var gifven honom, men som äfven blir din, "de skola se min härlighet den du har gifvit mig."

För det andra har Jesus gått in i den himmelska helgedomen som sannskyldig öfverstepräst i Guds åsyn för oss, d. ä., där finnes en helgedom, ett det allra heligaste i himmelen, där Guds härlighet är uppen-

barad i fullkomlighet. Det visar att himmelska ting renas med bättre offer, Kristi död och blod, ty där är en oändlig skillnad mellan det mosaiska heliga och det heliga i hvilket Kristus är ingången. Det mosaisk heliga var jordiskt men det heliga, uti hvilket Kristus har ingått, är himmelen. Det är ett sorgligt faktum, att många i denna onda värld känna så litet till Jesu stora verk, som han gjort för hela världen för att frälsa världen, därför säger Herren Jesus: "Rättvise Fader, världen har icke känt dig." Ja, är det icke så, att den som icke kommer till Jesus, blir ju icke bekant med honom och kommer därför icke i åtnjutande af det goda, han skänker; å andra sidan de, som äro angelägna om att få se honom, höra hans tal och upplysas om sin egen ställning, som ock den frälsningsplan, som blifvit fastställd, de äro de som hafva förstått att Jesus var sänd af Gud. Guds Helige Ande upplyser dig om värdet af det uträttade försoningsverket. Såsom han hade älskat de sina, som äro i världen, så älskade han dem till det sista och med samma kärlek älskar Herren ännu sina trogna, sin församling på jorden. Så är nu Jesus på Guds högra sida, uppfaren till himmelen, "och honom äro änglarna och väldigheterna och krafterna underdåniga." Gud, som skickat honom i världen, gaf honom i döden för syndare, samt uppväckte honom från de döda, satte honom på sin högra sida i himmelen, han har lagt allting under hans fötter och hafver satt honom församlingen till ett hufvud öfver allting.

Då vi nu korteligen betraktat Kristi himmelsfärds betydelse, så låtom oss tänka äfven på hvartill den förpliktar oss.

"Jag har kungjort dem ditt namn och jag skall kungöra det, på det att den kärlek, hvarmed du har älskat mig, må vara i dem och jag i dem." Käre läsare, du känner till dessa trösteord af Jesu egen mun, du vet hvar de äro beskrifna i din bibel och vid hvilket högtidligt tillfälle de uttalades. På grund af den försvarare, de trogna hafva inför sin himmelske Fader, kunna de med frimodighet framgå till nådastolen, att de må få barmhärtighet. Om du tror på Jesus, gifver han dig barnaskapets ande, i hvilken du kan ropa i barnslig förtröstan ditt Abba Fader, detta är trösterikt. Men tyvärr händer det ofta, att ditt hjärta anklagar och fördömer dig för dina synder och fel, som här i lifvet förekomma och bekymra dig och då bör du dessmer uppmuntras att trösteligen framgå till nådens tron. Herren Jesus kom för att kungöra sin Faders vilja, att alla må varda frälsta och komma till sanningens kunskap. Genom Jesus fingo de första lärjungarna det eviga lifvets rätta kunskap om Gud, han kungjorde för dem sin Faders vilja och råd. I fortsättningen skulle denna förkunnelse föras till alla folk.

Jag skall kungöra det, säger Jesus, hvilket syftar på kyrkans grundläggning och utveckling i nya testamentets tid. När Jesus var uppfaren till himmelen, fick hans första lärjungar närmare begrunda, hvad han hade sagt dem, och i nitet att utbreda hans lära visa sin tro på Mästaren. Du och jag, som fått mottaga hans nåd, fått vår fostran i hans rike, vi tro och bekänna Jesus som vår och hela världens frälsare, hvad blir då vår plikt?

Hvad skulle hans apostlar göra efter Mästarens himmelsfärd? Förkunna hans död för sina medmänniskor och vinna dem för hans rike. Hvad skall du och jag göra, då äfven detta stora uppdrag kommer till oss? Jo, vi förpliktas att som trogna undersåter under Jesus som vår konung tjäna honom i enlighet med hans rikes lagar, hvilket sammanfattas i budet om kärleken, att den Guds kärlek hvarmed han älskar sin Son må vara uppenbar i hans församling på jorden. Detta är ju en vacker tanke och tänk hur skönt om den kunde utföras utan bekymmer, nederlag och sorg! Men kärlekens lydnad för Gud och kärlekens tjänande af nästan hindras genom frestelserna af din och min egenvilja, egenkärlek och köttets svaghet och det blir nödvändigt att dessa frestelser öfvervinnas. Kanske du klagar öfver din synd, din svaga tro, din ringa kärlek. Ja, inför Gud må du göra det, men kom också ihåg, att just därigenom att du känner dina svagheter varder du stark, ty kraft får du ofvan ifrån af den himmelske Konungen, som aldrig låter dig frestas öfver din förmåga, utan öfvervinna frestelserna och vandra i kärleken. Därför höfves det Jesu efterföljare att vara tåliga i hoppet och tänka på den härlighet, som Jesus beredt dem i himmelen, för hvilken denna tidens bekymmer är obetydligt. Genom mycken bedröfvelse skola Jesu trogna ingå i härlighetens rike. Och hoppet om den härlighet, som Jesus beredt dem i sin Faders rike, lär dem att öfva tålamod under bekymren här nere, i Jesu namn söka daglig frid och helgelse, tillväxa i nåden, se Guds underliga hushållning med sina barn och öfva kärlek mot nästan. Så förkofras hos oss himmelskt sinne och innerlig längtan att få vara med Kristus. Min kära läsare, har du fått ett sådant sinne, en sådan längtan, då har du öfvervunnit dig själf och du kan skatta dig lycklig att du blifvit kallad af Herren och att du fått nåd att hörsamma kallelsen, att du genom Guds Helige Ande och nådemedlen, ordet och sakramenten, vågar räkna dig bland hans trogna af nåd för hans skull, som på denna dag öppnat himmelen för fattiga syndare och bjuder dem välkomna utan all egen förtjänst och värdighet. Hvilken underbar nåd! Du och jag få till-

räkna oss Jesu Kristi förtjänst, enfaldigt tro hvad han har lärt och varda saliga i tid och evighet.

Tiden är orolig, människornas sinnen likaså, men den troende själen sjunger: "Vid Jesu hjärta är det lugnt trots stormarna på jorden." En gång, lofvar skriften, skall allt ondt varda försvunnet. Kristus måste regera, till dess han lägger alla sina fiender under sina fötter, och den sista fienden, döden, skall varda borttagen. Då är allt tvång tillintetgjordt och Kristi församling skall icke längre vara den stridande, utan den triumferande församlingen, Upp. 22: 3—5.

Vårt lif är ovisst, ingen vet för hvem nästa graf öppnas, må vi handla visligen och vara delaktiga af den segerkraft, för hvilken själfva döden bäfvar. Amen.

PREDIKAN

i West Clymer torsdagskvällen den 13 maj
af pastor J. J. Younggren.

Text: Ebr. 4: 14.

Kristus vår himlafarne Öfverstepräst,
grunden för vår tro och bekännelse.

I. Hvari denna tro och bekännelse på vår himlafarne öfverstepräst består.

FÖR att kunna förstå innebörden af vår text, måste vi fatta hvad ordet präst och särskildt hvad öfversteprästen i G. T. betydde för det israelitiska folkets andliga välfärd. Ty hela Ebr. är en jämförelse mellan G. och N. T. nådesordning, och profetior äro fullbordade i Kristus, att i Kristi död alla offer hade nått sin fullbordan.

De tre ledande ämnena äro synd, offer och präster. Hvar helst vi finna människor, så finna vi synd, och det i stor myckenhet. Denna skiljer Gud och människan från hvarandra, och människan kan aldrig i sin egen kraft nedrifva den skiljemuren, hon behöfver en medlare, en präst som framför offer för hennes synder. Denna känsla finna vi hos alla folkslag, sak samma på hvad utvecklingsgrad de befinna sig. Att Israel ej utgjorde något undantag till denna regel, det finna vi i hela G. T. Vi läsa om huru Kain och Abel offrade, utan att någon offerpräst nämnes. Men snart finna vi att det omedelbara framträdandet till Gud utbyttes mot det att prästen offrade i folkets ställe. I tabernaklet och i templet skulle prästerna dagligen offra. Den ställföreträdande idén framträder allt bestämdare, till dess att Jesus gaf sitt lif för hela världens synd.

Öfversteprästens förnämsta ämbetsgärning var dock den, som han utförde på den stora Försoningsdagen. Det är också denna dagen

som åsyftas i vår text där vi läsa följande: "Då vi således hafva en stor öfverstepräst, som har genomfarit himlarna, Jesus, Guds Son, så låtom oss hålla fast vid bekännelsen." Denna dagen var stor i många afseenden. Då skulle hela judiska nationen hålla en bot- och bönedag, då det skulle tänka på sina många synder och öfverträdelser. Hela folket skulle upphöra med allt arbete och blott tänka på sina många synder emot Gud; då skulle öfversteprästen inträda i det allra heligaste med offerdjurets blod och där bestänka det på nådastolen, då skulle folkets alla synder försonas. I sanning en stor dag, ja den största under hela året.

Folket som ett helt skulle ställa sig inför sin Gud med hela sin syndaskuld och slå sig för sitt bröst och säga: Gud, misskunda dig öfver mig syndare. Detta var en välsignelse för Israel, att deras skuldmedvetande hölls vid lif. Äfven vi behöfva att på allvar ställa oss inför Gud och låta honom rannsaka våra hjärtan, så att vi icke förlora vårt skuldmedvetande och vår ansvarskänsla gent emot Gud. Det synes som vore vi i stor fara härutinnan.

Vidare skulle både folket och den öfversteprästen fasta. De hade annat att tänka på än "hvad skola vi äta och hvad skola vi dricka och hvad skola vi kläda oss med". Man hade hörsammat Herrens ord: "Kommen låtom oss gå till rätta med hvarandra". Då själens frälsning blir viktig för en människa, då får allt annat en mycket underordnad betydelse.

Det gällde för öfversteprästen, att allt tillgick efter Herrens föreskrift. Andra dagar fingo de andra prästerna biträda vid offren; men på den stora försoningsdagen måste öfversteprästen ensam förrätta allt. Härutinnan förebildade han vår store öfverstepräst, han trampade vinprässen ensam och ingen af folket var med honom.

Efter att först hafva offrat för sina egna synder skulle han offra för folkets synder, ej blott för enskilda personers synder utan för hela folkets alla synder. Nu stod hela Israel såsom en man inför sin Gud, alla hade de sina synder på sitt samvete. Alla voro de medvetna om att de hade syndat mot sin Gud. De väntade nu på den stund då offerdjurets lif skulle gifvas för hela folkets synder. Herren hade sagt på den dagen sker eder försoning. Här kunna vi icke underlåta att tänka på apostelns ord. Han är försoningen för våra synder, men icke blott för våra utan ock för hela världens.

Öfversteprästen skulle då ingå i det allra heligaste med offerdjurets blod och därmed bestänka förbundets ark, i hvilken lagens taflor förvarades, ty folkets synd var blott emot Guds lag. Härmed

var då Gud försonad, hans vrede stillad, och prästen kunde sedan öfver folket uttala Guds välsignelse, därmed betygande att offret var fullbordadt, Gud försonad och synden förlåten. I 3 Mos. 9: 23 står det att då Aron hade offrat för sina och folkets synder visade sig Guds härlighet för allt folket, och då allt folket såg detta, fröjdade det sig och föll på sina ansikten.

Ingen hade nu någon anledning att tänka att detta icke gällde honom, ty offret var för allt folket, ingen var utesluten, änskönt någon skulle förakta det, offret var dock gifvet för alla, dess blod hade blifvit inburet i det allra heligaste för alla. Gud menade hvad han sade då han befallde att offret skulle ske för allt folket.

Detta var ju endast skuggan, förebilden af det verkliga. Härom sjunger en sångare: "Hur härlig stod ej Aron uti sin ämbetsskrud, som var bestämd åt honom af Herren, Herren Gud — — — Men högre dock än Aron vår medlare nu är och skönare den dräkten, han för oss alla bär. Ty se den är ju färgad uti hans eget blod, det blod han göt på korset för oss så huld och god." Detta är också Ebr. uppgift att visa huru mycket större Jesus är än G. T. öfverstepräst. Han benämnes därför också i texten såsom en "Stor Öfverstepräst", *Guds Son*. "Var således evig, äger ett oförgängligt prästadöme." "Hvarför han ock fullkomligt kan frälsa dem som genom honom komma till Gud och lefver alltid för att bedja för dem." Ty en sådan öfverstepräst höfves oss, en som var helig, oskyldig, obesmittad, skild från syndare och som blifvit högre än himmelen, som icke dagligen behöfver, såsom de andra öfversteprästerna, frambära offer först för egna synder och sedan för folkets, ty detta har han gjort en gång för alla, då han offrade sig själf."

Ja, sådan är vår öfverstepräst och sådant är det återlösningsverk han utfört för oss. Han var icke blott öfverstepräst, han var också offerlammet, Guds Lamm, som borttager världens synder. Tänk hvilket offer för fattiga syndare! Då Jesus gaf sitt lif i döden, frambar han sitt eget blod såsom en fullkomlig lösepenning för allt hvad synder heter i hela världen, ej blott för ett visst folk såsom förhållandet var med Israel. En har dött för alla och därför hafva alla dött. Detta offer behöfver icke upprepas såsom i G. T. hvarje år, ty detta har han gjort en gång för alla, då han offrade sig själf.

Ebr. 9: 24 — Kristus har icke ingått i en helgedom, som är gjord med händer, såsom en motbild till den sannskyldiga, utan i själfva himmelen, för att framställa sig i Guds åsyn, oss till godo.

Kristus ingick ej i någon jordisk helgedom utan i själfva himme-

len, ty där står att "han har genomfarit himlarna", således ända fram till Guds tron och där hans verk blifvit erkändt af den himmelske Fadern såsom fullkomligt för alla människors alla synder. Ja, där står ju att han vunnit en evig förlossning. Luther sjunger: "Uti hans död min synd försvann, så är jag frälsad vorden", men genom uppståndelsen och himmelsfärden har inseglet satts på hela återlösningsverket. "Gud är försonad och vi hafva nog".

Ännu finnas själar, hvilka stå undrande och frågande, om allt är färdigt, om där icke fordras någonting af dem, de synas känna sig vara allt för stora syndare, för att verkligen kunna tro att de kunna få förlåtelse för allt ondt de hafva gjort.

Vi vilja då påminna dig hvad Herren sade angående Israel. Han säger: Ty på den dagen skall försoning bringas för eder för att rena eder; från alla edra synder skolen I renas inför Herrens ansikte. Detta skulle vara nog för att Israel skulle vara viss om, att allt hade skett som Herren hade sagt, nämligen att försoning hade genom offret bringats för dem och att detta var för att rena dem från alla deras synder. Du har ingenting själf att komma fram med, som skulle gälla inför Gud. Blott ett offer gäller, och det är Jesu Kristi Guds Sons blod, och det talar bättre än Abels blod, ty det ropade hämnd öfver missdådaren, men Jesu blod talar om, att Gud är försonad och att hvarje själ, som hungrar och törstar efter rättfärdighet skall bli mättad, att hvar och en som längtar efter syndernas förlåtelse skall få erfara hvad Herren säger hos profeten Esaias. Skall få dubbelt af Herrens hand för alla sina synder.

Huru väl är det ej, att vi hafva vår store öfverstepräst, som har för oss framburit ett sådant fullkomligt offer. Hvilken tröst för alla bedröfvade själar att veta, att om synderna än vore blodröda, skulle de dock vara snöhvita. Men, mina älskade, huru förhålla vi oss gentemot denna stora sanning? Värdera vi den som vi borde? Hvadan all denna ovisshet just i denna så viktiga sak? Hvarför just detta påstående, att det kan ingen veta, huruvida man har synderna förlåtna eller icke? Säger icke Jesus, att hans blod var utgjutet till syndernas förlåtelse? Dina gärningar duga ej till någonting inför Gud, ty inför honom äro vi alla syndare och där gifves ingen åtskillnad, vi hafva intet att berömma oss af inför Gud.

Så länge du intager en sådan ställning till din Frälsare, så erkänner du icke hvad han har gjort för dig genom sitt lidande och död, du anser det icke vara nog. Men tveka och tvifla på det är förskräck-

ligt, "trampa Guds Son" och bli självvilligt träl. Nej det är nog: Frälsaren dog, evigt för alla, tillräckligt och nog!

Kunde den troende Israeliten som i tron på löftet såg framåt mot den tid, då Guds Lamm skulle offras, redan då vara viss om, att Gud var försonad och att hans synder nu voro förlåtna, så att han kunde gå hem i frid; huru mycket mer då vi, som hafva verkligheten, den store öfversteprästen som har genomfarit himlarna och där *genom sitt eget blod vunnit en evig förlossning* ja, huru mycket mera borde då icke vi hafva visshet, tröst och frimodighet, såsom sångaren sjunger: Tröst i blodet hvarje stund, hvilken säker ankargrund! Blott den som kastat hoppets ankar inom förlåten dit Jesus har gått, han kan vara trygg, hur stormen än rasa må. Han säger ännu till dessa frestelsens stormar, dessa syndens stormar: tig och var stilla, och det var alldeles lugnt. Tänk när det blir lugnt i ett fattigt syndarehjärta, förbannelsens ljud har tystnat och själen har ro i Gud! Äger du denna ro i Gud? Psalmisten säger: Endast i Gud söker min själ sin ro. Ja, då har Jesus blifvit stor, ja, vår store öfverstepräst som fullgjort allt.

II. Det gäller att hålla fast vid denna bekännelse om vår öfverstepräst.

Om författaren till Ebr. ansåg det vara nödvändigt att uppmuntra sina läsare att hålla fast vid bekännelsen om Kristus och hans verk, så är det ej mindre viktigt för oss att göra detsamma, att vi må bli rotade och grundade i sanningen, ty vi kunna väl säga att vi äro för närvarande i bekännelselöshetens strömdrag och hotas att bortsopas med detsamma. Här är det viktigt att ihågkomma apostelns ord: Behåll hvad du hafver att ingen må taga din krona.

Det är ej populärt att hålla sig till den gamla sanning, ja, på detta område gifves ingen ny sanning. Jesus Kristus är den samme i dag och i går och desslikes i evighet. Hans försoning är evigt gällande.

Kristi kyrka omgifves på alla sidor af villfarelser, den ena värre än den andra. Och alla synas ena sig i detta ena att omintetgöra grunden för vår salighet. Beröfva människan den enda grund, som duger att bygga på. Man vill försöka att inbilla människan, att andra grunder liksom andra vägar äro lika bra. Och emedan vi af naturen äro benägna att tro lögn och villfarelse, så är det icke svårt för otron att finna ankringspunkter i vårt eget hjärta. Predikan om en korsfäst frälsare har alltid varit en förargelse och en galenskap för det mänskliga förnuftet, förblindadt af synden.

Hvad man särskildt stöter sig på är den sanningen, att Jesus måste dö för våra synder och att vi genom ånger och tro måste tillägna oss Kristi förvärfvade rättfärdighet. Ty detta är ju att helt och hållet ignorera människans förtjänst och värdighet. Detta är nedsättande för det mänskliga högmodet. Men det kan icke hjälpas. *Det finnes icke någon annan grund än den, som är lagd, hvilken är Jesus Kristus. Och det är icke något annat namn under himmelen, människorna gifvet, i hvilket de kunna bli frälsta.*

Man vill icke höra, att man är allt för ovärdig att nalkas Gud i eget namn, nej man vill hellre höra, att Gud älskar oss och att han har öfverseende med all synd och att hvar och en blir salig utan annan godtgörelse än den, man själf kan åstadkomma.

Men vi förstå mycket väl, att kan själafienden tjusa människan så och inbilla henne, att det är ingen fara, hon är god nog, bara hon gör så godt hon kan, så har han lyckats lösgöra henne från grunden. När människan så har kommit på det hala, kan hon lätt dragas åt hvilket håll som helst och ej minst in i egenrättfärdigheten, men då har hon mistat Kristus. Och när man mistat Kristus, så har man ingenting att hålla sig vid, icke heller någonting att kämpa för, utan det är allt lika godt. Därhän vill man nu ha det, då man vill ena kyrkorna på så sätt, att någon bestämd bekännelse ej skall komma på fråga. Må Kristi kyrka vara vaken och kämpa för den tro, som en gång har blifvit öfverlämnad åt de heliga.

Må vi aldrig glömma, att det var just därigenom, att Kristus gaf sitt lif för världen, som han sedan kunde befalla, att frälsning och syndernas förlåtelse skulle predikas i hans namn för alla folk.

De, som förakta Kristi död och förtjänst för oss, de veta icke hvad det vill säga att vara en fattig, syndig människa, som fått med Gud att göra. Men har Guds ord blifvit lefvande för själen, har det blottat hjärtats fördolda tankar och uppsåt, då har man sett, att någon värdighet finnes ej, men väl mycken ovärdighet, ja fördömelse. Då är det blott detta ordet "Jesu Kristi, Guds Sons, blod renar från alla synder," som hjälper. Intet tal om egen förbättring hjälper, utan blott förvärrar.

Kristi död är också grunden för den helgelse, utan hvilken ingen får se Gud. Ty att tala om heligt lefverne inför Gud utan tron på den korsfäste Frälsaren, det är detsamma som att vänta, att en död skall kunna förrätta en lefvandes gärningar. Men genom att i tron ha mottagit Kristus blir han vårt lif. Detta lif är ett heligt lif, ett verksamt lif. Aposteln säger: "Kristus lefver i mig."

Denna bekännelse om människans oduglighet och Kristi frälsande kraft skola vi hålla fast vid ej blott för vårt eget hjärta utan också för världen. Om det är någonting som världen behöfver, så är det Kristus. Predikan om den korsfäste är därför den enda predikan, som kan rädda världen ur dess elände. "Tron öfvervinner världen" och "Tron kommer af predikan."

Världen vet ej, hvad den vill ha. Dess inre kräfver något, men hvad det är, vet den icke. "I djupet af mitt hjärta en stad jag högt åtrår." "Lyft den högt, den hvita fanan med det röda korset på."

Det är viktigt, att vi fasthålla denna bekännelse om Kristus, vår store öfverstepräst, ty det är han, som genomfarit himlarna (ej blott en del af vägen utan ända fram till Fadrens högra sida, oss till godo och manar godt för oss).

Ingen kommer till Fadern utan genom mig, säger Jesus. Den, som ringaktar Jesus, som är vägen, sanningen och lifvet, kan därför ej vänta att komma till Gud i himmelen, utan blir för evigt utestängd.

Må vi på denna Kristi Himmelsfärdsdag begrunda den sanningen, att vägen till korset, ja vägen till himmelen är fri och att vi uppmanas af Guds Ande att trösteligen gå fram till nådens tron och få barmhärtighet och finna nåd i rätt tid, ty denna nådetron är bestänkt med Kristi dyra blod. Jesus, vår öfverstepräst, sänder nu välsignelsen af sin död till sin församling, hvilket gör att den kan fasthålla bekännelsen om Guds Lamm, som borttager och bortbär synderna, så att de aldrig skola kunna fördöma oss. "Vi hafva i himmelen en öfverstepräst." Amen.

PREDIKAN

vid morgonbönen i Grassflat fredagen den 14 maj
af pastor L. F. Nordstrom.

"Ett jubelår skall detta femtionde år vara för eder." 3 Mos. 25: 11.

ISRAELITFOLKETS religiösa lif upptog i sig en serie högtider, som bildade i och för sig ett fullkomligt system. Fullkomligt var detta system, emedan Gud själf var dess författare. Genom Guds försorg gafs det åt Israel i den mosaiska lagen för att fylla behofvet af ett uttryckssätt, som deras längtan efter intimare gemenskap med Gud kräfde.

Systemet var byggdt på sabbaten, den äldsta af alla högtider, hvilodagen och den dag, som Gud själf har åsidosatt, att människan därpå skulle dyrka honom. Systemet intog därjämte den heliga månaden, den sjunde månaden i hvarje år, som började med en särskild högtid och slutade med löfhyddohögtiden, samt inneslöt den stora försoningsdagen. Hvart sjunde år skulle hålllas heligt och vara ett sabbatsår. Hvart femtionde år, året som följde på det sjunde sabbatsåret, skulle vara ett jubelår.

Dessa högtider och särskildt jubelåret betydde mycket för Israel. Men såsom allt som sades till och för Israel har sin vidsträcktare betydelse för kristenheten och mänskligheten, så har ock jubelåret stor betydelse för oss. Särskildt för New York-konferensen, som i år vid sitt sammanträde firar femtio-års-jubileum, har skriftens undervisning med afseende på jubelåret en särskild tillämpning. Vid morgonbönen i dag vilja vi därföre stanna inför ordets uppmaning:

"Ett jubelår skall detta femtionde år vara för eder."

I. Jubelårets betydelse för Israel.

Jubelårets ställning i relation till den stora försoningsdagen är betecknande härvidlag. Jubelåret syntes börja omedelbart efter förso-

ningsoffrets slut. Försoningsdagen var den dag, då Israel skulle tänka framför allt annat på sin stora synd och skuld inför Gud. Det var endast på denna dag, som någon dödlig människa hade tillåtelse att träda inom förlåten till det allra heligaste; men då var öfversteprästen särskildt ålagd att så göra för att offra för allt folkets synder och bedja Gud om nåd och tillgift. Efter denna dags allvarliga stillhet var det som trumpeten skulle ljuda genom hela Israels land att förkunna jubelårets inbrott. Detta skedde sannolikast vid solnedgången och vid tiden för aftonens offer. Kungörelsen var ett slags frihetsförklaring. Och huru passande var icke en sådan omedelbart efter försoningsoffret!

För israeliten var ock jubelåret ett verkligt frihetsår. Han var under detsamma fri från största delen af det arbete, som kännetecknade hans vanliga år. Han tilläts icke att så, ej heller att skörda; och den afkastning, som landet af sig självt gaf, tillhörde icke landets ägare, utan hvem som helst som ville taga det till sig. Allt land och all egendom, med några enstaka undantag, kom åter i sin ursprungliga ägares händer. Alla som kommit i slafveri af en eller annan anledning lösgåfvos under detta år.

Således blef jubelåret en sabbatshvila för Israel. Det blef en sabbatshvila, i hvilken naturen och djurvärlden fick deltaga. Djuren drogo nytta af denna den vise Gudens förordning, ty genom förbudet mot landtbruk befrämjades boskapsodling, som alltid ansetts vara en symbol af ett stilla lefverne och som alltid trotts utöfva ett inflytande till fredligt lefverne. Jubelårets förordningar gjorde mycket till att rangskillnaden och kastväsendet aldrig kunde i längden hålla stånd i Israel. Stora makter, som hade till uppgift att få i sitt våld allt landet och all rikedom, voro omöjliga. Den fattiga, som blifvit betryckt antingen genom eget förvållande eller af ödets makt, blef återställd. Och i och med detsamma som missbruk afskaffades och orättfärdighet i många stycken förhindrades, lärde sig israeliten, att allt hvad som finnes i himmel och på jord, hör den store Guden till samt att människan endast är en förvaltare däraf, skyldig Gud räkenskap.

II. Jubelårets betydelse för kristenheten.

Såsom hela skriften från begynnelseordet till det sista är Guds uppenbarelse med afseende på vår frälsning, och allt som sades af den store Guden och gjordes af honom i Israel har sin nytta för oss på ett

sätt eller ett annat, så har den gudomliga anordningen om jubelåret sin nytta för oss och en evighetsviktig lärdom.

Denna lärdom gaf oss Jesus själf, när han stod upp i Nasarets synagoga, läste ett skriftställe, som handlade om jubelåret, och sedan sade: "I dag är detta skriftens ord fullbordadt inför edra öron." Judarnas jubelår var en mäktigt talande profetia om det verkliga jubelåret, som i tidens fullbordan skulle inbryta. Gamla testamentets tid hade varit en enda stor försoningsdag, då Israel offrat och bedt, känt tyngden af syndaskulden, ropat såsom David: "Huru länge, Herre", och hoppats på Israels tröst. Och så, ändtligen, efter bidanstidens slut, hördes trumpetsljudet genom hela landet. Ropande rösten, förebådaren Johannes Döparen, förkunnade jubelårets inbrott med det mäktiga tillkännagifvandet, att himmelriket var nära, och med den genomträngande uppmaningen till Israel att göra bättring och låta allt återställas.

Då var det som Jesus själf kom, gaf himmelens eget vittnesbörd på, att förkunnelsen var äkta, och sade att skriftstället hos Esaias fann sin uppfyllelse i honom: "Herrens ande är öfver mig, ty han har smort mig. Han har sändt mig till att förkunna glädjens budskap för de fattiga, till att predika frihet för de fångna och syn för de blinda, ja, till att gifva de förtryckta frihet och till att predika ett nådens år från Herren." Så har jubelåret ingått. Denna glädjens förkunnelse, detta lösgifvande, denna predikan, fortsattes sedan genom Jesu tre-åriga verksamhet under hans jordevandring. Verksamheten har nu fortgått under närmare två tusen år, då apostlarna och deras mångtaliga efterträdare fört fram rikets standar i världen och rest upp det i land efter land, till dess att nästan hela världen har vunnits för Kristus och hans eviga rike.

Det berättas oss af pålitliga källor, att jubelårets förordningar omhuldades icke allmänt i Israel. Många voro de, till exempel, som följde de gudomliga påbuden rörande landets och slafvarnas återställelse till de ursprungliga ägarne. När det jubelår inbröt, för hvilket det hvart femtionde år återkommande jubelåret i Israel blott var en skugga och en profetia, då blef samma förhållande rådande. Långt ifrån att alla hyllade Konungen och blefvo hans, var det otaligt många som mötte honom med likgiltighet och förakt. De väntande i Israel omfattade honom med kärlek och tillgifvenhet och gladde sig åt den nya friheten. Den åldrige Simeon var nöjd att fara hädan, sedan han hade fått se Israels frälsning. Profetissan Hanna gladde sig likaledes i Israels nu uppenbarade frälsning. Maria och Josef gömde i sitt

hjärta allt de hörde om det heliga barnet. Apostlarna, sedan de hade kommit till honom, stannade invid honom med en tillgifven om än svag och stapplande kärlek. För dessa och många till hade jubelåret gått in och blifvit bärare af glädje, frihet, andlig syn och nåd.

Men jubelåret betyder ännu mycket mer för kristenheten. Frälsaren bad i sin öfversteprästerliga förbön: "Fader, jag vill att de, hvilka du har gifvit mig, skola vara med mig, där jag är." Det står en skön sabbatshvila åter för Guds folk, och på denna är Israels jubelår en profetisk bild. De troende, som under tiden lyssnat till nådens predikan, som gladt sig öfver glädjens frihet för de fattiga, som fått sin syn, skola i paradisets och himmelens salighet bättre förstå hvad jubelåret innebär, än de nu kunna. Apostelen Johannes säger: "Vi äro nu Guds barn, men hvad vi skola blifva, det är ännu icke uppenbart. Men det veta vi, att när han en gång uppenbaras, skola vi blifva honom lika, ty då skola vi se honom sådan han är." Det är ock om detta apostelen Paulus talar, då han säger: "Jag håller före, att denna tidens lidanden intet betyda i jämförelse med den härlighet, som kommer att uppenbaras på oss." Till ock med själfva skapelsen längtar, enligt samma apostel, efter Guds barns härliga frihet.

Sannerligen, Gud bevisade oss så stor nåd och kärlek, när han lät jubelåret ingå, att vi dödliga människor förmå icke att ens börja fatta det. Men för dem som älska Gud samverkar allt till det bästa, och det som vi här blott endels kunna fatta, skola vi fullkomligt fatta, när evighetens jubelår har ingått.

III. Jubelårets betydelse för den festfirande New York-konferensen.

Detta år är ett särskildt jubelår för vår konferens. Vi fira vid detta sammanträde minnet af konferensens stiftelse för femtio år sedan. De af bröderna, som varit längst i konferensen eller varit med ifrån början, ha sett konferensen växa från att hafva varit en liten och oansenlig organisation till den stora och mäktiga kyrkokropp den nu är. Herren har synbarligen välsignat konferensens verksamhet, som ock hela vår synods. Härför få vi icke taga till oss själfva äran. Konferensen har haft många trogna och helgade krafter i verksamheten under dessa femtio åren, många anderika, starka och dugliga män; men för dessas arbete, såväl som för deras, som mera obemärkta gjort sina insatser i konferensens historia, tillkommer endast Gud äran. Han, som gifvit oss dessa välsignelser, vill påminna oss om

dem i år och särskildt vid detta jubelmöte. Han, som gifvit oss välsignelserna, vill ock gifva oss glädje. Därföre säger han till New York-konferensen, såsom fordom till Israel: "Ett jubelår skall detta femtionde år vara för eder!"

Men huru skola vi låta vårt jubel taga sig uttryck? På den frågan svara vi först: genom att ännu mera troget och målmedvetet, än vi härförinnan gjort, verka för riket under kommande dagar. Vår konferens har fått sig anförtrodt ett viktigt verksamhetsfält. Vår kallelse är att samla särskildt de lutheraner, som finnas bland våra i Sverige födda landsmän här och deras här i landet födda och uppfostrade barn. Ingen kan så väl som vår kyrka tillgodose dessas behof, och Gud skall hålla oss ansvariga för, huru vi utföra verket.

Så mycket mera kräfvande är denna vår uppgift, eftersom den närvarande tiden är ond. Kyrkligt arbete synes blifva allt svårare, eftersom åren gå. Tidsandan alstrar icke andlighet och kyrklighet. Nådens ljufva jubelår har ingått, men det är nu såsom på Kristi tid på jorden, många fråga ej efter Herrens vilja och den sanna friheten. Se på förhållandena i dag. De fattiga och mindre bemedlade tryckas på alla sidor. Stora bolag och korporationer på alla områden, icke minst på kyrkans, bildas för att eröfra sig hela fältet, för att tillrycka sig makt och välde, och för att suga ut från medmänniskan allt man möjligtvis kan, genom såväl lagenliga som lagbrytande metoder. Midt i skuggan af frihetens teckan gör den ena människan sin nästa till slaf, synbarligen utan samvetsförebråelser. Guds äganderätt till sin skapelse och till människan tages sällan med i beräkningen, och ordet och kyrkan ringaktar man. I en sådan tid och under sådana förhållanden har vår konferens att fortsätta sin verksamhet för att därmed gifva uttryck åt sitt jubel. Vi skola predika ordet i tid och otid för att i vår Frälsares ställe predika det behagliga nådens år.

I andra rummet, — och detta är viktigast af allt, — skall vårt jubel gifva sig uttryck i djupare och frimodigare tro på honom, som förmår underlägga sig allt genom sin makt. Det ser ibland mörkt ut för församlingen, men han som sagt att till och med helvetets portar skola icke blifva henne öfvermäktiga, vet nog att bevara sitt eget. Så länge vi lita på honom och grunda vår tro och vår verksamhet på den klippa, som aldrig skall vika bort eller förvandlas, så länge skall det femtionde året och de därpå följande åren blifva jubelår för oss, huru än det gestaltar sig i världen för öfrigt. Till och med under den stora vedermödans tid blir det jubel för Guds folk, ty för de utvaldes skull blifva ju de dagarna förkortade.

Må de kommande åren blifva för vår konferens en ännu härligare tid än den förflutna varit! Må konferensens framtida historia blifva en underbar berättelse om ståndaktighet i tro och ifver i verksamheten för Guds rikes inre och yttre tillväxt! Må vår konferens vara väl representerad i den hvitklädda och förhärligade skaran, som en gång skall mottaga, såsom nådelön, del i den sabbatshvila, som står Guds folk åter!

I sista versen af det kapitel, ur hvilket vår text är hämtad, säger Gud: "Israels barn äro mina tjänare; de äro mina tjänare, som jag har fört ut ur Egyptens land. Jag är Herren, eder Gud." Det önskemål vi nyss uttryckte skall förverkligas, om Gud skall kunna, ännu mera än han kunde det om Israels barn, bekänna sig till oss och erkänna oss, präster och öfriga medlemmar af New York-konferensen, vara hans sanna och trogna tjänare, om han skall kunna på den sista stora dagen gifva oss vitsordet: De äro mina trogna tjänare, som jag frigjort från syndens fångenskap och försatt i mina barns härliga frihet, och jag är Herren, deras Gud. Amen!

PREDIKAN

vid morgonbönen i Grassflat lördagen den 15 Maj af pastor C. N. Clemens.

Tänk på att du helgar hvilodagen. 2 Mos. 20: 8.

SABBATSDAGEN är en frihetsdag, då timliga sysslor åsidosättas. Människan skulle icke uthärda med att arbeta hvarje dag, och därför har Gud i nåd gifvit sabbaten. Denna heliga dag gifver hvila åt den trötte, vederkvickelse åt den betungade och frid åt det oroliga hjärtat. Efter veckans möda är denna dag gifven för både kroppens och själens hvila. Liksom nattens stillhet förunnar den trötta kroppen sömn efter dagens arbete, så gifver hvilodagen efter veckans slut den arma själen ro. Den medför luft och svalka från salighetens värld, som redan på skapelsens dag strömmade ymnigt från himmelens härlighet till jordens paradis.

Sedan människan genom synden förlorade denna Edens lustgård, är hvilodagen den ljufliga kvarlefvan däraf, den länk, som sammanbinder det förlorade paradiset med den eviga hvilan hos Gud. Vi arma jordevarelser behöfva höjas från gruset och lyftas uppåt till honom, som ger verklig frihet. Utan sabbatens förmåner skulle människan blifva en utnött träl, förslöad till både kropp och själ. Friheten på jorden skulle utrotas och världen skulle blifva lik en sommar utan blommor, lik en höst utan skörd.

Människan i oskuldens tillstånd skulle råda öfver fiskarna i hafvet och öfver fåglarna under himmelen och öfver alla djur, som röra sig på jorden. Således skulle människan äfven vara verksam i syndfrihetens förhållande. När hon genom olydnad mot Gud förlorade sin saliga förening med sin skapare, ålägger han henne att arbeta. Guds dom till Adam var: "I ditt anletes svett skall du äta ditt bröd, till dess du vänder åter till jorden, ty af den är du tagen". Således är männi-

skan genom arbete bevarad från synder och laster, som hon annars skulle öfva, hvilka skulle leda till släktets tillintetgörelse. Underligt, som det synes, kommer Gud den fallna människan allt närmare och låter den ena välsignelsen öfvergå den andra: "Där synden öfverflödade, där öfverflödande nåden ännu mer". Således var icke Adams dom det afgörande, utan löftet om kvinnans säd, nämligen Kristus och frälsningen i honom var det bestämmande. "I honom hafva vi återlösningen genom hans blod, syndernas förlåtelse, efter hans nåds rikedom". Ef. 1: 7.

"Gud hvilade på den sjunde dagen från allt sitt verk och välsignade den sjunde dagen". Men för den Evige, som icke är beroende af tid eller dag, äro alla dagar välsignade. Dock för oss är en dag i hvarje vecka gifven till hvila och vederkvickelse. Människan var icke skapad till träldom, och därför när Gud gaf sin lag säger han: "Tänk på att du helgar hvilodagen". Gud vill särskildt på den dagen tala till den matta själen och det bekymrade hjärtat. Då tillåtas vi i stillhet och ro att gå till vår skapare, som har gifvit oss denna dag för hvila.

Du skall helga hvilodagen.

Gud sade till Israels barn: "Så hållen nu sabbaten, ty den skall vara eder helig, du skall fira den släkte efter släkte såsom ett evigt förbund. Den som ohelgar den skall straffas med döden, ty hvar och en som på den dagen gör något arbete, han skall utrotas ur sitt folk. Därför när en man hämtade ved på sabbaten, befallde Gud att han skulle stenas inför hela Israels menighet. Under vandringen i öknen skulle Israels barn dagen förut hämta manna för sabbaten. För att sabbatens helgande måtte blifva tillämpadt, lät Nehemia tillstänga Jerusalems portar före sabbaten, att intet lastgods skulle kunna föras in på sabbaten. "Den är Herrens sabbat, hvar I änären bosatta". Sabbaten skulle vara för det gamla Israel en hvilodag för stillhet och frid.

När sabbaten hålles helig, välsignar Gud våra händers verk. Fattigdom och brist försvinna, ty Gud sörjer för den människas behof, som aktar på Guds befallningar. "Och föd den arma, kläd den nakna" är äfven det en helig handling, om den på sabbaten förrättas i Jesu namn, och i sådana handlingar få vi följa vår dyre Frälsare, som på den dagen afhjälpte nöd, hvarhelst han fann den. Jesus lärde att sabbaten var barmhärtighetens dag, och gillade att man på den dagen ger människor och djur föda och att rädda dem från lifsfara. Han ger sabbaten sin rätta tolkning: "Sabbaten är gjord för människans

skull". Den var en inrättning för människans nytta och välsignelse. Se huru kärleksfullt Jesus handlar med kvinnan, som lidit blodgång, och botar henne på sabbatsdagen. Då han stod anklagad för sabbatsbrott, säger han: "Denna, som är en Abrahams dotter, hvilken satan har hållit bunden se nu i aderton år, borde icke hon lösas från denna boja på sabbaten". Och åter: "det var sabbat, då Jesus gjorde degen och öppnade den blinde mannens ögon." Han gifver som skäl: "Jag måste göra dens verk som har sändt mig, medan dagen är".

Genom sabbatens helgande aflyftas bördorna, lasten hämmas och hemmet göres välsignelserikt. Samhället uppbygges på en säker grund, där hvilodagen helgas, ty Guds vilja sker och människorna akta på Guds befallningar. I den mån Gud äras och hans ord efterföljes af människan, förädlas hennes hjärta och hon får lif, ljus och kraft att göra Guds vilja. Vi ha fått sabbaten för hvila, då vi få sysselsätta oss med ordets betraktande och mottaga sakramentens välsignelser. Därför: *"Tänk på sabbatsdagen, så att du helgar den".*

Du skall använda hvilodagen för helig sammankomst.

Gud vill ingå ett förbund med den människa, som håller hvilodagen helig. Han kallar detta ett fridsförbund, ett evigt förbund och lofvar att låta sin helgedom stå ibland dem evinnerligen, och tillägger han: "Det är hvilosabbat för helig sammankomst, hvarhelst Iären bosatta". Åter hos profeten Es. 58 säger han: "Om du är varsam med din fot på sabbaten, så att du icke på min heliga dag gör hvad dig behagar, om du kallar sabbaten din lust och Herrens helgedag en äredag, ja, om du ärar den, att du icke går dina egna vägar eller sköter hvad dig behagar eller talar tomma ord, då skall du finna din lust i Herren, och jag skall föra dig fram öfver landets höjder". Frälsaren har äfven i detta stycke gifvit oss ett föredöme. På sabbaten gick han till templet eller synagogan. Herren säger om sådana ställen: "Hvarhelst jag stiftar en åminnelse åt mitt namn, där skall jag komma till dig och välsigna dig". I den 132 psalmen säger han: "Detta är min hvilostad till evig tid, här skall jag bo, ty till detta ställe har jag lust". Och liksom Jesus älskade gå till Herrens hus, så vilja hans efterföljare gå med honom till Herrens altare. David säger: "I dig allena har min själ sin ro. Saliga äro de människor, som i dig hafva sin starkhet, de hvilkas håg står till dina vägar. Saliga äro de, som bo i ditt hus, de lofva dig beständigt". På alla sabbater föreläses profetiorna för folket. Redan såsom gosse vid tolf års ålder finna vi Jesus i templet midt ibland lärarne både hörande dem och frågande

dem, ty säger han till sin moder: "Visten I icke, att i det min Fader tillhörer, bör jag vara"? Vi läsa vidare att Jesus gick såsom hans sedvänja var på sabbatsdagen in i synagogan, och stod upp för att föreläsa, Luk. 4: 16. Då han kom till Kapernaum lärde han dem på den sabbatsdagen, Luk. 4: 31. När sabbaten kom, begynte han lära i synagogan, Mark. 6: 12. Det begaf sig äfven, att han på en annan sabbat gick in i synagogan och lärde, Luk. 6: 16. Och han lärde på sabbaten i en af synagogorna, Luk. 13: 10.

I Ap. G. beskrifves huru judafolket kommo tillsammans på alla sabbater för att höra lagen och profetiorna föreläsas. I Antiokia gingo Barnabas och Paulus in i synagogan på sabbaten, där Paulus höll ett tal och förkunnar, att frälsningen var gifven genom Jesus: "Till eder har ordet om denna frälsning blifvit sändt. Ty emedan Jerusalems invånare och deras rådsherrar icke kände honom, hafva de ock genom sin dom uppfyllt profetiornas utsagor, hvilka hvar sabbat föreläsas", 13: 27. "Ty Moses har från gamla tider i alla städer dem som predika honom i synagogorna, där han föreläses på alla sabbater", 15: 21. En annan sabbat stod Paulus upp och förklarade de profetior, som handlade om Kristus, och folket bådo, att samma ord måtte nästa sabbatsdag blifva omtalade. "Den följande sabbaten kom nästan hela staden tillsammans för att höra Guds ord", 13: 42, 44. I Tessalonika, hvarest var en judarnas synagoga, gick Paulus efter sin plägsed in och talade till folket på tre sabbater ur skrifterna, 17: 2. I Aten talade Paulus i synagogan på alla sabbater och öfvertygade både judar och greker, 18: 4.

Gud klagar öfver hvilodagens ohelgande.

Herren säger genom profeten Hesekiel: "Jag gaf dem ock mina sabbater, att de skulle vara ett tecken mellan mig och dem. Men Israels hus var genträfvigt mot mig i öknen, de vandrade icke i mina stadgar, utan föraktade mina rätter, fastän den människan, som gör efter dem, får lefva genom dem, de ohelgade ock svårt mina sabbater. Mina heliga ting föraktar du, och mina sabbater ohelgar du. Prästerna där våldföra min lag och ohelga mina heliga ting. De tillsluta sina ögon för mina sabbater och så blifver jag ohelgad midt ibland dem". Nog synes det, att människan skulle hörsamma nåden, som förunnas henne, och upphöra med sina dagliga sysslor på sabbaten. Men från fallets dag har människan fortsatt med att bryta alla Guds bud. Hon har varit ohörsam mot Gud. Hon har föraktat hans heliga ord. Hon har fortsatt med att gå sin egen väg. Icke underligt då, att sab-

batsbrott har varit och är en skriande synd. För de fräcka gudsföraktare är hvilodagen en lång och odräglig dag. De vilja lefva sitt lif fram i nöjen eller vilja de fika och arbeta. Den rike vill nedtrycka den fattige och lägga allt under sig. Hans mål är denna världens rikedom, makt och herravälde. Och den fattige vill komma i åtnjutande af det, som icke är hans. Därför upptändes hat och grymhet i hjärtat, som tar bort all sällhet och lycka. Hjärtat vill således icke böja sig för Gud och hans befallningar. Guds vädjan och förmaningar ha intet rum hos människan. Därför känner hon icke den sanna friheten och hvilodagen användes blott för last och nöje. Det predikade ordet undvikes. Kyrkorna få stå tomma, under det att lastens gömställen flitigt besökas. Den ogudaktige vill själf välja sin väg, men om den vägen säger Salomo: "Där är en väg, som synes god, men den leder till döden". Synden, som där bedrifves, beröfvar människan hennes heder, hennes hopp och hennes karaktär.

Fastän många varningar gåfvos, fortfor Israels folk i olydnad mot Gud och gick sin undergång till mötes. Med fräckhet fråga de: "När är då nymånaden förbi, så att vi få sälja säd, och sabbaten, så att vi få öppna vårt sädesförråd? Då vilja vi göra efamåttet mindre och priset högre och förfalska vågen, så att vi kunna bedrifva vårt svek. Men Herren säger till dem: Jag skall låta solen gå ned i dess middagsglans och låta landet sjunka i mörker midt på ljusa dagen. Jag skall förvandla edra högtider till sorgetider och alla edra sånger till klagovisor. Jag skall hölja säcktyg kring alla länder och göra alla hufvuden skalliga. Jag skall låta eder känna det, såsom när man sörjer ende sonen, och låta det sluta med en bedröfvelsens dag. Se dagar skola komma, säger Herren, Herren, då jag skall sända hunger i landet: icke en hunger efter bröd eller en törst efter vatten, utan efter att höra Herrens ord. Då skall man drifva omkring från haf till haf och från norr till öster och färdas hit och dit för att söka efter Herrens ord, men man skall icke finna det. På den dagen skall edra sköna jungfrur och edra unga män försmäkta af törst". Amos 8: 9—13.

Där är något mera oumbärligt än det, människan så gärna vill söka, och det är själens tillfredsställelse. Blir din själs behof icke mättadt, går du fångenskap och död till mötes, liksom Israels folk gjorde. "Du skall komma ihåg, att du själf har varit en träl i Egyptens land och att Herren, din Gud, har fört dig därifrån med stark hand och utsträckt arm; därför har Herren, din Gud, bjudit dig att hålla sabbatsdagen". 5 Mos. 5: 15.

Nya förbundets hvilodag.

Vi lefva nu i nya förbundets, eller nya testamentets frihet. "Till frihet har Kristus frigjort oss, stån därför fast och låten eder icke på nytt fångas under träldomsok", Gal. 5: 1. "Icke heller döme någon eder för mat eller dryck, eller i fråga om högtid, eller nymånad eller sabbat, hvilket är en skugga af det tillkommande. Kol. 2: 16, 17. I det nya förbundet är Jesus medelpunkten. Detta förbund är stiftadt på bättre löftens grund, som han är ett bättre förbunds medlare än det gamla testamentets prästadöme, Ebr. 8: 6. Vår store öfverstepräst utgaf sitt lif i döden och blef ett försoningsoffer för våra synder. Det var förbundets blod, som han frambar, och: "det talar bättre än Abels blod". Förbundets blod var utgjutet till allas frälsning, som vill anamma detsamma, och "utan blodsutgjutelse sker ingen syndaförlåtelse", Ebr. 9: 22. Då Jesus uppstod från de döda på den första dagen i veckan, efter att ha vunnit för oss en evig förlossning och frälsning genom sin försoningsdöd, blef söndagen äfvenså för de första kristna en hvilodag. På den dagen mottog Johannes Guds uppenbarelse på ön Patmos. Lärjungarne i Troas sammankommo på första dagen i veckan till att bryta bröd. Lärarne i Korint uppmanades att på första dagen i hvarje vecka aflägga sin sparpenning till de fattiga. Söndagen har allt sedan varit den kristna kyrkans hvilodag och skall så förblifva, till dess den sabbatsro ingår, som återstår för Guds folk. Till dess få vi hvarje söndag fira vår Frälsares uppståndelse och den Helige Andes utgjutelse. Ja, vi ha fått denna heliga dag för hvila till både kropp och själ, till dess den eviga hvilan för oss ingår. Amen.

A. E. ERICSSON.

C. A. BERGENDOFF.

C. E. HOLMER.

F. N. ANDERSON.

PHILADELPHIA-DISTRIKTET.

JAMESTOWN-DISTRIKTET.

J. F. Nordstrand. F. V. Hanson. J. V. Benson. D. Nystrom.
A. W. Stark. J. A. Rinell. J. E. Swanbom.

PITTSBURG-DISTRIKTET.

A. F. Andrea. S. L. Hanson.

E. Benzon. C. O. Bomgren. J. A. Bernhard. O. Lundgren.

WARREN-DISTRIKTET.

J. E. Nelson. A. S. Pearson.
C. Jacobson. J. A. Carlstrom.

Kristendomens och svenska språkets bevarande vid våra skolor.

Tal i Grassflat lördagskvällen den 15 maj af pastor H. Luther Wilson.

FRÅGAN är famnande vid, men tiden för dess behandling är ytterst begränsad. Man skulle ju också kunna anmärka, att den icke just äger nyhetens behag samt att den näppeligen kan försvara en plats bland våra dagars populära spörsmål. Annars saknas ju icke tankestoff, ty alltsedan nyare folkvandringens från Norden till våra kuster början har det skrifvits och talats om bibehållandet ibland oss af luthersk kristendom och svenskt tungomål.

Men sedan frågan vågade framträda med anspråk såsom en för dagen brännande sådan, har så mycket ramlat och ryckts undan. Ett helt Europa — för att icke säga hela den gamla världen — har bokstafligen störtat samman, och på dess spillror är man sysselsatt med att uppföra "tinnar" så många, många — som individerna äro. De högsta idealen och med dem alla materiella, kommersiella, industriella, intellektuella, andeliga och eviga värden vandaliseras och den konstruktiva ersättningen är mycket ringa, i de flesta fall ingen alls.

Jag har velat, så att säga, slunga hela framställningen "in medias res" afsiktligt för att få fram stofferna till den mörka bakgrund, utan hvilken intet konservativt spörsmål kan i våra dagar framställas i sannhetens och verklighetens grundfärger; och vårt ämne är ultra konservativt. Ännu ett par pennstreck — om, nämligen, verkligheten skulle tarfva understöd af målarkonsten. Medan i Europa krigets hades-ångor liksom kastat folken i kväfningskonvulsioner, dunsta infernaliska smittor öfver världshafven och svepa oss och vårt mångbe-

prisade fria land med dess besjugna institutioner i en de smygande aningarnas dystra dimslöja, i hvilkens dunkel otydligt skräckjagande fantomer aflösa och mystiskt uppgå i hvarandra. Mörka, dystra aningar genomila vår tid, i hvilkas giftblandning ovissheten själf är den dödligaste ingrediensen.

Men det onda består icke endast i dimfigurer: äfven i vårt land söker det sig ofta i mångt och mycket konkreta uttryckssätt. Tag t. ex. dessa enorma penningmonopoler, som blott behöfva "sätta skruf-varna på", och hela vårt lands hundra millioner måste, för att komma åt det tarfligaste förråd af de lifsförnödenheter, hvaraf dock vårt rika land formligen öfverflödar, betala de mest absurda priser. Tänkom blott på det orättfärdiga ockrandet på mjölk och bostäder — i synnerhet det, som pågick i världsmetropolen förliden vinter! De äldre "djäfvulsfiskarne", hvilka kastat sina octopusarmar omkring och konsoliderat gigantiska industrier och "squeezed out" eller "freezed out" all konkurrens, ha lockat med ett den orättfärdiga mammons glitterspel hela nationen att träda i sina nesliga fotspår. Förvånar det oss, att de i denna vilda sträckmarsch efterblifna, spontant resa sig i en — låt vara med okunnighetens etikett stämplad — ursinnig förbrytelse.

Och de ödesdigra följderna låta icke heller länge vänta på sig: Missbelåtenhetens vågor växa till hotande brottsjöar, som taga formen af allmän oro å samhällslifvets alla områden och yttra sig i förfärande grad i vår tids olagliga arbetsinställningar, ända från de höga ämbetsverken och ned till de lifdömda i våra straffängelser. När så de, hvilka göda sig på orättfånget gods, uppträda med en makalös djärf fräckhet och ett retande öfversitteri gentemot dessa, hvilka de med sina ohumant maskinmässiga affärsmetoder frånhändt det enklaste nödvändiga, kunna vi då undra öfver den spänning, som mer och mer tillsnörper folksjälen och hotar med fullständig samhällsupplösning?

Det är dock målningens ljusare nyanser, som förläna den dess rätta perspektiv. Mörkrets makter öfva långt ifrån envälde på jorden. Samma ord som säger: "Hela världen är stadd i det onda", förkunnar ock med absolut auktoritet, att "Jorden är Herrens och hvad däruti är; jordens krets och de som bo därpå". "Den Högstes helige skola intaga riket och skola besitta det i evig tid". Goda faktorer hafva ock satts i rörelse: "Jag har kommit för att tända en eld på jorden, och huru gärna ville jag att den redan brunne". Luk. 12: 49. Bröder, den elden brinner i tusen sinom hundratusen bröst, och äfven

om ljusets barn icke äro så visa i förhållande till sitt släkte som mörkrets, overksamma äro de icke. Hvad kan det betyda, att ett land, som vårt, med sina hundra millioner, i ett enda administrativt kast förmått skaka af sig den mest inrotade samhällsförbannelse? Vi må nu för öfrigt hysa hvilka privata åsikter vi behaga om drastiska metoder, öfvergrepp och underslef — hvilken reform har, i sitt första stadium, kunnat undvika ytterligheter? — Vi tvingas dock till eftertanke inför detta historiens, i sitt slag enastående, fenomen. Och för detta nederlag, som "Saloonligan", hvilken liksom den "gamle ormen" själf, lyckats tillfoga sin besegrare ett "sting i hälen", får den kristna kyrkan — i synnerhet den protestantiska delen af densamma — bära skulden (?). Vi upprepa: Betyder det något?!

Såsom barn af reformationens kyrka vilja vi gärna erkänna allt det goda, som ock finnes bland andra bekännare af Jesu namn. Själfva Rom öfvar således en viss makt till undertryckande af öfvervåld och laglöshet. Vår saligen hemförlofvade vän och broder pastor Enstam sade en gång, att världsstaden New York skulle Vara en ganska osäker ort, om det icke vore för nämnda kyrkas makt öfver massorna där. Tänkom vidare på den mäktiga rörelse med världsevangeliseringssyfte, som de reformerta samfunden igångsatt! Dess aggressiva finansiella organisering, hvilken förklaras vara första obligatoriska villkoret för rörelsens framgång och förverkligandet af dess syftemål: Hvad torde det kunna ha att betyda för våra i finansiell upplösning stadda protestantiska församlingar på andra sidan världshafvet? En pastor Bosch från en af våra sju lutherska församlingar i Paris omtalade vid ett lutherskt prästmöte å Manhattan förliden januari, hurusom från reformert håll erbjudan inkommit att öfvertaga den finansiella bördan på det anspråkslösa villkoret, att församlingen öfverginge till dem. Anbudet tillbakavisades naturligtvis. Men kan det vara meningen att använda dessa jättefonder för att till godtköpspris tillhandla sig våra utarmade protestantiska församlingar i gamla världen, hvilka i århundraden trotsat påfvemakten? Kan det vara orsaken till att Rom ser på den rörelsen med så blida blickar? En katolsk präst i Jersey City uppträdde i favör för densamma och ägnade saken sitt personliga understöd, och den publicitet, som dagtidningarna ägnade detta unionistiska experiment, framkallade ingen protest från romerskt håll. Vi kunna vara öfvertygade om, att innan *den* kyrkan företager sig något i unionistiskt syfte, har hon anställt noggranna undersökningar och funnit läget ofarligt om inte rent af främjande för sina intressen. Dessa båda ytterligheter å religionens mark, som

förete så många skenbara olikheter—ett ha de gemensamt: upprättandet af världsmakt, och en gärningarnas rättfärdighet kännetecknar dem båda.

Här är det som vår evangelisk lutherska kyrka tager afstånd från de båda förutnämnda riktningarna i kristenheten och häfdar de grundsatser, som vi känna under namnet Reformationens formal- och materialprinciper: *Guds ord är enda regeln och rättesnöret för människans tro och lefverne; människan varder rättfärdig genom tron och icke genom lagens gärningar.*

För dessa principer har vår evangelisk lutherska kyrka under fyra sekler "vågat gods och ära, lif och allt." Kunna vi i denna tid öfverskåda här upprullade panorama och förblifva passiva därvid? Nej! Vi måste se till, att män utbildas, hvilka kunna träda i trofasta föregångares fotspår; män, som äga den andliga moralens mod att, vore det mot en värld, intaga den store reformatorns ståndpunkt: "Mitt samvete är bundet vid Guds ord: Här står jag, och kan icke annat. Gud hjälpe mig! Amen."

Hvar, om icke vid våra egna läroverk, skola sådana män fostras? Var det icke våra banbrytares, anläggarnas af våra högre bildningshärdar, mening, att de i första hand skulle tjäna detta höga syfte? Kurserna i kristendom vid våra skolor kunna näppeligen sägas vara tillskurna efter dogmatiskt mönster, men de afse dock att bibringa eleverna en evangelisk biblisk kännedom i Guds ord och med de trogna lärarekrafter, vi förfoga öfver, kan ju detta ske i den lutherska bibeltrohetens anda. Om någon ändring med afseende på kurser i kristendom skulle företagas, så borde det nog inte vara en sådan på eftergifternas väg, såsom från enskilda håll—visserligen matt—framhållits; utan hellre motsatsen. Och detta så mycket mer, som vi hittills och kanske ännu i många år fortfarande, behöfva betjäna oss af våra studerande, icke blott såsom lärare i församlingsskolan, där sådan ännu kan upppehållas, utan äfven som medhjälpare i församlingsarbetets öfriga verksamhetsgrenar och i synnerhet som predikanter.

Nu blott några ord om svenska språket vid våra skolor. Därmed hafva vi, bröder, ännu icke dragit våra fötter tillbaka från helig mark. Det psykologiska sammanhanget mellan dessa ämnen är så intimt, att vi knappast kunna märka öfvergången. Äfven om vi afstå från att kommentera öfver ett yttrande, som en viss fransk dam en gång fällde: "Pastor, it is devotion to me to listen to your beautiful language", vilja vi dock bestyrka den möjliga riktigheten såväl som den otvifvelaktiga uppriktigheten hos nämnda, fint bildade fransyska, med ett lik-

nande, som fällts — icke *en* gång, utan väl hundrade — af våra egna engelsktalande ungdomar (skulle kunna namngifva särskildt två): "I understand English better, but if I want to have real benefit out of a sermon, then give me the Swedish".

Den grundläggande perioden i en människas lif är barnets. Skulle påståendet tarfva bekräftelse, fråge man den katolska kyrkan. Detta med afseende på tiden; platsen är hemmet; läraren, modern — i de allra flesta fall. Vi nästan beklaga den moder, som måste utbyta sitt "Gud, som hafver barnen kär" mot det visserligen vackra "Now I lay me down to sleep, etc.". Och sedan kan hon icke säga mer, ty då hon börjar tala med engelsk tunga, flödar "bread and butter and eggs and milk" lättare öfver läpparna än det talet om Jesus, som dog på korset för våra synder. Huru skall det kunna upprättas rapport mellan moderns djupt älskande, ömmande hjärta och barnets fint känsliga, begärligt mottagande, plastiska, om det gemensamma språkmediet saknas?

Ännu en sak: Kunna vi månne öfverskatta de historiska värdenas betydelse för oss, som af en mild försyn förutbestämts att göra en den ädlaste insats i detta vårt härliga adoptivlands materiella, kulturella och andliga uveckling? Kunna vi öfverskatta, från nämnda synpunkt sedt, den växelverkan, kulturella och andliga, som ännu fortgår mellan oss och folket i det land, som vi ännu med befogad stolthet kalla *våra fäders?* Om vår unga brud — förlåt den slitna bilden — förvägrar oss rättighet att tala det språk, som vår gamla men hederliga "moder Svea" förstår, då ha vi valt en oförståndig sådan. Men det gör hon icke mer. Det var blott i ett sinnesförvirringens olyckliga ögonblick; men, Gud ske lof, den svagheten tillhör historien! Må den, i det stycket, icke upprepa sig själf! Frihetsgudinnans anlete har återigen öfvergjutits af välviljans kända, älskliga drag. Vi få tala svenska fritt igen. Men skola vi? Det, våga vi påstå, beror på tendensen vid våra högre läroverk. Om vi icke skola dela de nu blott historiska Delaware-svenskarnas öde, hvilket vi så ofta beklaga, så måste vi beifra kristendomsundrvisningens och svenska språkets bevarande vid våra högre bildningshärdar.

Vårt ämne är ju af ett sådant omfång, att det lätt kunde låna sig åt en hel serie föreläsningar. Det är därför blott antydningsvis, som jag här och där vågat snudda vid detsamma, med afsikt att gifva uppslag till tankeverksamhet i spridda riktningar. Det sagda må därför vänligen betraktas blott som ett anspråkslöst förarbete i syfte att med några djärfva penndrag framhålla, icke blott önskvärdheten utan rena

nödvändigheten att, såsom en evangelisk luthersk kyrka med svensk härstamning, bevara och befordra kristendom och svenskhet vid våra läroverk.

Svensken har alltid varit känd för en nästan till fallhet gränsande ackommodationsförmåga. Han har blandat blod med sicilianer, franker, kelter och germaner af annan stam, och alltid lyckats försvinna i desamma. Frågan är nu denna: Skola vi i Svensk-Amerika lyckas bevara det bästa i vår egenart: vår distinktiva kristendom och de egenskaper, som falla under kategorien *svenskhet?* Skall detta lyckas i trots af nu pågående, aggressiva anpassningspropaganda? Då måste våra läroverk fatta denna uppgift såsom *sin specifika,* och akta sig för dessa, af vackra hänsynsskäl framkallade eftergifter för judar och hvarje annat slags proselyter.

Må den dag aldrig randas, då Augustana-synodens lutherska kristna blifvit till den grad fala för tidsandans osunda ströndrag, att de skulle låta pruta af på den berättigade fordran, som ställes på synodens och våra konferensers läroverk, att häfda evangelisk luthersk kristendomsundervisning och svenskt tungomål! "Vi svenskar äro ock ett folk, och det språk, vi tala, har *Gud* gifvit oss!"

PREDIKAN

i Grassflat lördagskvällen den 15 maj af pastor Eric Bowman.

KONFERENSENS president har uppmanat mig att i korthet framställa något om Herrens oföränderliga trofasthet mot fromma åldringar och såsom text taga Esaias 46: 4: "Ända till eder ålderdom är jag densamme, och till dess I varden gråa skall jag alltjämt bära eder, så har jag hittills gjort, och framgent skall jag hålla eder uppe, jag skall bära och rädda eder."

För det första vill jag anföra några skriftens ord, vid hvilka vi i tron få förtrösta och hvila i vår betraktelse om Herrens oföränderliga trofasthet, och vidare om Guds oföränderliga trofasthet mot fromma åldringar. Såsom lif, ljus, kärlek och barmhärtighet höra till Guds väsende, så hör äfven trofasthet till hans väsende.

Under hela gamla förbundets tid se vi huru Gud i sin oföränderliga trofasthet fullbordade sina löften och förkunnelser för sitt utvalda folk, såsom då han säger: Konungar skola se det och stå upp, furstar skola se det och buga sig, för Herrens skull, som har bevisat sig trofast, för Israels Heliges skull, som har utvalt dig, Es. 49: 7.

Till dessa Herrens ord genom profeten i den gamla tiden kunna vi förena apostelen Paulus ord i 1 Kor. 1: 9: "Gud är trofast, genom hvilken I hafven blifvit kallade till delaktighet i hans Son, Jesus Kristus, vår Herre". I tider af förföljelser, lidande, nöd och fattigdom hafva Herrens fromma styrkt sig och gifvit sig till freds i förlitande på Herrens stora trofasthet såsom profeten Jeremias blandar i sina klagovisor trons fullvissa segerfröjd såsom i jubeltoner: I det tredje kapitlet klagar han och kvider och talar om, huru han varder mättad med bittra örter och får malört att dricka, men så byter han ut sin klagan i hopp och förtröstan och säger: "Men detta vill jag besinna, och därföre skall jag hoppas, Herrens nåd är det, att det icke är ute med oss,

ty det är icke slut med hans barmhärtighet. Den är hvar morgon ny, ja, din trofasthet är stor". Guds osvikliga, oändliga och eviga trofasthet är för David ett ständigt återkommande ämne för lof, tillbedjan och tacksägelse i hans psalmer. Gud bevisar sin trofasthet i sina rådsslut, så väl åsyftande de löften, som gälla Guds folks förlossning från förtryck och fångenskap i världen såsom Esaisas lofsång i början af 25 kap. lyder: "Herre, du är min Gud, jag vill upphöja dig, jag vill prisa ditt namn, ty du gör under, och dina rådslut ifrån fordom tid äro trofasta och sannfärdiga, som ock i de stora och dyrbara löften, som åsyfta och peka fram till tidens fullbordan och vår förlossning i Kristus från syndens och djäfvulens våld.

Både i Gamla och Nya testamentens skrifter beprisas af heliga Guds män Guds oföränderliga trofasthet genom att alla hans löften blifvit i rikt mått uppfyllda. I helig vältalighet uttalar Davids son, Salomo, lof och tacksägelse till Gud i den stora församlingen vid tempelinvigningen och förbundsarkens inbärande i helgedomen. Han säger: "Lofvad vare Herren, Israels Gud, som med sin hand har fullbordat, hvad han med sin mun lofvade min fader David. Och Herren har uppfyllt det löfte han gaf, ty jag har kommit upp i min fader Davids ställe och sitter nu på Israels tron, såsom Herren lofvade, och jag har byggt huset åt Herrens, Israels Guds, namn". Ebreerbrefvets apostel säger: "Låtom oss orygglig fasthålla hoppets bekännelse, ty han är trofast, som har gifvit löftet", 10: 23.

I vår förvissning om syndernas förlåtelse få vi i tron lita på Guds oföränderliga trofasthet, såsom aposteln Johannes lärer oss i sitt första bref: "Om vi bekänna våra synder, så är han trofast och rättfärdig, så att han förlåter oss synderna och renar oss från all orättfärdighet." Mot sina nådebarn är det i all synnerhet Gud bevisar sin oföränderliga trofasthet, såsom vi höra honom i förbarmande kärlek försäkra oss i textens ord: Ända till eder ålderdom etc.

De fromma af ålder hafva litat på och i tron hvilat vid Herrens trofasta löften om daglig nåd, styrka i svaghet, kraft och bistånd i strider, hjälp och beskydd i faror, lidande, nöd och förföljelser och kunnat med tålamod i alla pröfningar betyga: "I allt detta öfvervinna vi rikligen genom honom, som har älskat oss".

Närma vi oss då den andra delen i vårt anförande, så vilja vi låta samma sköna ämne utgöra grundtonen:

"Guds oföränderliga trofasthet mot fromma åldringar". Detta ämne ljuder så skönt. Det är såsom ett återljud af orden i 16 psalmen: "En lott har tillfallit mig i det ljufliga, ja, ett arf, som behagar mig

väl". Om de fromma åldringar må man väl med Esaisas säga: "Ingen innebyggare i Zion skall säga: Jag är svag, ty folket, som därinne bor, skall hafva syndernas förlåtelse", Es. 33: 24. O, att alla åldringar vore sådana fromma innebyggare i Zion! Många äro så. De äro tecknade bland de benådades, frommas tal. De hafva i barnaåren, vid konfirmationstiden och första nattvardsgången, under ungdomstiden och medelåldern samt i ålderdomen sagt ja till Guds kallelse och nåd. De hafva i vilja, håg och sinne både i tro och lif låtit Jesus Kristus, rättfärdighetens sol, lysa öfver dig, så att de hafva i sin egen svaghet dock tillväxt i nåden och vår Herres, Jesu Kristi, kunskap och dygd. Huru ljuf är icke sådan ålderdom? De hafva sått i Anden och de få ock på sin ålderdom skörda af Anden frid och rättfärdighetens frukt. De få för hvarje dag erfara Guds oföränderliga trofasthet. De få åtnjuta Guds faderliga omvårdnad både andligen och lekamligen och hvila på gröna ängar och vid vatten, där de finna ro.

En gammal from kvinna hade märkt talrika löftesord i sin kära bibel med bokstäfverna P. U. och då någon frågade henne, hvad det hade att betyda, sade hon: Ja, för mig betyder det pröfvadt och uppfylldt. Hon hade, den gamla, genomgått många pröfningar, sorger och bekymmer, men för henne voro Guds trofasta ord och löften den oföränderliga grund, på hvilken hon i barnslig tro och trygghet hvilade.

Många, som på ålderdomen äro fromma, hafva under någon tid af sin lefnad varit världsliga och ogudaktiga, men genom Guds kallande nåd och hans många och ofta underliga vägar blifvit uppväckta och i sann bättring kommit till tro och förvissning om sina synders förlåtelse. Sådana bruka vara synnerligen glada och innerliga i kärlek till Jesus, ty den mycket förlåtet är, han älskar mycket. Dessa beprisa synnerligen Guds oföränderliga trofasthet, att han icke har för alltid bortvändt sitt ansikte ifrån dem, utan låtit sin eviga nåd och trofasthet gälla äfven för dem. Hören, I gamla: "Bergen skola vika och högarna falla, men min nåd och mitt fridsförbund skall icke förfalla", säger Herren, din förbarmare. I detta nådesförbund hafven I redan i dopet blifvit upptagna och det gäller hos Gud för eder, så länge nådens och salighetens dag ännu varar. "På mina händer har jag tecknat dig och känner dig vid namn", säger Herren. Lyckliga de gamla, som i tro, tacksamhet och bön mogna för skörden i from ålderdom.

Men vi möta dock den sorgliga synen, att många gamla äro sådana, hvilka under hela lifvet sagt nej till alla Herrens nådekallelser. För min del är det den mest dystra och sorgliga erfarenhet i verksamhe-

ten att se och höra gamla syndare ännu i sena aftontimmen af sin lefnads dag hålla på att råga sina synders mått. Svordom, hädelse, Guds heliga namns missbruk, skamligt tal och gyckel äro företrädesvis de flöden, som utflyta från deras orena hjärtekälla. Gud förbarme sig öfver dem, som alltid intaga en fientlig ställning till kyrkan och församlingsvården, som syndens mörker lägrat sig tätt och tjockt på deras ålderdom.

Skulle någon sådan intagas på våra ålderdomshem, såsom i något särskildt fall händt, så får nog det hemmet en otacksam, ohöflig, vresig och elak medlem i de gamlas familjekrets. Vi hafva haft en dylik erfarenhet vid vårt Augustana-hem i ett enstaka fall.

Men hemmet, där så många af våra gamla snälla, enfaldiga och fromma män och kvinnor hafva funnit en stilla och fridfull boning i sena ålderdomen, är dem kärt och de veta att vara glada och tacksamma både till Gud och samfundet därför. Där åtnjuta de den ömmaste vård, lekamligen och andligen. Där få de sätta sig till dukade bord morgon, middag och kväll. Ofta besökes hemmet af hela sällskap, vänner från församlingar i Greater New York och närliggande platser och då hålles festlighet med de gamla. Då tindra de gamlas ögon af glädje. Då instämma de hjärtligt i sången och med from andakt höra det förkunnade ordet om Herrens oföränderliga trofasthet i sina ord och löften. Ja, så uppskörta sig några af de gamla både män och kvinnor och hjälpa föreståndarinnan att tjäna vid borden.

De hafva förvisso en särskild nåde- och förberedelsetid dessa gamla män och kvinnor vid vårt Augustana-hem. De få samlas till gudstjänst i kapellet på hemmet hvarje söndags e. m. och höra pastor Danielsons uppbyggliga predikningar. Vår omsorgsfulle och hjärtlige föreståndare, John Benson, håller dagliga andaktsstunder med sina kära gamla, när han är hemma hos dem. Besökande pastorer leda andakten vid sina besök. Den fromma och ordningsfulla föreståndarinnan är såsom en öm moder ibland dem. Den vänlige och i tjänande kärlek hjälpsamme sekreteraren i styrelsen, Vilhelm Berger, bereder de gamla uppmuntran och glädje med de milda strålarna af vintersol

De hafva den stora vackra gården, där de i ostörd ro få sitta i skuggan af träden och påminna sig om Guds godhet och trofasta omsorg om sina barn, han som icke låter sparfvarna, som kvittra i trädens grenar, vara förgätna. Så hafva de gamla vid vårt ålderdomshem i rikt mått fått sin afskilda del af Guds gåfvor, och de kunna på sig tillämpa Herrens nådefulla ord i vår text: "Ända till ålderdomen och

till dess I varden gråa skall jag alltjämt bära eder, så har jag hittills gjort och framgent skall jag hålla eder uppe, jag skall bära och rädda eder".

Gud gifve, att de alla med tacksamma hjärtan må mottaga den nåd och välsignelse, som de undfå i sin ålderdom på hemmet, så att de till sist få såsom Simeon fara hädan i frid efter att här i nådens rike hafva fått erfara både andligen och lekamligen Guds oföränderliga trofasthet och i rikt mått se Guds salighet! Amen.

PREDIKAN

i West Clymer lördagskvällen den 15 maj af pastor Emil F. Bergren.

Text: Ps. 27: 10. *"Om än min fader och min moder öfvergifva mig, skall Herren upptaga mig."*

Ämne: *"Vår plikt mot värnlösa barn."*

MÅNGA och gripande äro de befallningar och uppmaningar, Herren gifver oss uti sitt ord, att rädda, vårda, fostra och hjälpa de små värnlösa, nödlidande och behöfvande barnen. De hafva lika mycket rätt till kläder, föda och härbärge, som den rikaste människa i världen. Barnet är ej skulden till de omgifningar, det kommer uti, då det födes till världen. Kanhända vi mången gång tänka, när vi se fattigdom, sjukdom, vanskötsel, nöd och elände omgifva de små, som komma till världen, att det hade varit bättre om de aldrig blifvit födda.

Dock visar erfarenheten, att vi ej äro berättigade till ett sådant tänkande. Ty många sådana barn kunna blifva till största glädje och välsignelse både för Gud och människor, när å andra sidan de, som hafva allt hvad en människa i världen kan gifva, blifva sorgebarn. Således den yttre omgifningen borde ej bestämma, antingen barnet har rättighet till att lefva eller ej.

Vi äro ej utan exempel i Guds ord på sådana fall; Esther i G. T. var föräldralös. Mordokai antog sin den värnlösa lilla flickan och uppfostrade henne såsom sin dotter. Detta barn blef en drottning, älskad och ärad af sitt folk.

Moses, som hade en dödsdom öfver sitt hufvud, innan han var född, blef upptagen ur vattnet, uppfostrad åt Faraos dotter såsom hennes egen son, undervisad i all Egyptens visdom. Blef af Gud utvald till Israels folks anförare, en af Gamla Testamentets mest framstående karaktärer; här se vi hvad som kan hända sådana barn.

Jag behöfver endast nämna konungars och profeters barn, där allt såg så lofvande ut, där allt gjordes, som kunde göras, för dem, och sedan deras uppträdande mot hem, folk, Gud och sig själfva, hvilket åter visar, att det yttre ej är det bestämmande och afgörande för deras framtid. Uppdraget eller plikten är ej blott att se till, att de få kläder och föda, utan uppdraget är ock, "att de måtte räddas från de ogudaktigas hand". "De hvilkas sinnen ej ännu kunna skilja emellan godt och ondt, de hvilkas öron ej ännu lärt pröfva talet, hvars mun ej ännu lärt pröfva matens smak" (Job. 12: 11), de kunna så lätt indricka förargelsens gift, då de se och höra af människor onda, för att ej säga djäfvulska exempel. Paulus säger i Kor. 15: 3: "Låten icke vilseleda eder. Dåligt umgänge fördärfvar goda seder". De ungas ögon äro såsom en spegel, hvad de se, det visa de snart, deras hjärtan äro såsom mjukt vax, hvilken figur eller bild man trycker däruti, behåller det. Hvad är vår plikt, eller hvad kunna vi göra för dessa värnlösa gudälskande små? Upprätta och underhålla barmhärtighetsinrättningar, där de kunna få allt hvad de behöfva till det yttre, där de kunna räddas från den ogudaktiges hand, där de ock kunna fostras för Guds rike. Ja, detta är ju vackert, och detta vilja vi göra.

Men hvarför hafva vi plikter mot andras barn? Vi äro ju ej skulden till deras elände. Vi hafva plikter gent emot dem, ty de äro gåfvor af Gud. Så bekände Eva, när hon hade födt sin förstfödde son, att det var en gåfva af Gud. Och när Seth var född, sade hon: "Gud har gifvit mig en annan lifsfrukt, till ersättning för Abel, eftersom Kain dräpte honom". Till Abraham och Sara gaf Gud löfte om en son och han skulle upprätta Guds förbund, ett evigt förbund, som skall gälla hans säd efter honom.

När Esau frågade Jakob, hvem han hade med sig, svarade han: "Det är barnen, som Gud har gifvit din tjänare". Herren ser och känner dem alla. Han har lika stor och innerlig kärlek till det ena som det andra, för honom är där ingen skillnad. Hvilket ansvar hvilar icke öfver dem, som han har anförtrott det stora uppdraget att vårda dessa hans egna! Innan han gaf Petrus uppdraget att föda sina lamm, frågade han honom: "Älskar du mig mer än dessa?" Endast de, som älska Jesus, kunna rätt föda hans lamm, och därför har Kristi kyrka fått detta uppdrag, att gifva alla lamm den andliga kosten och de behöfvande värnlösa, äfven den lekamliga.

Hvilken dom hänger icke öfver den människan, som förför ett enda af dessa små. Herren säger i 2 Mos. 22: 23—24: "Behandlar du dem illa, så skall jag förvisso höra deras rop, när de ropa till mig, och min

vrede skall upptändas, och jag skall dräpa eder med svärd". Och åter läsa vi: "Hvilken som förför en af dessa mina små, som tro på mig, honom är det bättre, att en kvarnsten hängdes vid hans hals och han sänkes ned i hafvets djup".

Göra vi som ett folk och kyrka allt, hvad vi kunna för de värnlösa? Eller försumma vi i många stycken att göra vår skyldighet? Vi ha ju inom vår konferens vårt Gustav Adolfs barnhem, där omkring 65 barn vårdas för närvarande och få nästan allt hvad kristlig kärlek kan gifva, så länge de äro där, och detta är ju en heder åt vårt folk. Men hvarför tvingas verkställande kommittéen att neka behöfvande barn inträde vid nästan hvarje sammankomst? Därför att intet rum finnes för dem. Måtte vår kärlek och pliktkänsla mot dessa små, göra möjligt utvidgandet af denna viktiga gren af vår verksamhet.

Men det är ju så mycket, vi måste uppoffra för, och vi hafva ju allt hvad vi kunna göra för att taga vara på våra egna, ja, kanhända i somliga fall är ett sådant påstående giltigt, men i de flesta fall är det endast en ursäkt, bakom hvilken man vill gömma sig. Vi som slippa sända våra barn till barnhem, borde i tacksamhetsskuld därför göra mera för dem, som tvingas af nöden att så göra. Men kanhända de flesta af barnen, som vårdas på våra barmhärtighetsinrättningar, komma från hem, som aldrig fråga efter Kristi kyrka, och hvarför skulle vi då känna skyldigheter gent emot dem?

Barnen äro ej skulden till föräldrarnas handlingssätt. Icke skola vi låta barnen lida, därför att föräldrarna icke ha gjort sin plikt. Om vi antaga oss dem, är det möjligt för oss att rädda dem från fall och ett lif i synd, uppfostra dem till män och kvinnor, som blifva till stor välsignelse för vår kyrka och vårt folk. Vi, som fått behålla våra föräldrar, fått åtnjuta deras ömma omvårdnad och deltagande, uppskatta vi detta nog? Om Gud i våra unga år borttagit dem, hvad hade vår lott då blifvit? Vi kanhända ej nog tänka därpå. Om ej någon öm hand kommit för att hjälpa och vårda, hvad skulle då vår ändalyckt blifva? Mången gång när modersstödet faller bort från barnet, har det icke mycket kvar i världen, om den kristna kärleksverksamheten ej funnes till.

Ur erfarenheten vid vårt eget barnhem vill jag, för att visa huru somliga små barn lämnas i världen, framställa följande händelse. Två små gossar, 3 och 5 år gamla, lämnades utan moder. Fadren var omkring 28 år gammal. Ansökning kom till vårt barnhem att få dem dit, löfte gafs att mottaga de små på villkor, att fadern betalade en dollar i veckan för hvardera att börja med, hvilket löfte fadren gaf;

äfven lofvade han att betala litet mera längre fram att hjälpa underhålla de små. Barnen beviljades inträde och fadren kom med dem till hemmet. Allt hvad barnen ägde var kläderna på kroppen och de hade rest hela dagen utan skötsel. En syn som vederbörande ej lätt glömma. Efter några månader tillskrefs fadren om hans förpliktelse mot barnen, men intet understöd kom. Några månader senare fick sekreteraren i uppdrag att åter tillskrifva fadren, för att taga reda på orsaken till, att han ej höll sitt löfte; om han ej svarade, skulle barnen bortlämnas till familjer, som önskade adoptera barn, detta för att slå an på faderskänslan, men intet svar inkom ej heller några förfrågningar, huru det står till med barnen. Men Herren säger i vår text: "Om än min fader och min moder öfvergifva mig, skulle Herren upptaga mig".

Att stöta bort dem är mycket lättare för oss än att taga dem. Dock säger Jesus, att den, som antager sig ett sådant barn i hans namn, undfår honom. Ja, han säger: "Hvilken som gifver en enda af dessa små allenast en bägare kallt vatten att dricka för hans namn af lärjunge, sannerligen säger jag eder, han skall icke mista sin lön." Huru borde det icke mana oss att antaga och göra mera för dessa små, som höra Jesus till, att de icke falla i de ogudaktigas hand, att de icke förgås uti försummelsens öken.

Kan man genom att härbärgera få änglar till gäster, huru mycket större är det då icke att få Herren Kristus själf till gäst. "Låtom oss därför icke tröttas vid att göra godt, medan vi kunna, ty vi skola ock i sinom tid uppskära utan återvändo".

Hvilken kärlek har ej en sann moder för sitt barn, hvad kan hon ej utstå för det! Det är ej en ovanlig syn att se henne uthärda den ena sömnlösa natten efter den andra för att vaka öfver och vårda sitt sjuka barn, med tanken, bönen och längtan att få behålla det. Dock är Jesu kärlek större än denna. Är det då underligt, att han är rädd om dem och ej vill förlora ett enda, utan anbefaller dessa åt oss, att de ej må förgås eller falla uti de ogudaktigas händer.

Ansvaret för vårt barnhem och för dem, som vårdas där, faller icke allenast på styrelsen och föreståndaren. Nej, ansvaret hvilar på hvarje medlem uti vår konferens, således också på dig, min vän. Har du någonsin gjort det till ett böneämne att bedja för dessa små, för inrättningen? Skulle det icke bilfva en Gudi behaglig gudstjänst? Hvarje gång någon oväntad gåfva kommer till vårt hem, kommer alltid den tanken, det är svar på någon bönesuck till den store barnavännen. Om vi bådo mera, ginge det mycket lättare att göra mera för

denna del af vår kyrkliga verksamhet. Hur är det, är det alltid bönesuckar, som upphöjas, eller är det emellanåt klander, missnöjdhet, afundsjuka och mera sådant? Man vill lägga hinder i vägen för dess befrämjande, draga sig undan, därför att allting icke går såsom du önskar. O, nej, låt oss göra allt vi kunna, ty det är Guds verk vi verkar!

Huru vackert är det icke att hvarje år kunna sända ut våra små söndagsskolbarn, som hafva pappa och mamma och hem, att samla medel för dessa små skyddslingar!

Hvilken glädje är det ej för dem, när de uppmuntras, och huru villigt utföra de ej sina viktiga uppdrag! Men mången gång, därför att någon har klandrat dem, nekat att gifva, uttalat hårda och hätska ord, har det nedslagit modet, så att de ej längre vilja utföra detta viktiga arbete. Förakta icke de små, de äro värda all uppmuntran.

Du känner till världen och hvad den har att bjuda på, du vill ej att ditt barn skall komma uti syndavärlden, ty du vet, hvad dess ändalykt då blifver. Du känner en fruktan och din fruktan är berättigad, och vi dela den på det innersta. Väl om dina barn i ditt hem fått lära känna barnavännen, väl, om de utgå från hemmet med Guds ord i sina hjärtan, iklädda all Guds vapenrustning, så att de hafva något att försvara sig med, då frestelser, lockelser, förföljelser, dåliga sällskap omhvärfva dem på alla sidor. Glöm ej att bedja för dem och med dem. Lämna dem sedan åt Herren och anförtro dem åt hans ledning. Detta söker vårt barnhem göra för de små. Där finnes den dagliga husandakten, där få barnen besöka högmässogudstjänsten och söndagsskolan hvarje söndag, de få gå i kristendomsskola under sommaren och på så sätt beredas för den tid, då ansvaret för deras uppträdande hvilar på dem själfva. Den vise Salomo säger: "Vänj den unge vid den väg, han bör vandra, så viker han ej därifrån, när han blifver gammal." Han säger åter: "Min son, förgät icke min undervisning och låt ditt hjärta bevara mina bud". "Låt godhet och sanning ej vika ifrån dig; bind dem omkring din hals, skrif dem på ditt hjärtas tafla; så skall du finna nåd och godt förstånd i Guds och i människors ögon. Förtrösta på Herren af allt ditt hjärta, och förlita dig icke på ditt förstånd. På alla dina vägar må du akta på honom, så skall han göra dina stigar jämna. Jag älskar dem som älska mig, och de som söka mig tidigt (eller med ifver) de finna mig. Så hören mig nu. I barn, Ty saliga äro de som hålla mina vägar. I 5 Mosebok 12: 28 läses: "Alla dessa ord, som jag gifver dig, skall du hålla och höra, på det att dig må väl gå och dina barn efter dig, till evig tid, när du gör hvad godt och rätt är i Herrens, din Guds, ögon." Amen.

SVENSKHETENS OCH KRISTENDOMENS BEVARANDE VID VÅRA LÄROVERK.

Tal i West Clymer lördagskvällen den 15 maj af pastor J. Eastlund.

SANN evangelisk kristendom och sant kristlig bildning äro väl kärnan uti det stora kulturarf som vi fått från våra fäders land. Att det är vår oafvisliga plikt att bevara detta arf, kan ju ej gensägas. Men hvar finnas de förvaringsrum eller anstalter, hvarest detta arf skall kunna säkrast bevaras, om ej just vid våra läroverk, våra egna bildningshärdar?

De män och fäder, som i detta land stiftade vår synod och anlade våra läroverk, voro kristligt bildade män, som förstodo värdet af både sann kristendom och sann bildning. De förstodo värdet af de lärdomsskatter, med hvilka moder Svea utrustat dem och andra sina barn för lifvets högsta värf och de voro ytterst angelägna om, att de ej skulle gå förlorade. Därför äga vi i dag en oberoende kyrklig organisation, grundad på skriftens osvikliga grundvalar, som vårdar nådeskatternas oförgängliga värde, och som lämnar tillträde därtill fritt för nådehungrande själar.

Men släkten komma och släkten gå! I grundläggarnas och fädernas spår träder ett nytt släkte, berördt af en ny tid, af förhållanden i det nya fosterlandet och af de rörelser, som tillhöra en ny tidsålder. Dessa tidsandars rörelser både inom den högre bildningens såväl som kristendomens område äro sådana, att de hota både den kristna kyrkan och våra kristliga läroverk med undergång. Deras gemensamma tillvaro fordrar därför ett allvarligt försvar. Sådana skyddsåtgärder måste vidtagas som kunna bevara både svenskheten och den rena oförfalskade kristendomen vid våra läroverk till skydd och försvar för vår evangeliskt lutherska kyrka i Amerika samt till nytta och förmån för våra efterkommande.

Svenskhetens bevarande bland utlandssvenskarne är det ideal, som föresväfvat fosterlandets vänner i gamla Sverige. För dess förverkligande har mycket både talats och skrifvits. Man har sökt att uppehålla förbindelserna med den del af Sveriges folk, som funnit hem i främmande land. Man har sökt att leda kulturströmningarne från hemlandet så, att de äfven skulle nå de kolonier, som upprättats i andra länder. Och de svenska kultursträfvanden, som utförts af svenskt folk i utlandet, hafva mottagits med största erkännande och lifligaste bifall.

Men för oss, som här arbeta i kristendomens och bildningens värf, är det mer än ett ideal. Det är ett lifsvillkor, så sant vi därmed mena förverkligandet af det högsta goda, det verkligt sanna och det evigt sköna i lif och lära. Den snedvridna bildning och fostran på lärdomens område, som skapar individer utan självständighet i väsende, utan kraft i viljan och utan upphöjdare åskådning än det dagliga brödet, vilja vi ej befatta oss med. Den fostran, som innefattar den enskilda människan i statens eller industriens maskineri, där hon blindt lyder en mänsklig myndighet utan vilja eller kraft att omsätta sitt eget människovärde, är ej värd att kallas högre bildning. Lika litet vilja vi hafva något att göra med den kristendom, som afsätter Kristus och fråntager honom både hans högsta ämbeten och hans högsta tillstånd. Att sätta kyrkan midt i byn såsom en samhällsinstitution för att vårda sig om samhälleliga intressen under religionens mantel, under det att evangelium om den korsfäste Kristus, om synd och nåd, om bättring och omvändelse tystnar på predikantens läppar, är ej värdt att kallas kristendom.

För svenskhetens bevarande torde någon tänka sig det svenska språket såsom en absolut nödvändighet. Nog är det sant, att det bästa, det högsta och skönaste i svensk kultur och kristendom funnit sitt uttryck i det härliga svenska språket, i svensk sång och saga, i psalm och dikt, i känsla och i tanke förmedlade medelst ett känslofullt och högstämdt språk. Men i det praktiska lifvet i Amerika kämpa främmande språk mer och mer en ojämn strid och den tid är nog ej så långt aflägsen, när landets språk blir det medel, hvarigenom dess innebyggare måste inhämta både sin högre bildning och religionskunskap. Men vid våra svensk-amerikanska läroverk bör dock det svenska språkets dyrbara smycken och klenoder kunna bevaras. Äfven när den stora språk- och litteraturströmmen från fäderneslandet här utsinat, borde dock guldsanden från dess fåra upphämtas och bevaras för den svensk-amerikanska ungdom, som här skall finna sin utbildning. Där bör

finnas ett rum i biblioteket för den svenska litteraturen och en plats i läroverkets schema för det svenska språket, äfven när ej längre hemlandstonens tjusningskraft ligger i den förborgad. Den kraft, den skönhet, det lif, som återspeglas i den svenska litteraturen, kan ej med något annat ersättas.

Men äfven om denna förlust måste lidas, finnes där så mycket annat af omätligt värde i vårt svenska kulturarf, som bör kunna bibehållas. Svenskhetens prägel bör dock kunna behållas och äfven fortplantas till ett yngre släkte.

Vi finna dessa värdefulla skatter i den gedigna bildning, som tillhör den lärda världen i vårt hemland. En sådan bildning, som kläder personligheten i adelsdräkt, gifver åt uppträdandet en färg af trofasthet, heder och ära. Vi finna där ett rättsligt och sedligt medvetande, som framlyser i det allmänna lifvet, och högre sträfvanden, som äro grundade på tankens reda och viljans fasthet. "Ingen", säger en af Sveriges store, "är mera värd än det rätta, som han vill och det sanna, som han vet."

Genomsöka vi den svenska litteraturen, den svenska historien och de vetenskapsrön, som kommit tillstånd där hemma, skola vi finna en samling af konstalster, af ideella sträfvanden, dådrika bragder, store män, forskningsrön, utbildade vetenskaper och tillämpade uppfinningar, som lyfta det svenska folket till den högsta ståndpunkt af gedigen bildning och mångsidig uppfostran. Mycket af det vunna bör äfven komma oss till godo här, i synnerhet vid våra läroverk, äfven om det måste ske genom öfversättningens otydlighet och fördunklande lappverk. Ännu har modern Svea mycken rikedom af bildning och kultur att öfverföra såsom ett ovärderligt arf på sina i utlandet födda ättlingar.

Men då måste där anställas vid våra läroverk en lärarekår, som är själfmedveten om sitt anförtrodda gods och äger sinne och hjärta för dess värde. Denna lärarekår får ej stanna vid blott tankens snabbhet, handens, ögats eller örats färdighet, utan den måste söka, finna och utreda det undervisningsmaterial, som finnes, på sådant sätt, att det må göra en insats i de ungas väsende, i den tillväxande karaktären och den förädlande bildningen. På detta sätt kan bevaras det svenska hugstora sinnet, den kraftiga viljan, den ädla trofastheten, de sköna idealen och den öfversinnliga åskådningen. Den här i Amerika födde ynglingen, som kommer till våra läroverk, kommer då icke blott till ett laboratorium eller en experimentstation för att göra bekantskap med vetenskapliga rön och principer eller för att öfva sig i lösningen

af invecklade problem. Han kommer icke blott till en kunskapskälla för att med dess näringslösa vatten tillfredsställa sin barnsliga vetgirighet. Han kommer till en lärdomshärd, utrustad med de resurser, som vårt kulturrika hemland lämnat till söner och döttrar af svensk härkomst i ett främmande land. Han skall där komma i beröring icke blott med ett liflöst material, hvars ingredienser och sammansättning han skall särskilja, identifiera och analysera. Han kommer för att lifvas af en ande, som besjälat store män och ädla förfäder. Han kommer för att själf mottaga lifsströmningar från ett folk, som lämnat en stor och värdefull insats i mänsklighetens ädlaste sträfvanden.

"Men", sade en af vårt hemlands store folkdomare för hundra år sedan, "ett läroverks värde beror icke ensamt på det kunskapsmått, som bibringas, utan på den ande, som röjer sig bland lärare och elever." Detta förer oss till tanken på den andra delen af vårt ämne. Kristendomens bevarande vid våra läroverk.

Ett kristligt läroverk bör vara ett heligt rum. Den kristliga lärosalen bör vara ett tempelhvalf, öfver hvilket Guds Ande sväfvar och med allvar och vördnad bör dess port beträdas. Själfsvåld, olydnad, ringaktning, sedeslöshet, hädelse och gudsförakt måste för alltid utestängas från den kristliga lärdomshärden. En studentskara, som besjälas af en pöbelande, är ett samhällsfarligt element, och dess sinnesförfattning är oförenlig med kristlig bildning. En sant kristlig ande bör därför råda vid våra läroverk.

Men den kristliga skolan mottager sina elever från hem och omgifningar, som ofta gifvit en förvänd uppfostran. En brytning blir därför ofta nödvändig i den unga telningens tillväxt. En sådan operation är smärtsam men nödvändig. Dock måste föräldrar och målsmän besinna, att läroverket ej bör blifva en straffanstalt eller korrektionsinstitution. Ej heller är det dess uppgift i första hand att ersätta hemmets fostran eller att öfverskyla föräldrars försumlighet. Men du, kristliga fader och moder, som ömmar för ditt barns sanna väl, finner vid våra egna läroverk den plats, där barnet kan inhämta allmänna kunskaper, men också en plats, där det bibringas en sann och lefvande kristendom och skyddar från kristendomsfientliga inflytanden. De vördade fäder, som grundlade våra läroverk för att under deras skydd vårda det tillväxande släktet, voro fullt medvetna om det kristliga kulturarf, de ägde, och sökte att på detta sätt bevara den kristendom, de så högt värderade.

Men genom hvilka medel och på hvad sätt skall den bevaras? Vår evangelisk lutherska kyrkas grundval är en skriftenlig, oförfalskad

och oeftergiflig trosbekännelse om den treenige Guden och hans verk. Därför bör också en sådan bekännelse ingå uti våra läroverks konstitutionella författningar, såsom en paragraf, som aldrig får förändras. Den vacklande, sväfvande och osäkra ställning, som den kristna kyrkan intager i våra dagar, beror sannerligen på det sväfvande tungomål, på hvilket den uttalar sin trosbekännelse. Någon har sagt, att den, som ingenting tror, kan ingenting uträtta. Lika litet kan den kyrka, som ej vet hvad den tror eller icke tror, äga bestånd eller utföra sitt ålagda värf. Att behålla, bevara och försvara vår Augsburgiska trosbekännelse blir våra läroverks stora uppgift och ansvar.

Men våra läroverk äro undervisningsanstalter. Där skall den studerande ungdomen mottaga sin kristendomsundervisning för att stärka sin tro, utbilda sin karaktär och vägledas genom lifvet. Hur skall denna undervisning kunna bibringas på sådant sätt, att den kristliga skolans verk, kraft och inflytande må gifva sig tillkänna hos den studerande ungdomen i ett sant kritligt lif, i bekännelsetrogna arbetare i Herrens vingård och i en rikligare behållning af lifvets sanna värde? Detta måste blifva en verkan och återverkan emellan lärare och elever under undervisningens fortgång.

Det blir då icke blott frågan om att åsidosätta ett par timmar i hvarje klass för bibelstudium eller kristendomsundervisning. Ej heller blir det frågan om att genomgå en viss lärobok eller några korta utdrag ur bibliska historien eller kyrkohistorien. Det blir frågan om lärarens utrustning och erfarenhetsmognad för hans viktiga kall. Den, som skall undervisa i religion, bör själf vara en religiös person. Den, som skall undervisa i kristendom, bör själf vara en sann kristen. Läraren bör själf äga det, som han söker att fostra hos sina elever. Han bör fullständigt uppgå i det ändamål, som han söker att åstadkomma eller vinna hos den ungdom, hvars andliga lifsintressen det är hans uppgift att befordra. Ändamålet bör vara att försätta dem, han undervisar, i sann gemenskap i hjärta, tro och lefverne med lefvande Gud; samt att så leda de religiösa intressena, att de må dana den studerande ungdomen för en högre andlig lifsuppgift och för ett nytt lif. Han bör också kunna med ord och tanke, personlighet och ett helgadt lif bevisa, att han själf äger denna gemenskap. Det är hans stora och sköna uppgift att väcka sinnen och elda hjärtan till mottaglighet för de dyra nådens sanningar, som han söker att inplanta hos de unga. Men för detta ändamål äger han det största bistånd i sin egen helgade personlighet.

Någon har sagt om en amerikansk statsman, att han studerade lan-

dets grundlag för att kunna försvara den. Så bör äfven studiet af bibelns sanningar och krafter af det gudomliga ordet vinna sådant gehör, att de må dana trogna bekännare och Kristi efterföljare i anda och sanning. I sista och högsta instansen blir det Guds heliga Ande, som öfverbevisar världen om synd, om rättfärdighet och om dom. Det är han, som skall leda det hela och gifva den kraft, som verkar i oss både vilja och förmåga till att göra det goda.

Det må sägas till sist, att det gifves trenne stadier uti den kristliga undervisningens fortgång och utveckling. Det är det kristna hemmet med dess kärleksvarma intryck från barnaåren, den kristna kyrkans undervisning i kristlig kunskap, och till sist det kristna läroverket med den mera utbildande och stadfästande kristendomsundervisningen. Hafva de två första gjort sin plikt, blir det lätt för det tredje att uppfylla sitt kall. Dock hvilar det största ansvaret här, för att den ädla säden ej skall gå förlorad. Och hvem blir till sist den skaffare, som skall se till att sann kristlig bekännelse, tro, lära och sant kristligt lif bibehålles vid våra läroverk? Jo, det blir i första rummet den, som skall undervisa i dessa ämnen. Men där finnes ock ett ansvar för föräldrar, målsmän, och för hvar och en, som på något sätt står i förbindelse med den kristna skolan. Behåll hvad du har, utnyttja det, som är dig gifvet! Låt ditt lif blifva en daglig bekännelse och ditt umgänge ett vittnesbörd om den tro, som bestämmer ditt personliga väsende!

Föräldrar, målsmän, kyrkotjänare, lärare i församlingen, lärare vid våra läroverk, vården de skatter, som äro oss gifna, förvalten väl edra pund, vården och fostren med vaket öga och älskande hjärtan de unga, som anförtrotts i edra händer! Leden dem på den rätta vägen! Fören dem till de rätta källorna! Gifven åt dem det bästa, som Gud gifvit eder!

Det är en tung börda, som lägges på kristendomslärarens skuldror. Men har han rätt fattat sitt kall och i trohet mött dess kraf, skall Gud leda, hjälpa och försvara.

Fridens, ljusets Herre välsigne våra lärare, elever och våra läroverk!

PREDIKAN

i West Clymer lördagskvällen den 15 maj af pastor J. P. Samuelson.

I Jesu namn, Amen!

Text: Es. 46: 4.

"Herrens oföränderliga trofasthet mot fromma åldringar."

Enligt detta mig gifna ämne skulle något sägas till uppmuntran för de gamle ibland oss. Uti det nu upplästa och såsom text anvisade bibelspråk, ha vi anledning att tala trösteligt och uppmuntrande till ålderstigna Guds barn. Men då ämnet angår särskildt oss gamle, beder jag om friheten att bruka min anvisade text efter gammal öfversättning, såsom vi igenkänna detta sköna bibelställe från vår ungdomstid, då vi läste det i vår bibel sålunda: "Ja, jag skall bära eder intill åldern, och intill dess I grå varden, jag skall göra det, jag skall upplyfta och bära och hjälpa."

Det första, som i detta Herrens löfte träder oss till mötes, är människans stora hjälplöshet, hennes beroende af Gud; och detta hela hennes lif igenom.

Så hjälplös är människan ända från sitt lifs början, att ingen skulle väl bli en vecka gammal, om icke hjälp genom Guds försyn komme oss tillmötes vid inträdet i detta lifvet. Barnet är i åratal hjälplöst och måste vårdas af andra.

Det gifves väl en period, under en normal människas lefnadstid, då hon icke egentligen kan sägas vara hjälplös, utan kan reda sig själf och äfven hjälpa andra, fast hon äfven denna tid är lika väl beroende på Gud; men i början och slutet af lifstiden måste vi påtagligare vidkännas vår hjälplöshet.

Och om någon har under sin krafts dagar tyckt sig vara oberoende och kunnat hjälpa sig själf, torde han i lifvets afton återigen få vidkännas hjälplösheten. Mången blir "barn på nytt" i mera än ett afseende och måste bero på andra. För mången kommer den tid, "då åren nalkas, om hvilka man varder sägande: de behaga mig icke." Äfven den, som är bättre lottad i detta jordiska, så att hjälp kan köpas för penningar, får ofta en dryg del af ålderdomens obehagliga år. Ännu hjälplösare blir den, som intet annat kapital äger än de krafter, Gud skänkt honom; när dessa äro uttömda, kommer fattigdomen och gör den orkeslöse åldringens hjälplöshet ännu kännbarare.

Men Gud hvarken vill, kan, eller får hjälpa någon annan än den, som icke kan hjälpa sig själf. Det är till sådana hjälpbehöfvande åldringar, han i vårt textspråk erbjuder sig att bära, upplyfta och hjälpa.

Trofast kan Gud vara endast mot "fromma" åldringar, ty han har inga löften gifvit åt ogudaktiga: men sin hjälp sträcker han långt utöfver sina löften, så att stundom bli äfven i synden grånade slafvar föremål för Guds godhet, äfven sedan de förspillt sina krafter i syndens tjänst. Men ofta få vi se lastens slafvar i ålderdomen förkastade af både Gud och människor.

Hjälplösa människor äro en börda för andra, en börda, som kan uppvägas endast af kärleken. Penningar kunna blott delvis framtvinga hjälp åt bräckliga människor. Hvem kunde för betalning gifva den ömma vård åt barnen, som en moder gör? Och hurudan vård får en bräcklig och ömtålig åldring, där icke kärleken är den egentliga bärkraften?

Men huru infriar nu Gud sina löften till de orkeslösa barnen? Han gör ju inga synliga underverk. Han låter icke föda och kläder falla färdiga från himmelen åt dem. Icke heller sänder han änglar att bygga hus, tvätta kläder eller koka mat åt dem. Det är ju vi människor, som måste göra sådant; och det synes mig, som att Gud omöjligen kan hålla sina löften mot de gamle, om icke de yngre hjälpa honom däruti. Men hittills synes Gud ha lyckats beveka de kraftigare och yngre att draga försorg om de ålderstigna och oförmögna.

Detta sker på olika sätt. Staten håller stora fattighus, icke är det något "hem", men det är bättre än intet. Och den, som intet hem har, kan på så sätt behålla lifvet längre än om alls ingen vård vore att få. Vi tro dock, att Gud unnar "fromma åldringar" en ljusare lefnadsafton än att sluta den på statens fattighus. Själavård, husandakt och hvad hjärtat behöfver, kan där icke gifvas.

Kyrkan söker vårda sig om de gamle på ett kristligt sätt. Genom

kristligt inrättade hem, där de åldriga medlemmarna kunna mera känna sig bo i ett hem, hvilket regleras af kärlek och ömhet i stället för stränga fängelseregler.

Augustana-synoden har nio sådana hem inom sitt område, och ett af dessa tillhör denna konferens; det är beläget i världens största stad, — och blir skuldfritt, om vi skicka dit 15 cents hvardera, när vi komma hem till våra församlingar.

Jag har själf gästat på vårt ålderdomshem i Brooklyn och hade äran att predika för de gråhade och andäktiga medlemmarne. Efter predikan uppstämdes klara "hemlandstoner" af en nära sekelgammal sångerska, som ensam sjöng ur Hemlands sångboken.

Här åtnjuta de gamla vård både till kropp och själ. Förutom daglig husandakt är hemmet försedt med ett gudstjänstrum, där anställda och besökande pastorer predika och hålla nattvardsgång för dem, som ej orka gå till kyrka i staden. Dessutom hafva de i hemmets föreståndare daglig tillgång till själavård och uppmuntran. Ett fyrtiotal fromma åldringar åtnjuta i detta hem det, Gud har utlofvat i textordet. Så vidt jag kan förstå, är det så Gud menar, det skall gå till att "bära, upplyfta och hjälpa". De gamla fatta också Guds löfte så, ty de äro alla tacksamma och glada och prisa Gud för hans godhet. Så fromma äro dessa åldringar och så kristlig är andan vid vårt ålderdomshem, att om någon ogudaktig gubbe råkar bli intagen, blir han antingen omvänd eller såsom oförbätterlig hemskickad, dit han kom från.

Hvem inser icke, att en sådan inrättning är en Guds välsignelse för många, hvilka annars på ålderdomen icke kunde få tillbörlig vård? Visst är det Kristi kärlek, som uppbygger och underhåller sådana ålderdomshem! I hedniska länder lär icke finnas ålderdomshem. Ålderdomshem äro väl då en gradmätare på Kristi kärlek i ett samfund, så att om vi kunde komma därhän, att vi bygga många och stora nog ålderdomshem att inrymma synodens alla gamla män och kvinnor, och på det sättet utgallrade alla från hemmen, som icke längre orka arbeta, månne vi icke då kunna berömma oss af att vara på höjden af utveckling i kristlig kärlek, trons frukter och kristliga dygder.

Mina vänner, om vi se rätt på saken, så är en mängd ålderdomshem till ganska lite berömmelse för ett kristligt folk. Jag vet icke, antingen jag vill säga, att de äro en frukt af kristendomen, eller att de äro en frukt af *brist* på kristendom: kanske bådadera är det rätta att säga.

Jag finner icke ålderdomshem såsom sådana omtalade i Gamla

Testamentet, där Gud bokstafligen ordnade fattigvården, föreskref han icke sådana hem. Behofvet af ålderdomshem har uppstått genom afvikande från Guds förordning och heliga bud.

Guds ordning är, att gamla och unga, alla åldrar, skola vara blandade om hvarandra i ett kristet samhälle, emedan de på så sätt äro hvarandra till bästa nytta.

Hvilket hem är skönare, än där en farfar och farmor, morfar och mormor smekas af sina små barnbarn, tala till dem om barnavännen, intaga hedersplatsen vid bordet samt vid den gemensamma husandakten äro hemmets prästerskap. Sådan synes mig Gud ha tänkt sig de åldrigas vårdande, då han skref det fjärde budet. Icke kan det vara att hedra din fader och din moder att sända dem bort till ett ålderdomshem, vore det än New York- och New England-konferensernas ålderdomshem i Brooklyn.

De som så göra, beröfva sig den förädlande fostran och välgörande tuktan, som vården af de gamla kunde medföra för de yngre. Men framför allt gå de miste om den välsignelse, Gud har fästat vid fjärde budet. Så öm är Gud om de gamles vård, att han i själfva lagen skref ett evangeliskt bud för deras räkning och "är det första bud, som löfte med sig hafver".

Såsom Gud genom en moders händer vårdade det hjälplösa barnet, så är han oföränderlig i trofasthet och vill hjälpa och bära det gråhade barnet på annat sätt. Detta sker icke med en moders händer, icke heller med änglahänder precis, men uti de nu vuxna barnen, uti en son, en dotter, en måg och sonhustru är det Gud kommer åldringen till mötes för att bära, upplyfta och hjälpa.

Dock på det stadium, vi nu befinna oss med kristendomen, ha våra ålderdomshem en oundviklig uppgift. Det finnes åldringar, som inga anhöriga ha och det torde finnas gamla, hvilkas anhöriga, så gärna de vilja, icke kunna draga försorg om sina åldringar. — Kan det äfven finnas gamla, som icke ha tålamod med yngre människor, och därför måste i väg till våra ålderdomshem? Nå väl, då är det där Gud vill bära och hjälpa intill åldern dem, som icke få vård på annat sätt.

Men det evangelium, som fjärde budet innehåller, kommer då öfver dem, som oegennyttigt vårda dessa ålderstigna, hemlösa och hjälpbehöfvande, så ock öfver dem som frikostigt bidraga till ålderdomshemmens underhåll. Ända tills hans händer fastspikades vid korset, drog Jesus försorg om sin åldriga moder; och då han tre timmar före sin död måste öfverlåta henne i annans vård, utvalde han

därtill sin älskligaste lärjunge. När alla söner blifva *så kristna*, att de blott döende afstå föräldravården åt oskylla, när Kristi kärlek har utjämnat äfven hindren af blodsband och släktskap i det kristna hjärtat, så att hvarje Johannes är villig att stiga i sons ställe åt hvilken som helst hjälpbehöfvande åldring; ja, då torde ålderdomshem höra till det flydda.

Till dess äro de en välsignad tillflykt för mången hemlös åldring, där en stråle af "vintersol" möter den trötte pilgrimen i lifvets afton, medan han bereder sig till den hvila, som ålderdomens svaghet bebådar.

Slutligen ville jag säga till våra ålderstigna fäder och mödrar ibland oss: I ären ännu ingen öfverflödsartikel i församling och samhälle. Vi kunna icke undvara edra böner, förmaningar, mogna råd och helgade föredöme. I ären inga fattighjon. Edra uttömda krafter äro insatta i samhället såsom ett kapital, för hvilket I hafven rättmätiga anspråk på det yngre släktet till eder försorg och vård. Eder kala hjässa påminner om hans trofasthet, som räknat våra hufvudhår. Det gråa hårets ärekrona vittnar om oföränderligheten af Guds godhet. Samma gudomliga händer, som i barndomens hjälplöshet räcktes eder till hjälp, hafva nu i sjuttio, åttio och nittio år burit eder. Ju mera edra krafter aftaga, dess tryggare kunnen I vara på Guds bärande, lyftande och hjälpande. "Jag skall göra det", säger Gud. Ända till dess I grå varden, skall det icke fattas eder kläder och föda, hem och vård. Till sist när vänliga människohänder icke längre förmå hjälpa, skall Gud sända änglahjälp, bära eder öfver tidens gräns och med hulda fadershänder lyfta eder ända upp i himmelen. Halleluja! Amen.

SKRIFTETAL

vid högmässan i Grassflat söndagen den 16 maj af pastor John A. Carlstrom.

Joh. 6: 48—51.

Ämne: *Jesus Kristus lifvets bröd.*

Vi äro i dag såsom ett förbundsfolk samlade omkring förbundsbordet, Herrens heliga nattvard. Det brutna brödet är framhaft och välsignelsens kalk står bredvid. Offerlammet är beredt med dess örter. Bordet är dukadt i hvitt — en symbol af evighetens renhet. Allt tyder på, att det icke är enbart jordiska ting, som vi handtera, utan med de synliga tingen gifvas oss de andliga, eviga. Hela vår personlighet känner också något af hvad den gamle patriarken kände, då han vaknade, efter att i drömmen hafva sett himlastegen, sett Gud och Guds änglar — sade: "Detta är ett heligt rum och här bor visserligen Gud". Ja, så är det; ty där Guds ord rent förkunnas och där sakramenten förvaltas i enlighet med Jesu ord och instiftelse, där är Kristi rike och där bor Gud. Kristi rike har kommit till oss med sitt öfverflödande innehåll af välsignelse. Visserligen borde vi känna oss ofantligt lyckliga, som få räknas bland förbundsfolket i Jesu Kristi rike. Vi böra också med tacksamhet och glädje rikligen förse oss och taga emot Guds nådesförmåner, då han ställer dem framför oss och bjuder oss dem. Vi behöfva dem också så väl; ty människan lefver ej blott af det lekamliga brödet, utan hon måste hafva mat för sin själ och andligen näras, om hon icke andligen skall dö och förgås. Detta betygar Jesus, då han säger: "Våra fäder åto manna i öknen och äro döde". Jordisk mat närer kroppen, men det, som är den andra delen af vår tillvaro, det andliga lifvet, måste näras af andlig spis, som är Guds ord och sakramenten. Detta bör hvarje ärlig människa besinna.

Då Herren Jesus i lidandets natt emellan torsdagen och fredagen instiftade det nya förbundets förbundsmåltid, den heliga nattvarden, så inleddes denna handling med det gamla förbundets påskalamm. Det gamla Israel hade också en förbundsmåltid — påskalammet. Jag kan just se, hur det tillgick vid en sådan högtid. Bordet var dukadt, lammet slaktadt och tillredt. Familjen samlades omkring bordet för att gemensamt åtnjuta dess välsignelse. Var det någon, som icke gick till bordet med familjen, så var den nog sjuk eller också hade han förlorat sin rätt i Irsael att vara med. Hvilken förfärande känsla skulle det icke vara för den, som brutit sin rätt i Israel att vara med vid det bordet. Hur många är det bland oss i dag, som tänkt öfver, hvad det innebär att hafva nådesförmånen att tillhöra Kristi rike, att tillhöra Guds förbundsfolk och hafva rättighet att med det folket fira Herrens heliga nattvard. Tänk, om så vore en verklighet, att du vore medveten om, att du förslösat Guds kallande nåd och vore utesluten från förbundets folk och måltid och från Jesu Kristi rike; hvilken förfärande ställning skulle ej detta vara för dig. Hvilka följder för tid och evighet.

I dag, då vi höra värdens inbjudan: kommen till mitt bord, ty allt är redo, hur många skola hörsamma inbjudningen, huru många familjer skola följas åt och hvad skolen I säga, när I kommen hem?

Värden bjuder oss i dag till sin nattvard. Låtom oss betrakta värden, gästerna och rätterna på bordet. Värden säger om sig själf i vår text: Jag har kommit från himlen. Hans ärende är att gifva mat och lif åt en hungrande och döende värld. Hvilket under är därför Jesu Kristi personlighet. Därför säges också om honom: Han är hvit och röd, utkorad bland många tusenden. Hvit — ty han är helig, röd — ty han gaf sitt lif för oss till syndaförlåtelse och lif. Men ack, när vi betrakta Jesus Kristus i hans ställföreträdande verk, hvilken tafla det är att beskåda. Jesus Kristus i Getsemane, inför Kajfas, inför Pilatus, slagen, bespottad, bärande en krona af törne, dömd af Gud, dömd af världen. Vi se honom på korset och i grafven. Ja, ja, se, Guds Lamm, som bär världens synder. Minns profetens ord: Herren kastade allas våra synder på honom. Huru skulle han ej som ett hvetekorn spira fram genom mörker och försakelse, malas i lidandets press och bakas i vredens heta ugn för att blifva ett lifsbröd för en döende och hungrande värld. Men så är också han, som bjuder i dag, världens frälsare. Han har kommit från himlen och är ett lifsens bröd, gifvet åt världen. Det märkvärdiga är, som vi kanske redan fattat, att värden och rät-

terna på bordet äro de samma. Det ingår i vår texts utsago, där Jesus Kristus kallas ett bröd, som gifver världen lif. Ja, blicka med själens öga in i rummet, där Jesus med sina lärjungar i lidandesnatten instiftar nattvarden. Lefvande sitter han iband dem, räcker dem det brutna brödet, räcker dem kalken, säger: Detta är min lekamen, detta är mitt blod, utgifvet för eder. Huru stora och förunderliga äro Herrens verk och gåfvor till oss. O, hvilken djuphet, som är i Guds visdom och kunskap, huru obegripliga äro hans domar och outrannsakliga hans vägar, säger Paulus.

Vända vi oss från den, som bjuder, för att betrakta gästerna, så äro dessa sålunda beskrifna i Höga Visans sång: Jag är svart men genom konungens kärlek ganska täck. Denna utsago är väl träffad, då det gäller människan. Huru fördärfvad och eländig blef icke människan genom synden. Hvilken förfärande stämpel har icke fallet satt på mänskligheten. Det sköna människobarn, som i skapelsens morgon såg tiden, huru blefvo ej anletsdragen förvridna genom syndafallet. Och att tala vidare om själslifvets djupare, inre värld. Kunna vi fatta, hvad det är att bära döden på botten af sitt väsende. Därför har aldrig ur människobröst framsprungit en mera högljudd och mera djupgående fråga än denna: Hvad skall jag göra, att jag må komma i besittning af det eviga lifvet? Det är obeskrifliga kval ur djupet af människosjälen, som tvingat fram den frågan. Och hvilken historia i tiden och för evigheten innebär ej den frågans lösning. Men löst är den. Gud vare lof! Vi veta förvisso att den är löst. Vore den ej löst, då hölls här ingen nattvardsgång i dag. Vår lärofader Luther har väl talat, då han säger i vår barnalära: Jesus Kristus har återlöst, förvärfvat och vunnit oss, förtappade och fördömda människor, från synden, döden och djäfvulens våld. — Jesus Kristus har genom sin lidande seger, som allt är gjordt i vårt ställe och får af oss tillräknas, beredt oss nya födelsens möjlighet och genom den Helige Andes tillämpande på oss Kristi försoning, gjort denna möjlighet till en verklighet. Så i rättfärdiggörelsens och nya födelsens handling hafva vi blifvit försatta i Jesu Kristi rike. Här se vi tillämpningen i Höga Visans ord: Jag är svart, men genom konungens kärlek ganska täck. Det är på Guds återlösta och i församlingen insamlade barn, som här pekas. Kristus älskar sin församling och kallar henne sin brud. Bruden har han gifvit sköna kläder, det hvita skinande silket, sin rättfärdighet.

Jag vill peka på detta i dag, vid detta tillfälle. Jag vill tala om synd och nåd, hunger och goda rätter, peka på brudgummen, som bju-

der, bruden, som är bjuden, och de sköna kläderna, bruden fått. — Men bruden i den stridande församlingen på jorden är ej ännu hemma hos brudgummen i det eviga, blifvande hemmet. Bruden är på väg dit. Men vägen är farlig. Fienderna söka efter brudens lif. Hvem af oss känner ej allvaret på lefnadsvägen. Huru hotande ser det ej ut för den enskilde och för kyrkan i våra dagar. Höra vi ej suckarne från smärtan ur kyrkans bröst i våra dagar. Den allvarlige betraktaren står där nästan villrådig, frågande: Hvad skall utgången blifva? Synes det ej vara så, att medan brudgummen dröjer, håller bruden på att somna. Besöken i templen minskas, mången lärare står andfådd och knäsvag i striden. Missmodig öfver den förstörelse och förskingring, han ser omkring sig. Ja, här är också en betraktelse. Men låtom oss ej förtvifla, utan taga mat till oss och fatta mod. Framåt och uppåt mot ljuset har Herren fört sin församling och bevarat sin brud genom seklerna. Vi hafva den Allsmäktiges ord, som säger: Att helvetets portar aldrig skola blifva Guds församling öfvermäktiga. Ingen kan rycka bruden från brudgummen, så länge bruden behåller sitt brudsinne. Och just här tycker jag mig se vår text stråla som en stjärna i natten — den som tror på mig, han har evigt lif.

Vi hafva betraktat gästerna eller församlingen i Kristi rike. Huru Jesus har utvalt henne genom sitt blod. Vi hafva talat om gästernas sköna kläder. Likväl, jag tror det, äro här många i dag, som med bekymmer och oro se på sig själfva och söka att se på och finna de sköna kläderna. Man ser dem icke. Synder och brister träda fram för själens öga. Så höres från själsdjupet: du är icke värdig. Men min vän, hvad skall man taga sig till? Skall man då hålla sig undan och dö af hunger? Nej, här gäller Herrens ord: Jag, utstryker din öfverträdelse för min skull och kommer dina synder icke mer ihåg. De spetälska, halta och blinda blefvo aldrig förbisedda af Herren. Väl kunde han pröfva dem, men öfvergifva dem, det gjorde han aldrig. Därför står det så skönt i skriften: Han botade dem alla.

Låtom oss sätta oss in i stunden, då nattvarden instiftades. Han tog brödet, tackade, räckte det åt lärjungarne och sade: "Detta är min lekamen, som för eder varder utgifven". Han tager kalken, tackar och räcker den åt lärjungarne och säger: "Tagen och dricken häraf alla. Denna kalk är det nya testamentet i mitt blod, som för eder och för många varder utgjutet till syndernas förlåtelse."

Kom därför, du hungrande själ, till Herrens bord. Du är bju-

den. Låt oss framgå med ett sant skyldigt hjärta i en fullkomlig tro. Kom ihåg, om vi bekänna våra synder, så är han trofast och rättvis, att han förlåter alla våra synder och helar oss från alla våra brister. Och då vi nu böja oss inför Gud i syndabekännelsen, så låt oss lägga allt, som bekymrar oss, inför Herren och låtom oss i Herrens namn mottaga aflösningens ord, som kyrkan å Herrens vägnar uttalar.

Försonare! du har för mig och alla, Tömt vredens kalk och smakat dödens galla. Dig vill jag tro, dig älska, dig åkalla, Och med din hjälp, ej mer i synden falla. Amen.

WILLIAMSPORT-DISTRIKTET.

J. P. Samuelson. A. Bergquist.

C. O. Bostrom. D. Fridlund. A. Linder.

CLEVELAND-DISTRIKTET.

O. O. Olcen. O. Ostrom. J. A. Lundgren.
E. Westlund. G. E. Forsberg. J. A. Engwall.

WILCOX-DISTRIKTET.

J. J. Younggren. G. S. Larson. A. A. Wilfrid. B. Håkanson. C. N. Clemens.
F. A. Alford. L. H. Beck. M. Parson. C. A. Barr.

NEW YORK CITY-DISTRIKTET.

E. Bowman. W. R. Frendberg. S. L. Wilson. J. Eastlund. J. A. Anderson. O. N. Glim.
H. L. Wilson. A. F. Borgendahl. J. Johnson. F. Jacobson. M. Stolpe. J. Gullans. J. D. Danielson.

PREDIKAN VID HÖGMÄSSAN

i Grassflat söndagen den 16 maj
af pastor Göran E. Forsberg.

I Jesu namn!

"Du helga eld, all världens tröst!
Låt kärlek brinna i vårt bröst;
gif oss, af din hugsvalan god,
i jordisk nöd ett himmelskt mod.
På korsets väg oss styrk och led,
mot frestelsen med kraft bered,
att här vi manligt strida må
och genom död till lifvet gå.
Halleluja! Halleluja!"

HAF tack, käre himmelske Fader, för Din nåd, som är hvarje morgon ny. Tack att denna nåd har uppenbarats till frälsning för alla människor. Tack att Ditt rena ord har kommit det svenska folket till del, och att vi fått predika frälsningens evangelium för våra förskingrade landsmän i detta vida land. Tack att Du följde med oss till denna främmande strand och upprättade Din kyrka ibland oss. Tack för den välsignelse, hvarmed Du krönt vårt kyrkliga arbete under de gångna åren. Tack, käre Herre, för den barmhärtighet och hjälp, hvarmed Du omfattat oss såsom New York-konferens under de svunna femtio åren. Mycket ondt har vidlådit oss och mycket godt har blifvit försummadt. Lär oss af hjärtat att ångra och bekänna våra synder och värdes Du för Jesu Kristi skull förlåta alla synder. Var när oss i kommande dagar och gif oss nåd, att i Din kraft kämpa och segra. Må denna högtidsstund i någon mån få lända Ditt namn till ära och till själars uppbyggelse och frälsning. Därom bedja vi ytterligare i den bön, Du, o Jesus, själf lärt oss:

Fader vår, etc.

Upptag vår bön och oss bekrön med nåd och sällhet. Amen.

Dagens predikotext läsa vi i Joh. 15: 18—27.

Ing. *Om än bergen vika bort och höjderna vackla, så skall min nåd icke vika ifrån dig och mitt fridsförbund icke vackla, säger Herren, din förbarmare.* Es. 54: 10.

Lifligt framstodo dessa ord för mitt sinne under färden hit till detta jubelmöte. Säkerligen gjorde många af mina medresande samma erfarenhet. Vår ånghäst har fört oss öfver höga berg och genom djupa dalar. Ända från Erie-sjöns fagra strand har vår väg gått öfver den bergskedja, som bär namnet "Allegany Mountains." Stundom förde oss tåget ned i de djupa floddalarna, där det slingrade sig fram mellan berg och kullar, och stundom stack det som en pil igenom något skyhögt berg eller en kulle och kom så fram på andra sidan. Bergen, höjderna och dalarna talade sitt tysta men kraftiga språk och man kunde inte annat än känna sig gripen af Guds underbara verk i naturen. Vägen var dock banad och resenären kunde i största lugn och trygghet sitta i sina kupéer och se på vildmarkens dalar och höjder. Visst kunde man nästan intagas af fruktan, när man skådade ut öfver bråddjupen, men man litade ju på den väl anlagda banan och lokomotivförarens säkra hand och vakande öga. Vi väntade att vid dagens slut vara vid resans mål, Nebos höjder, och där välkomnas af herde och hjord. Visserligen har resan för alla af oss haft sina besvär och missräkningar, men allt detta är nu glömdt, sedan vi lyckligt hunnit Nebobergets topp och där fått röna ett gladt och hjärtligt mottagande. Resan till detta jubel- och kyrkomöte kan försvara sin plats såsom en bild af Guds barns, Kristi kyrkas, resa öfver denna världens bråddjup, höga berg och djupa dalar till Sions berg och till den lefvande Gudens stad, det himmelska Jerusalem, och till de otaliga änglar och till högtidsskaran och till de fullkomnade rättfärdigas andar och till det nya förbundets medlare, Jesus.

Dyre åhörare! Huru ofta får icke du erfara, att denna resa är besvärlig, tröttande och full af faror. Otaliga äro de fiender, som vilja störta dig ned i bråddjupen och hindra din framkomst till det himmelska målet. Här gäller tränga, ja, tränga sig fram, annars är himlen förlorad. Men haf tröst; vägen är banad! Guds säkra hand håller i styret; hans fadersöga vakar. Du har lämnat dig åt den Högstes beskärm, du hvilar under den Allsmäktiges skugga, du säger till Herren: "Du är min tillflykt och min borg, min Gud, på hvilken jag förtröstar." När du hissnar och förskräckes för syndens och ondskans bråddjup, så kan du ändå vara lugn. Slut dig till Jesu ömma hjärta och känn, att där är lugnt, trots stormarna i världen! "Visst brusa

djup än här, än där, men öfver djupen han dig bär. Vid Jesu hjärta, där är lugnt, trots stormarna på jorden". Vårt eget fördärfvade hjärta är vår störste fiende. Det vill alltid gå sin egen väg, och den vägen är köttets, otrons och förtappelsens väg. Och när du så får skåda in i hjärtefördärfvets djup, så uppfylles din själ af ängslan; du tviflar på Guds nåd och förmår inte tillägna dig nådelöftena i ordet. Till denna inre nöd komma yttre anfäktelser. Af den Kristusfientliga världen är du hatad och förföljd. Dina andliga fiender ge dig ingen ro. Men du får icke stanna vid denna mörka tafla; du måste lyfta blicken ifrån dessa syndens, hatets och förföljelsernas bråddjup och rikta din själs blickar till bergen, hvarifrån din hjälp kommer. Från löftenas berg höres Fadersrösten: *"Ja, om än bergen vika bort och höjderna vackla, så skall min nåd icke vika ifrån dig och mitt fridsförbund icke vackla, säger Herren, din förbarmare.*

Vår föreliggande text handlar om världens hat mot de kristna.

Låtom oss då med ledning af densamma, under bön till Gud, på en kort stund betrakta:

Hvarmed få de kristna trösta sig under världens hat?

Med kristna förstå vi de människor, som den helige Ande genom nådemedlen fått uppväcka ur syndasömnen och föra till sann tro på Jesus Kristus. Och med världen förstå vi de människor, som ännu sofva i sina synder och behärskas af mörkrets furste. De förra ha genom tron på Jesus Kristus fått lif och barnaskap med Gud, blifvit Jesu lärjungar, bekännare och efterföljare. De senare ha antingen aldrig kommit i besittning af detta barnaskap eller också genom synd och otro förlorat det. En sorglig sanning torde det vara, att de flesta människor inom kristenheten höra till de senare. Hvad skall man då säga om den stora skara hedningar, som aldrig hört evangelii glada budskap, aldrig hört om den sanne Guden och frälsningen genom Kristus. Vi manas vid ett kyrkomöte som detta till allvarlig självpröfning. Huru stå vi såsom konferens anskrifna inför den allseende och allvetande Guden? Äro vi sanna kristna, så är det visst och säkert, att vi äro föremål för den ogudaktiga världens hat och förföljelse. Hafva vi såsom enskilda och samfund förblifvit vid Guds rena ord och lefva i öfverensstämmelse därmed, så ha världsmänniskorna och den falska andligheten svurit oss döden. Dessa makter kunna icke annat än hata oss, ty så skola alla de, som vilja lefva gudligt i Kristus Jesus, lida förföljelse. En Jesu lärjunges lif med Kristus är såsom ett förgift för världens lif i synd och skam. Världen känner sig sårad och

dömd af de kristnas helgade vandel och deras allvarliga sträfvan att förhärliga sin Frälsare i allt. Det blir en strid mellan ljus och mörker, sanning och lögn. Denna strid pågår utan afbrott; aldrig vapenhvila och allra minst fredsslut. Ständigt måste Kristen vara iklädd den andliga vapenrustningen, att han må kunna motstå i den onda dagen, allting väl uträtta och blifva beståndande. Herren själf kommer de sina till hjälp. Såsom en klok härförare tar han icke blott reda på fiendernas läge och planer, utan han uppenbarar allt för sina vänner och förbereder dem på den strid, som stundar. Han samlar dem omkring sig och gifver dem det ena trösteordet efter det andra. Han visste på hvad sätt hans första lärjungar skulle behandlas från världens sida och han vet huru samma värld behandlar dig. Därför säger han: *Om världen hatar eder, så veten, att hon hatat mig före eder. Voren I af världen, så älskade världen sitt eget; men emedan I icke ären af världen, utan jag har utkorat eder ur världen, därför hatar världen eder.* Så se vi här, att världens hat och förföljelse är ett insegel på Guds folks delaktighet i Kristus. I sin blindhet inser icke världen, att hon med sitt hat, emot sin vilja, befrämjar de kristnas sällhet. Men vi veta, säger aposteln, att för dem, som älska Gud, samverkar allt till det bästa. Veten, *betänken*, hvad som har händt mig. *Världen har hatat mig före eder.* Och såsom han är, så äro ock vi i denna världen. De lidanden och bekymmer, som världen för Jesu skull tillfoga oss, skola vara en ständig påminnelse om, att vi icke höra världen utan Jesus till.

Vi äro så benägna tänka, att världens hat är ett bevis på, att vi förlorat gemenskapen med Jesus, men det är alldeles tvärtom.

Världens hat bekräftar vårt barnaskap med Gud och vår delaktighet i de heligas arfslott i ljuset. Vi få därför icke fälla modet såsom om någonting ovanligt hände oss. I långt högre grad har vår Jesus smakat världens hat och förföljelse än vi någonsin kunna göra det. Låtom oss därför i ödmjukhet och tålamod fördraga lidandet, vetande att vi icke böra beräkna få det bättre på jorden än Jesus hade det. Jag vet, kära ämbetsbröder och trossyskon, att det lidande och de bekymmer, som ogudaktiga människor tillfoga eder, äro så tryckande och smärtsamma, att I ofta undren, om det verkligen finnes en Gud och om han bryr sig om, huru det går för eder. Församlingsarbetet är så bekymmersamt, och ofta synes det som om våra bästa vänner blifvit våra motståndare och fiender. O, hvilka bekymmer det förorsakar en pastor i synnerhet, när ledamöter i kyrkostyrelsen och andra församlingsmedlemmar sätta sig på tvären och gå orätta vägar; när den ung-

dom, man konfirmerat, ej längre infinner sig i Herrens hus, ej tillgodogör sig församlingens förmåner och ej efter förmåga bidrager till församlingens, lärarens, missionens och de kristliga skolornas m. m. underhåll! Vid tanken på allt detta frestas man ofta att gripa till de mest drastiska och förtviflade åtgärder. Ofta få vi präster tillsammans med våra troende församlingsmedlemmar uppbära mycken smädelse och begabberi från de världsligt sinnade församlingsmedlemmarnas sida, hvilka, ljugande, säga allt ondt om oss. Men då gäller det att taga fasta på Jesu trösteord: *Saliga ären I, när de försmäda och förfölja eder och, ljugande, säga allt ondt mot eder för min skull. Gläd jens och fröjden eder, ty eder lön är stor i himmelen; ty sammalunda hafva de förföljt profeterna, som voro före eder.* Mina älskade ämbetsbröder och trossyskon! Sen I här, huru världen med sitt hat och sin fiendskap måste intyga, att I icke ären af världen, utan Jesus har utkorat eder ur världen, ty voren I af världen, så älskade världen sitt eget; världen måste intyga, att eder skilsmässa från henne är lyckligt genomförd, och att I hafven gått från mörker till ljus, från Satans makt till Gud. Detta är Jesu eget verk, ty han har utkorat eder ur världen. Prisadt vare hans frälsarenamn och hans stora kärlek till oss syndare!

Beklagansvärd i sanning är den präst eller hvilken annan kristen som helst, som världsmänniskorna berömma, ära och älska. Man kan ofta få höra de bittraste fiender till Kristus och hans rike berömma och skryta med den och den pastorn, den och den mannen eller kvinnan, som tillhöra församlingen. Af Kristi fiender få de det vackra vitsordet, att de äro icke trångbröstade och kortsynta, utan humana, kärleksfulla och barmhärtiga. De följa med sin tid och predika icke mot synden; de "förstå ungdomens kraf" och bestraffa därför icke dansen och andra syndiga nöjen. Ja, de prisas och berömmas af världen för sin vidhjärtenhet och tolerans mot det onda. En sådan "världskristendom" är ett hemskt tidens tecken och tyder på, att sådana "kristna" icke äro af Jesus utkorade ur världen. De kunna väl föra kristendomens sanningar på tungan och äga dem i hufvudet, men till hjärtat hafva de aldrig fått tränga in. Här stå vi alla i stor fara. Vi äro så benägna att låta tidsandan regera oss; vi äro så fala för världsmänniskornas beröm och smicker; vi stå i fara att förlora målet för vår höga kallelse och låta oss på nytt fångas under träldomens ok. I denna onda tid måste vi såsom Kristi tjänare vara på vår vakt. Är du älskad och omhuldad af världen, så beror detta

därpå, att du själf är en världsmänniska och älskar — med- eller omedvetet — hvad världen tillhörer.

Icke minst vid våra kyrkomöten stå vi i fara att falla offer för de hemliga och uppenbara kristusförnekarnas väl utlagda snaror. I styrelser och direktioner för våra kyrkliga verksamhetsgrenar vilja de gärna vara med; och till vår skam och blygsel hafva många lyckats vinna sitt mål. Hvarthän det slutligen skall bära med våra inrättningar under sådana förhållanden, är inte svårt att förutsäga. De flagga med sina penningbuntar och tala stora ord om sin hjälpsamhet och uppoffrande sinnelag, men hvad kyrkan och våra inrättningar än vunnit på detta omanliga för att icke säga okristliga fjäsk för dessa världsmänniskor och deras fagra prat om liberala donationer — säkert är, att ett fördjupande af kristligt lif och sann gudsfruktan icke vunnits. Må detta och mycket annat väcka oss upp ur vår världslikställighet, att vi må blygas och göra allvarlig bot och bättring, ty det är ingen möjlighet att med framgång bedrifva kristlig verksamhet, då man ingått förbund med världen och af henne väntar hjälp och understöd. Ty här besannas psalmsångarens ord:

"Den hjälp hos världen söker här,
och ej hos Gud sin Herra,
han vrångvis och fördärfvad är
och kommer ej till ära."

Gud hjälpe oss, att inte glömma, att världens sinne är fiendskap mot Kristus och hans rike!

De kristnas tröst under världens hat är vidare den, att de få lida såsom *Jesu tjänare* och för hans namns skull. *Kommen ihåg det ord, som jag sagt eder: en tjänare är icke för mer än hans herre. Hafva de förföljt mig, så skola de ock förfölja eder; hafva de hållit mitt ord, så skola de ock hålla edert. Men allt detta skola de göra eder för mitt namns skull, ty de känna icke den, som har sändt mig.* Det är i sanning beaktansvärdt och trösterikt, att vår Frälsare vill hafva fattiga syndare till sina tjänare. Och hvad äro vi annat än fattiga syndare. Genom Guds stora barmhärtighet och genom tron på Jesus Kristus få vi dock räknas till de syndare, som fått rening från alla synder i Jesu Kristi blod. Sådana syndare vill han använda i sin tjänst, deras kropps- och själsförmögenheter vill han utveckla och helga. Och när Herren så har beredt oss — först då äro vi skickliga att tjäna honom. Såsom hans tjänare få vi arbeta och *lida*. Icke för våra synder, icke för vår svaghets och skröplighets skull skall världen hata oss

och tillskynda oss lidande; nej, icke ens för våra onda eller godå gärningars skull, utan därför att vi äro Kristi tjänare och uträtta hans ärenden. Allt annat kan världen tåla hos de kristna, men hon kan icke fördraga att de kristna äro Jesu lärjungar och tjänare, att deras lif har sin rot i hans kärlek till dem och i deras genkärlek till honom, att de predika, förmana, varna, bestraffa och trösta i Jesu namn. Det är *Jesu namn,* som är så förkastligt och förargligt. Apostlarna bjödos att tala i det namnet; Saulus, innan han blef en Paulus, skaffade sig fullmakt af öfversteprästerna att fängsla alla, som åkallade Jesu namn. De hemliga logernas stadgar förbjuda sina medlemmar att offentligt, i logerummet, nämna Jesu namn, och de blifva rent af ursinniga, då någon f. d. logemedlem offentligt omtalar denna hemlighet. De sanna kristna räkna dock det för stor ära att icke blott få bekänna det dyra Jesus-namnet utan ock att få lida därför. Under smälek, hugg och slag uppfylldes martyrerna af helig stolthet öfver att de af Gud ansågos värdiga att få lida för det namnets skull. De sår och märken, som de kristna under förföljelserna erhöllo på sina kroppar, ansågo de för äretecken.

För de kristna är det viktigt att komma ihåg Herrens ord: *En tjänare är icke för mer än hans herre.* Kristus är Herren och de troende äro hans tjänare. I alldeles särskild mening äro vi pastorer Kristi tjänare. Sedan hvarje församlingsmedlem, hvarje diakon, hvarje kyrkovärd, söndegsskolsuperintendent och hvarje söndagsskollärare, allt efter den nåd och gåfva Gud förlänat. Icke minst äro församlingarnas organister och sångledare Kristi tjänare. Hvad säga och tänka vi nu om oss själfva? Äro vi i sanning Kristi tjänare, så böra vi uppfyllas med mod och frimodighet vid tanken på, att vårt lidande är ett lidande för Kristi skull. Vi äro icke för mer än vår Herre. Världen påstår, att om de kristna voro mera lika Kristus, så skulle han icke hata och förfölja dem. Men detta är endast svepskäl, och sådana förmår världen att dikta upp i oändlighet. Hur var det med Jesus under hans kötts dagar? Han var utan synd och i hans mun vardt intet svek funnet. Blef han icke det oaktadt dömd och korsfäst såsom en ogärningsman! Om ock de kristna i allting vore lika Kristus, så skulle världen så mycket mera hata och förfölja dem. Härvid får dock ingen tänka, att det icke är nödvändigt att tillväxa i helgelse, alldenstund världen blir argare och förföljer våldsammare, ju mera kristuslik man är. En kristen måste städse bära i minnet, att det är icke världen, han skall likna och behaga, utan det är Kristus, och utan helgelse kan ingen se Gud.

I vår tid talar man mycket om de försakelser, som kyrkans tjänare i synnerhet måste underkasta sig. Lönerna äro för små och vilja i dessa dyrtider icke räcka till. Denna klagan är nog berättigad, och församlingarna borde, först och främst för sin egen skull, äfven i detta hänseende tänka på sina lärare och deras familjer, men af helt naturliga orsaker förbigå vi denna sak. I stället vilja vi rikta de fattiga prästernas uppmärksamhet på Jesu ord: *Tjänaren är icke för mer än hans herre.* Eder mästare var fattig. Han beskrifver själf sin belägenhet med följande ord: *Räfvarna hafva kulor, och himmelens fåglar hafva nästen;* men Människosonen har icke någon plats, där han kan nedluta sitt hufvud. Häri ligger dock icke något försvar för de församlingar, som sätta sina lärare på svältkurer, *ty arbetaren är värd sin lön.* Luk. 10: 7. Förtröstansfullt få de kristna, ehvad de äro präster eller andra arbetare, lämna sina ekonomiska bekymmer och jordiska omsorger i Herrens hand. Må vi få nåd att icke onödigt klaga och klandra vår lott. Och du, som är benägen till knot och klagan, svara uppriktigt på följande frågor: Har du älskat mer, än Jesus älskade? Är du för mer än han, hvilken, då han var i Guds skepelse, icke räknade för rof att vara jämlik Gud, utan utblottade sig själf och antog en tjänares skepelse och vardt lik människor och uti åthäfvor funnen såsom en människa; han odmjukade sig själf och vardt lydig intill döden, ja, intill korsets död? Hafva vi med mera nit gått omkring, gjort väl och hulpit alla? Hafva vi bedit mer för syndares frälsning än Jesus bad? Hafva vi gråtit flera tårar öfver världens synd och orättfärdighet än Jesus grät? Hafva vi med större skärpa afslöjat och bestraffat synden i alla dess former än Jesus gjorde? Hafva vi mer kärleksfullt och innerligt bjudit och lockat syndare till Lammets bröllop än Jesus gjorde? Hafva vi talat mera ömt och ljufligt till de trötta och svaga än Jesus talade? På dessa frågor vilja vi svara med bönen: *Herre, gå icke till doms med dina tjänare.*

På New York-konferensens kyrkohistoriska himmel tindra många strålande stjärnor. Och vi träda väl icke grannlagheten för nära, om vi namngifva tvenne af dem. Teologie doktor Gustaf Nelsenius har outplånligt inristat sitt namn i konferensens missionshistoria. Han var outtröttlig i sitt nit och arbete för hemmissionen och den kristliga skolverksamheten. Pastor P. A. Bergquist är en annan af våra fäder, som inlagt stor förtjänst i uppbyggandet af vår kyrka inom denna konferens. I nära ett fjärdedels sekel var han Nebo församlingens härstädes trogne själasörjare. Genom ära och smälek, genom ondt rykte och godt rykte hafva dessa trogna arbetare nedlagt ett be-

tydelsefullt och välsignelserikt dagsarbete inom denna konferens. Med tårfyllda ögon skådade de ofta upp till bergen, hvarifrån de hämtade hjälp och tröst uti sitt ofta tunga och mödosamma arbete. Det är nu några år sedan de genom en salig död fingo gå in i sin Herres glädje och mottaga palmen och kronan. Deras saliggjorda andar äro bland den sky af vittnen, som skåda ned på oss och med sin osynliga närvaro deltaga i vårt jubelfirande. Det är i sanning en stor och härlig tröst för de kristna under världens hat, att de efter slutad kamp och strid få ingå i den eviga sabbatshvilan.

"I himmelen, i himmelen
en sällhet du beredt,
som intet öra hörde än
och intet öga sett,
ej njuten af ett dödligt bröst,
ej sjungen af en dödlig röst,
o, Herre Sebaot".

Flera tröstegrunder för de kristna under världens hat kunde vi med anledning af vår text framhålla, men det sagda må vara nog. Till slut vilja vi blott erinra om Jesu löfte om den helige Andes sändande. *Men när hugsvalaren kommer, sanningens Ande, som utgår ifrån Fadern, han skall bära vittnesbörd om mig.* Detta stora och härliga löfte fröjdar de kristnas hjärtan vida mer än all världens och djäfvulens hat och ondska förmå bedröfva dem. Den helige Ande skall genom ordet städse trösta och hugsvala de kristna med den sanningen, att de stå i nåd hos Gud, äga hans vänskap och Jesu närvaro. Du, som ofta känner dig så ensam och öfvergifven; du, som plågas af den föreställningen, att alla vänner öfvergifvit och glömt dig; du och just du, som så ängslas och oroas — den helige Ande skall i ordet uppenbara för dig, att Jesus icke öfvergifvit och glömt dig. Betrakta därför Guds ord i din ensamma kammare, vid husandakten med din familj och kom ofta till kyrkan och Herrens heliga nattvard. Genom nådemedlen skall den helige Ande vittna med vår ande:

"Om alla skatter vi förlora,
så blir dock Jesus hos oss kvar.
Om ingen vän i världen vore,
en vän i Jesus jag dock har.
Han våra sorger skall till slut,
likt våra synder plåna ut".

Men är den helige Andes gåfva stor, så är också de kristnas ansvar stort. Jesus säger: *Men I bären ock vittnesbörd; ty I hafven varit med mig ifrån begynnelsen.* Kristus kom i världen och frambar vittnesbördet om Guds kärlek till en fallen och fientlig mänsklighet. Han förkunnade för dem, som hatade och korsfäste honom, att *så älskade Gud världen, att han utgaf sin enfödde Son, på det att hvar och en, som tror på honom, icke må förgås, utan hafva evigt lif.* På detta sätt hämnades han sina fiender. Och vi, du och jag, som vilja vara kristna, vi ha fått det stora och ansvarsfulla uppdraget att för den värld, som hatar oss, frambära evangelii glada budskap, att Guds hjärta brister af förbarmande; att han vill förlåta alla synder och frälsa hvar och en, som bättrar sig och tror. Alla kristna, gamla och unga, män såväl som kvinnor — alla, som blifvit delaktiggjorda af försoningsnåden i Kristus och äro Jesu lärjungar — skola i likhet med sin Frälsare så hämnas på sina fiender, att de bevisa dem godt för ondt och kärlek för hat. Ty så lyder Mästarens bud: Älsken edra ovänner, välsignen dem, som förbanna eder, gören väl emot dem, som hata eder, och bedjen för dem, som försmäda och förfölja eder. Det kostar nog på för den gamla människan hos oss att så behandla ens fiender, som gjort ens lif så bittert och förorsakat så många tårar och lidanden. I egen kraft går det icke att så behandla våra fiender, men i Kristi kraft går det. Tänk så stort att få vara med om det själaräddande arbete, som Kristus genom sin församling utför. Många stå på denna konferensens jubeldag inför Lammets tron, klädda i hvita, fotsida kläder, med palmer i sina händer, och lofsjunga Gud och Lammet för det arbete, som New York-konferensen utfört under de svunna femtio åren. Och nu ett ord till dig, som hatar och förföljer de kristna. Besinna hvad din frid tillhörer och fall i denna din dag till Jesu fötter, ty snart skall den dag randas, då du annars skall varda lagd till hans fötter ibland hans fiender. Det är gräsligt, att såsom fiende falla i den lefvande Gudens händer!

Men I, mina älskade ämbetsbröder och trossyskon, gifven eder icke utöfver. *Varen trogna intill döden, så skall jag gifva eder lifvets Krona,* säger Herren.

Må vår älskade New York-konferens i alla kommande tider få vara ett medel i Herrens hand att inbärga många af våra älskade landsmän i den himmelska ladan! Må ingen af oss tröstlöst sörja öfver tillstån-

det i kyrka och stat och må ingen af oss bli modfäld och förtvifla vid fiendernas larm och raseri!

"I fromme! hvi klagen, hvi misströsten I?
Hur fort är båd' dagen och natten förbi!
Snart jorden upplåter sin famn till er ro;
snart uppstån I åter, likt kornen som gro.
Han själf, som dem sådde, skall komma till slut
och samla in skörden, men skilja förut
ogräset från hvetet. Halleluja"!

Amen.

PREDIKAN

vid högmässan i West Clymer söndagen den 16 maj af pastor C. O. Bomgren.

Text: Joh. 15: 18—27.

Såsom han är, så äro ock vi i denna värld.

DESSA ord upprepas ofta i tal och skrift och innebära en hugsvalan för de kristna i världen. När världens hat utmynnar i förföljelse, sårande och sargande de kristna, veta dessa, att Kristus led detsamma. När korsets börda trycker Kristen till jorden, ser han huru äfven Kristus dignade under förbannelsens träd. När bittra andar i människogestalt förfölja och förgäta lifvet i Gud, lyfter Kristen sina ögon upp till den himlafarne Frälsaren i tro och hopp.

Dessa ord innehålla hugsvalan och tröst, men äfven en fordran från Frälsarens sida. Innan man vågar taga till sig den himmelska hugsvalelsens tröst, bör man se efter, om lifvet i sin helhet är sådant som Kristi lif var; annars kan man inbilla sig en falsk förhoppning på hvad som i verkligheten icke finnes.

Såsom han är, talar i närvarande tid. Han den samme, oföränderlige Frälsaren, hos hvilken ej finnes någon förvandlingens skugga; han som var, är och förblifver den evigt sanna kärleken, ej blott i tal, utan jämväl i handling.

En blick på Frälsaren förvissar oss om sättet att vara och icke vara. Han var i ordets fulla bemärkelse en *"tjänare"* och är fortfarande samme tjänande Kristus, görande väl mot alla, ty hans sol får än uppgå öfver onda och goda, och hans regn kommer än ned lika öfver rättfärdiga som orättfärdiga.

I sin tjänaregestalt hade han ingen skepnad och ingen fägring, som kunde behaga världsmänniskan; men då det var frågan om hjälp,

så drog han sig ej undan utan bar vår krankhet och lade på sig vår sveda. Vid Sinai berg stod han påtagande sig lagens förbannelse, då han vardt en förbannelse för oss. Ja, när synden skulle bestraffas, lät han sig sargas, misshandlas och näpsas, på det vi skulle hafva frid och blifva helade genom hans sår. När våldets makt kom, teg han stilla och lät sig bortryckas för folkets öfverträdelses skull, ett syndaoffer för dem. Han arbetade, led och segrade i den heliga kärlekens lag, hvarför hans själ skall se och mättas. Hans kunskap skall rättfärdiggöra många. Han skall få talrika skaror till byte, emedan han utgaf sitt lif åt döden och vardt räknad ibland ogärningsmän för att rädda dem.

I mänskligt kötts liknelse se vi äfven vår käre Frälsare verka både dag och natt. Som barn är han den lyckligaste sonen mot en Josef och Maria, bevisande redan i barnaåren sin tjänande lydnad mot Fadren. Då han uppnått åldern för invigningen till sitt heliga ämbete, låter han en Johannes förrätta den stora akten, under det himmelens här står tyst omkring och Fadren från höjden tillkännagifver: "Denne är min älskade Son". Anden vittnade äfven och från den stunden bevisade sitt deltagande i det stora frälsningsverket.

Ingen kan hjälpa såsom Jesus Kristus kan, ty däri är han en mästare. Lider folket brist på mat och dryck, så gifver han det vare sig vid gästabud såsom i Kana, eller vid de stora gudstjänsterna, då tusende mättades af hans rika håfvor. Är någon sjuk, finna vi vår Jesus på vägen dit med den himmelska kraften, botande lama, lytta, halta, döfva, blinda och spetälska. Ja, intet ondt var till, som ej vek för hans gudomliga ord, rent och klart förkunnadt, hvilket flöt fram såsom en väldig ström af lif, dock så saktmodigt, att den svagaste fann vederkvickelse däri och kunde ropa sägande: " Det är Herren".

När mörkrets väldigheter rasade bland människorna, och när djäfvulen med sina onda andar besatte och kastade offren i eld, i vatten, i störtande raseri, står denne Jesus Kristus, gudamänniskan, och med majestätiskt lugn befaller: "Gån ut ifrån dem". Djäfvulens här flyr och i sin flykt ropar den: "Hvad hafva vi med dig att göra, du den lefvande Gudens Son?" Kommer han så in i de dödas kamrar, där kroppen redan luktar på grund af förruttnelse, se vi honom röras till tårar i medlidande öfver de sörjande, talande tröst om uppståndelse och nytt lif, bevisande med befallningen: "Jag säger dig, unge man, kom ut", att han är uppståndelsen och lifvet, A och O, begynnelsen och änden.

Kære åhörare, det är denne Jesus Kristus, skapelsens Skapare, lifvets och dödens Herre, hvilken var, är och förblifver densamme, på det att vi skola få vara såsom han är.

Men, "så äro ock vi" ställer ett frågetecken vid våra lif, som bör utbytas mot ett utropstecken i ande och sanning. Äro vi så, som Jesus Kristus var och är, eller längta vi efter att få blifva honom lika och att få se honom sådan han är?

Först må vi då märka den stora ödmjukheten, som karaktäriserar Mästaren. Äro vi honom lika uti våra anspråk på tidens lefnadssätt? Han utblottade sig själf och tog på sig en tjänares skepelse, och vardt i åthäfvor funnen såsom en människa. Han, Gud, vardt människa. Vi nödgas utbrista, "O, du käre Frälsare, huru god Du är mot oss arma syndare, Du kommer oss så nära, att vi få se Dig. Se Dig, som du är, och som Du vill att vi skola vara". Min vän — känner du din ringhet inför honom? Kan du böja dig i stoftet och säga: "Jag fattig syndig människa" förtjänar ej att kallas ditt barn, men gör mig af nåd såsom en af dina legodrängar? Kan du uppoffra de där begärelserna efter guld och världslig prakt? Kan du lägga bort böjelsen efter egen ära och endast ära Gud och vår Herre Jesus Kristus genom Anden? Kan du sluta med talet: "Se, det var jag, som gjorde så och så", och i stället tacka Gud och Fadern genom honom? Kan du upphöra med att söka de främsta platserna och bida Jesu röst: "Stig högre upp?" Se, min vän, såsom han var ödmjuk, så skola äfven vi vara ödmjuka tjänare, prisande och lofvande Gud för nåden att kallas till hans delaktighet.

Såsom vår *vän* tjänade, så skola äfven vi tjäna, om vi annars kallas Guds barn. Glöm ej att här är synd och värld och att vi hafva och äro bådadera, hvilket utestänger berömmelsen. Men — älska vi Herren, så vilja vi tjäna såsom han tjänade. Sanna Guds barn äga ett okufligt uppoffringsnit. De behöfva aldrig tillsägas att gifvationde af sina ägodelar till Herren; de gifva mer, ja, allt de äga, och äfven sig själfva, i Guds händer. Det är genom dessa han utför det påbörjade frälsningsarbetet. De hafva hörsammat kallelsen till arbetet i den stora vingården. Där har Herren präster och lekmän, som skola tjäna de döende till lif. Men ack! där fordras försakelse, en försakelse af jord och värld, och vi behöfva bedja Gud om mera nåd till större uppoffringar, ja, till större offer för Guds rike.

Glöm ej att hålla blicken på Jesus Kristus, då du går ut att tjäna. När vi se på Frälsaren, se vi honom utsträcka sina händer till alla folk. Se huru han inbegripit de arma hedningarna i sin frälsnings-

plan. Se huru han visar oss de arma böja knä för stock och sten, manande: "Sänd dem mitt ord i form af testamenten, med att betala missionsafgiften, sänd missionärer med att gifva af de rika håfvor, Kristus lånat oss i nådalifvet!" När man ser de arma omkring sig här hemma, hvilka äro utan Gud i världen, så manar Jesu efterföljd att ej draga sig undan för sitt kött, utan bära till våra köttsliga bröder Jesu Ord om synd och nåd. De behöfva känna, att man intresserar sig för deras eviga väl. Och man bör i deras umgänge vara sådan, att de önska lära känna Jesus Kristus, därför, att de ha lärt känna oss.

Såsom han är, så äro vi ock i denna värld, aktade för intet, men det bör ej störa oss, då hela himmelen och jorden är vår Herres och Krists. I stället böra vi öfva oss i lifvets kunskap och stå fasta intill änden. Vi böra ej bekymra oss om den slutliga lönen, sägande: "Hvad skola vi då få?" utan se på Lifvets Herre, som ej skonade sig själf utan uppoffrade ett oskyldigt lif för de skyldiga, på det att de skulle vinna lifvet. Hör din Jesu röst: "Var trofast intill döden, då skall jag gifva dig lifvets ovanskliga krona." Det bör vara nog förvissning, nog att verka för, medan det heter "i dag".

Vid tanken på de barn, hvilka stått vid foten af Herrens altare och lofvat honom trohet, dristar man sig fråga: "Hur går det med det löftet?" Är det så, att somliga bekänna sig till lif och andra till död? Är du samme bekännare nu efter 15 år, som du sade *"ja"* till tron på Gud? Se barnen intaga föräldrarnas platser i predikstol och kyrkobänkar, — barn som svarat ja och hållit sitt ja. Men där finnas äfven barn, hvilka gått ut i världen och druckit sig drucknа af dess vin. Barn, hvilka Jesus letar efter, barn, hvilka han dog för, barn, hvilka han ömmar för, barn, hvilka han ock vill frälsa. Min vän, är du ett af dessa barn? I barn, som nu vuxit upp, låten den gröna torfvan hålla sin tysta predikan för eder om dem, som slumra därinne. Kunnen I höra en trogen moders röst genom rummet ännu mana, som från den gamla bönevrån: barn, blifven såsom Jesus är. Kunnen I se och höra den i grafven sofvande fadern från den plats, han hade i kyrkan, säga högt och tydligt: "Jag tror på Gud Fader, Son och Ande". Minnes du hans böneblick, när han kastade sina ögon på dig efter sin tros bekännelse? O, min vän, må Gud få gifva dig nåd att förblifva trogen intill det sista, att ingen saknas i Lammets stora kör i himmelen, af dem som han utvalt.

Tänk ej att blifva annat än hvad han är, "En vän framför andra,

en Frälsare huld; Som tog uppå sig att betala vår skuld". Att hjälpa oss. Tjänar du på något sätt, så gör ditt arbete såsom i Jesu närvaro. Bedrifver du affär, så tvinga ej ut hårda penningar ifrån de fattiga. Är du arbetsgifvare, så gif rätt åt hvar man, och glöm ej att "arbetaren är sin lön värd". Innehar du ämbete af något slag, så sköt det under den himmelska uppsyningens vakt. Är du resande till lands eller vatten, så förehåll dig den sista långa resan, att du må skaffa biljett, medan det är tid. Ser du de fattiga lida brist, så gif dem mat. Är någon naken, så kläd honom. Lider någon, så besök den själen. Sörjer någon, så må du bära dit förtröstan och hopp. Med ett ord: Förbarma dig, såsom han förbarmade sig öfver oss, vetande att, såsom han är, så äro ock vi i denna värld. Amen.

UTKAST TILL PREDIKAN

vid högmässan i West Clymer söndagen den 16 maj
af pastor A. B. Lilja.

Låt oss hålla bekännelsen! Hebr. 4: 14.

De trognas vittnesbörd i den Helige Ande om Kristus:

a) Tröstar emot världens hat och förföljelser.
b) Håller själen ödmjukt vid Herrens ord.
c) Straffar världen för synd och hat mot Jesus.
d) Stadgar hoppet om salighet. "Lida vi med honom, skola vi ock med honom regera". Därför var glad i hoppet om seger genom tron på Jesus Kristus, och tålig i bedröfvelsen! Amen.

THE AUGUSTANA SYNOD AND THE NEW YORK CONFERENCE

Föredrag vid jubelfesten söndagseftermiddagen den 16 maj af dr L. H. Beck.

THE Lutheran Church is old in America, but earlier than the Church were our countrymen here. Nearly five hundred years before Columbus set sail for the unknown, mysterious lands of the west, our ancestors had discovered and settled on this continent. When the Dutch settled New Amsterdam there were Lutherans along who were forbidden by the Calvinists to worship God according to their conscience.

In 1638 a Swedish colony was established in Delaware and other surrounding states, and several Lutheran congregations were organized and churches built. In some of these churches our faith and language were preached down to 1830. Almost immediately after this date a new generation of immigrants began to stream into our country, and the languishing Swedish tongue was revived, and Swedish Lutheran faith was given a new lease of life. This new immigrant stream followed according to the laws of nature the lines of least resistance, and emptied its contents into the large cities. From the eastern seaboard it lead the newcomers to the virgin soil of the great Mississippi valley, or brought the Norsemen into the primeval forest and woods of Wisconsin and Minnesota. These our forefathers and forerunners brought with them from the land of the North not only a strong body and a sound mind, but many virtues and noble traits of character, chief of which was faith in God and a desire to worship Him according to their Lutheran convictions. Therefore they no sooner had settled down and built themselves rude log cabins or sodhouses or dugouts

than they began to rear houses of worship. As there were no ordained pastors among them they elected the most spiritually inclined among themselves to conduct their services and to lead them in worship. In 1849 came the first pastor, Rev. L. P. Esbjörn, from Sweden. He was a most devout and pious man, who had taken pity on the immigrants, who were as sheep without a shepherd in a strange far off land, and his aim was to gather them into churches and to preach to them the Gospel of Christ. And in his work for and among these poor immigrants he was indefatigable. He organized churches in Andover, Princeton, Moline, Henderson, and Galesburg, Illinois, and others in Iowa and Minnesota. All of these are now large and flourishing congregations, but at that time, and for a long time afterwards, they were but small bands of poor immigrants and early settlers, who could ill afford to support a pastor and a church. The pastor as well as the churchmembers had to endure many privations and hardships. But the Spirit of God was among this poor Godfearing people and the Kingdom of the Lord was extended and developed; there was true devotion and sincerity which was more than earthly riches and ease.

There were also some Norwegian and English speaking churches in the northern part of Illinois. These organized themselves into the Evangelical Lutheran Synod of Northern Illinois in thet fall of 1851 and the churches established by Esbjörn united with them. This union was dissolved June 5th in 1860, when the Augustana Synod was organized in a small Norwegian church on Jefferson Prairie, Wisconsin. The Synod then consisted of 49 congregations, with 3,747 communicants, 17 pastors, and 21 churches, some of these were however Norwegian. The Swedes and Norwegians were united until 1870, when the latter formed themselves into an independent and separate body. That same year our Synod entered into a union with that part of the Lutheran Church which in 1867 had withdrawn from the General Synod and formed the General Council. The Augustana Synod remained part of the General Council until 1918, when that body was reunited with the General Synod. That same year our Synod became an independent body in the National Lutheran Council of America, an organization which includes all the Lutherans in the country except the so called Missourians.

But let us now return to the early days of our Synod. As a great number of our countrymen were continually coming over, the field became to extensive for one pastor. In 1852 Rev. T. N. Hasselquist came, in 1853 came Rev. Erland Carlsson and as the years passed by

others came and young men were educated for the ministry so that the churches could be supplied with pastors.

An educational institution was also needed, and as early as 1858 a theological department for Scandinavian students was incorporated in the Illinois State University, a school maintained by the Synod of Northern Illinois. In 1860 this department, with its teacher and students, was removed to Chicago and continued as Augustana College and Theological Seminary. In 1863 this institution was moved to Paxton and 1875 from there to Rock Island, Ill., where it has since that time remained. Besides this our oldest school there are now three other colleges and six academies in our Synod.

All these institutions of learning do not only prepare young men for the ministry but offer a liberal and thorough education to our young people of both sexes.

But our church has also other branches of activity besides the direct religious and the educational.

Almost from the beginning foreign mission was a part of our churchwork. One of the first missionaries sent by the American Lutheran Church to India was A. B. Carlson, a Swede. Many of our men and women have since Carlson's time labored and died on the Lutheran missionfield of India. We have also missions in China, Japan, Porto Rico and in Sudan, Africa. Annually more than $50,000 are by our people expended for foreign missions.

Among charitable institutions that we now support the orphan homes were the earliest. The helpless small children, without father or mother in a cold world, were not to be left to perish but to be taken care of, for did not our Saviour and Lord say: "Feed my lambs." So orphanages were erected in Andover, Ill., in Vasa, Minn., in Stanton, Ia., in Mariedah, Kans., in Jamestown, N. Y., and other places. There are now ten such institutions in our Synod. But as helpless as the small children are, so much in need of assistance are also the aged poor. None are more helpless than the old whose children have passed away or left them. Our Synod has realized this and organized nine homes for the aged in different parts of our country. The sick are always in need of care and cheer, Christian comfort and guidance. We have in our Swedish Lutheran Church six hospitals for the sick. In one of these alone, the Augustana Hospital in Chicago, no less than about 800 free operations are annually performed for such as have not the means to pay. In all six there must be thousands of free operations yearly for the poor. Our Synod supports and owns two immigrant homes, two

deaconess institutes, four hospices or Christian homes in connection with city missions, and three institutions for invalids and incurables. Besides this directly charitable Christian work there are many other kinds of work in connection with our church and supported by it, such as our Book Concern, our Pension Fund and various sick and benefit societies in most every congregation.

Our church government is a combination of the congregational and synodical. All local affairs are administered by the home church, but matters of more general character are transacted by the conferences, or the Synod. Our Swedish Lutheran Church is now spread over all of the United States and Canada, it has grown since 1860 so that it now numbers 289,290 members of which 201,984 are communicants. There are 1,221 congregations served by 754 pastors. The Synod is divided into twelve conferences and the conferences are subdivided into mission districts. One of these conferences is our own New York Conferene, whose fiftieth anniversary we celebrate here to-day.

For half a century has our conference now existed and served our people in that which pertains to their eternal salvation. The Lord has been with us and has caused our work to prosper and develop, therefore we are now glad and celebrate a year of jubilee.

The work in our conference began as early as 1848, thus one year earlier than Rev. Esbjörn came to this country. One of the first Swedish settlements in America was that in Chandlers Valley or as it was then called Sugar Grove and our church there is the Mother church of our conference.

Originally our Conference embraced all the states east of Indiana, it extended thus from eastern Maine to western Ohio and from and including Canada to the Gulf of Mexico. It was more than a thousand miles in every direction. But this was too much for us to take care of. The vineyard was too big.

So the Synod relieved us of all the southern states — and committed them to the care of its home mission board. In the year 1912 the New England states seceded to form a conference of their own. This left as our territory Ohio, Pennsylvania, New York, New Jersey, Delaware, Maryland and the District of Columbia.

As our Synod so is our Conference a part of the great Kingdom of God upon the earth. We are of the Lutheran faith and persuasion. Our aim and end is to extend the Church of Christ by the proclamation of the Word of God and the administration of the holy sacraments, to realize and to aid in bringing about Christian ideas and ideals. We

are to bring salvation to the perishing, to rescue the dying, "to preach the acceptable year of the Lord." As a Lutheran denomination we believe that the Scriptures are the Word of God, and as such the only true rule and guide for our faith and life. We believe and understand the Scriptures in accordance with the Augsburg Confession and subscribe to all the other symbolical books of our Church as found in the Book of Concord. We believe that our church is founded upon the Rock which can not be destroyed.

So far our field has been limited to our countrymen, those who have come over from Sweden and their children and descendants. Our people have until recent times been favorably inclined to the church and religion. The Swedes were and are from childhood trained in the fear of God, they come to this country with a great heritage of knowledge and experiences in spiritual things. They are easy to win over to that church which meant so much to them over there. The first that they asked for when they came, was the church and religion. Such was the condition and the facts till recent times. In the last ten or fifteen years a change has come over our people in the fatherland. Many have now been turned away from the ways of our fathers. Rationalism, agnosticism, infidelity and unchristian socialism, have now led a great part of our people astray. And those who are not thus ruined have been estranged from our church by sectarianism. The growth of our church has not therefore been as rapid in these last years as it was in the earlier times. The stable and leading part of our congregations is the old element, the pious men and women, that came over from the old country some twenty or thirty years ago. A few younger people, their sons and daughters, are now beginning to take the place of the older. Our people have come from most all parts of the fatherland. They belong to the common people of whom president Lincoln said that God must love them best for He has made so many of them. This splendid group of men and women will soon be among us no more, for "death will not let them remain." Shall there then be others, their sons and daughters, to take their places? We hope and believe that there will.

Our congregations are spread in almost all the states that belong to us in the east. Most all of our churches are in the cities. Some of them are big. The largest congregation in the Synod is, I believe, in the New York Conference. But we also have small and struggling churches, that need and receive aid in order to exist. We have a number of small and insignificant churchbuildings but also some fine struc-

tures, the largest church in the Synod is in our Conference. We have very few rich, such as possess an over abundance of this world's goods, and yet our people contribute large sums for the good work of the Church. It means not a little to keep up the work in each congregation, but besides this we support a college, an orphans' home and a home for the aged. To the various home and foreign missions of the Synod and all its institutions as well as to its college and theological seminary we send sums of money every year. But we are not doing as much as we could and should do. I doubt if there is any one among us who with the Pharisee in the temple can say: "I give a tenth of all I make." Should not our righteousness surpass that of a pharisee?

As to our pastors they are like those of the Synod found in other parts of our country. In the western part of our Synod we out east are sometimes looked upon as highchurchly and given to formalism and a more ritualistic form of worship than that practiced out there. We are supposed to be lacking in that piety and spirituality which is claimed to animate the brethren in the center of the Synod. We admit that there may be some difference, for surroundings and environment will exert some influence and set a stamp upon individuals as well as on a churchbody. The fact that we are nearer to the old fatherland and stand in closer relation to it, visit it more often and receive visits from it, may make us more like the church in Sweden. Then we are here in the east surrounded on all sides by older English and German speaking churches and their form of worship and the more clerical vestment of their pastor may be an inducement for us to try to be like them. We are here all living in cities and some of us in very big cities and the pastors naturally become more or less urbane and cityfied, this the country parson out west takes for highchurchlyness and religious snobbishness. But there is no real difference between east and west. All our pastors are alike all over our Synod. We have all the same blessed faith, the same confession, we are all of the same people and have the same ancestors. Most all of us are educated at the same institution and have the same ideas and views. As to learning and knowledge we are all very much alike. Some of the pastors here have had opportunities to study at the universities found in the east and thus acquired an additional stock of information. Three of the five teachers at our theological seminary are from the eastern conferences. About all of our pastors it can be said that they are good and faithful stewards in the vineyard of the Lord. Many of them, most of them in fact, work for small salaries on large fields. Nearly every one has

more than one congregation. Especially in the early times it was customary that every pastor was a missionary. Wherever there were countrymen near ones field of activity, there one would begin a mission. It was not customary to wait for a call from the mission board. God had called each one to be a missionary. It therefore happened that churches were started in many places. An intense work was continually carried on all over the conference and gratifying results were visible, the flock increased almost daily.

When the Conference was organized in 1870 missionwork had been carried on since 1848 or for 22 years, and yet there were only then four congregations and three pastors to form the new body. After the formation of the Conference there was a rapid and marked growth. Up till this time and for some years afterwards it was the general opinion in the Synod that our church had no future in the east. The people stayed here only till they had made money enough to get to the west. The Swedish people would never take a liking to the big cities or stay in the dusty factories or the dirty coal mines. They longed for the fertile soil of the great Mississippi valley and the free open fields of the mighty west. And they did go west, these young men and women from over the sea, following the advice of old Greeley. But what was the real reason for this, was it the desire for wealth and riches, was it because our folks were and are an agricultural people? No, I believe that the real reason was that they found no churches, no congregations and no form of worship out here, but all this were to be found out west. Our people at that time were a Godfearing people. After churches had been organized here, our people remained, settled down to live and die here. It was soon found out that the east was not to be despised, here was work and here was bread and butter as well as out west. It was in this part of our great land that our countrymen in the seventeenth century had settled and the churches they had built were here as silent testimonials of their faith and good works. In the east were the big cities, here were and are the chief industries of America and here is the center of trade and commerce, here is our beautiful capital city and here is the seat of our national government. Why should not we and our children live and enjoy life in this most important part of our great and glorious country? To be sure, we belong to the humble laboring class of the people, but there is room and need also for this class even in the aristocratic east. By and by we shall have acquired some means and more education and a little social, political and economical influence. We have come, and we

intend to stay here. It is well for us to be here. Since 1890 it has generally been conceded that the New York Conference has a future and that our church will continue to prosper. For some time our conference has been the third in numerical strength among the conferences and we hope that we shall never have to take a lower stand. But if it is to be so, our inner mission work must not be neglected. These last years and especially during the war there have been very few immigrants, and as we have seen, the immigrants now-a-days are not like those of old. We must see to it, that we keep what we have, and that we do not lose the young generation. It is not an easy thing not to do this. Our Swedish people have always had the tendency to easily and rapidly mingle and be absorbed by and into other nationalities. We find many Swedes in all other denominations. Often the younger people think that it is more in style to belong to some anglo- or germanic church than to remain in the church of our fathers. And it is natural that it should be so, for many of these youths know nothing or very little of the grand old land of their forefathers, they have not studied its glorious history, they have not read any or very little of our rich literature, they are to a great extent ignorant of our beautiful and sound Lutheran faith and confession. They have from childhood admired everything foreign or American. When some one has succeeded to amass some little wealth it seems as if the old faith and surroundings were too simple and it is more agreeable to go to some other churches than the one that mother worshiped in. Still the greatest leak in our church vessel is no doubt the general infidelity and carelessness for all the spiritual truths, a falling away from all religion. Many are drifting away and become shipwrecked in faith. The mixed marriages are another disadvantage to us. If a young lady, one of our girls, marries an American or Irishman or any one of another nationality she does not seem to draw such a one to her church, but follows him to his church, and if one of our young men takes unto himself as helpmate one of the daughters of the land, he as a rule does not bring her over to his church but follows her to her church. Thus in both cases, we might say in all cases, we are the losers. We do not win any as it seems by these mixed marriages. But every other church seems to gain from us. If we but could keep our young people, our future would be secured and bright. We as a rule have large Sunday-schools in all our congregations and our people supply children to most every other church in the locality where they are. The American people have very few if any children. If they take our children to

their Sunday-schools they will soon take our people to their churches. Let us keep our children and young people in our own churches. How shall this be done? We are anxious that our children shall learn and speak our beautiful Swedish language, and become possessors of the many treasures of our literature, the beautiful mother tongue is to us as a secred language, and we love to read, speak and to think in it. But we cannot expect that our children shall have the same feelings for that language as we have. They have studied in the English, they have used the tongue of this land from their earliest days. It is to them the easiest and the most valued, if not the most beloved of all languages. If we continue to speak Swedish in our churches the young people will not feel at home there. We must speak so that they will understand us. St. Paul says in 1 Cor. 14: 11: "Therefore if I know not the meaning of the voice, I shall be unto him that speaketh a barbarian, and he that speaketh shall be a barbarian unto me." Are we to be barbarians to our children and shall we look upon them as barbarians because they do not understand Swedish? Was it not significant that on the first day of the Christian church, when the Holy Spirit on Pentecost came upon the disciples, they began to speak in new tongues as the Spirit gave them utterance? Were the languages of the Parthians, and the Medes and the Elamites any less barbarian than the English? We must all introduce the language of this land in all of our churches and that right soon. But we older people do not like this very much for several reasons. In the first place we love our mother tongue too well to forsake it without a struggle, and then we do not know the barbarian English well enough to speak it without hesitation or more or less ridiculous blunders. We do not like to be a laughing stock among our own youngsters. And yet if we must use English to keep our children in the church we must do our best to master it. Some there will be who will find fault and criticize, generally those who know the language the least will be the loudest in their criticism. But if we persevere and continue, our people will soon get used to our brogue and like it. Let us bear also this burden and inconvenience for our Lord and for His Kingdom.

When the New England brethren seceded we said to them, "Depart in peace," believing that the work in our church would prosper as well if not better in two conferences than in one. But this expectation has not been realized. We have not succeeded so well after the division, as we did when we were united. In fact we have gone backwards in numbers since 1912. According to the last reports we are 782 mem-

bers and one pastor less now than that year. Are we to decrease? Is it not our great object to increase? How are we working in the great fields, for there is a mighty mission field around us? Do you know that there are in this our beloved country 58,000,000 human beings not connected with any church? They are, for all we may say, no better than heathens. Talk about Chinas millions of heathens, you may just as well speak of Americas millions. Have we as a church nothing to do here? Are we not to work in this mighty vineyard of the Lord. We love this great and bountiful land of ours. God has brought us here from beyond the sea, from the east, and planted us here in this promised land, which is so rich in all material wealth and is blessed with such a liberal and free government, here where we enjoy all advantages, here where the sons of the poor immigrant become governors of states, senators in the legeslative assemblies and even presidents of all the United States. We believe that the God of Nations has destined that this mighty land, this great continent, which for so many centuries was unknown to the other parts of the earth, shall in due order of time take a very important part in the affairs and development of the human race. It has a great and glorious mission to carry out among the nations. But if it is to perform this its task as it should, right and well, America must become a Christian nation. The great duty for us is to make our country a people of God. We, our Synod, our Conference, must join in this great work. We must see to it, that our own people, our own churches, our young people, are kept in the faith and educated to become good and noble citizens, and we must try to bring the light and truth of the Gospel to all the people in the land. Up to this time our work has been limited to the Swedish-Americans, but the time is coming and is now here, when we are called upon to extend our work to all the inhabitants of the land. We must now go out upon the highways and byways, near and far and call all to the kingdom of the Lord.

For nearly 72 years has the Gospel now been preached in our Synod and Conference. What are the results? We have indeed members by the hundreds of thousands, our Lutheran Church has them by the millions, we have congregations east and west, north and south, in all the states of the union and in the British Dominion. We have pastors in great multitudes and we have churches, large and small, beautiful pieces of architecture and unpretentious small structures. We have many colleges and schools of all kinds, we have orphanages and old people's homes, we have hospitals and institutions for all benevolent

purposes. Our church property runs up in value to mighty sums and our yearly contributions for religious and charitable purposes are enormous. But, how many souls are saved by this mighty work, what lasting and eternal spiritual good have we accomplished, are we now doing? What are the results, what shall the harvest be? How many of our members are real, living and true children of God? How many of our dead have gone home to heaven? As a church we are not accustomed to tabulate or keep a record of these things. God knows his own. We are persuaded that many of our people have lived and died in the Lord, we believe, we know that many of our people are now living in communion and fellowship with their God and Saviour, though we must own up to the fact that probably not all are true Christians that belong to the visible Church. But our work has not been and is not in vain or without results.

Who can calculate or tell the great blessing that our Synod and Conference has exerted upon our people. Godliness is profitable for all things and has promise for this life and the life which is to come. The Synod is by far the largest organization of our people in this country. It is and has been a mighty factor in the moral, intellectual, economical, political and religious development of Swedish-American. For nearly three quarters of a century it has kept and spread our glorious heritage of culture, speech, customs and religious faith. It has lead many a soul to God, it has guided many a wanderer through life, its work has value and blessing for this life and the life which is to come. But we have just begun. We are not done. There is a great work before us. There are millions of our own countrymen yet outside the fold. We must gather them in, as many of them as are destined for salvation.

We who have been in the work for many years, ever since we were consecrated to the service of the Lord, and those of you who are young and just entering into the work, we are all of us willing to give our strength, our time, our bodies and souls to advance our Saviour's cause, to extend his kingdom to aid and save our fellowmen, but what can *we* do? God only can prosper the work of our hands. But He is with us, He shall strengthen us, with Him we are able to do all things. Amen.

TAL

vid jubelfesten söndagseftermiddagen den 16 maj af "Augustanas" hufvudredaktör dr L. G. Abrahamson.

Behåll det du har, att ingen må taga din krona, Upp. 3: 11.

DETTA är den förhärligade Frälsarens maning till församlingsläraren i Filadelfia samt till alla tiders kristna. Det är ock ett ord till Augustana-synodens New York-konferens vid dess halfsekels jubelmöte. Frälsaren erkände, att läraren i Filadelfia *hade* något stort, som var värdt att bevara och att han hade bevarat hans tålamods ord, och därför gaf han honom ock löftet, att han skulle bevara honom "från den frestelsestund, som skall komma i hela världen för att fresta dem, som bo på jorden". Allmänt medgifva bibeltolkare, att på samma gång de sju sändebrefven, som innehållas i Upp. 2—3 kap., väl gällde de församlingar, till hvilka de voro adresserade, så är det dock deras förnämsta uppgift att vara kyrkohistoriska utkast, som skildra kyrkan i dess olika stadier. Och då ha vi, så frukta vi, den härliga filadelfiatiden med dess andliga väckelser och friska lifsyttringar bakom oss och hafva kommit långt in i den laodiceanska perioden, i den andliga ljumhetens och indifferentismens tid, en tid, som Jesus så tydligt förutsade och som han angaf såsom ett kännetecken på "ändens tid". Då den tiden inträder, står, både enligt Jesu vittnesbörd i evangelierna och i hans bref till läraren i Laodicea, världsdomaren för dörren.

Genom Guds nåd har vår kyrka i det flydda hållit Herrens tålamods ord, och därför får hon i all ödmjukhet tillägna sig hans löfte att blifva bevarad under den stora frestelsens tid, som stundar och som bebådar inträdandet af "den stora bedröfvelsens" tid, det antikristiska skräckregementet, för hvilket vägen synes vara beredd. Men

hoppfullt kan hon ock blicka framom de strider och nöden, som säkert stunda, till "uppenbarelsen af den store Gudens och vår Frälsares, Jesu Kristi, härlighet". Med den uppenbarelsen följer hennes fullständiga förlossning. Ja, Jesus kommer snart, och må han finna oss såsom individer och kyrka trogna! Och hvad det innebär att efterkomma Jesu maning att behålla hvad vi hafva, det skola vi söka att framställa, då vi betrakta det oss anvisade ämnet:

Våra fäders tro.

Vi aktgifva då först på *hvad denna tro är.* Den är föremålet för den hjärtats tro, som frälsar och rättfärdiggör. Den är det, som den skuldbelastade syndaren omfattar och tillägnar sig. Paulus talar om "det öfverträffande i min Herre Jesu Kristi kunskap", för hvars tillägnande han gjorde så stora uppoffringar. Den är med ett ord Guds uppenbarade lära om frälsning genom tron på Jesus Kristus. Den var våra fäders tro. Det var den, som de räknade såsom sin största skatt, som gaf dem kraft i lifvets strider och som var deras uppbärande kraft i döden.

Denna tro är framställd i vår kyrkas bekännelseskrifter. De utgöra den sakrikaste framställning af vår kristna tros hufvudläror, som finnes vid sidan af det inspirerade ordet. I den bekände reformationens troshjältar den sanning, som de hade funnit och för hvilken de villigt vågade sina lif. Det var ock under allvarstider, som denna bekännelse tillkom. Det var med fängelse och smärtsam martyrdöd för sina tankar, som de evangeliske framträdde inför en mot deras tro fientlig kejsare och världsmakt för att bekänna sin tro. Det kostade då något att bekänna sanningen. Nu kunna lättsinniga och i andliga ämnen okunniga människor tala illa om och motsäga denna bekännelse utan att utsätta sig för någon fara för förföljelse, och ingen af dem är villig att gå i fängelse eller dö för sina förnekelser, men allvarligare var förhållandet för dem, som år 1530 uttryckte sin tro i denna bekännelse. Och den kyrka, som vi i godt och ondt rykte kalla vår, har i denna bekännelse sitt dyrbaraste andliga arf. Den har nu under snart fyra hundra år varit den sammanhållande kraften för den evangeliska kyrkan. Och här, på detta kyrkomöte, höjer New York-konferensen sitt banér, på hvilket vänner och fiender tydligt kunna läsa: *Confessio Augustana.*

Våra fäders tro har funnit ett skönt uttryck i vår kyrkas rika *teologiska litteratur.* Med rätta har man benämnt vår kyrka "teologernas kyrka". Hon har haft en skön rad af lärda och fromma män,

som hafva sökt, funnit och köpt kostliga den gudomliga sanningens pärlor. Och dessa fromma och lärda forskare hafva afgifvit ett samstämmigt vittnesbörd om vår bekännelses, vår evangeliska läras, sanning. Huru fattig skulle icke protestantismen vara, om den icke ägde de teologiska och exegetiska arbeten, som uppvuxit på evangelisk luthersk mark. Men hvad vi så hafva fått, böra vi bevara, icke såsom katolikerna bevara sina reliker, utan såsom stora och välsignelsebringande verkligheter.

Våra fäders tro framställes på ett för förståndet upplysande och för hjärtat helgande sätt i *vår kyrkas läroböcker, i hennes psalm- och sångskatter och i hennes rika uppbyggelselitteratur.* Hvilken skön framställning af vår kristna tro utgör icke Luthers Lilla katekes. Den har utgjort folkets dogmatik. På ett så enkelt sätt, att barnen kunna fatta det, framställas i den vår kristna tros djupsinnigaste sanningar. Först i evighetens ljus skall det klargöras, huru många de äro, för hvilka denna bok fått vara en vägledare till himmelen. Den har tillfört hela folk, och icke minst vårt svenska folk, obeskrifliga välsignelser. De som uppmärksamt läsa den lilla boken, erhålla en god kunskap i vår kristna tros sanningar. Må föräldrarna, hvilka själfva varit och, som vi hoppas, äro förtrogna med denna boks innebörd, omsorgsfullt tillse, att deras barn få utgå i världen med den kristendomskunskap, som denna bok meddelar!

I vår kyrkas rika uppbyggelselitteratur gifva vi vår psalmbok ett framstående rum. Den har varit för vårt folk i kärt fosterland och för oss, dess ättlingar här i landet, den näst bibeln mest begagnade uppbyggelsebok. Dessa psalmer, som hafva framvuxit ur den djupa bibliska andlighet, som finnes i vår kyrka, hafva för oss bibehållit sin kraft och sitt inneboende värde. De bli icke, som förhållandet varit med sångsamlingar, som härleda sig från den anglikanska kristenhetens för oss i vår kyrkliga och andliga fostran främmande väckelsemetoder, föråldrade och utnötta. Må det uppväxande släktet lära att älska och uppskatta dessa psalmer, som varit så välsignelsebringande för deras fäder, äfven om de måste så småningom gifvas det på engelskt språk!

Ingen kyrka har så rik uppbyggelselitteratur som hvad vår kyrka har. Den härledde sig af de positivt andliga krafter, som funnos i kyrkan, och den utgafs, emedan kyrkans medlemmar med tacksamhet mottogo den för att genom den nära sitt andliga lif. Så var förhållandet förr, men är det, ledsamt nog, icke nu. Äfven i vår kära kyrka inträngер den andliga likgiltigheten, som, likasom den torra

och heta ökenvinden, hotar att förtorka all andelig växtlighet. Här är en omständighet, som manar till självpröfning och bättring. Skola dessa stora andliga skatter, som vår kyrka har, blifva ett dödt kapital för oss? Den tanken tränger sig på oss, att om vi präster sökte uppbyggelse och näring för våra själar i våra bepröfvade uppbyggelseskrifter, så skulle det gifva vår predikan en kraft, som skulle verka fördjupande på våra åhörares andlighet. Och gamla och bepröfvade kristna, som vi ännu till vår glädje hafva ibland oss, skulle till sin glädje finna, att deras pastorer icke äro främmande för det kristliga språk, som svenska kristna varit vana vid.

Våra fäders tro — dess innebörd är Jesus Kristus och frälsningen genom honom. Det är centralpunkten i vår kyrkas hela trosåskådning, och det är därför, som hennes läror utgöra stora och frälsande verkligheter. "Sola fide", frälst af oförskyld nåd blott genom tron på Jesus Kristus, är den hennes hufvudlära, kring hvilken hennes öfriga läror hvälfva sig. Därför befattar hon sig icke med symboler och förebilder. Hon har Jesus i dopet, och därför är det "ett bad till ny födelse"; hon har Jesus i nattvarden, som därigenom är ett välsignelsebringande nådemedel, och hon har Jesus i ordet, som därför har en inneboende lifgifvande kraft.

Denna tros betydelse för vårt svenska folk har varit mycket stor. Den har varit dess största skatt och tillfört det de största välsignelser. Den är grunden för dess storhet, har möjliggjort dess höga kultur och skänkt det dess stora namn i världshistorien. Evangelium är ett folks "Magna Charta", dess frihetsbref. Det är ur den andliga friheten, som den borgerliga friheten har framvuxit som verkan ur orsaken. Det evangelium, som skänker samvetet frid, är den viktigaste förutsättningen för ett folks rätta framåtskridande. "Guds ord och Luthers lära" ha därför varit vårt svenska folks värdefullaste skatter.

Dessa skatter utgöra ock vårt stora andliga arf, som vi erhållit från trogna fäder, hvilket ock vi äro kallade att vårda. Vår synods uppgift är att samla våra i detta land strödda svenskar och dess ättlingar omkring våra fäders tro. Och målet därmed är själars frälsning och vår kyrkas uppbyggande. Vi predika därför denna tro såsom ett frälsningens budskap, för hvilket vi söka en anknytningspunkt i hjärtats behof efter frälsning. Vi må villigt erkänna den tacksamhetsskuld, i hvilken vi stå till moderkyrkan. Det är hvad vi fått från henne, som möjliggjort vår synod och den dess utveckling, som gjort det möjligt att fira jubelfester sådana som denna. Men hvad vi fått, böra

NEW JERSEY-DISTRIKTET.

G. Lindstrom. A. C. H. Helander. C. W. Vetell. J. C. Westlund. L. F. Nordstrom. K. J. Peel. O. A. Benson.
K. A. Martin. A. Ostlund. J. E. Chester. C. G. Erickson. A. B. Lilja.

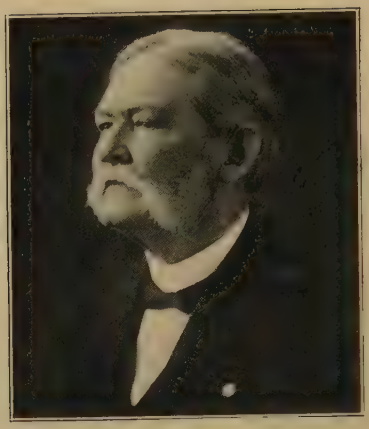

HERR JOHN S. SWENSSON.
Föreståndare vid Gustaf Adolfs barnhem,
Jamestown, N. Y.

FRU JOHN S. SWENSSON.
Föreståndarinna vid Gustaf Adolfs barnhem,
Jamestown, N. Y.

PASTOR C. G. ERICKSON.
Rektor vid Upsala College, Kenilworth, N. J.

HERR JOHN H. BENSON.
Föreståndare vid Augustana-hemmet för
ålderstigna, Brooklyn, N. Y.

FRU THERESE BERLING.
Föreståndarinna vid Augustana-hemmet för
ålderstigna, Brooklyn, N. Y.

LÄRARE-KÅREN VID UPSALA COLLEGE.

A. W. Johnson. A. Haldin. W. E. Johnson. N. A. Nelson. R. S. Jonsson.
W. W. Gustafson. Olson. C. A. Peterson. C. G. Erickson. F. Ericsson.

UPSALA COLLEGE, KENILWORTH, N. J.

vi vårda, så att vi må kunna öfverlämna det såsom ett arf till våra efterkommande.

Vi fortskrida nu att betrakta *hvad våra fäder gjort för att bevara denna tro och hvad vi äro påkallade att göra.* Det hörer till vårt folks största världshistoriska uppgift hvad det gjort för att för sig och för världen bevara denna tro och de på den grundade mänskliga fri- och rättigheterna. Jag stod härom året framför det monument, som angifver, hvar det så följdrika slaget vid Breitenfeld utkämpades den 7 sept. 1631 och läste på det: "Här kämpade Gustaf Adolf, kristen och hjälte, för världens tros- och samvetsfrihet". Icke långt därifrån är ett annat monument, som angifver platsen, där slaget vid Lützen utkämpades. I det stupade hjältekonungen, men i sin död bröt han, likt Simson af gammalt, de pelare, på hvilka ovännens hus, den katolska ligans makt, hvilade. Vårt kära fosterland har fört sina största och ärorikaste krig för ideella syften; det är dess ovanskliga heder. Och våra bröder därhemma kämpa nu för sin fäderneärfda tro mot mäktiga fiender, af hvilka många äro inom kyrkans läger.

Men vid en minnesfest, sådan som denna, böra vi med tacksamhet påminna oss hvad vår synods fäder gjort för att betrygga åt sig och oss ett andligt hem. Det gällde att påbörja en frikyrka af fattiga immigranter, som voro spridda på vida områden i vårt stora land. Och det var ingen lätt uppgift. Men hvad som gjorde uppgiften möjlig, var, att trogna och begåfvade pastorer i moderkyrkan drefvos af Kristi kärlek att lämna de utsikter, som gåfvos begåfvade prästmän i fosterlandet, för att följa emigranterna och dela deras fattigdom och umbäranden i syfte att gifva dem andlig vård. Vi få icke glömma dessa män. De hvila nu i helgade grifter, men vi få skörda frukterna af deras arbete. Och deras arbete bland de fattiga immigranterna var tacksamt. Dessa nybyggare på prärierna och i urskogarna hade djupa andliga behof. De förde med sig från fosterlandet ett dyrbart andeligt arf. Och förr än de hade några egna hem, samlades de för att samråda om att bygga kyrkor, i hvilka de kunde samlas för att fira gudstjänst. Så byggdes våra första kyrkor. Men det dröjde icke länge, förr än dessa fattiga lutheraners trohet mot sanningen sattes på allvarligt prof. De blefvo utsatta för det mest ursinniga proselytmakeri. På alla möjliga sätt, och däribland äfven med tillhjälp af penningar, sökte man att få dem att lämna sin lutherska tro. Men dessa fattiga immigranter och deras fattiga pastorer tillbakavisade alla dessa försök och bedyrade, att deras tro var

icke till salu. De voro trogna sanningen. De voro visa byggmästare, och därför ha vi nu ett andligt hem.

Nu äro vi kallade att bevara denna tro, som vi fått i arf från våra fäder. Vi böra bygga på den af dem lagda grunden. Såsom de, böra vi älska och försvara sanningen. Hvarför? Jo, den är vårt försvar och vår största skatt. Vi skola göra det, emedan det gäller vårt eviga väl. Vi stå inför minnesstenar, som trogna fäder upprest, och på dessa stenar läsa vi om fädernas strider, trohet och segrar. Men hvad skola våra efterkommande läsa på de minnesstenar, som vi med vår verksamhet uppresa? Vi ha fått mycket från våra fäder, men hurudant andligt arf skola vi lämna till våra barn?

Hvad vi göra för att bevara vår tro och uppbygga vår kyrka, det göra vi för att befrämja vårt och våra efterkommandes sanna bästa. Och icke böra vi i en sådan verksamhet räkna på hvad det kostar. Själar, som det gäller att få frälsta, äro värda mera än all världens guld.

Vi aktgifva på *Herrens löfte* till vår kyrka, om hon troget bevarar sitt andliga arf. "Efter du har", säger han, "bevarat mitt tålamods ord, så skall jag ock bevara dig från den frestelsestund, som skall komma i hela världen för att fresta dem, som bo på jorden". Allvarliga pröfningens tider stunda. Det blir den andliga ljumhetens och affallets tider. Antikrist, "den store laglöse", "syndens människa" är i annalkande. Lögn är hans väsende, högmod hans driffjäder och makt hans eftersträfvade mål. Då skall det visa sig, huru fast vår tro och huru brinnande vår kärlek är. Men om vi äro trogna, så har Herren lofvat att bevara oss. Kristus skall dock segra. Mörkrets rikes makt tillhör blott en mellanperiod. Den sång ligger färdigskrifven i Guds arkiv, som en gång skall ljuda genom alla rymder: "Världens rike har blifvit vår Herres och hans Smordes, och han skall regera i evigheters evighet". Herren sade till ängelen i Filadelfia: "Se, jag har gifvit dig en öppen dörr, hvilken ingen kan tillsluta". Om vi nu äro trogna Herren, så skall äfven detta löfte finna sin uppfyllelse på oss och vår verksamhet. Vi hafva öppna dörrar, och nu är det viktigt för oss att vi ingå genom dem. Försumma vi det, då stänges dessa dörrar för oss, och vi förlora segerlönen.

"Se, jag kommer snart", tillropar oss vår Herre, och när han kommer, har han, som för oss och hela syndarevärlden bar törnekronan, en lifvets krona för alla, som in i döden äro honom trogna.

NEW ENGLAND-KONFERENSENS HÄLSNING TILL NEW YORK-KONFERENSEN,

framförd vid jubelfesten söndagseftermiddagen den 16 maj af New England-konferensens president, dr S. G. Hägglund.

Jag kommer snart; håll fast det du har, så att ingen tager din krona. Upp. 3: 11.

AKTADE Herr President, ämbetsbröder, konferensombud och öfriga trossyskon!

Herrens hälsning till Filadelfiaförsamlingens ängel torde vara synnerligen passande vi detta tillfälle. För femtio år sedan stiftades New York-konferensen. Den hade det året sju församlingar, ett heligt siffertal, däraf en inom New Englands område. Fyrtiotvå år senare hade konferensen 178 församlingar, däraf 80 inom New Englands område. Dessa församlingar hade arbetat tillsammans i kristlig kärlek och årligen samlats till större gemensamma kyrkomöten. För åtta år sedan begärde och erhöllo emellertid New Englands fyra distrikt tillåtelse att utgå ur den gamla konferensen för att bilda en ny, egen konferens.

"Filadelfia", det är brödrakärlek, syskonkärlek. Sådan har, Gud ske lof, varit rådande mellan de två östra konferenserna. Ännu ha vi också gemensamma intressen, ej blott yttre sådana i vår barmhärtighets- och skolverksamhet, utan, hvad mera är, inre sådana i en gemensam historia, gemensamma gåfvor och gemensamma syftemål. Det är därför, den yngre konferensen hälsar den äldre med brödrakärlekens hälsning på denna stora jubeldag.

Håll fast det du har, så att ingen tager din krona!

Håll fast det du har!

Var rädd om ditt vackra namn, Filadelfiaförsamlingens ängel, brödrakärlekens budbärare. Aldrig har detta budskap behöfts bätt-

re än just i vår tid. Människosläktets stolta tempelbyggnad ligger i ruin, emedan välmenande men ytliga byggmästare brukat annat sammanbindningsmedel än "fridens och kärlekens band" och annan grund än gudsrikets allena dugande klippa: Jesus Kristus och hvad hans person och lära djupast innebära. På den klippan måste vår brödrakärlek hvila. På den grunden och på det budskapet måste människovärlden förenas, om det skall blifva någon verklig förening utaf.

Nitton hundra år har kyrkan förkunnat lag och evangelium, men dels har den mera betonat den förra än det senare, och dels har den ej nog betonat lagens senare tafla. Den har allt för ofta glömt kärleksapostelns ord: "Om någon säger sig älska Gud och hatar sin broder, så är han en lögnare", 1 Joh. 4: 20. Om kyrkan någonsin vare sig i fredens eller krigets, i religionens eller nationalitetens tecken, blir en hatets budbärarinna, så har hon svikit sin lifsgärning i denna värld och gjort sig förtjänt af Guds och människors dom; men då hon konsekvent förkunnar brödrakärlekens budskap, så har hon rätt att påräkna Guds och människors godkännande. Låtom oss därför fasthålla och för hela mänskligheten förkunna detta budskap!

Håll fast det du har!

"Se, jag har låtit dig finna en öppen dörr, som ingen kan tillsluta", v. 8. Det är din andra gåfva, o, New York-konferens! En öppen dörr! En öppen dörr till Guds fadershjärta, en öppen dörr till det svenska folket inom dina landamären! Behåll det du har! Låt aldrig gräs växa på bönevägen till nådens tron! Bed enskildt och samfäldt och vänta såsom de första lärjungarna just vid denna tid af kyrkoåret gjorde, endräktigt och förtröstansfullt på Faderns löfte om världsöfvervinnande kraft från höjden. Du har en öppen dörr till nåderikets ljusa och härliga tempel: gå in genom "dess portar med tacksägelse och inom dess gårdar med lof"! Låt aldrig misströstans dystra moln förmörka din trosblick eller allt för mycket betunga ditt sinne. Du är ljusets och hoppets bärare i denna värld, och den lika goda som rena lära, du förkunnar, skall segra till slut.

Du har en öppen dörr till det svensk-amerikanska folkets öron och hjärtan, en öppen port till dina andliga åkerfält. Ingen annan kyrka har ett sådant tillträde till detta folk. Närmar du dig detta folk i ett rätt sinne, som en trogen tjänare, ej herre, trogen i det minsta, i det timliga, så kan du påräkna mottaglighet äfven för ditt högre och större budskap. Ingen annan än du själf kan tillsluta denna dörr!

Förneka aldrig din andliga och nationella härkomst! Andra röster, om än stundom mera tjusande och nymodiga, äro dock för vårt folk mer eller mindre främmande, men den svensk-kyrkliga rösten igenkännes som den egne rätte herdens röst. För den låter dörrvakten upp äfven inre dörrar. Låtom oss tacka Gud för en öppen dörr till vårt folks hjärtan! Låtom oss akta den dyrbar som pärleportarna till Guds stad! Låtom oss med trons och kärlekens blickar söka efter och upptäcka denna dörr, äfven där det vid första påseendet tycks vara en ogenomtränglig mur af motstånd! Se, *jag*, säger din allsmäktige och allvise Herre, se, *jag* har låtit dig finna en öppen dörr: håll det du har, så att ingen tager din krona!

Håll fast det du har!

"Du har tagit vara på mitt ord och har icke förnekat mitt namn". Där har jubelkonferensen sin tredje gåfva: mitt ord, mitt namn, mitt bud om ståndaktighet, vv. 8, 10. Den lutherska kyrkan har varit en ordets väktarinna. Den munk och lärofader, hvars namn hon bär, gaf oss en öppen bibel och sjöng trosfrimodigt därom, äfven då det var som mörkast för honom: "Guds ord och löfte skall bestå"! Dödsrikets portar stå vanmäktiga inför den Allsmäktiges ord. Detta ord är oss anförtrodt, och om detta framför allt må vi tillropa hvarandra: "Håll det du har!" Inte så, att vi bli bokstafsträlar. Luther själf var ingen bokstafsträl. I hans mäktiga ande sammansmälte bokstafs- och andemening till en klart ljudande gudsröst i tidens öken, och vi må gärna eftersträfva hans andliga frihet liksom hans osvikliga trohet inför Guds ord. Den lutherska kyrkan, och då sannerligen ej minst just den svenska afgrening, har varit rädd om ordets dyrbara skatter. Vår egen kyrka har tillägnat sig och betonat ett särskildt mått och en särskild art däraf, och huru blyga vi än månde vara, så ha vi ingen rätt att sätta vårt sålunda från Herren mottagna ljus under skäppan. Det är just *detta ljus,* som Herren vill finna brinnande hos oss, då han kommer.

Frågar du, hvad detta ljus då är, så svaras: "Känn dig själf! Känn ditt folk, känn dess andliga karaktär." Man har på senare tiden börjat orda något där hemma om en "nordisk teologi", och vi må gärna börja med att söka och finna samt älska och för oss och vårt folk, och då enkannerligen just för vår studerande ungdom, formulera hvad som dock måste vara oss ännu närmare än *nordisk* teologi, nämligen SVENSK TEOLOGI. Det är denna vi i första rummet måste behålla, äfven här i dotterkyrkan.

Huru skola vi då behålla det som är vårt?

Jo, för det första skola vi komma ihåg hvem som har gifvit oss detsamma, och vi skola besinna hans uppmuntrings- och varningsord: "Se, jag kommer snart". Tiden är kort. Bland dem som från New England-konferensens område tidigast voro med, finnes nu blott *en* kvar, nämligen pastor emeritus teol. dr C. F. Johansson, och han är på grund af sjukdom i hemmet förhindrad att närvara vid detta jubelmöte, ehuru han såsom den äldste särskildt utsågs som representant. Ett helt släkte har under dessa femtio år samlats till sina fäder, och ett nytt släkte får nu bära dagens tunga och hetta. Huru viktigt är det då inte för oss att midt i vårt festfirande besinna, att tiden är kort, att vår Herre ej dröjer att komma, och att han vill finna oss trogna, vakande och väntande tjänare, då han kommer. Vilja vi behålla det vi ha, så gäller det för oss att verka, medan dagen är.

För det andra skola vi tänka på kronan. Vårt lif måste allt mer och mer likna en kapplöpares språngmarsch. "Framåt och uppåt!" Så bör det ljuda i djupet af vår själ. Det skadar ej, om de olika delarna af vår kyrka täfla med hvarandra i tro, hopp, kärlek och goda gärningar. Det skadar ej, om vi hvar för sig sträfva efter de yppersta nådegåfvorna. Huru mycket vi än älska vårt andliga arf, huru pietetsfullt vi än söka att fasthålla det som redan vunnits, så måste vi dock ständigt jaga efter ett högre och större mål. Obeskrifligt stora och härliga löften äro gifna åt den som öfvervinner. Kronan är värd all vår längtan, all vår kamp och strid.

Vi skola slutligen för det tredje uppmuntras af sådana särskilda löftesord som följande: "De skola förstå, att jag har fått dig kär; jag skall taga vara på dig och frälsa dig i den pröfningens stund, som skall komma öfver hela världen; jag skall göra honom till en pelare i min Guds församling; jag skall gifva honom mitt eget nya namn."

Så talade Herren till Filadelfias församling, och så talar han till New York-konferensen. Så talar han till oss såsom ett festfirande folk. Så talar han till oss såsom enskilda medlemmar af hans stridande församling här på jorden. Håll fast det du har: ditt vackra namn och ett detsamma motsvarande hjärtelag; din öppna dörr, uppåt och utåt, samt din Herres ord och namn. Tänk på din Skapare! Besinna, hvem som gifvit dig så mycket godt! Låt ditt ljus lysa för människorna, att de må se dina goda gärningar och prisa den gode Fadern, som är i himmelen. Tänk på kronan! Tänk på Herrens löftesord till den som öfvervinner.

Se, jag kommer snart; håll fast det du har, så att ingen tager din krona.

TAL

vid jubelfesten söndagseftermiddagen den 16 maj af dr P. J. O. Cornell.

Hvad betyda dessa stenar? Josua 4: 6.

ISRAELS folk hade under sin långa vandring genom öknen fått göra många erfarenheter, och då det nu lyckligt kommit in i det förlofvade landet, uppreste det några minnesstenar, tagna ur Jordanflodens vatten. Dessa stenar skulle för ett kommande släkte tala icke blott om deras fäders invandring utan framförallt om förbunds Gudens många välgärningar mot fäderna under deras skiftande erfarenheter. Augustana-synodens fäder och däribland grundläggarne af New York-konferensen hafva ock upprest minnesstenar här och där och de tala för ett närvarande och kommande släkte om den barmhärtige Gudens underbara ledning under folkvandringen och inflyttningen i den nya världen. Fäderna tänkte icke allenast skaffa sig ett jordiskt hem i den stora västern, utan de ville ock under vandringen härnere skaffa sig andliga hem, helgade tempelboningar, där de kunde tillbedja Gud och fira Herrens sköna gudstjänst. Stenarna i de enkla kyrkorna, det var åtminstone grundmurar och hörnstenar i de enkla träkyrkorna, tala om trohet och kärlek till Gud och ett bevis på, att de tänkte icke blott på det jordiska utan ock på det himmelska hemmet. Under tidernas lopp så utbyttes de enkla träkyrkorna mångenstädes mot ståtliga helgedomar af sten och tegel. Barnhem och ålderdomshem uppfördes för att taga vara på de fader- och moderlösa barnen och åldringarna som saknade hem på gamla dagar. Allt detta talar om arbete och uppoffring, om kärlek till Gud och människor. Under de femtio åren hafva många samlats till fäderna i det tempel, som icke är uppfördt med människohänder. Deras arbete, deras strider, tårar och uppoffringar samt slutliga seger och hvila efter arbetsda-

gens slut manar ett yngre släkte att ej förglömma fädernas Gud och fädernas gärningar. Vi hafva fått ett arf att förvalta, låtom oss icke förgäta det! Varen aktsamma om arfvet, men gräfven ej ner det utan omsätten det i det dagliga lifvet! Kristendomen och svenska språket äro ett dyrbart arf och vi ha icke råd att förlora något af det arfvet. Hvad du än må lyckas förvärfva dig, så rik och lycklig är du ej, om du tappar bort evangelium, och det skadar dig icke att behålla dina fäders språk, huru många andra språk du än kommer att lära dig. Utomkring de helgade tempelgårdarna med sina tornspiror och kors, som mana dig att blicka uppåt och hemåt, träffar du många minnesvårdar öfver helgade grifter, där fäderna hvila till uppståndelsens morgon. Ej långt från denna helgedom hvilar på höjden i den svenska kyrkogården eder fordne herde och lärare, som under många år med trohet gick omkring i dessa församlingar, talade tröstens och förmaningens ord till eder. Hans arbetsdag är slut liksom vår arbetsdag en gång skall nå sitt slut. Må vi med trohet utföra vår kallelses verk under dagar som stunda, så vi måtte växa i nåden och Guds och vår Herres Jesu Kristi kunskap. Vi skola uppbyggas till ett andligt tempel och vara lefvande stenar i den helgedom, som Herren håller på att bygga bland vårt folk, det må sedan bo i skogarna eller på slätterna, i storstäderna eller i byarna. Vi hafva ett stort och ädelt mål att arbeta för och huru mörkt det stundom kan se ut, så låter Herren ljuset lysa in och skingra mörkret.

Varen faste, osvikliga och rike i Herrens verk alltid vetande, att edert arbete är icke fåfängt i Herren!

TAL

vid jubelfesten söndagseftermiddagen den 16 maj af rektorn vid Upsala College, pastor C. G. Erickson.

Ämbetsbröder och trossyskon!

MAN väntar väl nu, då jag antagit kallelsen till presidentskapet vid Upsala College, att jag skall både tänka, tala och drömma om Upsala. Och det är jag mer än villig att gå in på, men jag vill visst inte vara ensam. Upsala är lika litet min inrättning, som den var Becks eller Froebergs. Den är vår, och endast såsom "vår" kan den växa och utveckla sig i en välsignelserik verksamhet till fromma och heder för vår kyrka och hela vårt folk.

Det är således om Upsala jag skall tala till eder i dag. Men det är icke blott, icke ens förnämligast, om det Upsala, som är, utan om det Upsala, som skall blifva, som jag nu vill tala. Upsala har under sin korta verksamhetstid skrifvit en ärofull historia. Med små resurser och ständigt tryckande skulder har den kämpat sig fram och fostrat unga män och kvinnor till dugande krafter i kyrka och samhällen. En i Augustana-synoden ovanligt stor procent af dess graduenter ha valt den prästerliga banan och utföra nu kraftigt arbete för vår kyrka. Med små löner och litet att göra med ha dess presidenter och andra lärare arbetat med sällspordt nit och stor duglighet. Upsala ser ut för mig som ett af Augustana-synodens största underverk. Orsaken hvarföre skolan nu i tjugosju år fått dragas med nybyggarlifvets försakelser och ännu bor i tält, som för länge sedan blifvit för små, är den, att vårt folk icke såsom ett helt omfattat den såsom sin egen, hvilken borde ha växt i samma mån som vårt folk kämpat sig fram till en mera oberoende ställning. Nu står Upsala där, ärrig och väderbiten, förebrående men ock uppmuntrande vårt

folk till att samla sig omkring dess standar och föra den framåt till seger. Och folket höres säga med en allt högre och klarare röst, att Upsala tillkämpat sig deras förtroende, och att de nu skola vara med såsom aldrig förr.

Vid detta New York-konferensens femtioårsjubileum, då vi tacka Gud för hvad han ibland och genom oss och våra fäder uträttat, vilja vi ock påminna oss Jesu ord till Natanael: Större ting än dessa skall du få se. Vi vänta större välsignelser; men då måste det ock bli större ansträngningar. Vi böra först gnugga sömnen ur ögonen, så att vi kunna se framtidssyner. "Större ting": större byggnader, flera studerande, bättre arbete, större resultat. Om Upsala uträttat så mycket arbete, då den varit fattig, huru mycket mera skall den icke kunna uträtta, då den har ett enadt, välbärgadt folk såsom sitt stöd.

Jag väntade länge, innan jag svarade på kallelsen till Upsala. Jag visste, huru andra kämpat och slitit ondt. Jag visste, att mycket ännu var ogjordt. Mest af allt fruktade jag för brist på intresse hos vårt folk. Men så kom det ena beviset efter det andra på, att det var hjärtan här och där i våra konferenser, som slogo så varmt för Upsala, bland präster och lekmän lika, bland unga så väl gamla, att jag verkligen icke kunde göra annat än säga: jag kommer. För detta vaknade intresset kan jag naturligtvis icke taga förtjänsten. Men jag vill göra bruk af detta intresse så mycket som möjligt. Om jag kan slå mynt af det guld, som andra före mig gräft fram ur jorden, så se de väl inte illa därpå. Upsala är vårt.

Men kommen ihåg, att Upsalas framtid ligger i edra händer. Jag har icke kommit för att med ett egenhändigt krafttag lyfta Upsala till en mera ärofull plats, men hvad jag hoppas kunna göra, är att samla vårt folk i allt större skaror omkring vårt Upsala, eller kanske rättare, få vara den personliga länken mellan ett enadt folk och Upsala. Kan jag få vara det, så skall det bli ett skönt uppdrag att vara president för Upsala College.

"Större ting än dessa": vare det vår lösen och vår framtidsplan! Låtom oss tänka på Upsala, som den borde vara och *skall* vara, och så handla därefter. Vi *kunna* göra det, och därföre vill Gud, att vi *skola* göra det.

HÄLSNING

till New York-konferensen vid dess femtionde årsmöte från dr C. E. Lindberg.

VID skrifvandet af denna hälsning fara mina tankar tillbaka till år 1873, då jag begynte min första verksamhet inom denna konferens först i Campello och Boston, Mass., under sommaren och senare före årets slut i Philadelphia, Wilkes-Barre, och Sugar Notch, Pa., Wilmington, Del., och Oxford, N. J. Då var konferensen knappast tre år gammal. Vid min ankomst till östervåg inom N. Y.-konferensen var det blott en församling, nämligen Campello, Mass. Hon hade också kyrka och hennes pastor var A. Hult. Gustaf Adolf-kyrkan i New York tillhörde ej då Augustana-synoden, men hennes pastor tillhörde. Predikobesök gjordes af pastorerna Hult och Princell på några platser. Sommaren 1873 predikade pastor Hult och jag i Boston, och då dr A. P. Montén ankom till östern (Montén var då studerande), utförde han och jag missionsarbete på söndagar och under skolferier i Delaware, Pennsylvania, New Jersey, Connecticut, Massachusetts och Rhode Island. Vi samverkade tills år 1876, då dr Montén flyttade från östern. Under tiden hade flere församlingar stiftats, pastorer erhållits och studerande medverkat. Jag fortsatte med missionsverksamhet tillfälligtvis. Men det är omöjligt att i en hälsning som denna teckna den tidens verksamhet och konferensens utveckling. Annars kunde ju mycket berättas om grundläggningsarbetet och icke minst om detsamma i New Englandstaterna, som nu icke tillhöra denna konferens. Före synodalmötet 1874 indelades konferensen i två distrikt. År 1875 räknade Östra distriktet blott fem församlingar, men missionsplatserna voro många. Pastorernas antal var sex. Pastorernas antal i hela konferensen utgjorde då tio. Konferensens tio första år må kallas den grundläggande missionsperioden. Före mitt

val till konferenspresident år 1879 tjänstgjorde följande pastorer hvar och en för kort tid som ordförande eller presidenter: C. O. Hultgren, som var den förste och tjänade nära fyra år, J. G. Princell, P. J. Svärd, A. Hult och H. O. Lindeblad. Vid mitt val i Hessel Valley eller Sugar Grove, Pa., den 22 augusti 1879 var prästernas antal endast nio. Då församlingarnas antal utgjorde 22 och missionsplatserna många, kunna vi förstå, att prästbristen var stor, ehuru hjälp erhölls genom kateketer och studerande.

Med glädje tänker jag på såningstiden inom konferensen och huru sådet bar frukt genom Guds välsignelse. Det andliga sådet och dess frukt har ingen statistik. Blott Herren känner den. Men det är ju ett bevis på stor skörd, då konferensen nu räknar 68 präster eller skördemän, 124 församlingar, många gudstjänstbesökare, som icke äro räknade. Vi må ej heller glömma, att New England-konferensen för icke längesedan tillhörde New York-konferensen. Men vi behöfva ej fortsätta med att väcka uppmärksamheten på yttre framgång, som också innebär en inre i barmhärtighetsverk och högskola m. m.

Som den äldste bland konferensens ex-presidenter, som upplefvat konferensens femtionde årsmöte, tillönskar jag konferensen i alla dess afdelningar en fortsatt framgång. New York-konferensen har kanske jämte New England-konferensen mer än någon annan konferens inom svenska kyrkan i Amerika verkat för svenskhetens bevarande. Vi uppskatta eder verksamhet i denna riktning och för eder svenskt kyrkliga hållning. Inom Östern finner man mera allmänt en kärlek för kyrklig ordning, så att det kännes som man vore inom de kyrkliga hållning. Inom östern finner man mera allmänt en kärungdomen genom engelsk verksamhet. En predikan då och då är som ett skott i luften. Vi kunna icke hindra amerikaniseringen, men vi dö en kyrklig sotdöd, om vi icke göra vårt bästa att kvarhålla vår ungdom i våra församlingar. Genom bön och arbete skall Eder verksamhet krönas med framgång.

HÄLSNING

till New York-konferensen vid dess femtionde årsmöte från dr C. F. Johansson.

EHURU jag var af New England-konferensen delegerad att närvara vid New York-konferensens 50-årsjubileum, som hölls i Grassflat, Penn., den 12—16 maj 1920, så nödgades jag likväl på grund af omständigheter att stanna hemma, hvilket var för mig en stor förlust: ty från New York-konferensen har jag många dyrbara och kära minnen. Det första konferensmöte, som jag bevistade, hölls i Jamestown, N. Y., år 1874. De ämbetsbröder, som då voro närvarande, nämligen pastorerna C. O. Hultgren, H. O. Lindeblad, P. G. Svärd, A. Hult och J. G. Princell, hafva alla ingått i den eviga hvilan med undantag af mig, som ännu är bland de lefvandes antal. Inom New Englands-staten var då endast en församling, som tillhörde konferensen, nämligen Bethesdaförsamlingen i Campello, Mass. Hvem kunde då ana och tro, att New York-konferensen skulle få en sådan välsignad framgång, så att den nu är till tvenne skaror, konferenser, vorden? Af Herren är detta skedt och är ett under i våra ögon. Och detta ehuru det kyrkliga elementet här i östern icke varit det allra bästa. Dr C. E. Lindberg sade vid ett konferensmöte: "Vi hafva i allmänhet att arbeta ibland ett okyrkligt folk, som anländer från städerna i Sverige och vi veta huru arbetarne, gesällerna, arbeta på söndagarna och taga sig frimåndag. De personer, som komma från landsbygden i Sverige, äro mera kyrkligt sinnade, de resa ut väster". Detsamma betonade äfven dr Erland Carlsson vid synodalmötet, som hölls i Lindsborg, Kansas, 1881, där jag i synodalrådet påyrkade, att synoden borde ihågkomma verksamheten i östern med penningeunderstöd. Dr Carlsson sade bland annat: "Mitt råd är, att broder Johansson lämnar östern och kommer ut till västern, ty vår predikoverk-

samhet uti östern har ingen framtid, emedan immigrantströmmen går väster ut". Uti detta instämde äfven de andra af synodalrådets medlemmar. Numera äro synodens tankar om verksamheten här i östra staterna annorlunda.

Min innerliga bön till Herren är, att han fortfarande må leda, bevara och välsigna New York-konferensen med dess barmhärtighetsinrättningar!

GUD VÄLSIGNE VÅRT LAND!

Tal vid afslutningsgudstjänsten söndagskvällen den 16 maj af pastor Joseph D. Danielson.

Saligt är det folk, hvars Gud Herren är. Ps. 33: 12.

SALIGHET är den högsta graden af sällhet. Ett helt folk kan vara saligt. Israel såsom ett folk var understundom ett saligt sådant. Äfven vårt svenska folk har genomlefvat sådana tider, likaså andra nationer. För närvarande äro vi ej medvetna om någon nation, på hvilken detta tillstånd kan med säkerhet tillämpas, men tillfället står dem dock alla till buds, ty det är Guds vilja rörande dem alla, att de skola varda saliga. Alla möjliga medel användas för att göra folken lyckliga, men alltid utan önskvärdt resultat, så länge som ej det rätta sättet anlitas. Man yrkar på allmän upplysning och rena seder. Man rekommenderar en mera lika uppdelning af det timliga goda och lika rättigheter åt alla samhällsklasserna i fråga om skötandet af statens affärer och de gemensamma intressena. Man tror, att om detta önskvärda kunde komma till stånd, då vore folkens salighet upphunnen och betryggad. Allt detta är godt, så långt det räcker, men det räcker icke långt nog. Dessa sträfvanden äro ej heller något nytt. Samma förfaringssätt ha användts förr och visat sig vara otillräckliga. Ja, nationer, som förr byggt sitt bestånd och sin salighet på dessa principer, äro ej längre till, och de som för närvarande ej erkänna något annat förfaringssätt för att åstadkomma folkens salighet, skola likaledes misslyckas. Vägen till sällhet är likväl icke stängd för den, som blott vill akta därpå. Den helige Ande säger genom psalmisten: Saligt är det folk, hvars Gud Herren är. "Folkens gudar äro afgudar", men det folk, som dyrkar Herren, är ett saligt sådant. På den enskildes förhållande till Herren beror hans sällhet och salighet, och

emedan folken äro blott ett större eller mindre antal enskilda, så kunna vi inse, att hvad som utgör den enskildes välfärd, måste gälla äfven ett större antal. Hvarest Herren är Gud, där råder hans Ande och sinne. Där sker hans vilja i både smått och i stort. Där älskas, äras, lydes och dyrkas Gud. Där viker egenkärleken för kärleken till nästan. Medmänniskan får det erkännande, som tillkommer henne, och de jordiska intressena få hvarken öfverglänsa eller ersätta de andliga och himmelska. Hos ett sådant folk finnes för Herren, himmelens och jordens skapare, Fadern öfver allt hvad fader heter i himmelen och på jorden. Återlösaren och Saliggöraren Jesus Kristus, ett altare icke blott i templen, utan i hemmen och först och främst i allas hjärtan. Fäderna vandra i Herrens fruktan och fostra sina barn att älska, lyda och ära Gud. Barnen vandra i fromma fäders fotspår. Öfverhet och undersåte erkänna Herren såsom den högsta myndigheten och lägga sig vinning om, att hans vilja sker och att hans namn äras och förhärligas. Ett sådant folk älskar frid och endräkt och i trygghet skall det bo under Herrens vingars hägn. Skulle fientliga makter anfalla dem, då strider Herren Sebaot själf för dem och segern är hans vänners, ej hans fienders. Låtom hvar och en på sin ort lägga oss vinn om att med vårt eget föredöme öfvertyga människorna om, att Gud är den ende, som kan gifva vårt land och folk varaktig välsignelse. Vill du dig själf och ditt folk väl, se då i första hand till, att ditt eget hjärta är rätt inför Herren, då är grunden lagd för ett hälsosamt inflytande för andra. Om Gud helt och odeladt får vara din Gud, då kan du såsom medborgare på jorden och i himmelen tjäna ditt folk till största välsignelse. Vår tid är mer än andra full af stora frågor, som ännu ej fått sin rätta lösning, fastän mången försäkrat, att de funnit den. Så länge som menige man ej kan ena sig om, att Herrens sanna dyrkan och tillbedjan är grundläggande för ett folks salighet, så länge skola de rådande otillfredsställande förhållandena snarare förvärras än förbättras. Låtom oss alla både äldre och yngre återvända till ordet, nådatronen, bönen och goda gärningar med ett helt och uppriktigt hjärta, och Herrens välsignelser skola öfvertäcka vårt land såsom gräset gör marken. Saligt är det folk, hvars Gud Herren är. Gud välsigne vårt land!

HERREN SIGNE VÅRA FÄDERS LAND!

Tal vid afslutningsgudstjänsten söndagskvällen den 16 maj af pastor Gustaf Lindström.

"Han skall vända fädernas hjärtan till barnen och barnens hjärtan till deras fäder". Mal. 4: 6.

DEN anförda texten är en profetia om Johannes döparens ämbetsgärning och uppdrag. Han, som skulle skaffa åt Herren ett beredt folk. Han skulle samla både fädernas och barnens hjärtan till Kristus och förena dem i honom, den rätta medelpunkten för allt i det stora återlösningsverket. Betraktande välsignelserna, som kommit oss till del genom Kristi stora försoningsverk genom våra fäders förmedling, går våra hjärtan tillbaka till fäderna i tacksam kärlek för det stora andliga arf, de lämna åt oss, deras barn. Dessa känslor äro skönt inneslutna i det ämne, som tillika med textorden äro oss gifna till en kort stunds betraktande: "Herren välsigne våra fäders land!"

Detta är i sanning ett högst lämpligt ämne, att ägna vår uppmärksamhet vid en sådan minnesfest som denna. Det är tillbörligt, då våra hjärtan äro upprymda af glädje öfver hvad vi såsom en svensk luthersk kyrka äga, att vi med tacksam kärlek tänka på våra fäders land och kyrka, från hvilken vi i närmaste hand ärft de nådeskatter vi äga.

Det höres stundom, som skulle det gamla Sverige hafva behandlat sina barn styfmoderligt i både andligt och lekamligt afseende. Man möter, beklagligt nog, stundom sådana svenskar, som bara beklaga sig öfver den svenska fattigdomen, och bespotta den svenska kristendomen, sådana svenskar äro dock Sveriges största skamfläckar. Vi hafva ingenting att blygas för, men mycket att vara stolta öfver, ingenting att klaga på, men ofantligt mycket att tacka Gud för, med afseende på våra fäders land.

Sverige har både födt och fostrat sina barn bättre än något annat land i hela Europa, därom bära både historia, statistik och iakttagelse enhälligt vittnesbörd.

Hvarje svensk man är, och har alltid varit, född en friboren man. Svenskarne kunna i sanning säga: Vi äro fria och hafva aldrig varit någons trälar. Sveriges folk har aldrig varit slafvar och har heller aldrig hållit andra folk i slafveri, lik Ryssland, Tyskland, Frankrike, England och t. o. m. Amerika. Svenskarna hafva dessutom alltid kämpat i främsta ledet för andra folks frigörelse. Det var svenskarna, som under sin ädle konung Gustaf II Adolfs anförande krossade det katolska väldets störste kämpe och räddade den protestantiska kyrkan åt evangelisk frihet. Den amerikanska historiens blad bära vittne om, att våra fäder gjorde en icke ringa insats i det amerikanska frihetskriget, som räddade vårt nuvarande fädernesland från det engelska tyranniets ok. Ännu flera af vårt folk fingo med sitt blod bidraga till att aftvå vårt land slafveriets skam och nesa. Ingen annan nationalitet i numerärt afseende likställd med den af svensk härkomst bidrog med så många af sina söner till det stora världskriget. Äfven det sades ju vara ett krig för frihet, för, som det sades, den sköna idén, att: "Inget folk skall styras af ett annat, emot sin vilja". Den idén sades vara född i "Hvita Huset" och det hade varit en stor ära för vårt land, om så varit, och om den principen också följts och icke, såsom nu skedde vid fredsunderhandlingarne, man kastade den i botten på krämarepåsen och begrafde den under en gränslös mängd af orättfärdigt krigsbyte af land och folk.

Men det var något med afseende på den sköna frihetsidén, som vi ville betrakta i sammanhang härmed, både då det gäller dess ursprung och dess tillämpning. För snart ett fjärdedels sekel sedan handlade den ädle monarken konung Oscar II efter den principen, då han utan att utgjuta en droppe af "brödrafolkens" blod gaf norrmännens frihet att välja sin konung, styra sitt eget land och segla under sin egen flagga, ehuru han lätt med sitt trogna folk omkring sig hade kunnat krossa de upproriska och hållit Norge under sin spira. Här se vi den sköna humanitetsprincipen, icke i ord utan i handling. Böra icke vi svenska ättlingar räta på oss i hederskänsla af att vi härstamma från landet i höga norden? Gud välsigne ett sådant land som gamla Sverige, och alla norrmän säge Amen! Huru många hundra år månne det kommer att åtgå, innan det högmodiga England blir så civiliseradt, att det gifver sina förtryckta irländare samma frihet?

Sverige har inte sändt till Amerika ett okunnigt slödder, utan ett folk med högre kultur och bildning än någon annan nationalitet. Intet folk i numerärt afseende likställigt med ättlingarne från den Skandinaviska halfön har byggt så många kyrkor, högre och lägre läroverk, välgörenhetsinrättningar och bildningsanstalter af olika slag i Amerika, och Herren till pris det har Augustana synoden, af hvilken New York-konferensen är en af dess äldste lemmar, till största delen uträttat. Men vi må tveksamt erkänna, att det är blott förvaltandet af det stora kulturella arf, vi fått från det gamla fosterlandet.

Svenskarna kommo inte till Amerika, såsom uthungrade trasvargar eller veklingar, likt många andra länders immigranter, utan hafva kommit hit välklädda, i fårskinspälsar, vaddmalsbyxor och storstöflar, som räckte dem till knäna, med muskler som stål och kinder röda som valmorosor. Hade indianerna först gjort bekantskap med svenskarna, skulle de aldrig kommit på den tanken att kalla europeerna för "blekansikten".

Det tager många år af "amerikansk beredning", innan en svensk blir ett blekansikte. Svenskarne kommo inte hit som hedningar utan som kristna. De kommo med hufvudet fullt af kristendomskunskap, ofta med hjärtan brinnande af Kristi kärlek. De hade Luthers katekes och Bibliska historien på sina fem fingrar, bibeln, psalmboken och Luthers postilla i kofferten, jämte annan uppbyggelselitteratur, annars hade hvarken Augustana-synoden eller New York-konferensen varit, hvad de i dag äro.

De kommo inte till Amerika som röfvare och bedragare likt krämarefolket. De sökte därför inte såsom dessa att med värdelösa glaspärlor och skräp, eller med annan list eller våld tillvälla sig landet af indianerna, ty de hade lärt sig i Luthers Lilla Katekes, att: "Du skall icke med falska varor och svek draga till dig din nästas penningar och ägodelar", därför handlade de som kristna "gentlemän", med indianerna. Sedan de sålunda vunnit deras förtroende, satte sig deras pastorer ned, öfversatte och tolkade för dem den lärobok, ur hvilken de själfva lärt sig att blifva ett ärligt och hederligt folk. De voro sålunda de första missionärerna bland detta landets urinnevånare, fast krämarefolket varit här hundra år förut, men gjort sig mest kändt bland indianerna som röfvare och bedragare. Gud välsigne det land, som utsände sådana immigranter!

Det var ock de svenska prästerna, som först predikade för det tyska folket här i Amerika, och som funno en förvillad tysk prästson, Justus Falkner, som de genom Guds nåd fingo föra till rätta och inviga

till det heliga predikoämbetet, och han blef, som en författare säger: "den tyska luth. kyrkans i Amerika förste apostel". Ja, äfven den af tyskarne erkände grundläggaren af den tyska luth. kyrkan i Amerika, Heinrich M. Muhlenberg, blef af den svenske prosten Sandén installerad i sitt ämbete. Därför kan det sanningsenligt sägas, att den svenska kyrkan äfven har grundlagt den tyska luth. kyrkan i Amerika. Gud välsigne den gamla svenska lutherska kyrkan, och alla tysk-amerikanare *borde* säga amen!

Sverige har inte heller glömt sina barn, utan har i det afseendet: "fädernas hjärtan varit vändt till barnen" och följt med sitt intresse, förböner och erkännande i det aflägsna landet i västern. Det har gjorts många försök att narra till sig välsignelsen af vår förstfödslorätt från den svenska kyrkan. Men den svenske patriarken har inte varit så lätt lurad, som den ebreiske. Det har inte hjälpt, att man lindat förställningens killingskin om händer och hals för att få ett famntag och förstfödslorättens välsignelse. Den svenske patriarken har alltid igenkänt den falska jakobsrösten, tillbakavisat bedragaren och bevarat välsignelsen åt sitt hjärtebarn, den svenska lutherska kyrkan i Amerika, Augustana-synoden. Därför är det helt naturligt, att: "barnens hjärtan", det är våra hjärtan, vändas i tacksam kärlek till moderkyrkan, som skänkt oss ett oförfalskadt evangelium och att vi känna oss stolta öfver att härstamma från den lutherska kyrkan i Sverige. Den kyrkan har ock på sin historias blad så många klart lysande namn, som lefva, och böra alltid lefva, i välsignadt minne bland oss, sådana väldiga trosvittnen som Erik Tolstadius, Murbäck, Hoven, Nordborg, Anders Elving, Sellergren, Schartau, Ahlberg, Wieselgren och Fjellstedt, samt den af Gud så rikt välsignade lekmannapredikanten C. O. Rosenius. Vi borde väl ock peka på stjärnor af första ordningen på den svenska kyrkans himmel, sådana som: Haquin Spegel, Jesper Swedberg, Tegnér, Thomander, J. O. Wallin m. fl., men dessa voro stora facklor på höjderna, som kastade sitt ljus på de höga rymderna, som lyste i universitetssalarne och på biskopsstolarne, men de förstnämde lyste med evangelii klara milda ljus, i de djupa dalarne, i de djupa leden, bland den svenska allmogebefolkningen, från hvilken vi, de flesta af oss, härstamma. Och det är från deras lifshärdar vi räkna våra anor.

Högt vördade president, ämbetsbröder och ombud till New York-konferensens femtioårsjubileum, må vi med tacksamma hjärtan erkänna det myckna goda, vi mottagit från våra fäders land, må vi söka, att i trohet förvara och förvalta vårt andliga arf från fäderneslandet,

må vi känna oss ödmjukt stolta öfver att vara ättlingar till ett sådant folk och andliga barn till sådana fäder och må vi alla gemensamt på denna stund förena oss uti att göra vårt ämne till en hjärtebön: "Herren välsigne våra fäders land!" Och allt folket säge Amen!

GUD FOSTRE VARA BARN!

Tal vid afslutningsgudstjänsten söndagskvällen d. 16 maj af pastor Olof Lundgren.

DET Herrens ord, hvilket af vederbörande anvisats oss som grund för allmän men kort betraktelse vid detta högtidliga tillfälle, läses uti 1 Sam. 1: 26—28, och har det följande lydelse: *Och hon sade: Hör mig, min herre; så sant du lefver, min herre, jag är den kvinna som stod här bredvid och bad till Herren. Om denna gosse bad jag; nu har Herren gifvit mig hvad jag utbad mig af honom. Därför vill jag ock nu gifva honom tillbaka åt Herren; så länge han lefver skall han vara gifven åt Herren. Och hon tillbad där Herren.*

Och äro vi med anledning af detta Herrens ord anmodade att uti dess ljus behandla ämnet:

GUD FOSTRE VÅRA BARN.

Mig synes, att det vore nog, om vi i ödmjuk och innerlig bön till vår himmelske Fader anropade honom om den ömma vård från ofvan, utan hvilken våra barn ej rätteligen kunna fostras. Vårt ämne angifver ett böneförhållande och ingalunda anledning till offentlig betraktelse. Dock antaga vi meningen vara den, att vi skola skärskåda barnauppfostran från lefvande Guds synpunkt. Men hvilken dödlig är därtill vuxen? Emellertid, under bön om den Helige Andes upplysning, välsignelse och ledning, vilja vi försöka fylla vårt uppdrag.

Vår text framställer för oss en viss Hanna samt kungör om hennes beteende, då bönhörelse vederfarits henne. Hon var tillika med Peninna hustru till Elkana, en gudfruktig man, profeten Samuel's fader. Hanna var ofruktsam, under det Peninna födde barn åt sin man. Med anledning häraf förtretades Hanna ständigt af Peninna. Dock erhöll hon tröst af sin man, ty han älskade henne mest. Men detta tillfredsställde henne icke. Och kommen vid ett tillfälle till templet

bad hon under bitter gråt inbördes till Herren: *Herre Sebaot, om Du vill se till Din tjänarinnas lidande och tänka på mig och icke förgäta Din tjänarinna, utan gifva Din tjänarinna en manlig afkomling, så vill jag gifva denne åt Herren för hela hans lif, och ingen rakknif skall komma på hans hufvud.* Öfversteprästen varsnade henne samt anklagade henne för att vara drucken, men hon försvarade sig, undfick sedan hans lyckönskan och gick glad hem. I sinom tid erhöll hon bönhörelse; hon födde en son; gaf honom namnet *Samuel,* betecknande att hon utbedit honom af Gud, samt förde honom under offrande och sitt löftes bekräftande inför Herren i Silo. Och under hela sitt lif förblef Samuel en åt Herren helgad samt af honom fostrad tjänare.

Skall Gud sammaledes fostra våra barn, hvilket vi såsom varande kristna föräldrar må innerligt åtrå, så måste vi efterfölja Hannas exempel. Hon framstår såsom ett det skönaste föredöme, man kan önska sig för föräldrar. Mönstergillt i sanning är hennes handlingssätt.

Gud fostre våra barn! Skola vi föräldrar uppriktigt kunna uppsända denna bön till vår himmelske Fader, så måste vi framför allt annat anse barn såsom Guds gåfvor. Med andra rod: man bör utbedja sig dem af Herren, bedja om hans fortsatta välsignelse öfver dem samt att han evigt må förvara dem. Gud gifve, att det måtte om alla inom det äkta ståndet befintliga heta: *Herre Sebaot, tänk på oss och gif oss de barn, som Du vill att vi här i tiden skola mottaga och vårda! Hannas ande vare hvarje äkta mans och kvinnas ande!*

Ansedda, utbedda och emottagna såsom gåfvor af Gud, tro vi, att barnen blifva på ett särskildt sätt föremål för Guds försyn, både så att barnen i och för sig själfva blifva mera mottagliga för och böjliga under den Helige Andes intryck och ledning, samt att föräldrarna å sin sida erhålla mera förstånd, visdom och för öfrigt allt annat, som fordras för ett rätt vårdande af de små. Den omtanke, hvilken vår himmelske Fader har med afseende på sina små lamm, öfverträffar vida den ömmaste moderskärlek. Därför heter det: *Utan att I omvänden eder och varden såsom barnen, skolen I alls icke komma i himmelriket.... Hvilken som mottager ett enda sådant barn i mitt namn, han mottager mig.... Sen till, att I icke förakten någon enda af dessa små; ty jag säger eder, att deras änglar i himmelen se alltid min Faders ansikte, som är i himmelen....* Ja, när Herren själf får skänka gåfvan, skall han ock sörja för att intet uteblifver, som kräfves för dess rätta fostran.

Gud fostre våra barn! Skall Gud fostra våra barn, så måste vi tillika med Hanna gifva våra barn tillbaka åt Herren. Ingalunda glömde hon sitt löfte, då välsignad bönhörelse vederfarits henne. Nej, hon hastar till templet, så snart som piltens ålder det tillåter, ställer sig inför öfversteprästen och utbrister: *Hör mig, min herre, så sant du lefver, min herre, jag är den kvinna, som stod bredvid och bad till Herren. Om denne gosse bad jag; nu har Herren gifvit mig, hvad jag utbad mig af honom. Därför vill jag ock nu gifva honom tillbaka åt Herren; så länge han lefver skall han varda gifven åt Herren.* Det är: Lika säkert må du tro mig vara den kvinna, hvilken i gången tid du påträffade här under bitter gråt bedjande om en manlig afkomling, som du själf vet din själ lefva, samt vet dig hafva lifvet af Gud. Nåväl, jag har efter min begäran undfått denna pilt af Herren; nu gifver jag honom också ifrån mig, att han här i Herrens hus må begäras, d. ä. kallas och fordras, ty jag begärde honom icke åt mig själf utan åt Herren. Och man tillbad lefvande Gud med tacksägelse och pris.

Hanna gaf Samuel tillbaka åt Gud. Gud har gifvit oss föräldrar ett signadt nådemdel, hvarmedelst det är oss möjligt att återgifva honom våra barn, nämligen *döpelsens sakrament.* Men man nödsakas i dag bittert klaga däröfver, att t. o. m. svensken dragit fjärran från sin Gud samt föraktar sina barn till den grad, att man allt mer och mer lägger sig föga eller alls ingen vinn om att införlifva dessa af Kristus så dyrköpta själar med deras Danare. Må dock vi ej så illa handla. Herrens befallning är: *Låten barnen komma till mig och förmenen dem icke; ty sådana hörer Guds rike till.* Och ve oss, om vi ej återgifva dem till Herren! Så lyder det af hans mun: *Hvilken som förför en enda af dessa små, som tro på mig, honom är det bättre, att en kvarnsten hänges vid hans hals och han sänkes ned i hafvets djup.*

Hanna förde gossen Samuel till templet, att han där måtte erhålla den rätta fostran. I templet förekom undervisning om det enda *nödvändiga.* Här firade man åt Herren helgad gudstjänst. Offren företogs här. Här åkallade man äfven Herrens namn under tillbedjan, tacksägelse och pris. Ja, här afskildes man helt åt Herren och hans tjänst. Har detta månne någon betydelse för oss? Visserligen! Det lärer oss, att såsom föräldrar, vår största omsorg om våra barn här i lifvet bör vara, att med Guds hjälp undervisa dem i det enda nödvändiga; att vi skola ständigt innesluta dem i en sann kristlig atmosfär; att vi äro pliktiga snarast möjligt föra dem in uti hägnet af Kristi frälsningsanstalt, kyrkan; att Herren begär, att vi framför

allt annat göra dem förtroliga med både behofvet, plikten, ansvaret, förmånen, välsignelsen o. dy. af ett regelbundet och uppriktigt deltagande uti den offentliga gudstjänsten såväl som uti den kristna verksamheten för öfrigt; ja, att vi medelst de redskap, som Gud ställt till vårt förfogande, framkalla hos våra barn helgjutna kristna karaktärer och så fostra dem till verkliga medlemmar af Kristi rike på jorden. Om blott nutidens föräldrar ville rätt lära känna sitt ansvar härutinnan samt sedan göra sin plikt! Men just detta synes vara längst fjärran från dem! Allt för mången fader och moder gifver anledning till tillämpandet af det Herrens veord: *Ve världen för förförelsernas skull! Ty förförelserna måste komma; dock ve den människa, genom hvilken förförelsen kommer!* Gud gifve, att du och jag ej må blifva föremål för Herrens ve med anledning af försummelse i våra barns andliga fostran.

Hanna utbad icke pilten Samuel åt sig själf utan åt Herren, hvarför hon försäkrar Eli: *Därför vill jag nu gifva honom tillbaka åt Herren; så länge han lefver, skall han vara gifven åt Herren.* I Herrens hus skulle han kallas och fordras, och under hela hans lefverne skulle han, genom särskild invigning därtill, ständigt vara redobogen att gå lefvande Guds ärenden. Men, menar mången fader och moder, hvad har detta att skaffa med uppfostran af våra barn? Jo, just så mycket: Såsom Hanna ställde sin lilla son i lifvets högviktigaste kallelse, så åligger det oss att fostra våra barn, att de framför allt annat här i tiden tjäna Herren. Men hvar träffar man föräldrar, som detta göra? I dag gäller det att fostra barnen så, att de må träda in i yrken, hvarest de erhålla den största möjliga pekuniära förtjänsten samt den mest ansedda ställningen. Vi känna pastorer t. o. m., hvilka stått sina söner och det prästerliga kallet förhindrande emellan,emedan utkomsten tett sig allt för torftig. Herrens åkertegar hvitna till skörd, men förgäfves, snart sagdt, spanar man efter arbetare; och just emedan allt för många föräldrar vägrat ställa sina söner och döttrr dit, där Herren velat ha dem. Ja, man har i oräkneliga fall t. o. m. ställt både barnen och sig själfva helt utom Guds rike. Beklaglig dårskap! Må då du och jag besinna, att om dem, som så sorgligt handla, besannas detta Herrens ord: *Den som icke är med mig, han är mot mig; och den som icke församlar med mig, han förskingrar.* Förskingra vi, så förskingra vi äfven vårt eviga arf, det eviga lifvet, med alla dess signade förmåner, samt bereda oss själfva en förskräcklig tillvaro i den eviga fördömelsen. Gud frälse oss därifrån!

Gud fostre våra barn! Nåderike Gud och himmelske Fader, vi bedja Dig: Gif oss den nåden, att af Dig uppriktigt kunna utbedja oss de

små, som Du vill gifva i vårt sköte; gör oss sedan skickliga, att i Din tukt och förmaning sorgfälligt fostra dem; samt bevek oss Du att ställa dem i lifvet, hvarest de helt oegennyttigt må kunna tjäna Dig, att det inför Dig vid det slutliga afgörandet må om oss en och hvar heta: *Se, jag och de barn, som Gud har gifvit mig!* Amen.

GUD LEDE VÅR UNGDOM!

Tal vid afslutningsgudstjänsten söndagskvällen den 16 maj af pastor Daniel Nystrom.

"Och Daniel bad konungen, och han förordnade till förvaltning af Babels landskap, Sadrak, Mesak och Abednego, och Daniel stannade vid konungens hof". Daniel 2: 49.

GUDSFOLKET Israel var i det mäktiga världsriket Babel representeradt af fyra unga män, som äro namngifna i vår text. I Babel voro de, men icke af Babel. De bekände sig till Jakobs Gud. Jerusalem låg dem om hjärtat. I främlingslandet vandrade de sin väg obesmittade, ty de höllo sig efter Herrens ord och sökte honom af allt sitt hjärta.

De voro "ynglingar af konungslig släkt" och söner af ett folk, hvars Gud Herren var. Det var dem angeläget att städse vandra sina höga anor, sin religiösa uppfostran och bekännelse värdigt.

Händelsernas gång kastade dem i ungdomsår ut i en ond, förförisk värld. De voro utestängda från hemlandets gudstjänstlif och andliga inflytelser, men de gömde i hjärtat den fäderneärfda tron på den sanne Guden och den af fromma föräldrar och lärare meddelade kunskapen om Herren Zebaot.

De hade akt på sig själfva och på läran. Det heter om dem under deras vistelsetid i Babel, att de voro "läraktiga ynglingar", att de voro "dugliga till att tjäna", och, hvad som bäst var, att fastän de voro omgifna af syndens lockelser, "läto de sig angeläget vara att icke orena sig".

Då vi läsa Daniels, Sadraks, Mesaks och Abednegos fängslande lefnadssaga, när vi se den frimodighet de ådagalade uti sin tro och den jordiska framgång, som kom dem till del, och när vi stanna inför deras rentaf underbara erfarenheter, komma vi till den slutsatsen, att dessa ynglingar stodo på ett alldeles särskildt sätt under den Högstes ledning och beskydd.

Tänk dig att dessa unga judiska fångar så kunde stiga i graderna, att de i unga år anförtroddes viktiga ämbeten i världsriket Babel, där de fingo förvalta hela landskap och stå själfva konungen nära. De räddade mer än en gång riket och det just genom innerligheten af deras gudsfruktan och såsom den högste Gudens tjänare. I hans namn fingo de tyda skriften för världen.

När Nebukadnessar tog till sig dessa unga män ur Israels menighet, då uppsteg säkerligen i många frommas hjärtan i församlingen den bönen: Gud lede vår ungdom. Gud bevare dem i Babel, bevare dem från det onda.

Nog uppsteg i dessa ynglingars egna hjärtan, när de nu stodo inför svåra uppgifter och en dunkel framtid, den uppriktiga bönen: "Herre, led oss du! Öfvergif oss icke! Var med oss du vår frälsnings Gud".

Och Gud hörde dessa böner. Gud var med dem i Babel. Han lönade deras tro och gaf akt på deras förtröstan. Han som aldrig öfvergifvit de sina, som äro i världen, var sina barns lelare i Babel. Han gaf dem nödig insikt och kunskap. Han lät dem få erfara, att "gudsfruktan är nyttig till allting och har löfte med sig om detta lifvet och om det tillkommande".

Det gick dem i alla stycken väl och de kommo att spela en viktig roll i det offentliga lifvet och blifva till välsignelse. Under Herrens ledning fattades dem intet.

Det fattades dem ej heller att luttras och pröfvas, att lida och våga allt för sin tros och öfvertygelses skull. De voro i Babel, och det måste där till sist komma till val mellan världsväsendet och förblifvandet vid Gud. Vi veta huru de valde. De valde att i världen vara den högste Gudens tjänare och voro beredda att offra allt för att befinnas vara trogna.

De föllo ej ned i tillbedjan inför den gyllene bildstoden. De lät sig ej af lockelser eller hot afvändas från böneumgänget med Gud. Guld, ära och ett frejdadt namn var världens lockbete. Men de hade svurit sanningens huldre trohet, dessa hjältar.

"Bättre är hånad död för det goda
än namnfrejd vunnen i själfvisk äflan;
bättre än fridens är farans famntag,
väljer du mig, så väljer du stormen".

De valde stormen. De valde den brinnande ugnen. De valde lejongropen. De valde såsom Moses att lida med Guds folk hellre än att förlusta sig med världen. De sade till världskonungen: "Om vår Gud, den som vi dyrka, förmår rädda oss, så skall han ock rädda oss ur den brinnande ugnen och ur din hand, o konung."

Denna trosfrimodighet var deras, därför att de så helt höllo sig till Gud och anlitade hans ledning. Och "Gud sände sin ängel och räddade sina tjänare, hvilka så förtröstade på honom, att de vågade sina lif." De gingo "lösa och lediga inne i elden." Men det var därför att de icke gingo allena. När konungen såg in i ugnen, såg han icke tre men fyra och en af dem var "lik en gudason." Guds enfödde son var med dem, deras ledare.

Gud lede vår ungdom!

Vår kyrka har i världens Babel, i dess skolor, i dess arbets- och affärslif, i dess offentliga värf och ej sällan å viktiga förtroendeplatser, sina ungdomar, de unga män och kvinnor, hon fostrat och med sin välsignelse sändt ut i lifvets allvarsvärf och strider.

Gud välsigne denna vår ungdom! Äfven den är, i likhet med Daniel, Sadrak, Mesak och Abednego, af konungslig släkt och af förnäm börd. Det säga vi vid tanken på de troshjältar, de uppoffrande män och kvinnor, som grundlade och förde framåt arbetet i vår konferens. Gud lede vår ungdom in i kyrkans historia, på det att Jerusalem må ligga äfven dem om hjärtat.

Gud lede vår ungdom, ungdomen i våra församlingar! Lede han dem genom sitt ord. Blifve hans ord deras fötters lykta och ett ljus på alla deras vägar. Hägne han omkring deras andliga lif genom kyrkans verksamhet och gifve han kyrkan nåd att med vishet, kärlek och tålamod vårda sig om dem under de kritiska tidiga ungdomsåren. Berede han dem i de äldre församlingsmedlemmarnes ord och vandel ett värdigt föredöme. Må ingens likgitlighet göra det svårare för dem att förblifva trogna.

Gud lede de närmare ett tusen flickor och gossar, som i denna vårtid hafva afgifvit eller snart komma att afgifva sina troslöften framför altaren i konferensens kyrkor. Gud välsigne den stora skaran af sådana som under årens lopp blifvit konfirmerade. Ack, huru många af dem hafva gått vilse. Uppsök dem, Herre Jesus. Ja,

"Herde, du som fåren betar
och i öknen dem uppletar
nådelig,
led dem att de ej förvillas,
deras törst och hunger stillas
blott hos dig."

Gud lede vår ungdom. Gifve han dem kunskap och insikt, så att de må få göra tjänst hos den rätte konungen. Väcke han ibland dem

mängens håg till att tänka med allvar på arbetet i Guds rike, först i den lokala församlingen, men om Gud kallar, äfven i det heliga predikoämbetet. Visst kunna de såsom Daniel, fastän fyllande ett politiskt ämbete, tyda skriften, och genom helgad vandel i hvilket ärligt kall som helst hjälpa att lösa tidens "mene tekel". Men missionsfältet är stort. Arbetarne äro få. Betänk att endast nio skola, vill Gud, vid stundande synodalmöte ordineras till det heliga predikoämbetet i vår synod. Hvar äro de unga krafterna? Gud lede vår ungdom äfven i denna sak.

Gud lede vår ungdom!

Bevare han deras fot bland nutidens faror och frestelser. Än står den gyllene bildstoden på Duraslätten i Babels höfdingdöme. Än söka nöjeslystnadens, äregirighetens och guldförvärfvets gudinnor deras tillbedjan och tjänst. Många faror lura; många vägvisare erbjuda sig. Men de veta vägen. "Hur skall en ynglig bevara sin väg obesmittad? När han håller sig efter ditt ord." På den vägen vilja vi visa vår ungdom. Till Jesus vilja vi peka dem. Herre, sänd du ut ditt ljus och din sanning, att de må leda dem.

Vi se vår kyrkliga ungdom så glädjande allmänt flitig i våra församlingar i idog Martha-tjänst. Herren lede dem till ett lika allmänt Marie-begrundande af lifvets ord, att ingen enda i det myckna tjänandet må försumma att utkora den goda delen.

Herren lede vår ungdom!

Vi bedja för dem liksom Daniel för sina tre kamrater. Vi bedja den store Jesuskonungen, att han måtte förordna dem efter sin vishet och vilja till förvaltarskap i hans rike. Dem som känna Gud skall Herren leda. Och de som han leder skola ej förgås i frestelsernas brinnande ugn. Må de därför känna den ende sanne Guden och den han har sändt, Jesus Kristus. Då skall uppå konferensens ännu oskrifne historieblad äfven vår nuvarande ungdoms insats blifva nämnd med tacksamhet till Gud. Ty i samma profetias bok, där gudliga ungdomars saga förtäljes, och Daniels, Sadraks, Mesaks och Abednegos namn förevigats, heter det: "de som känna Gud skola stå fasta och hålla ut."

"O min Gud, hvad härlig dager
strålar på den ynglings stig,
som af dig sin styrka tager
och sin glädje har i dig,
som sig håller till din lag
och förnöjd med ditt behag,
går att lifvets plikter sköta,
går att lifvets öden möta."

HERREN REGERE VÅRA MÄNS HJÄRTAN!

Tal vid afslutningsgudstjänsten söndagskvällen den 16 maj af pastor John Johnson.

ATT vara skapad man är nog det bästa af allt, men det medför också de drygaste plikter. Dock, för dessas utförande, har ock Skaparen särskildt utrustat honom. Man brukar säga att: kvinnan är hemmets sol, men har hon en pliktförgäten man, så lyser hon nog dunkelt, så det tyckes nog, som om hon lånade sitt sken från mannen. Vanligen ombesörjer mannen efter bästa förmåga hemmets nödtorft och hvad därutöfver kan åstadkommas. En sådan ifver borde ock öfvas inom kyrkan, men hennes väl såväl som sin egen och de sinas andliga välfärd oftast beklagligt försummas och det i så pass grad, att inom kyrkan höres en allmän klagan häröfver.

Orsakerna till försummelsen torde vara legio, men vi vilja endast nämna ett par. Ofta är det utgifter, man drar sig för. Man tyckes glömma, att den sanne Guden, som så välsignade Israels barn under ökenvandringen, att hvarken dess kläder eller skor blefvo utnötta, och han som välsignade änkans i Sarepta mjöl i skäppan och hennes olja i krukan, så att det inte förminskades, är ännu lika mäktig och villig att välsigna både hvad som gifves och hvad som är kvar. Det är dock först och sist på Guds välsignelse allt beror. Än är det klubbar och föreningar, som lägga hinder i vägen med sina möten på lördagskvällarna, när tiden sträckes ut till långt fram på söndagsmorgonen, så att, när gudstjänsttiden är inne, man sofver som bäst, och mor och barn få på grund af en pliktförgäten make och fader vandra ensamma till kyrkan.

Där sitter hon och sörjer öfver förhållandet, och barnen tänka, bara de blifva stora, skola de göra som far. Kyrkan är instiftad till nytta äfven för männen, och de böra med exempel visa, att de värdera, ja,

behöfva själfva samlas omkring den friska och starka källådran af evangelisk kristendom i våra lutherska församlingar så ymnigt flödande och där dricka lifvets vatten till själens hälsa. Detta är nödvändigt, och inga vanliga bestyr få komma emellan. Nog gaf Mästaren åt männen hufvuduppdraget att uppbygga Sions murar och nog har det i tid som varit, sådana funnits hvilka med nit och kristlig ifver sökt fullgöra denna höga uppgift. Men nog äro de få i vår tid, som ifra för församlingens väl, och dock är det nu allvarligt behöfligt, ty de äro många, som önska ondt öfver Sion och arbeta med kraft att störta dess murar och t. o. m. lyckats här och där inträngа förstörande i mången Herrens platering. Ja, nu göres behof af våra mäns kraftiga ingripande med ett nitälskande hjärta och uthållig kärlek, som icke tröttnar, när det gäller att i kyrkan verka Herrens verk. Det är i alla fall det mest bärande företag, ty det bringar riklig välsignelse öfver hus och hem, och varen förvissade om, att Gud förblifver ingen något skyldig. Må nu därför särskildt våra män blifva sin församling plikttrogna. I behöfven vara det för edra hustrurs, edra barns och för eder egen skull, ty det är ett arbete i Herren och som han rikligen skall löna.

GUSTAF ADOLFS BARNHEM, JAMESTOWN, N. Y.

SVENSKA AUGUSTANA-HEMMET, BROOKLYN, N. Y.

OSKRYMTAD TRO PRYDE VÅRA KVINNOR!

Tal vid afslutningsgudstjänsten söndagskvällen den 16 maj af pastor J. C. Westlund.

"Erinrande mig den oskrymtade tro, som är i dig och som förut har bott i din mormoder Lois och i din moder Eunike, och jag är förvissad, att hon äfven bor i dig."

OFVAN angifna ord, skrifver den store hednaapostlen Paulus till sin älskade son Timoteus i 2 Tim. 1: 5.

Aposteln frambär sin tacksägelse till Gud först för Timotei oskrymtade tro. På denne sin älsklige son tänkte aposteln oaflåtligen i sina böner natt och dag. "Såsom jag alltid beder för dig", säger han, "när jag tänker på dina afskedstårar, så tackar jag Gud för din oskrymtade tro."

Aposteln nämner i det föregående i vår text sina fromma förfäder för att antyda Guds nådebevisningar mot honom redan däri, att han blifvit född af sådana fäder, som haft Guds rena kunskap. Såsom en äkta israelit, uppfödd inom en from, vid fädernas stadgar trogen fasthållande släkt hade Paulus i ett rent samvete tjänat Gud såsom jude och kristen. Hans samvete var rent äfven i hans oomvända tillstånd, ehuru han var okunnig om frälsningen i Kristus Jesus.

Aposteln förgäter icke den Guds nåd, som blifvit honom vederfaren genom hans fromma fäder och om denna *nåd* påminner han sin älskade son Timoteus. Ty äfven Timoteus åtnjöt den nådebevisningen att hafva haft en troende moder och mormoder.

"Erinrande mig", säger aposteln, "om den oskrymtade tro, som är i dig och som förut bott i din mormoder *Lois* och din moder *Eunike*, och jag är förvissad att hon äfven bor hos dig."

Orsaken till apostelns tacksägelse till Gud, för Timotei oskrymtade tro var förlagd till hans moders och mormoders oskrymtade tro, och uti denna tro hade Timoteus blifvit uppfostrad. Hvilken stor Guds nåd att hafva den förmånen som Timoteus, att hafva haft en gudfruktig moder. Ingen prydnad är större och värdefullare för hvarje kristlig moder än ren och sann gudsfruktan. Ingen prydnad, intet värde är större än den sanna kristna tron. Intet har större välsignelse för barnen än ett gudfruktigt hem. Timotei mormoder och moder ägde den sanna kristna trons skatt och prydnad. Deras troslif stod för aposteln fast och otvifvelaktigt och under dessa mödrars ömma vård hade Timoteus fått lära de heliga skrifterna. Emedan frälsningen i Jesus Kristus var så dyrbar för deras hjärtan, så sparade de ingen tid och arbete att undervisa Timoteus i de heliga skrifterna. Timoteus fick från sin moder tidigt lära sig Herrens kunskap, såsom aposteln säger: "Efter du af barndomen har lärt dig de heliga skrifterna, kunna de göra dig vis genom tron på Jesus Kristus." 2 Tim. 3: 15. Hvilken välsignelse var det icke för Timoteus, att han från sin moder fick lära sig att älska Guds ord i sin barndom. Genom denna undervisning i de heliga skrifterna, hade Timoteus kommit till samma oskrymtade tro som prydde hans moder. Hon var af judisk härkomst, men hade genom evangelium, om hvilket Paulus säger, att det är en kraft till frälsning, blifvit förd till en sann och lefvande tro på Gud och den han sändt hafver, Jesus Kristus — och i denna tro hade hon uppfostrat sin son Timoteus.

I denna oskrymtade tro, som icke är bemängd med egen helighetsförtröstan, ej heller är oskrymtaktig, utan sann och lefvande, utan falskhet och villfarelse, hållande sig hårdt och allena vid Guds nåd i Kristus Jesus, utan hvilken ingen hjärtats renhet inför Gud eller något samvete kan bestå inför Guds räkenskap, ej heller någon sann och Gud behaglig kärlek kan finnas. "Ty", säger aposteln, "hufvudsumman af budet är kärleken af ett rent hjärta och af ett godt samvete och af en oskrymtad tro." 1 Tim. 1: 5.

Äga vi nu denna oskrymtade tro, hvarom aposteln talar, då äga vi också det som är mest värdefullt i tiden och pryder oss mest såsom kristna män och kvinnor. Då äga vi också alla förutsättningar att vi skola pryda vår Frälsares lära i alla stycken.

Den sanna tron på Herren Jesus Kristus kan icke vara overksam. Den verkar genom kärleken.

Kärleken till Herren Jesus, han som är trons begynnare och fullkom-

nare, skall allestädes *mana* till sann gudsfruktan i hemmet, i församlingen, i samhället.

Guds rikes prydnader äro icke förgängliga ting, silfver eller guld, utan dessa andliga värden och bland dem är icke minst den oskrymtade trons sköna prydnad.

Guds rike har aldrig saknat andliga skatter och värden, såsom det ej heller har saknat sådana kvinnor och fromma mödrar, som ägt denna värdefulla prydnad och verkliga tro. Deras namn stråla skönt och härligt på bibelns blad och i den kristna kyrkans historia.

Vår Augustana-synod och vår New York-konferens äga många sådana namn i kyrkans annaler, troende kvinnor och troende mödrar, hvilkas kärleksverksamhet för Kristi namn och för Kristi skull bör vara ett ämne för oss till tacksägelse, såsom aposteln tackade Gud för Timotei mormoders och moders oskrymtade tro.

Augustana-synoden har många banbrytare och hvarje församling har sin banbrytaretid och sina banbrytare.

Och bland dessa senare hafva icke kvinnorna varit i det sista ledet. Huru ofta hafva icke våra ädla kvinnor nedlagt den penning på Herrens offeraltare hvilken från andras synpunkt borde hafva uteblifvit. Men hjärtat brann af hänförelse för missionens eller den kristliga barmhärtighetens stora sak. Änkas skärf i evangelium och Marias kostbara nardus smörjelse var den oskrymtade trons sköna prydnad.

Men det är icke blott genom de penningbidrag, som våra kristna kvinnor nedlagt på missionens altare, som de hafva bidragit att föra kyrkan och Guds rikes sak framåt.

Har icke mången moder i Augustana-synoden under bön till Gud offrat sin son eller dotter på missionens altare.

Huru mången själasörjares bekännelse är icke denna: Jag har haft förmånen att uppfostras i ett kristligt hem, likt Timoteus har jag haft en moder, som undervisade mig och som städse bad för mig. Ja, gaf icke en Monika sin Augustinus och Hanna sin Samuel åt Herrens tjänst. Och hvem förmår räkna huru mången modersbön, som varit verksam uti danande af rättsinniga sant kristliga karaktärer för arbetet i våra lärosalar i våra församlingar och på våra missionsfält.

Från dessa kristna hem, där sann gudsfruktan bott, hafva vi fått kyrkans trogna arbetare.

De äro ock den kristna församlingens grundpelare och sanna prydnad.

Försvinna nu dessa sant gudfruktiga hem i kristenheten, då har kyrkan förlorat sin skönaste prydnad.

Finns det ingen moder mer med denna oskrymtade tro på Jesus Kristus, som Eunike, Timotei moder, hade, då hafva vi föga hopp att få trogna skaffare i Guds församling, som Timoteus, Eunikes älsklige son, var.

Då vi tänka på vårt svenska folk, som brutit bygd i det stora landet i väster, folket som kom från höga nord, från gamla moder Svea, så finna vi i allmänhet, att de kommo från hem, där sann gudsfruktan var rådande. Då de gingo ut från dessa enkla hyddor för sista gången, så förde de med sig ett andligt arf och den gamla modern eller fadern var angelägen, att den unge gossen eller flickan skulle taga med sig sin konfirmationsbibel, sin katekes m. fl. andra goda skrifter. Huru skulle man kunna slita sig lös från sina barndomsminnen, minnen från den lilla kyrkan, där man lärde sig med modersmjölken indricka den goda och hälsosamma ordets mjölk, som af intet svek vet.

O må vi tacka Gud för Sveriges och svensk-amerikas gudfruktiga hem! Få vi blott många sådana mödrar som Eunike, Timotei moder, var, då skall det blifva väl med barnens kristliga fostran, både i hemmet och i församlingen. Från dessa gudfruktiga hem skola de trogna arbetarne komma, som skola med glädje gå ut på Guds rikes åkerfält och i Herrens namn och för hans skull, som älskat oss alla in i döden, arbeta, att Herren må få bärga en dyrbar skörd af återlösta själar i himlarnas rike.

Kristne, medan vi här vandra o. s. v.

GUD KRÖNE MED VÄLSIGNELSE MINNET AF DEN FEMTIOARIGA KONFERENSENS HEMFÖRLOFVADE PRÄSTER.

Tal vid afslutningsgudstjänsten söndagskvällen den 16 maj af pastor J. A. Rinell.

SÅVÄL i naturens som i andens värld gifves det lagar, som mycket likna hvarandra. Kastar man en sten i en spegelklar sjö, så sjunker den, men ringar bildas på vattenytan, först mindre och tydligare, sedan större och otydligare, men de sluta icke förrän de nå stranden. I tidens haf, där vi människor äro insatta och snart försvinna, utöfvar den ena människan ett moraliskt inflytande på den andra, det må vara till ondt eller godt, och detta inflytande slutar icke helt förrän vid tidens gräns, ja, icke ens då, det sträcker sig in i evigheten. Många människor hafva en dålig karaktär, och genom sina ord och exempel förgifta och fördärfva de andra människor. Åter andra, särskildt de af Gud pånyttfödda och helgade, hafva en god karaktär och söka att rädda sina medmänniskor ur timligt och evigt fördärf, och utöfva ett godt inflytande, som Gud kan kröna med välsignelse. På grund af olika kallelse, olika samhällsställning, olika begåfning och efter den flit och vishet, hvarmed en människa använder de gåfvor hon fått, kan den ena människan utöfva större iflytande än den andra. Efter det inflytande hon utöfvar lämnar hon minnen efter sig.

Af de 219 pastorer, som hädankallats från arbete i vår synod hafva omkring femtio tjänstgjort längre eller kortare tid inom den del af vår synod, som burit namnet New York-konferensen. Några hafva här nedlagt hela sin tjänstetid, somliga en lång sådan. Jag vill särskildt nämna C. O. Hultgren, P. A. Bergquist och Gustaf Nelsenius. Hvad minnen hafva de lämnat? Hvad minnas vi från dem?

De hafva alla efter sin olika begåfning förkunnat Guds rena klara ord i enlighet med vår kyrkas bekännelse. Gud har lofvat, att hans ord icke skall återkomma fåfängt. New York-konferensens historia visar ock, att det varit en makt att församla, sammanhålla och förädla våra landsmän inom dess område. och vi tro på Guds löfte, att det ock varit ett medel till många själars frälsning. Säkert har hvarje pastor med sin predikan träffat mången åhörares hjärta och lämnat minnen, som aldrig skola glömmas. Våra hänsofna pastorer hafva ock ifrat för att med vår kristna lutherska tro bibehålla vårt sköna fäderneärfda språk och på grund häraf har i våra äldre församlingar släkte efter släkte intill tredje och fjärde led uppväxt, som ännu på fädernas språk prisar fädernas Gud. Så hafva våra hemförlofvade pastorer lämnat minnen efter sig och vi kunna af hela vårt hjärta bedja Gud ännu välsigna dessa minnen.

En pastor utöfvar ock ett stort inflytande genom sin personlighet och sin vandel i sitt dagliga lif. Ingen människa är fullkomlig, icke ens en pastor är felfri. Men världen fordrar, att en pastor skall vara felfri och de otrogna söka att finna fel och att förtyda en pastors ord och gärningar till det värsta. Råkar en pastor att begå någon synd, då glädjas världens barn och söka att använda detta att undergräfva en pastors förtroende och förstöra hvad han sökt uppbygga. Då sörja Herrens trogna och samvetsömma hjärtan förlora förtroende för en pastor, som icke lefver som en kristen. Genom daglig umgängelse med Herren i Guds ord och bönen, genom ständigt aktgifvande på sig själf och på Herrens vilja får en pastor kraft att så vandra, att han kan vara hjorden till en föresyn. Om vi nödgas säga, att icke alla af våra hemförlofvade pastorer lyckats undgå att gifva anledning till mer eller mindre berättigadt klander, tro vi oss dock kunna säga, att de allra flesta varit begåfvade med en helgad, helgjuten kristlig karaktär och både med sin lära och sitt lefverne bevisat, att de stått i gemenskap med Herren. Under stor försakelse hafva de, drifna af Kristi kärlek, underkastat sig möda och besvär för att i skogar, på berg och i dalar uppsöka och samla våra förskingrade landsmän för att för dem förkunna lifvets ord. De hafva visat barmhärtighet mot både andeligen och lekamligen nödställda och sökt bibringa tröst och hjälp. I konferensens tidigare år, då våra landsmän voro, som nykomna immigranter, fattiga och ibland rådlösa, fingo våra pastorer vara både andeliga och lekamliga rådgifvare och hjälpare, mera än nu, men de lämnade därunder minnen i sina församlingsmedlemmars hjärtan, som aldrig förblekna.

Det var några af våra hemförlofvade pastorer, som gingo i spetsen för att upprätta vårt barnhem. De voro med om att upprätta vår skola och vårt ålderdomshem. De hafva varit församlingarnas ledare och sökt att uppbygga både i inre och yttre afseende. De hafva eggat sina medlemmar att uppoffra för Herrens rikssak, mission och välgörenhet, och därvid i sin fattigdom föregått med goda exempel. De hafva varit ifriga för Guds rikes uppbyggande.

Huru minnas vi dem i brödrakretsen?

Jag tror, att det om New York-konferensens prästerskap har kunnat sägas och kan sägas ännu i dag, att i hela hopen är, då det gäller hufvudsak, ett hjärta och en själ.

Vi minnas dem som ömhjärtade, kärleksfulla bröder, hvilka med inbördes aktning och förtroende bemötte sina ämbetsbröder och sökte gifva uppmuntran och stöd, då så behöfdes. Oaktadt att det ibland varit olika meningar om bisaker och om sätt att arbeta, hafva, så långt jag minnes och detta är trettioåtta år, både våra konferensmöten och missionsmöten varit både uppbyggelse- och brödramöten, som väsentligen bidragit till att stärka oss i tron och lifva vårt mod samt uppigga oss att med förnyad kraft fortsätta arbetet.

Våra hemförlofvade pastorer hvila nu från sitt arbete; de hvila, såsom vi hoppas, hos Gud. De hafva fått sin krona. De hafva bedit, arbetat, lidit, kämpat och vunnit segrar. Gud har välsignat deras arbete. Vi minnas dem med tacksamhet och saknad. Deras inflytande sträcker sig in i vår verksamhet, ja, de hafva gifvit riktning åt vår verksamhet. De hafva bidragit att fostra det folk, vi nu arbeta ibland, och deras minne kommer att sträcka sig till kommande släkten. Vi kunna därför med uppriktigt hjärta bedja: Gud, kröne Du med välsignelse minnet af den femtioåriga konferensens hemförlofvade präster!

GUD KRÖNE MED NÅD VÅRA PASTORERS BÖN OCH TJÄNST.

Tal vid afslutningsgudstjänsten söndagskvällen den 16 maj af pastor August S. Pearson.

Text: Apg. 2: 47: *"Och Herren förökade hvar dag församlingen med dem, som blefvo frälsta."*

UNDERTECKNAD har blifvit anmodad att säga några ord öfver denna text och detta ämne. Må de också få blifva till någon uppmuntran och välsignelse, ty den lärdom och undervisning de vilja meddela böra af oss en och hvar allvarligen tagas i betraktande. Författaren har i det föregående beskrifvit tillståndet inom den kristna församlingen i Jerusalem omedelbart efter Andens utgjutande på den första pingstdagen och så slutar han denna beskrifning i sista versen af det andra kapitlet med detta välsignade tillägg, som utgör vår text: "Och Herren förökade hvar dag församlingen med dem, som blefvo frälsta."

Herren förökade och kröne med nåd, så börja våra textord och vårt ämne. Därmed vilja de från början rikta våra hjärtan och tankar upp till de eviga bergen, till honom från hvilken hjälpen kommer. Detta är ju också alldeles som det bör vara, ty till honom hafva vi att rikta vår håg, vår blick och vår bön, om hjälpen och välsignelsen icke skola uteblifva. Det är Herren, som både kan och vill och skall göra bådadera. Vi äro blott redskap i hans allsmäktiga hand, anbefallda att i det stora vingårdsarbetet verka Herrens verk under bön och tjänst, utsående den ädla säden, som är Guds lefvande ord, som fröblifver evinnerligen. Och detta skall ske i både tid och otid, me-

dan dagen varar, natten kommer ju, då ingen kan verka. På trogen och ihärdig bön samt på ett troget och nitiskt arbete skall nog Herren i sinom tid gifva välsignelse. Han är den, som gifver växten. "Så är nu den som sår och den som planterar intet utan Gud, som gifver växten", säger aposteln. Vi måste bedja och arbeta och det med trohet och nit, så länge oss dagen förunnas, så skall Gud med nåd krona både vår bön och vår tjänst med framgång och välsignelse. Det är icke blott fråga om den yttre framgången — ehuru äfven den bör visa sig och detta till icke liten uppmuntran och glädje för den trogne tjänaren.

Här gäller det förvisso icke minst församlingen och den troendes inre tillväxt och uppbyggande. Ofta lägger man kanhända allt för mycken vikt vid blott det yttre, under det den inre andens och själens och det kristliga lifvets förkofran och tillväxt blir förbisedt, ja blir rent af en bisak. Att vår konferens och våra församlingar vinna yttre framgångar, blifva starkare och mäktigare, mera inflytelserika o. s. v. det är ju till icke liten uppmuntran och glädje för alla kyrkans vänner, men om detta sker på bekostnad af det andliga lifvets, trons, kärlekens och hoppets tillbakaträngande eller försummande, då är förvisso intet vunnet med den yttre utvecklingen utan tvärtom mycket förloradt. Guds uttryckliga vilja är dock den, att dyrköpta själar måtte vinnas för Kristus och det kan icke ske med mindre än att syndens och satans starka fästen nederslås. Lögn och otro, mörker och okunnighet måsta gifva vika och skingras.

"Herren förökade hvar dag församlingen med dem, som blefvo frälsta". Församlingens inre uppbyggande på Guds fasta grundval — att kärlek, tro, hopp och frid, syndernas förlåtelse, lif och salighet måtte blifva rådande — att de dyrt återlösta själarne måtte fostras för Guds eviga rike — det är visserligen ändamålet med vårt arbete, vår bön och tjänst. Må vi därvidlag, dyre medbröder, icke försumma oss själfva våra egna dyrköpta själar.

Hittills har Herren i nåd krönt vår bön och vårt arbete med framgång och välsignelse. — Honom allena vare äran därför! — ty om han icke varit med oss i arbetet och välsignat detsamma, såsom han har gjort, skulle vi ej rönt den framgång vi hafva. Honom tillkommer därför ära, pris och tack. Men vi vilja fortsätta med bönen och tjänsten efter Herrens vilja och uppdrag arbetande på en förhoppning vetande att vårt arbete icke är fåfängt i Herren.

Ofta synes visserligen arbetet tungt och mödosamt, ja, det synes rent af ibland som om man arbetade förgäfves. Liten eller ingen skörde-

glädje förnimmes. Vi blifva missmodiga och trötta, kanske till och med menande att allt är förgäfves. Men kanhända orsaken därtill mången gång torde vara den, att vi bedja allt för litet, allt för sparsamt och icke fyllas af Kristi kärlek så som är af nöden, blifva slappa och likgiltiga i förvaltningen af nådemedlen. Eller lägga vi kanhända allt för mycken vikt vid vår egen kraft och förmåga, under det vi delvis synas glömma, att verket är Herrens och vi blott hans skröpliga och ringa verktyg, hvilka han dock så nådigt vill bruka i sin tjänst.

Arbetet vi ha framför oss är ju ett ofantligt stort och viktigt sådant, som kräfver både bön, tro och kärlek i dess utförande. Ett stort och härligt arbete har vår kyrka redan fått utföra under den tid som flytt, men ännu återstår så mycket som behöfver göras, som måste göras, som Herren vill hafva gjordt. Inom konferensens landamären finnas många tusenden för att icke säga tiotusenden af våra i förskingringen förströdda landsmän och landsmanninnor, hvilka ännu stå utom all kyrklig förbindelse, hvilka det återstår oss att söka församla inom kyrkans sköte. Mot dessa hafva vi ett stort ansvar, som vi icke få försumma, ty Herrens uppdrag är, att nödga dem att komma in. Ännu hafva vi icke ansträngt oss till det yttersta för att vinna dessa för kyrkan och för Herren Jesus Kristus, som äfven den har återlöst. Kröne Gud med nåd vår bön och tjänst vid utförandet af detta arbete på våra hemmissionsfält! Gud vill att äfven dessa förirrade och vilsekomna lamm och får skola församlas under den Gode Herdens vård, att de måtte blifva får i hans hjord, att han måtte blifva deras själars Herde och Biskop. Tvinge Kristi kärlek oss allt mer och mer till ett nitiskt och troget arbete i räddandet af förlorade och vilsekomna människobarn och till uppbyggandet af Guds församling bland oss.

Vidare hafva vi millioner hedningar på våra hednamissionsfält, hvilkas inbärgande inom Guds rike äfven bör ligga oss varmt om hjärtat, ja för hvilkas räddning vi måste vara behjälpliga med bön och arbete. Ingen af oss får stå likgiltig eller ointresserad, då det gäller att föra frälsningens glada budskap till de i hedendomens synd, mörker och elände sjunkna medmänniskorna.

Vid tanken på det stora och viktiga arbetet, som ligger framför oss och hvilket Gud väntar att vi med trohet och nit skola utföra i hans namn, må vi icke glömma att det är Herrens verk och att uppdraget såväl som hjälpen kommer ifrån honom. Må vi med barnslig förtröstan på Herrens hjälp och i förlitande på honom gripa verket an med ännu mera tro och hopp, ihågkommande Luthers ord: "Vår egen kraft ej hjälpa kan, vi vore snart förströdda; men med oss står den

rätte man, vi stå af honom stödda.” Gud kröne med nåd vår bön och tjänst, så att församlingen måtte hvar dag tillväxa med dem, som blifva frälste! Gud skall kröna sin tjänares bön och tjänst med nåd och välsignelse, om han är en rätt förvaltare af Guds mångfaldiga nåd, och efter arbetsdagens slut vill han kröna sin trogne tjänare med en härlig nådelön. Amen.

GUD KRÖNE MED NÅD VÅRA PASTORERS BÖN OCH TJÄNST PÅ MISSIONSFÄLTEN.

Tal vid afslutningsgudstjänsten söndagskvällen d. 16 maj af pastor Otto O. Oleen.

Men icke för dessa allenast beder jag, utan ock för dem, som genom deras ord skola tro på mig. Joh. 17: 20.

DESSA ord äro hämtade ur Jesu öfversteprästliga förbön. Vår dyre Frälsare beder för sina lärjungar och han beder för dem, som genom deras ord skola tro på honom. Jesus är vår gode och alltid tillförlitlige förebedjare. Huru trösterikt och hugsvalande det var för Jesu fattiga och svaga lärjungar att alltid ha förvissning om Jesu förbön. Jesu förbön var ett värn och beskydd för dessa lärjungar, då de skulle ut i den heta striden mot djäfvul, synd och värld. Och nog kände lärjungarna sig trygga under stridens larm med detta värn, då otrons hugg och slag riktades mot dem. "Gån åstad, ty se jag är med eder", och då han tillägger: "Jag är med eder intill världens ände", då blir hans löfte om förbönen lefvande och verklig samt gällande äfven för oss i vår tid. Ty världens ände har ännu icke kommit. Ännu ljuder befallningen: "Gån ut", ut, prediken och förkunnen frälsningen bland dem, som sitta i mörker och skugga.

Jesu Kristi församlings största uppgift i alla tider har varit att missionera. Detta är kyrkans största uppgift än i dag. Och med mission mena vi att åtlyda vår Öfversteprästs befallning: "Gå ut" och predika evangelium till odödliga själars frälsning och salighet. Dem, som redan kommit till tro, beder Jesus för, att de må bevaras i den rätta tron. Därför behöfva dessa höra Guds ords predikan och själfva flitigt bruka ordet under bön. Men det har alltid funnits så många folk, som varit främmande för himmelens budskap och fräls-

ningens väg, och för dessa beder Jesus, att de må komma till tro på honom genom det ordet, som skall för dem predikas. Jesus vill försäkra oss, som tro på honom och äro hans sändebud, med ett gladt budskap, att vi ha hans varma förbön. Men han tillägger: "Jag beder icke allenast för eder utan ock för dem, som genom edert ord skola tro på mig."

Vårt ämne lyder så här: "Gud kröne med nåd våra pastorers bön och tjänst — på missionsfälten."

Under den korta stund, som står mig till buds, vill jag särskildt erinra om den missionsverksamhet, som utföres på vårt hemmissionsfält.

Vårt svenska lutherska folk är spridt öfver hela Amerika, Förenta staterna och Kanada. Synodens många konferenser söka hvar och en på sitt område utföra den missionen, att samla våra strödda landsmän och landsmaninnor omkring Guds ord samt organisera församlingar. Ett femtiotal års arbete har nedlagts inom New York-konferensen. Början var ringar, men Gud har krönt arbetet med sin rika nåd och välsignelse. Jesu förbön har hvilat öfver de första utsända missionsarbetarne, så att deras ords förkunnande haft framgång. Men arbetet synes ännu blott vara i sin linda. Det finnes flera fält, där skörden är mycken, där församlingar kunde stiftas och dit missionsarbetare borde sändas. Skaror af vårt eget svenska lutherska folk vandra ännu såsom får utan herde. Vi måste därför såsom en konferens på denna femtioårsdag med djupt allvar taga Jesu ord till våra hjärtan: "Gå ut och predika Guds ord till dem som äro i förskingringen". Gå i dag, medan det är tid och heter nåd. Nog ha vi såsom kyrka varit i mångt och mycket försumliga och därför torde inbärgningen vara mindre än den kunde varit. Dock om vi framgent ville akta på Herrens ord och lita på hans löfte, så skola våra sträfvanden på missionsfälten icke blifva förgäfves. Alla konferensens pastorer och församlingsmedlemmar böra gemensamt och enskildt bedja för vår missionsverksamhet. Ofta torde liknöjdhetens sinne göra oss försumliga i detta stycke. Det ligger så nära till hands för en pastor i en större självunderhållande församling att glömma sin broder därborta på missionsfältet och för den stora starka församlingen att förgäta den ringa och svaga. Ja, man kan gå så långt i försummelse och förvillelse, att man rent af icke anser sig ha någon skyldighet i att hvarken bedja eller uppoffra för dem som verka på missionsfält. Man vill rent af hålla det för något sämre att vara anställd på missionsfält och dit bör en sådan gå, som är svagare. Skall sådant få gillas, då Jesus, vår dyre Frälsare, satte missionen allra först och såsom viktigast af allt.

Våra förfäder och grundläggare hade missionsnitet. De gingo från plats till plats och påbörjade ny verksamhet, hvarhelst det var tillfälle att stifta församlingar. Denna konferens känner väl till den trogne hemförlofvade brodern dr Nelsenius' stora missionsnit. Han trodde på missionsverksamheten såsom den viktigaste och nedlade ett missionsarbete, som i dag bär rika frukter ibland oss. — Vi behöfva nu mera än någonsin rikta vår uppmärksamhet på missionsarbetet. Snart är det för sent att stifta flera svenska lutherka församlingar, ty immigrationen har afstannat och den gamle immigranten är snart borta. Ett svårare problem blir det att stifta församlingar ibland immigranternas barn. De ha valt landets tungomål, och för dem är vägen gen och kort till andra engelsktalande samfund. Men får luthersk tro och lära inpräglas i det uppväxande släktet, så skola dörrarna stå öppna för vår missionsverksamhet, äfven om arbetet bör bedrifvas på landets språk. Den missionsverksamhet, som har Jesu förbön och trogna pastorers och församlingsmedlemmars förbön, har äfven källan, ur hvilken välsignelsen i arbetet skall komma. En sådan verksamhet har all anledning och hopp att vänta seger och vinna framgång.

Vår tid synes dock icke vara kyrkans och missionens tidevarf. Vi lefva i oroliga och stormuppfyllda tider. Otrons vindar blåsa starka. Världsbegäret är obeskrifligt. Själfsvåldet och hat till Kristus och hans rättfärdighet svallar som en hafsvåg. Nöjesbegär och girighet hafva uppstigit i människohjärtat såsom en oöfvervinnelig makt. Men trots allt detta så måste vi arbeta. Ja, mer än förr borde man nu hörsamma Jesu ord och gå åstad att missionera. Missionen bedrifves i våra dagar med stora svårigheter. Förutom den otro, som man måste motkämpa, hafva de höga priserna på lifsförnödenheterna väckt stora och obeskrifliga bekymmer för både den lokala församlingen så väl som på missionsfältet. Missionsarbetarne ha haft en knappt tillskuren lön under normala förhållanden. De abnorma priserna ha vållat stora bekymmer för församlingslärarne i de större församlingarne, men där finnes ju någon möjlighet till en löneförhöjning, men huru skola de som arbeta på missionsfälten få den nödvändiga förhöjningen, att de må kunna arbeta i lugn och ro och utan bekymmer ägna alla sina krafter i Herrens tjänst? Skola vi blott bedja, att Gud ville välsigna och kröna med framgång arbetarne på våra missionsfält, eller är det icke äfven vår samfundsplikt, missionsstyrelsens skyldighet och allas vår gemensamma uppgift att se till, att den som verkar på dessa fält får sin välbehöfliga lön och ett tillräckligt understöd. Arbetaren är värd sin lön, säger Herren. Man måste både bedja och arbeta, tro

och älska, förlita på Gud, men äfven uppoffra af sina tillgångar i så rikligt mått, att missionskassan räcker till att betala en ordentlig lön, som punktligt kan betalas.

Låtom oss se till, att våra församlingar betala missionsafgiften i god tid och att så mycket insändes, att det räcker till att tillmötesgå våra behof.

Måste vår missionsverksamhet indragas, därför att det kostar för mycket och vi ha ej råd utföra missionsarbete, då är väl detta ett sorgligt bevis, att vi förlorat den sanna kärleken och missionsnitet.

Nej, framåt, bröder, i Herrens namn! Låt missionsnitet ibland oss allt mer tilltaga. Må de arbetare, som äro på fälten, gripa verket an i en helig nitälskan och i en sann förtröstan, att Herren, som kallat dem till den heliga striden, följer dem med en brinnande förbön, och han skall ock kröna arbetet med sin välsignelse. Låtom oss såsom konferensmedlemmar med bön och ett sant uppoffringssinne bistå dem, som arbeta i Herrens planteringar. Ingen bör misströsta på Herrens ledning. Ingen bör frukta för farorna och det tunga arbetet. Jesus sade: "Gån åstad! Se jag sänder eder såsom lamm midt ibland ulfvar". Den som är trogen skall få komma tillbaka och med glädje förtälja, huru rikligen Herren har välsignat dem. Äfven de onda andarna måste vara Jesu lärjungar underdåniga. Så skall Herrens rika nåd och välsignelse hvila öfver eder och oss alla, som hafva predikat Guds ord oförfäradt till dyrköpta själars frälsning och salighet. Amen.

UTDRAG UR NEW YORK-KONFERENSENS HISTORIK.

Tal vid afslutningsgudstjänsten söndagskvällen d. 16 maj af dr A. E. Ericsson.

I DENNA kortfattade historik lämnas först en redogörelse angående de församlingar, som uppkommo inom New York-konferensens område före 1870; därnäst omnämnes konferensens organisationsmöte i Wilcox, Pa., 1870, samt några drag om konferensens utveckling; vidare redogöres i korthet för uppkomsten af konferensens inrättningar; slutligen gifves en förteckning på de personer, hvilka varit konferensens ämbetsmän, angifvande årtalen för deras tjänstetid.

I. *Församlingar före 1870.*

Det var fem församlingar, hvilka inom konferensens område uppkommo före konferensens organisation 1870. Dessa församlingar voro: Hassel Valley i Sugar Grove, Pa.; Första Luth. församlingen i Jamestown, N. Y.; församlingen i Freehold, Pa.; Gustaf. Adolf-församlingen i New York, N. Y.; och Bethlehems-församlingen i Campello, Mass.

Redan 1846 anlände omkring 75 svenska invandrare till Buffalo, N. Y., från Östergötland. De voro på väg till Andover, Ill., men hindrades af omständigheter att fullfölja resan. En af detta sällskap kom till Sugar Grove, Pa., 1847. Till denna plats ankommo följande året bröderna Carl och Fredrik Johnson, som härstammade från Hessleby förs., Jönköpings län. En son till Fredrick Johnson, dr L. A. Johnston, blef längre fram i tiden Augustana-synodens president.

I Sugar Grove uppkom den första lilla församlingen inom vår konferens och hon fick namnet Hessel Valley. Hon stiftades 1854, men reorganiserades 1856, då pastor Jonas Svensson från Unnaryd, Wexiö

stift, ankom till församlingen och blef dess förste lärare. En liten kyrka 40 fot lång och 32 fot bred uppfördes för en kostnad af $800. Pastor Jonas Svensson upptog också verksamhet i Jamestown, N. Y., och stiftade där den Första luth. församlingen 1856. Till Jamestown hade svenskar börjat komma redan 1848 och antalet ökades årligen. Pastor Jonas Svensson uppehöll verksamheten i Hessel Valley och Jamestown i två år, tills i slutet af aug. eller början af sept. 1858. När Augustana-synoden 1860 stiftades, voro församlingarna i Hessel Valley och Jamestown de enda, som då kommo att tillhöra synoden från området här i östern.

Från 1860 till 1862 betjänades Hessel Valley och Jamestown af pastor John Pehrson. Han bodde i Jamestown och hans lön från pastoratet var $300 om året. Han flyttade i juni 1862 till Minnesota. 1864 kom pastor C. O. Hultgren till Jamestown. Samma år den 10 aug. inköpte församlingen den tomt, hvarpå dess nuvarande kyrka står. Inköpspriset var $800. 1864 påbörjades bygget af den första lutherska kyrkan, hvars kostnad uppgick till $4,500. Pastor C. O. Hultgren var vid denna tid och under de fem nästföljande åren den ende sv. luth. pastorn här i östern. Men han gjorde vidlyftiga missionsresor. 1867 besökte han New York City och 1869 företog han en missionsresa till Campello och Boston, Mass.

Den tredje församlingen i den västra delen af vår konferens stiftades i Freehold, Pa., 1868. Församlingen kallades Berea-församlingen och hade från början ett 30-tal kommunikanter. Den betjänades i ordningsföljd af pastorerna Jonas Svensson, John Pehrson och C. O. Hultgren.

Och nu flytta vi oss i redogörelsen till staden New York. Redan 1837 fanns ett antal svenskar i New York. 1851 besöktes staden af pastor L. P. Esbjörn och 1854 var pastor T. N. Hasselquist där. 1859 besöktes platsen af stud. S. G. Larson. 1865 ditsände synoden pastor A. Andreen för att om möjligt samla svenskarne till en församling. Den 22 sept. 1865 stiftades en församling, som fick namnet Gustaf Adolfs-församling, och pastor Andreen betjänade den i 5 månader. Den 2 nov. samma år beslöt församlingen att inköpa en kyrkobyggnad vid 22 gatan för en kostnad af $17,000. Och året därefter d. v. s. 1866 intogs försl. i Aug. synoden. Församlingen betjänades därefter af komministern Karl Karleen från Sverige. Han tillträdde församlingen 1867, men blef på hösten samma år entledigad, emedan församlingen ansåg honom villfarande i läran. Vid samma tillfälle beslöt också församlingen att utträda ur Augustana-synoden och i

stället förena sig med statskyrkan i Sverige. En annan pastor från Sverige, Axel Wætter, tillträdde församlingen i oktober 1868. Efter honom kom pastor J. G. Princell till församlingen. Då ägde det egendomliga förhållandet rum, att pastorn tillhörde Augustana-synoden och församlingen tillhörde svenska statskyrkan. Så fortgick det till 1879, då pastor Princell utträdde ur vår synod. Då kallade församlingen pastor C. E. Lindberg och vid den tiden inträdde församlingen åter igen i Augustana-synoden. Vi finna af det anförda, att denna församling, ehuru stiftad 1865, icke tillhörde vår synod vid 1870 och var därför icke med vid New York-konferensens stiftelse utan kom med i konferensen och synoden 1879.

Nu återstår att nämna något blott om en församling till, som uppkom före 1870. Det är Bethlehems-församlingen i Campello, Mass. Till Campello ankom 1851 ett 60-tal svenskar och stor inflyttning dit skedde år efter år. 1867 kom teol. stud. J. G. Lagerström dit och i april månad samma år stiftades Bethlehems-församlingen därstädes och intogs i synoden samma år. 1869 kom pastor H. O. Lindeblad dit såsom synodens missionär, och han blef församlingens förste pastor och betjänade församlingen i två år d. v. s. till 1871.

II. *Organisationsmötet 1870 samt några drag af utvecklingen.*

På Augustana-synodens möte i Andover, Ill., 1870 beslutades att församlingarna i de östra staterna skulle utgöra en konferens under namn af New York-konferensen. Utom de församlingar vi redan nämnt, hade födsamling 1870 stiftats i Kanesholm, Pa. Det var alltså fem församlingar vid denna tid i de östra staterna, nämligen Hessel Valley med 344 kom., Jamestown med 538 kom., Freehold, Pa., med 48 kom., Campello, Mass., med 83 kom. och Kanesholm, Pa., med 50 kom., tillsammans 1,063 kom. Dessa 5 församlingar betjänades af pastorerna C. O. Hultgren i Jamestown, C. O. Berggren, som upptagit missionsarbete i Wilcox, Pa., samt pastor H. O. Lindeblad i Campello, Mass.

På grund af synodens beslut hölls den 10—12 nov. 1870 ett sammanträde i Wilcox, Pa., då New York-konferensen stiftades. Till detta sammanträde hade infunnit sig pastorerna C. O. Hultgren och C. O. Berggren samt lekmannaombuden Fredrick Johnson från Hessel Valley, Jonas Lanz från Freehold och C. Lindquist från Jamestown. Pastor Lindeblad från Campello, Mass., var förhindrad att närvara, emedan sångerskan Christina Nilson just då höll en konsert till förmån för kyrkobygget i Campello. Utom de förut nämnda 2 pastorerna

och 3 lekmannaombuden hade också synodens president, pastor Jonas Svensson, samt pastor C. O. Lindell från Geneva, Ill., infunnit sig till organisationsmötet. Pastor C. O. Hultgren valdes till ordförande, pastor C. O. Berggren till sekr. och herr J. P. Bergquist till kassör. Vid mötet ifråga rådgjordes vidare om flera missionsplatser och nödvändigheten af att få en respredikant, som kunde besöka alla platserna.

Om förhållandena efter 1870 kan nämnas, att 1873 uppdelades konferensen i två missionsdistrikt, det östra och västra. Till östra distriktet hörde New England-området, New York, New Jersey och östra delen af Pennsylvania. Det västra omfattade västra delen af staterna Pennsylvania och New York samt östra delen af Ohio.

Från många platser inkom begäran om predikobesök, begäran om att få barn döpta och konfirmerade. Och på åtskilliga platser bildades mellan 1870—1880 små församlingar. Den största svårigheten var att vårt folk jämt och ständigt flyttade. Många stannade blott en kort tid i östern och flyttade sedan väster ut för att skaffa sig land.

Det var så stor flyttning att det blef t. o. m. fråga om att upplösa konferensen och låta de få och små församlingarna förena sig med Illinois-konferensen. Under sådana förhållanden ville inga pastorer gärna flytta väster ifrån till New York-konferensen. Det var mera från Sverige konferensen fick arbetare. 1873 hitsändes från Ev. Fosterlandsstiftelsen sjömansmissionären C. F. Johansson, hvilken, efter prästvigning i vår synod 1874, stationerades som sjömansmissionär och pastor i Boston, Mass., samt pastor P. J. Swärd, som kom hit 1873 och upptog arbete i Brooklyn och sedermera blef sjömansmissionär i Baltimore.

Vid det luth. seminariet i Philadelphia uppehöllo sig vid denna tid några svenska studerande, hvilka också anlitades att göra predikobesök bland vårt folk. Bland dessa finna vi C. E. Lindberg, A. P. Montén, J. G. Princell och C. J. Petri, hvilka alla sedermera blefvo pastorer i vår konferens och synod.

Efter 1880 tillväxte invandringen i stor skala, och många af vårt folk stannade här i östern. Ganska många af dessa voro kyrkligt sinnade och förenade sig med våra församlingar. Senapskornet vid östervåg växte under denna tid med god fart, och New York-konferensen blef omsider en af de största konferenserna inom Augustana-synoden. Den blef så stor att nödvändigheten kräfde, att den slutligen måste delas, och från 1912 har New York-konferensen och New England-konferensen skött hvar sina arbetsfält.

III. *Uppkomsten af konferensens inrättningar.*

Redan 1881 på ett konferensmöte i Philadelphia togos förberedande mått och steg för upprättandet af ett barnhem. 1883 engagerades stud. C. T. Sandström att insamla medel därför och han lyckades insamla $6,000. Då köptes 86 acres land af herr J. H. Tiffany i Jamestown, N. Y., för en summa af $11,704.50. Den 14 juli 1884, lades hörnstenen till barnhemsbyggnaden, och så öppnades G. A. barnhem den 27 juni 1886, då 13 barn intogos i hemmet. Pastor och fru T. O. Linell blefvo den första föreståndarefamiljen vid barnhemmet i Jamestown. Därefter förestods hemmet af pastor och fru M. J. Englund, hvilka efterträddes af pastor och fru Aug. J. Rodell. Från 1897 har hemmet förestått af herr och fru John S. Swensson.

På grund af det rätt stora aståndet från New England till Jamestown blef det nödvändigt att också få till stånd ett barnhem i den östra delen af konferensen. Saken utvecklades så att detta hem förlades till Avou, Mass., och öppnades där 1908. Efter konferensdelningen tillhörde detta hem New England-konferensen och underhålles af densamma. Så mycket om barnhemsverksamheten.

Vid konferensmöten 1892—1893 dryftades frågan om upprättandet af Upsala College. Saken utvecklades så att den 3 okt. 1893 öppnades skolan i nedre våningen af sv. luth. Bethlehemskyrkan i Brooklyn, N. Y., och där förblef skolan till skolårets slut 1897. Konferensen hade då genom underhandling med New Orange Industrial Association kommit i besittning af 14 acres land, där Upsala nu är beläget. Och arbetet med skolbyggnaden där fortskred så raskt, att skolan kunde öppnas den 13 sept. 1898. Upsalas förste rektor blef dr L. H. Beck, och han kvarstod i denna befattning till 1910. Från 1912 till i okt. 1918 var pastor Froeberg rektor. 1920 valdes pastor C. G. Erickson till rektor.

Vid New York-konferensens möte 1905 tillsattes en kommitté att göra undersökning om möjligheten af att få till stånd ett ålderdomshem. Genom dr F. Jacobson och hans församling kom denna inrättning till stånd i Brooklyn, N. Y. Det skedde under året 1908. Emellertid erbjöds detta hem till New York-konferensen och konferensen öfvertog detsamma 1909. Augustana-hemmet för ålderstigna såväl som Upsala College underhålles gemensamt af New York- och New England-konferenserna.

Alla konferensens inrättningar ha varit till stor nytta. Gud har rikeligen välsignat dessa inrättningar, och vi hoppas och bedja, att de alla må gå en ljus och lycklig framtid till möte.

IV. *Konferensens ämbetsmän från 1870—1920.*

Ordförande: C. O. Hultgren (70—71), H. O. Lindeblad (71—74), J. G. Princell (74—75), P. J. Swärd (75—76), A. Hult (76—78, H. O. Lindeblad (78—79), C. E. Lindberg (79—89), L. P. Ahlquist (89—93), G. Nelsenius (93—97), L. P. Ahlquist (97—1904), G. Nelsenius (1904—1909), F. Jacobson (1909—1912), L. H. Beck (1912—16), J. Lincoln (1916—18) och M. Stolpe (1918—).

Vice ordförande: Mellan 1870—79 hade man ingen v. ordf. Pastor C. F. Johansson valdes till vice ordf. 1879 och tjänade till 1889. Sedan A. P. Lindström (89—91), G. Nelsenius (91—93), P. J. O. Cornell (93—97), P. Martinson (97—98), J. V. Söderman (98—99), Andreas Carlson (99—1900), J. Lincoln (1900—01), A. J. Enstam (1901—03), J. Alfr. Anderson (1903—04), A. J. Enstam (1904—12), J. Lincoln (1912—16), M. Stolpe (1916—18), Felix Hanson (1918—20), C. J. Youngberg (1920—).

Sekreterare: C. O. Berggren (70—72), J. W. Kindborg (72—73), A. Hult (73—74), H. O. Lindeblad (74—75), J. Mellander (75—76), C. E. Lindberg (76—78), E. A. Fågelström (78—79), J. Mellander (79—83), C. J. Petri (83—85), A. P. Bergquist (85—87), L. P. Ahlquist (87—89), O. Hedeen (89—90), C. A. Blomgren (90—91), F. Jacobson (91—93), E. S. Ternberg (93—94), J. W. Nyvall (94—95), V. Tengwald (95—96), A. J. Enstam (96—99), C. Broberg (99—1901), Alfr. L. Scott (1901—02), M. J. Englund (1902—03), E. A. Zetterstrand (1903—11), S. G. Ohman (1911—12), A. E. Ericsson (1912—18), A. S. Pearson (1918—).

Skattmästare: P. J. Bergquist (70—75), A. P. Montén (75—76), H. O. Lindeblad (76—78), T. O. Linell (78—84), M. J. Englund (84—87), N. G. Johnson (87—90), J. W. Nyvall (90—92), G. E. Forsberg (92—95), J. V. Söderman (95—97), K. N. Rabenius (97—98), V. P. Anderson (98—1901), G. E. Forsberg (1901—07), J. T. Norrby (1907—12), G. E. Forsberg (1912—17), Otto O. Oleen (1917—).

ÖNSKVÄRDHETEN I VÅRA KYRKOR AF OFFENTLIGA KRISTENDOMSFÖRHÖR.

MED ANSLUTNING TILL DR MARTIN LUTHERS LILLA KATEKES.

Föredrag vid pastoralkonferensen af pastor
John Fr. Nordstrand.

JESUS sade: "Mig är gifven all makt i himmelen och på jorden. Gån fördenskull ut och gören alla folk till lärjungar, döpande dem till Faderns och Sonens och den Helige Andes namn, *lärande dem att hålla allt det jag har befallt eder.* Och se, jag är med eder alla dagar intill världens ända."

O, hvilket allmaktsord, hvilken uppmaning och hvilket löfte hafva vi icke här fått af vår Herre och Frälsare. Herren Jesus har all makt i himmelen och på jorden. Han är konungen i nådens rike. Han regerar öfver allt skapadt i himmelen och på jorden. Är han nu konungen, så har han ock en konungs högsta rätt, makt och myndighet, nämligen benådningsrätten. Han äger denna rätt; ty vi lärde i vår barnalära, att han "i sitt rike benådar och saliggör sina trogna."

Men är han en konung, så har han ock rätt att göra anspråk på lydnad. Han fordrar lydnad af sina undersåtar i alla stycken. Han vill att de skola tjäna honom hvar och en med den gåfva, som han har gifvit honom. Och han lofvar den allra största belöning åt den, som tjänar honom. Han säger: "Hvarest jag är, där skall ock min tjänare vara, och om någon tjänar mig, honom skall min Fader ära."

Hvad är nu det stora uppdraget, som allmaktens Herre och Konung har anförtrott sina tjänare? Jo, just detta: "Gån ut och gören alla folk till lärjungar, döpande dem till Faderns och Sonens och den Helige Andes namn, *lärande dem att hålla allt det jag har befallt eder.*"

Alla folk skola göras till lärjungar, så lyder uppmaningen. Vi böra aldrig förgäta detta stora uppdrag, som Jesus här oss anförtrott. Det var ett stort uppdrag, han gaf sina första lärjungar och deras efterföljare att förhärliga hans namn ifrån solens uppgång allt intill nedergången, d. v. s. göra alla folk till lärjungar, lägga alla nationer under korsets spira.

Och Jesus säger vidare, huru detta skall tillgå: "Döpande dem till Faderns och Sonens och den Helige Andes namn, *lärande dem att hålla allt det jag har befallt eder.*" Genom döpande och lärande eller genom dop och undervisning skola alla folk göras till Jesu lärjungar. "Vi undervisa på dopets grund. Dopet är utgångspunkten för den kristeliga undervisningen." Såsom svar på den första frågan i vår barnalära, "Hvarför kallas du kristen?" lärde vi: "Jag kallas kristen, emedan jag *genom dopet är upptagen i Jesu Kristi församling och med församlingen tror och bekänner honom vara min Frälsare och saliggörare.*"

Men de döpta människorna skola läras att hålla allt det Jesus har befallt. Jesus har gifvit oss sina bud och befallningar i sitt ord. Och han sade till sina lärjungar: "I ären mina vänner, om I gören allt hvad jag bjuder eder."

Vi hafva redan antydt, att vi undervisa på dopets grund. Det är ju så i det lekamliga, att om en växt skall utvecklas, behöfver den icke blott vatten utan äfven ljus och näring. Sammalunda är förhållandet i det andeliga. Det andeliga ljuset är Guds ord, lagen och evangelium. I lagen säger Gud oss, hurudana han vill, att vi skola vara; i evangelium, huru vi skola blifva sådana som han vill, att vi skola vara.

Den andeliga näringen är den heliga nattvarden; ty "det andeliga lif, som i dopet födes, blir genom nattvarden stärkt oh förökadt, så att vi tillväxa i tron och i kärleken." Men Jesus har också befallt oss att bedja, och han har gifvit oss de allra härligaste löften om bönhörelse. Han säger till sina lärjungar: "Om I förblifven i mig, och mina ord förblifva i eder, allt hvad I viljen, skolen I bedja, och det skall ske eder."

Innehållet af Luthers lilla katekes är: Ordet, bönen och sakramenterna. Det omfattar hela kristendomsläran. Den säger oss: Hvem Gud är, hvad han vill, att vi skola vara; och huru vi skola blifva sådana, som han vill, att vi skola vara. Vi inhämta från denna bok en kunskap om Gud, hans väsende och vilja. Vi få lära oss att känna oss själfva, huru genomfördärfvade vi äro, att vi icke kunna hjälpa oss själfva till att blifva, hvad Gud vill, att vi skola vara. Men vi få också lära, att

Gud har gjort allt för att hjälpa oss i vår nöd. Han har gifvit oss sin Son. Och ändamålet med Sonens utgifvande var, att vi skulle varda saliga genom Sonen, eller att vi skulle blifva sådana, som Gud vill, att vi skola vara.

Att undervisa vårt kristna folk i Luthers lilla katekes bör därför vara ett nöje. Vi söka då att, till någon del åtminstone, lyda Jesu uppmaning: *"Lärande dem att hålla allt det jag har befallt eder."* Hvad menas då med katekesundervisningen eller hvad är katekesundervisningen? "Katekesundervisningen är en muntlig, elementär, hela kristendomsläran omfattande, på det heliga dopets grund uppbyggd undervisning, afsedd att leda till medveten, personlig bekännelse, och till personligt framträdande i den kristna församlingen."

Katekesstudiet bör ej upphöra med konfirmationen. Vår konfirmationslärare sade till oss, att vi skulle i framtiden läsa öfver vår katekes så flitigt och troget, att vi skulle kunna svara lika klart och riktigt på hvarje fråga i vår katekes vid hvarje husförhör, som vi gjorde vid vår konfirmation. Detta var någonting att tänka på.

Under nuvarande förhållanden i vår synod kan en pastor ej säga så till sina konfirmander; ty vi hafva ju inga så kallade husförhör eller offentliga kristendomsförhör. Därför vore det icke blott önskvärdt utan ock prisvärdt, om vi kunde hafva sådana offentliga kristendomsförhör med anslutning till doktor Martin Luthers lilla katekes.

Men hvarför kunna vi ej hafva sådana offentliga kristendomsförhör? Eller kanske jag borde fråga: Hvarför hafva vi ej offentliga kristendomsförhör här? Vi kunna ju ej taga för gifvet, att en människa, som har blifvit konfirmerad, ej mer behöfver läsa sin katekes. Hon behöfver att läsa den. Hon behöfver att få mer kunskap om lagen och evangelium. Hon behöfver att bedja. Hon behöfver att påminnas om sitt döpelseförbund. Hon behöfver att erinras om vådan icke blott af ovärdig nattvardsgång utan ock af försummad nattvardsgång.

Såsom det förhåller sig med det lekamliga lifvet, så förhåller det sig ock med det andeliga. Underhålles icke det andeliga lifvet, så aftynar det och dör; för något stillestånd finnes icke. När en människa har förspillt dopets nåd och gått bort ifrån Jesus i otro och synd, är hon andeligen död; ty med tron följer lifvet; utan tron kommer döden. Utan tron stannar människan i dödens värld, den värld, som förgås, och har ingen del i honom, som är från himmelen." När nu tron på Kristus och det därmed sammanhängande lifvet i Kristus är det enda afgörande, så böra vi göra allt hvad göras kan på det att de själar, som äro oss anförtrodda, må bevaras i tron och i Kristus-lifvet.

Många människor vinnlägga sig om att inkomma i den eviga hvilan; och de göra det med fullt allvar. De bygga sin salighetsbyggnad på den rätta grunden, Jesus Kristus; och hvad mera är, de bygga rätt på grunden; ty Jesus säger: "De tro till en tid." Men oaktadt att de bygga på den rätta grunden och bygga rätt på den grunden, gå de miste om sin eviga salighet, för Jesus tillägger: "Men i frestelsens stund affalla de." Många hafva lidit skeppsbrott i tron och hafva aldrig kastat ankar på den himmelska stranden. Och hvarför? Jo, emedan de i frestelsens stund hafva affallit och sedan öfvergifvit Guds ord och bönen, fattat lust till världen och samtyckt till synden. En utaf våra gamle sångare beskrifver detta affall från Gud i otro och synd med följande ord: "Du gick ut af Egypten, men landet ej hann, som flyter af salighets honung; du stridde till en tid, men kronan ej vann; du blef på synden en konung, men konung blef slaf under köttet."

I förstån således, att offentliga kristendomsförhör äro af oskattbart värde för vårt kristna folk. Våra åhörare behöfva att få klart för sig med afseende på sin ställning till Jesus Kristus. Det är världens allra största olycka i dag, att hon står på afstånd från Jesus Kristus. Hvar står nu vårt folk? Ja, huru skola vi få veta det? Jo, till någon del åtminstone kunna vi få veta det genom gudstjänstbesöken, men en ting är viss, nämligen att vi kunde få veta mycket mer, om vi hade offentliga kristendomsförhör. Vi fingo då delvis veta, huru mycken kunskap hvar och en har, som är närvarande vid förhöret. Vi behöfva veta hvad kunskap våra åhörare hafva. Men för att få någon kännedom om deras kunskap kan intet bättre tillfälle gifvas än vid ett förhör.

Nu kommer då frågan: när vore den lämpligaste tiden för offentliga kristendomsförhör? Vi svara, att den bästa tiden är nog hösten och vintern, annars kunde man ju hafva en afton hvarje vecka för offentliga kristendomsförhör hela året. Till att börja med kunde man hafva ett förhör en gång i månaden, sedan två gånger och slutligen ett hvarje vecka. Detta är också en sak, som hvarje pastor kan bäst afgöra med sin egen församling. Det bör icke vara något tvingande med afseende på tiden; utan förhören böra hållas på dagar, som äro mest lämpliga för pastorn och församlingsmedlemmarna.

Alla, som kunna, både unga och gamla, böra besöka dessa förhör. De unga behöfva detta. De, som hafva nyligen blifvit konfirmerade, böra ej tänka, att de nu äro fullärda; nej, de hafva ännu mycket att lära, mycket att begrunda. De medelåldriga böra bevista sådana kris-

tendomsförhör, de kunna där få minnet uppfriskadt och tanken förd bort ifrån världsbekymren till det enda nödvändiga. De gamla böra närvara vid sådana förhör, ty ingen blir för gammal att lära. Således se vi, att hvarje kristen bör göra bruk af sådana tillfällen, då han kan både få göra reda för sin kunskap i Guds ord och i våra bekännelseskrifter och få lära ännu mer.

Dessa förhör böra vidare ej vara långa. Ett kristendomsförhör bör ej öfverstiga tiden af våra gudstjänster. Det bör därför ej upptaga mer än en och en half timmes tid. På den tiden kan man få god reda på mångas kristendomskunskap och ställning till Guds ord.

Med afseende på sättet att fråga vid förhören kunde vara mycket att säga; men jag skall lämna det till hvar och en att särskildt afgöra, hvilken metod han anser vara den bästa. Dock innan jag lämnar denna punkt, önskar jag att få framhålla, hvad Carl Norrby skrifver med afseende på denna sak under husförhören i "Läran om själavården". Han skrifver: "I afseende på sättet att fråga vid de kyrkliga förhören torde den s. k. alternativa frågemetoden förtjäna all uppmärksamhet. Som bekant var det denna metod H. Schartau, denne mästare i kyrklig undervisningskonst, begagnade, och hvilken han äfven varmt anbefallde. De lärare inom vår kyrka, hvilka i detta stycke såsom i nästan allt annat följa Schartau, bevisa ännu i dag metodens lämplighet och äfven förträfflighet, där den handteras af skickliga händer. Särskildt när fråga är om undervisning af äldre personer, torde det alternativa frågesättet vara att anbefalla. I fråga åter om yngre med öfvad tankeförmåga och ordentlig folkskolebildning är måhända detsamma ej så lämpligt, i alla händelser icke så behöfligt". Så långt Carl Norrby.

Men innan jag lämnar denna del, får jag taga mig friheten att ännu framhålla en sak, nämligen katekespredikan. Huru skulle det vara, om vi hölle, åtminstone till att börja med, en katekespredikan den ena veckan i stället för ett förhör. Kanhända att vi då skulle få menigheten intresserad att komma äfven till förhören. Menigheten hade då åtminstone klart reda på, vad den skulle svara på vid förhöret. Denna metod, tror jag, skulle utaf alla vara den förnämsta.

Komma vi så slutligen till ändamålet med dessa katekesförhör. Ja, hvad är ändamålet därmed? Jo, detsamma som med all annan kristendomsundervisning, nämligen att människan må lära att känna Gud och sig själf, ty att känna Gud och sig själf är den högsta vishet. Huru mycket skulle icke vårt folk få lära vid sådana förhör? Hvilka tankar och känslor skulle icke uppstå i deras själar och hjär-

tan vid dessa förhör? Huru skulle icke deras tankar och sinnen vändas bort ifrån det synliga och världsliga till det osynliga och andliga? Huru skulle icke deras barndoms- och ungdomsminnen uppfriskas? Huru skulle de icke erinras om den lyckliga tid, då de lärde sin katekes? Och vidare vid slutet af hvarje sådant förhör, hvad lärdomar skulle icke de deltagande hafva inhämtat? Dessa lärdomar skulle bära rika frukter. De skulle gifva orsak till månget kristligt tankeutbyte i hemmen och i arbetet. Sådana förhör skulle mana mången att flitigt studera sin katekes och sin bibel. Det skulle ytterligare mana mången att tänka på sin själ, på sin framtid, på sin salighet, på sin eviga välfärd. Den tid, som användes för att närvara vid dessa kristendomsförhör, är icke förspilld, nej, sådana stunder äro af oskattbart värde. Jesus sade till Marta, att Maria hade utkorat den god delen, när hon satt vid Jesu fötter och hörde hans ord. Och om sig själf säger Jesus till sin moder och sin fosterfader Josef, när de funno honom i templet: "Visten I icke, att i det som min Fader tillhör bör jag vara?"

Och såsom han var, så böra vi ock vara i denna värld. Vi böra ej anse kristendomsförhören öfverflödiga eller såsom någonting, som endast hörde till den gamla tiden. Nej, låtom oss ännu en gång gifva akt uppå hvad Carl Norrby har att säga om katekesförhören, han skrifver: "De äro nämligen måhända i de flestas tanke föråldrade, såsom de ock numera icke längre äro i bruk, om ej i begränsad skala på några få ställen. Huru det förhåller sig sig med deras olämplighet för den n. v. tiden, därpå vill jag ej inlåta mig, men att kristendomskunskapen i våra församlingar skulle vara så stor, att de icke längre skulle vara behöfliga, det torde dock endast den våga påstå, som icke har något begrepp om, huru det i detta afseende står till bland vårt folk. Må hvarje präst göra allt hvad han kan för att åter upplifva de kyrkliga förhören! Ligger i namnet "förhör" något för vår tids kristna motbjudande, så må de gärna få ett annat namn: bibelsamtal, bibelkateketiska samtal eller något dylikt, blott saken blir räddad, d. ä., blott genom dessa samtal en verklig sammanhängande gudskunskap blir meddelad, att församlingen därvid blir aktiv, så att af det hela blir ett verkligt samtal mellan prästen och de i saken deltagande, är så långt ifrån stridande mot dessa förhörs natur, att det tvärtom är önskligt att så måtte ske, blott att därvid ses till, det andlig pratsjuka och begär att utmärka sig hållas borta". Så långt Carl Norrby.

Och nu till sist hvilket härligt löfte har icke Jesus gifvit: "Se, jag är med eder alla dagar intill världens ände". Jesus är med oss i

vårt arbete i sitt rike, är det sant, att han är den tyste åhöraren af hvarje samtal, så kunna vi vara säkra på, att han vill också vara med oss vid våra kristendomsförhör. Han har ju lofvat: "Hvar två eller tre äro församlade i mitt namn, där är jag midt ibland dem". Därför låtom oss i Jesu namn arbeta i Jesu rike och aldrig förgäta apostelens förmaning: "Och allt det I gören med ord eller gärning, det gören allt i Herrens Jesu namn och tacken Gud Fader genom honom".

LUTHERSKA KYRKANS I AMERIKA NUTIDSLÄGE OCH FRAMTID.

Föredrag vid pastoralkonferensen af pastor C. E. Holmer.

VÅR tid är lik en som nyligen vaknat upp ur sömnen och gnuggar sig i ögonen, medan han fullkomligt återfår fattningen. Han vet icke riktigt hvar han är, utan känner sig främmande och bortkommen. Allting har så förändrats, att man knappast känner igen sig själf, mycket mindre samtidsförhållandena. Gamle dr Jacobs skref i en kyrkotidning före krigets slut: "Nothing but the Word of God will be just quite the same that it was before the war". Vi hålla detta för troligt. Största förändringen tycks ha försiggått hos folket. Men då nu just folket är kyrkans rörliga och oföränderliga beståndsdel, så kan man däraf veta, att äfven inom det kyrkliga området försiggått någon förändring. Dessa förhållanden, nämligen omhvälfningen i världen med åtföljande förändringar inom alla områden, göra af nöden ett inventarium inom hvart och ett område, icke minst inom kyrkan.

Kyrkan är vaken för detta förhållande. Hon är nu lifligt och ifrigt sysselsatt med att finna sig och fatta sin nutidsuppgift. Jätteföretag äro igångsatta och världsomfattande program äro uppställda, såsom synes t. ex. af d. s. k. "Inter Church World Movement". Vår kyrka har fattat afstånd från mycket af allt detta. Hon söker att häfda och vidblifva sin självständighet. Detta har kostat henne mycket, men har dock varit hennes styrka i förfluten tid. Skall hon i framtiden kunna vidblifva sin självständighet?

Man har velat låta denna viktiga fråga komma fram till behandling vid denna vår halfsekels-pastoralkonferens, såsom framgår af de tre samtalsämnen, som nu föreligga. Då vi nu i mellersta ordningen framställa ämnet: "Vår Lutherska kyrkas i Amerika nutidsläge och

framtid", så beder inledaren, såsom en kyrkans tjänare bland andra kyrkans lärare, som äga kyrkans förmåner, och som bära ansvar lika med honom själf, att dessa tåligt och broderligt höra hans enskilda mening härom. Utan något särskildt anspråk på sakkännedom, vill han därför med eder enfaldigt och alvarsamt taga ögonmärke på *vår kyrkas nutidsläge och framtid.* Härvid vilja vi då låta oss ledas af följande två synpunkter: Läget utom kyrkan och läget inom kyrkan.

I. Läget utom vår lutherska kyrka i Amerika.

Området, där kyrkan är förlagd och där hon verkar, måste också komma till betraktelse. Det är Amerika såsom kyrkofält och hemvist för vår kyrka, som här kommer till betraktelse.

1. Då bör först påaktas, att vår kyrka är en af de fyra stora folkkyrkorna i världen, hvilka alla äro talrikt representerade och aggressivt verksamma i detta land. Den gregiska kyrkans betydelse behöfver icke här vidröras. Men med den romerska kyrkan däremot har och får vår kyrka ännu mer att göra. Med målmedvetenhetens beslutsamhet, propagandans, den effektiva organisationens, skolverksamhetens, ordnarnas, anstalternas och penningens samtliga makt går hon stolt och oförhindradt fram i vårt land såsom i intet annat land. "Amerika romersk katolsk" är hennes lösen och mål. Sådant är läget i detta fall. Hvad svar skall vår kyrka gifva i ord och handling på denna stolta och trotsiga utmaning?

2. Och när det gäller vår ställning till den reformerta kyrkan, veta vi att vårt läge icke alltid är det tryggaste och mest önskvärda. Om den romerska kyrkan ondskefullt ökänner och hatar oss såsom sin kropps gissel och hinder i vägen, så missuppfattar och misstyder oss otåligt den reformerta kyrkan. Hon går allt längre i utsväfningar och världslighet. Det blifver allt svårare att hafva henne till granne. Man hvarken kan eller vill förstå inom hennes läger, hvarför vi ej kunna gå med på hennes allting omfattande kyrkoprogram och tvetydiga arbetsmetoder. Därtill äro vi dock på grund af språkfrågan betraktade som utländsk kyrka, den där borde absorberas, hvilket lägger sten på bördan. Vi betraktas därför ofta i stort sedt som "ett parti det där allestädes varder motsagdt".

3. Vår kyrkas läge i staten och samhället var under kriget icke det bästa; hennes fiender togo anledning af en för dem passande tillfällighet att göra vår kyrka misstänkt både inför regeringen och folket. Härtill gafs också någon anledning genom samtligas berättigade nit och protest emot all den orättfärdighet, som bedrefs i patriotismens

namn. Många förifrade sig också i sin verkliga eller förmenta rättskänsla och tillfogade sig själfva och vår kyrka skada därmed. Tack vare "The National Lutheran Council", som i rätta stunden kom till för mycket godt i och för vår kyrka, blef mycket af detta missförstånd afskaffadt och lögnerna om vår kyrka oskadliggjorda. Detta skedde och sker ännu genom vår representant i Washington samt "The Lutheran Bureau of Publicity". Vår kyrkas inflytande på staten och samhället är godt, så långt det går. Men det begränsar sig till det indirekta surdegens inflytande. Det är icke i vår kyrkas anda att föreskrifva regeringen och staten, huru de skola styra. Vårt folk har icke heller stått efter ämbetena och sysslorna och icke ofta fått dem sig anförtrodda. Vi kunna icke heller säga, att vi tagit någon särskildt ledande ställning i samhällsförbättringar. I detta vårt land med dess folkstyrelse, *där den regerar, som mest orerar,* torde det icke vara godt och nyttigt i längden för vår kyrka att fortsätta med denna vår exklusiva ställning till staten och samhället.

4. I sitt förhållande till världen intager vår kyrka icke en så bestämd och afgjord hållning, som vore önskligt. Krogrörelsen tolereras bland somliga. Genom sina klubbhus, "parish houses", banketter och världsliga fester gifva många församlingar fritt spelrum åt lättsinnet och flärden. Ställningen till de hemliga sällskapen har också blifvit knäsvag och tvetydig. Med sorg och smärta måste man se, huru mycket af vårt folk i vår tid lefver i denna världen efter ett sätt, som klart nog visar, att de äro af denna världen.

II. Läget inom vår lutherska kyrka i Amerika.

1. *Läran.* När helst läget inom kyrkan kommer till undersökning, så bör sådan undersökning börja med läran. Alla försök före Luthers tid att i den romerska kyrkan träffa läget och råda bot mot dess fördärf strandade på själfva försöket, ända tills Luther visade, att olaget i kyrkan kom an på olaget i läran. Vår evangeliska lutherska lära behöfva vi icke sätta i fråga; den är i vår "Concordia" klart och öfvertygande bevisad och oantastlig. Men på förkunnelsen, framställningen af densamma behöfver vår kyrka hafva ett ständigt vaket öga. Vi ha Gudi lof inga irrlärare ibland oss, vare sig i de teologiska fakulteterna eller bland församlingsherdarna, såsom så bedröfligt är fallet inom andra kyrkor. Men vår kyrkas historia pekar betecknande och varnande på ortodoxismens och pietismens skefheter och manar oss att med fruktan och bäfvan skaffa för vår egen och kyrkans frälsning. Å ena sidan är faran, att läroframställningen kommer ur minnet och boken

bara såsom från en "Edison record", en liflös och därför kraftlös efterhärmning, hvilken, då den härleder sig från rena källor, kan vara både rätt och god i och för sig själf, men saknar beviset och kraften af att genom öfvertygelsen vara införlifvad med läraren. Å andra sidan, där denna brist blifvit upptäckt och öfvervunnen, ligger en annan till vänster, nämligen att man så ängsligt och pinsamt sysslar med lärarens beskaffenhet, att man underordnar läran; att man tager sådan hänsyn till det mänskliga lerkärlet, att man därvid förbiser eller underskattar det gudomliga innehållet. Det är den gamla, — skall jag säga dualism? — striden mellan kött och ande, lag och evangelium, nåd och gärning. Ofta framställes rättfärdiggörelselären så sväfvande, ytligt eller rent af vårdslöst, att åhöraren kunde få det intrycket, att människan kan lefva i synd och ändock vara rättfärdig inför Gud. Huru Paulus bekämpade detta missgrepp mot sanningen i Kristus och ett sådant missbruk af den evangeliska läran, kan man se af Romerabrefvets 6 och 7 kap. m. fl. ställen. Återigen predikas helgelse så ensidigt, att man förbiser, att det är Gud som helgar; och den arma människan pinar sig till döds med egna helgelseförsök utan försoningens grund, utan medlaren Kristus och utan tröstaren den Helige Ande. Denna osunda helgelsesträfvan, där den är allvarlig, åstadkommer en sorg och förtviflan som förer till döden. Och där den icke är allvarlig däremot, förer den till och fostrar den grufligaste egenrättfärdighet. Vi finna båda dessa förhållande bland våra församlingar. Återigen predikas nåden på ett sådant osmakligt sätt utan sälta, att de goda gärningarna uteblifva. Det torde förtjäna att göra en särskild undersökning om, i hvad mån vår framställning af läran om rättfärdiggörelsen af tron allena utan lagens gärningar samt om frälsningen af nåden allena utan gärningar, är skulden till en bristande offervillighet ibland vårt folk. Det är ett lika allmänt som förödmjukande förhållande, att vi stå efter andra samfund, när det gäller uppoffringar.

2. *Det kyrkliga lifvet.* — Här besinna vi då först Guds ord: En människa ser det för ögonen är, men Herren ser till hjärtat, och: det fördolda hörer Herren till, men det uppenbara är för oss och våra barn. Vi röra oss alltså på kyrkans synliga område. Den osynliga kyrkan kunna vi icke framställa. Dock vilja vi gladt och tacksamt bekänna, att det bland oss finnas de, som efter Phinehas exempel nitälska, som efter Moses' och Pauli exempel medla och förebedja inför Herren och som efter den senares föredöme arbeta och offras för sina församlingar.

Likaså finnes det bland oss de sju tusen bland folket, som ej böjt knä för världsguden; som icke äro af denna världen, utan som här lefva *af, med* och för Herren Jesus. Men vi äro dock ofta färdiga att med psalmisten klagande utropa: Fräls, Herre; ty de fromma äro borta, de trogna äro försvunna från människors barn o. s. v. Ps. 12. Köttets begärelse regerar, ögonens begärelse lockar och leder och ett högfärdigt lefverne förvänder vårt folk. Det var nog illa ställdt, innan kriget utbröt. Men medan det pågick och sedermera har det gått allt längre och längre i ogudaktighet. Man lefver epikureiskt och efter den lefnadsregeln: "Låtom oss äta och dricka, ty i morgon måste vi dö." Man förstör sina andliga och lekamliga ägodelar i ett skökolif, bokstafligen och bildligen taladt. Lefnadssättet är öfverdådigt äfven inom kyrkan. Man far efter det jorden tillhörer och förglömmer därvid, hvad som hörer till sin frid. I somliga lutherska kyrkor har man därför släppt in dansen, spelbordeu och klubblifvet. Huru nådemedlen kunna komma till ett rätt bruk med ett sådant församlingslif är svårt att fatta. Man säger, "ja, Herre", till kyrkans lära och förkunnelse, men går icke in på Guds väg, hans råd och arbetsordning. Man skrifver under på kyrkans lära och författning, men läser med begärlighet villfarelser af olika slag. Man värderar fädernas tro och lära, men man far dock oroligt hit och dit efter "nyheterna", därmed tydligt bevisande, att man är utan stadga i tron och utan frid i hjärtat. Fridens väg känna de icke. Botemedlet torde till stor del finnas i något, som nu endast undantagsvis finnes, men som återigen måste återupprättas hos oss, om det någon gång skall blifva bättre ställdt med församlingslifvet, jag åsyftar:

3. *Disciplinen.* Såsom ställningen nu är ibland oss öfvas ingen nämnvärd kyrkotukt, emedan det är så godt som omöjligt. Man får ej stöta någon med tillrättavisning; det är obroderligt och skrymtaktigt handladt. En stor del af vårt kyrkofolk går aldrig eller åtminstone sällan till kyrkan och Herrens heliga nattvard. Dessa utöfva ett skadligt inflytande både på kyrkan och de utomstående. Men så länge de betala kommunikantafgiften, äro de oförvitliga. Med denna ha de mera makt öfver prästen och kyrkorådet än dessa med sin ämbetsmakt öfver dem; ty vill man ej vara belåten med dem, sådana de äro, så kunna de ju utesluta sig själfva från församlingen och det tål icke församlingskassan vid. Vår kyrka har numera icke något bann öfver de ogudaktiga inom henne, men dessa hafva förfärdigat sig ett bann, som de utöfva öfver kyrkan. Är man samvetsgrann i en luthersk församling och öfvar litet tukt, så kan det hända, att en annan luthersk för-

samling i samma stad står färdig att med öppna armar och förledande smicker taga emot den missnöjde. Självsvåld spelar en allt för stor roll ibland oss, både hos präster och folk. Vi ha blifvit af med enväldet, men hotas än värre af mångväldet. Ett laodicenskt församlingsskick är förhärskande bland oss. Detta hindrar oss från att kunna gå framåt med kraft och hinna upp till Kristi fullbordiga ålders mått, enhet i tron samt en målmedveten och framgångsrik verksamhet. En sammanslutning af de särskilda lutherska synoderna blifver allt mer af nöden för ordningens och disciplinens skuld, om församlingarna hvarför sig icke skola arbeta på hvarandras undergång. Det hoppet att kunna lefva fridsamt och samverka på den lösa grunden af blott och bart godt samförstånd håller nog icke längre.

Och nu till slut en kort öfversikt af vårt ämnes senare del:

III. Den lutherska kyrkans i Amerika framtid.

1. Samtiden är oviss nog — ännu mera är framtiden höljd i dunkel. Man kan för resten ingenting veta därom med visshet utom af det, som är uppenbaradt i Guds ord. Där står vår lefnadssaga beskrifven både såsom enskilda människor och som hela folk och samfund. Våra dystra tidsförhållanden mana oss att icke längre fortsätta med det vackra talet om skriftens gudomliga förträfflighet utan att oförd röjsamt skrida till verket med att forska och rannsaka i skriften igen, ty i den är lif. Om vi förblifva trogna mot Jesus, vår Herre och Frälsare, så ha vi ett fast löfte, att vår evangeliska kyrka skall förblifva: dödsrikets portar skola icke varda henne öfvermäktiga. Om i vår evangeliska predikan vi trosvisst och frimodigt måla Kristus den korsfäste och i vår verksamhet med allvar efterkomma befallningen att af folket "göra lärjungar", — icke församlingsmedlemmar i kyrkoboken blott, icke heller helgon i vår egen eller andras fåfängliga inbillning, utan helt enkelt lärjungar, tagna fångna under trons lydnad, så skall vår kyrka bestå, när annat grant och prunkande människoverk ramlar.

2. Vår tid står i Herrens hand. Men försåvidt här nu göres en förfrågan om vår kyrkas framtid, och i hvad mån denna af människor kan vara beroende, så säga vi det som vår enfaldiga mening och öfvertygelse, att vår kyrkas framtid i allra högsta grad är beroende på kyrkans lärare. Det har sagts, att Sveriges historia är en historia om dess konungar. Man kan med lika befogenhet säga, att den lutherska kyrkans historia är en historia om dess lärare. Man tänke bara på Luther och sedan hela den sköna raden af mindre ljus inom vår kyrka i Tyskland, Skandinavien och Amerika. Kyrkans historia bestyrker

det välkända ordspråket, "sådan präst sådan församling; sådan herde sådan hjord." Och då beror det på troheten mest — icke så mycket på de utomordentliga gåfvorna. Hes. 33—34 kap.; 1 Kor. 4: 2; Matt. 9: 38. Trogna *arbetare,* gäller det, och icke folktalare; icke andliga vältalare utan äldste, präster, herdar, som vårda och föda Guds hjord. Joh. 21 kap. Petri förmaning till de äldsta bör ständigt vara vår föresyn i församlingsvården. Mången församling, som var folkrik, blef ödelagd genom pastorer, som ägde oerhörd begåfning såsom folktalare och predikanter, men ringa, eller åtminstone åsidosatta, gåfvor som herdar. Den som en längre tid fortsätter med att predika utan att emellanåt gå ned bland folket och se, hur det står till med ordets hörare, han är lik en fiskare, som ständigt på nytt kastar ut noten utan att sedan gå ut för att se efter, om den fångat någon fisk; eller lik en såningsman, som kastar ut säden utan att bekymra sig om, antingen den växer eller ej. På kateketen kommer det an lika mycket som på predikanten, och på själasörjaren lika mycket som på dem båda. Den ena stora stadsförsamlingen efter den andra, som gjort sig beroende af de utomordentligt begåfvade talarna, hvilkå i egen personlighet utgjorde dragningskraften — den ena efter den andra af sådana församlingar ha fallit isär och blifvit till intet, när den begåfvade predikanten föll undan. Detta säges vara fallet med sådana församlingar, som en lång tid så framgångsfullt leddes af en Josef Parker och bland oss själfva af sådana utmärkta män som Seiss och Spaeth. Må vi därför för framtiden väl besinna, att med predikan allenast uppbygges och vidmakthålles icke våra församlingar, utan med lära och sakrament samt nitisk och trogen själavård. Äfven predikan bör vara själavårdande, hvilket den dock kan blifva endast i så fall, att predikanten gjort erfarenheter och iakttagelser i församlingsvården. I annat fall blifver predikan antingen ensidigt textförklarande eller ock homiletiskt förmanande. Genom enskilda samtal med sitt folk i andliga ämnen får pastorn kännedom om det andliga och sedliga läget i församlingen. Häraf kommer, att predikan icke allenast blifver teoretiskt korrekt utan jämväl ock praktiskt gifvande och intressant.

3. Vi bara hinna med att i räkningen nämna våra skolor såsom viktiga villkor för vår kyrkas framtid. Vi behöfva profetskolor och församlingsskolor, om vi skola kunna behålla, hvad vi ha, och utvidga gränsen för vår verksamhet. Om våra colleges och seminarier förblifva trogna mot församlingarna och tvärtom, så att de förra få tillräckligt understöd i form af medel och ungdom, så bådar detta godt för all

framtid. Ett bättre skolsystem för kristendomsundervisningen i församlingarna är också af behofvet.

På vår lutherska kyrka med afseende både på nutid och framtid vill jag såsom slutord till afhandlingen tillämpa Mordekai's ord till drottning Esther (4: 14): "Hvem vet, om du icke just för en sådan tid som denna har kommit till konungslig värdighet.

"Med Gud och hans vänskap hans ande och ord
samt bröders gemenskap och nådenes bord
de osedda dagar vi möta med tröst.
Oss följer ju herden, oss följer ju herden,
den trofaste herden. Vi känna hans röst."

NYKTRA OCH ONYKTRA ENHETS-STRÄFVANDEN I KYRKAN.

Föredrag vid pastoralkonferensen af pastor A. W. Stark.

ÄMNET är tidsenligt. Det sönderfaller i två delar. Den första delen utgöres af orden "nyktra enhetssträfvanden" och den senare innefattas i denna sats "onyktra enhetssträfvanden." Öfver den första skall jag försöka säga några ord, ja, kanske många, om den senare skall jag söka fatta mig kort.

I sin öfversteprästerliga förbön beder vår Frälsare: "Helige Fader, bevara dem i ditt namn, hvilket du har gifvit mig, på det att de må vara ett såsom ock vi." Joh. 17: 11.

"Hvilket du har gifvit mig", säger Jesus. Då han använder enhetsordet "hvilket" för att beteckna mångfalden, kan man väl sluta, att i Jesu ögon voro många "ett" redan nu. De voro det ock genom tron. Genom den Helige Andes verkan skulle de sammansmälta till ett. Tron skulle vara med äfven här. Att bönen utgår från Jesus är en borgen för, att hvad han beder om skall fullbordas. Det fattades nog mycket i att de ännu voro fullkomligt ett. Sådant fanns, som måste afskiljas och sådant saknades, som måste tillkomma. Då lärjungarna på vägen till Getsemane tvistade sinsemellan, hvem som skulle vara störst, så se vi i denna tvist både högmod och afund, svåra hinder voro dessa för den inre tillväxten och verksamheten i Guds rike. Dessa hinder måste undanrödjas. Efter sin uppståndelse ställer Jesus den trefaldiga frågan till Petrus: "Simon, Jonas son, älskar du mig?" och denne svarar: "Herre, du vet jag har dig kär", den sista gången svarar han bedröfvad. Var väl icke underligt, om Petrus blef bedröfvad, då frågan ställdes trenne gånger till honom, ty den tanken förekom honom nog, att Jesus tviflade på hans kärlek, i synnerhet då Jesus därjämte till-

talar honom med namnet "Simon, Jonas son", hvilket namn påminde honom om hans gamla människa, hvilken hade spelat en så sorglig roll i öfversteprästens palats, och vidare låter honom förstå, att det är den fullständiga, eviga och djupa kärlek han vill hafva, som betecknas med ordet ἀγαπᾶν och därtill personlig tillgifvenhet, vänskap och hjärtlig hängifvenhet som uttryckes med ordet φιλέω. Han kan dock svara ja på alla tre frågorna. Att det var ett uppriktigt "ja" behöfva vi icke tvifla på, äfven om Petrus afgifver det med ett visst misstroende mot sig själf. Bröder, om dessa frågor ställas till oss och det i närvaron af ämbetsbröder, skulle vi hafva mod att svara såsom Petrus? Kanske vi snarare skulle vilja säga som Petrus vid ett annat tillfälle: "Gå ifrån mig, Herre, ty jag är en syndig människa." Petrus älskade Jesus, äfven då han gaf vika för frestelsen, men huru annorlunda blef det icke, sedan han genomgått den luttring, som Jesus åsyftade med orden, "då du varder gammal, skall du uträcka dina händer och en annan skall omgjorda dig och föra dig dit du icke vill." Huru tilltalande äro icke förmaningarna, som komma från den pröfvade och luttrade Petri läppar! Vi anföra här några: "Älsken hvarandra innerligt af ett rent hjärta". "Framförallt hafven en innerlig kärlek till hvarandra, ty kärleken skall öfverskyla en myckenhet af synder". "Gören edra själar rena i sanningens lydnad till oskrymtad brödrakärlek och älsken hvarandra innerligt af ett rent hjärta". "Varen alla endräktiga, medlidsamma, broderligt sinnade, barmhärtiga, ödmjuka". "Såsom lydiga barn, rätten eder icke efter de förra begärelserna i eder okunnighet, utan såsom den helige, som har kallat eder, varen ock I heliga i all eder umgängelse".

Gören edra själar *rena,* varen endräktiga, broderligt sinnade, ödmjuka. Han säger icke: dragen fram och peken på hvarandras brister. Nej icke så, utan älsken hvarandra innerligt, ty kärleken skall öfverskyla en myckenhet af synder. Den som tager dessa Petri förmaningar till hjärtat och ställer sitt lif därefter, således låter hjärtat och vandeln regeras af Guds ord, han har det rätta och nyktra enhetssinnet och hans sträfvan för enhet skall icke blifva fruktlös. Låtom oss akta något närmare på Jesu förbön och däraf lära vidare, huru det skall blifva enhet. Om Jesus ansåg sig böra bedja, att hans trogna måtte vara ett, så böra vi häraf lära att bedja om enhet och nitälskan för densamma. Guds församling är i hans händer, "han som bevarar Israel", säger David, "han slumrar icke, han sofver icke". "Han skall bevara dig för allt ondt", heter det. "Bevara dem i ditt namn", säger Jesus. Härmed har han visat oss till Fadern i him-

melen. När det var mörkt för Luther och det såg ut, som allting skulle brista sönder, fienderna larmade, många af reformationens gynnare öfvergåfvo Luther och det verk han kämpade för såsom en Pirkheimer, en Crotus, en Billicanus med flere andra, så var det dock fast och visst för Luther, att det var Guds verk och att "Guds ord och löfte skall bestå" och därvid höll han sig. Men uttrycket "i ditt namn" innebär ock, att Guds kraftiga ord skulle såsom det väsentligaste medel sammanbinda Jesu lärjungar. Alla försök till sammanbindande verklig enhet utan Guds ord blir blott ett yttre verk, den inre samhällskraften saknas och det kan därför i längden icke bestå. Väl den kyrka, som har ett prästerskap, hvilket gör sig hemmastadt i Guds ord och vid detsamma dagligen närer sina själar och predikar det för de dyrköpta själar, som Herren det samma anförtrott. Herren skall välsigna ordet på lärarnes och åhörarnes hjärtan och sörja för att enheten icke uteblir, hvarom vi ock böra flitigt bedja.

"Jesu, hulde vän, förena
alla dem du samlat har,
som det höfs din hjord den klena
och din sista vilja var.
I din kärlek sammanfoga,
du som idel kärlek är
dina barn rätt när och noga,
som du på ditt hjärta bär".

Vår store förebedjare, som ock är den gode Herden, har får, som ej äro i det rätta fårahuset, de ligga honom ömt om hjärtat och han vill hafva dem in. Han ser dem förskingrade bland sitt eget folk, han ser dem bland hedningarne. Huru skola de samlas till Guds Israel? Nyktra enhetssträfvanden skola åstadkomma det. Herren Jesus har lofvat draga dem. "Dem måste jag ock draga härtill" säger han. Hans tjänare måste förkunna ordet, så att Herren får tillfälle att draga dem och tillfälle att insamla dem. Detta verk har nu pågått i många år ibland oss, ja, i vår egen konferens. Då jag för 47 år sedan kom till en af våra församlingar i västra delen af konferensen, funnos där icke mer än tre pastorer och två i östra delen, om jag minnes rätt. Församlingarne voro ock få och jämförelsevis svaga, men Herren har icke varit overksam. Han har dragit enligt sitt löfte. Han har sändt tjänare, som förkunnat ordet och syndare ha vunnits. Själf är jag en, som Herren vid denna tid och inom denna konferens drog till sig. Lofvadt vare hans namn! Bröder, tröttnen icke, veten att edert arbete i Herren icke är fåfängt!

Nu några ord om den andra delen af vårt ämne: "Onyktra enhetssträfvanden". Sedan det stora kriget nådde sitt slut, ha väldiga enhetssträfvanden satts i gång. Målet är att förena alla protestantiska samfund i landet. Hvem vill säga att de som stå i spetsen för dessa rörelser icke mena uppriktigt?

Hvilka storartade hägringar! Framtiden får utvisa huru det kommer att gå. Vi känna oss väl tillfredsställda öfver vår synodalpresidents uttalande i våra kyrkliga tidningar. Men under det vi icke kunna sympatisera med denna och många andra rörelser, så låtom oss dock bedja Herren, att han måtte leda äfven denna rörelse, "The Inter Church Movement", att den må lända till hans kyrkas fromma.

Men det är inte bara "The Inter Church Movement" och dylika rörelser, som kunna betraktas som onyktra enhetssträfvanden, utan flere andra, hvilka förekomma i den lokala församlingen. Ett och annat exempel må här anföras. Hvad skall man kalla försök, som göras att draga medlemmar till sig från ett kyrkosamfund, som är kändt för ett troget vidblifvande af Guds ord, trogen förvaltning af sakramenten och nitälskan för Guds ära och människors frälsning. I sina försök att draga människor till sig begagnar man sig af lismande ord: "Det är så trefligt och upplifvande i den kyrkan jag går", säger man, "de äro så kärleksfulla. Det är annat än i eder kyrka. Där är så kallt och oeniga äro de. Kom med mig och blif uppvärmd äfven du. Om du gör det, så kan du uppvärma dem i din kyrka och du skall få se huru eniga de blifva". De som så tala ha glömt Herrens ord i Es. 30: 15. "Genom stillhet vorde eder hulpet. Genom stillhet och hopp vorden I starke". Profeten tillägger: "men I villen icke". Ja, så är det. Man vill icke. Hvad Herren vill bryr man sig icke om. Den egna viljan skall vara den afgörande. Hör nu, låt mig gifva dig det rådet: Var stilla inför Herren i bön och ordets flitiga bruk, bekänn honom i den krets han ställt dig, men låt det blifva i enfald och ödmjukhet! Tala icke mycket med dina medmänniskor om kyrkans brister, men så mycket mer med Herren Jesus! Han är sin kyrkas hufvud och ingen ömmar så som han för henne.

Ett annat enhetssträfvande, som måste betraktas som onyktert, går ut på att göra vissa ändringar i kyrkan på olika områden. Man har gamla i kyrkan, trogna medlemmar, som tjänat som diakoner, ja, kanske äfven som trustier en lång tid. De äro icke så stadiga på sina fötter nu, deras råd och omdöme är nog godt, men de komma fram så sakta och ibland litet tafatt. Vore det icke bäst att blifva af med

dem? Vårt samfund har icke handlat på det sättet i det förflutna, utan omhuldat de gamla och gjort bruk af dem i kyrkans tjänst. De gamla med ärekronan, grå hår, som vunnits på rättfärdighetens väg, låt oss vara rädda om dem och visa att vi värdera dem!

Då det gäller verksamheten bland de unga får man vara på sin vakt och akta sig för onyktra enhetssträfvanden. Tidsandan är sådan att man vill hafva roligt och det icke blott på biograferna utan också på ungdomsmötena, ja de finnas, som vilja hafva gudstjänsterna sådana. "Hafven salt i eder och hållen frid inbördes" (Mark. 9: 50). Evangelisten förenar förmaningen om inbördes frid och saltet (världsförsakelsen) och det icke utan afsikt. För fridens bevarande är allvarsordet och sanningsordet nödvändigt. Ungdomen kan icke behållas i församlingen, fostras och förädlas genom roliga möten, huru behagliga dessa än månde vara för köttet. Sanningen och allvaret böra kännetecknа alla möten i församlingen och således äfven de möten, där ungdomen sammankommer; då blifva de också till verklig och varaktig nytta. Det är detta vi söka vinna med våra ungdomsmöten.

DET STORA UPPDRAGET.

Tal vid Kvinnornas hem- och hednamissionsförenings sammanträde fredagen den 14 maj af pastor J. V. Benson.

"Gån fördenskull ut och gören alla folk till lärjungar, döpande dem till Faderns och Sonens och den Helige Andes namn. Matt. 28: 19".

DETTA härliga ord försätter oss till den stund, då Jesus efter fullbordadt återlösningsverk på jorden hade samlat sina lärjungar omkring sig på himmelsfärdsberget. Han skulle nu skiljas ifrån dem. Han skulle nu återtaga den härlighet, som var hans från evighet. Matteus berättar, att "när de fingo se honom, tillbådo de honom". "Och Jesus gick fram och talade till dem och sade: Mig är gifven all makt i himmelen och på jorden. Gån fördenskull ut o. s. v." Nog omgafs vid detta högtidliga tillfälle den kære Frälsaren af den himmelska härlighet, han nu stod färdig att intaga. Nu skulle han säga sina lärjungar ett sista farväl, ett ord, till hvilket de borde vända hela sin uppmärksamhet. Detta sista farväl började han med det stora utomordentligt viktiga ordet: "Mig är gifven all makt i himmelen och på jorden". Här ligger grunden till hela Kristi rike. Åt Jesus är gifven all makt. Han, som steg ned till den fallna världen såsom en tjänarenas tjänare, så ringa, så fattig, så förbisedd, att han måste födas i ett stall, stiger upp igen ifrån jorden till himmelen såsom den där äger all makt i himmelen och på jorden. Den makten var med dubbel rätt hans. Af evighet ägde han den, såsom varande ett med Fadern, och på jorden hade han förvärfvat den genom sitt lif, sitt lidande och sin död för fallna syndare. Han, som för vår frälsning lät göra sig den allra svagaste, står nu

inför sina lärjungar såsom den, som har all makt i himmel och på jord. På grund af denna makt kunde dessa lärjungar tryggt bygga sina förhoppningar på honom. De kunde gå framåt på den väg, han utpekat åt dem, vissa om seger. Det uppdrag, som han gaf dem, var icke ett ringa sådant. "Gån ut och gören alla folk till lärjungar". Hvilket omfattande, hvilket utomordentligt uppdrag! Jordens alla folk skulle dessa elfva fattiga fiskare och tullnärer göra till Jesu lärjungar. Icke ett tiotal af sina jämlikar, icke ett antal af hundra eller tusen, icke ens den ofantliga massan af en million skulle de föra till korset och göra till Jesu lärjungar, utan tusende sinom tusende millioner, ja alla folk på jorden skulle de göra till Jesu lärjungar. Till ett sådant stort uppdrag var det sannerligen nödvändigt, att Jesus förvissade dem om sin makt, ty ingenting mindre än all makt i himmelen och på jorden erfordrades härtill.

Men på hvad sätt skulle detta verkställas? Hvilka utomordentliga krafter skulle därvid sättas i rörelse; hvilka medel skulle brukas? Skulle han komma med väldiga härar, hvilka beväpnade skulle draga fram öfver jorden och lägga folken under Kristi spira, — var det medlet? Nej, långt därifrån!

"Ej kommer han med härar
och ej med ståt och prakt;
dock ondskan han förfärar
i all dess stolta makt".
"Han kommer följd af frid och hopp,
de villade att söka opp".

Nej icke med makt, snille, vältalighetens kraft eller något annat dylikt! Hvad var då medlet, och hvilka skulle utföra det stora uppdraget? — Jesus hade omkring sig på himmelsfärdsberget de elfva fattiga och enfaldiga fiskare och tullnärer, hvilka hade utgjort den trängsta lärjungakretsen omkring honom. Dessa utgjorde hela hären! Och till dessa sade han: "gören alla folk till lärjungar, döpande dem till Faderns och Sonens och den Helige Andes namn, lärande dem att hålla allt det jag har befallt eder". Döpa och lära, — se där medlen! Hvilka svaga, ringa och enfaldiga medel, när de flyktigt och ytligt betraktas! Och likväl, — vi äro själfva vittnen till att genom dessa medel millioner efter millioner blifvit förda till Guds rike; vi äro själfva vittnen till att världen genom dem har fått ett helt annat utseende än den förut hade. Hvarför? Jo, Jesus är med alla dagar intill världens ände.

Detta är det stora missionsuppdraget, som Kristi kyrka måste utföra i dag. På apostlarnes grund. Hörnstenen är Kristus. Döpa och lära. Gån ut, gån ut! heter det till oss. Huru lyda vi Jesu befallning? Ännu har icke det stora uppdraget närmelsevis fullbordats. Ännu vandra millioner i mörker och dödsskuggans dal. Vi hafva ett stort uppdrag:

"Sänd evangelisters skara
som det glada budskap bär:
Herren Sebaot vill vara
själf i spetsen för sin här;
Låt plantera korsbaneret,
detta sanna frihetsträd,
och strö ut din ädla säd.

Lägg med bön i Herrens händer
detta verk; det segrar visst,
Fadern lofvat jordens länder
som ett arf åt Jusu Krist:
därför bed och tro att öknen
blifva skall ett paradis,
Fadern och hans Son till pris".

HEMMISSIONEN.

Tal vid Kvinnornas hem- och hednamissionsförenings sammanträde fredagen den 14 maj af pastor Carl Jacobson.

"Men om någon icke drager försorg om sina egna och isynnerhet om sitt husfolk, han har förnekat tron och är värre än en otrogen".

Så talar aposteln Paulus i sina allmänna föreskrifter till Timoteus, sin sannskyldige son i tron. Orden läsas i Tim. 5: 8. Såsom synes af sammanhanget, syftas här i första rummet på timliga och lekamliga förhållanden, men samma regel håller stånd på det andliga området. En kristen, som ej vårdar sig om de bortkomna af hans eget folk och hans egen kyrka, "har förnekat tron", som är verksam i kärleken, och "är värre än en otrogen", som af den naturliga kärlekens drift sörjer för de sina. Och hvad som här gäller om den enskilde troende, det gäller äfven i fråga om ett samfund. Ett samfund, som icke vårdar sig om de bortkomna af sitt eget folk, "har förnekat tron" och går sin egen upplösning till mötes. De flesta kyrkosamfund hafva ock insett detta och hafva bedrifvit och bedrifva ett rastlöst hemmissionsarbete. Vår egen kyrka i detta land är ju själf en frukt af ett oupphörligt hemmissionsarbete, som fortgått under de senaste 50—60 åren. Fattiga immigranter kommo till detta land och blefvo efter hand insamlade i de nybildade församlingarne; de och deras barn hafva under åren uppfört präktiga kyrkor, prästboställer, skolor, sjukhus o. s. v. De underhålla af egen håg sina pastorer, lärare och andra arbetare; de bedrifva med glädje ett kraftigt missionsarbete såväl här hemma som bland hednafolken. "Af Herren är allt detta skedt och är ett under

för våra ögon". Vi få i all ödmjukhet bekänna inför honom, att vi hafva gjort många misstag och varit försumliga i mycket; men Herren har äfven vändt våra brister till godo. Han har öfverhopat oss med både andlig och timlig välsignelse i utbyte mot de uppofringar, som gjorts för hans skull och i hans tjänst.

Aldrig i världens historia har det missionerats så mycket som i vår tid. Hednavärlden erbjuder ock just nu de härligaste tillfällen för ett fruktbärande arbete, och då vi beskåda fälten här hemma, se vi, huru de redan hvitna till skörd. Det är en gyllene tid för kyrkan. Vi stå vid tröskeln af ett nytt skede med härliga framtidsutsikter. I detta nya skede kommer vår Augustana synod att spela en betydande roll, och det icke minst genom ett fortsatt, mera ifrigt hemmissionsarbete. Men detta kommer att kräfva oerhörda, ständigt oerhörda uppofringar af krafter och medel.

Skall nu vår kyrka verkligen fylla sin plats i den närmaste framtiden och vinna det resultat genom sitt arbete, som Gud väntar af henne, så måste hon först och främst se till, att hon stadfäster och behåller det hon redan äger. Hon har ju de dyra nådemedlen, Guds ord och de heliga sakramenten. Och emedan de hafva i sin renhet och fullhet blifvit trognast bevarade inom den lutherska kyrkan, så borde hon vara den mest lifskraftiga och verksamma af alla kyrkosamfund. Men märk det väl: "Åt hvilken mycket har blifvet gifvet, af honom skall mycket varda utkräfdt". Hon har ock en här af andeuppfyllda herdar och lärare, grundligt och väl utbildade, trogna och nitiska i ämbetets utöfning, hvilka ömma för denna skara af blodköpta själar, som finnes inom kyrkans hägn. Hon har den härligaste kyrkomusik, särskildt hennes oförlikneliga psalmer, och den mest sköna liturgi. Med alla dessa skatter och alla dessa rika förutsättningar för bedrifvandet af ett framgångsfullt arbete borde vår kyrka kunna behålla och stadfästa det hon redan äger. Det är ju en ansenlig skara, dessa 250,000 medlemmar, som hon samlat under de gångna 60 åren. Men proportionen mellan alla de förlorade söner och döttrar, som en gång använde nådemedlen, men som nu alldeles försmå kyrkan och synoden, går, så långt vi kunna se, med hvarje år öfver de förras antal. Vår tillväxt håller icke stånd med befolkningens tillväxt. Det ledarskap bland svensk-amerikaner, som vi ägt och delvis ännu äga i alla andliga och kulturella sträfvanden, kommer med hvarje år att minskas, försåvidt icke vårt missionsarbete genom Guds barmhärtighet och vår trohet blifver ännu mera kraftigt under detta nya skede. Här behöfs ett heligt, evangeliskt korståg, förklaradt af någon hemmis-

sionspersonlighet, som kan taga på sig bördan af de lidanden och mödor ett sådant värf frammanar. Framför allt behöfver hela synoden vakna till insikt i hemmissionsfrågan, om den skall verkligen behålla och stadfästa hvad den redan äger.

Men skall kyrkan växa framåt, så måste hon genom troget, hårdt, tåligt och evangeliskt missionsarbete återvinna en del af hvad hon förlorat. Det måste väl medgifvas, att tusenden gått bort från vår kyrka, af en eller annan orsak. Men alla dessa förluster borde egga oss till nya ansträngningar. I tanken på dessa förluster borde vi besinna två ting: först, vi äro öfvertygade, att äfven dessa, som förlorats, behöfva just det evangelium, hvilket vi förkunna i vår evangelisk-lutherska kyrka. Det skall väl icke på en gång heller af dem glömmas, hvad de ursprungligen lärt och erfarit i den lutherska kyrkan. Man tänke blott på den trånad tillbaka till lutherdomen, som i vår tid börjat röra på sig hos de mera tänkande pastorerna och lekmännen af andra kyrkor, hvarom nästan hvarje synodalmöte vittnar. För det andra, det oroliga samvetet hos de från kyrkan affallna skall dock ej finna frid, förr än det löses vid Kristi kors. Svårare blifver dock den uppgiften att nå de här i landet födda, alltmer ofta odöpta barnen, uppvuxna i okyrkliga hem. Dessa äga sällan någon kunskap i Guds ord. Här få vi en svår mission, vida svårare än vårt grundläggningsarbete i synoden. Men vår sköna visshet, att vi i det hela taget ännu äga ett rent och mäktigt evangelium i vår lutherska kyrka, ställer fram för oss en framtidsutsikt äfven från detta håll. Vårt framtidshopp är obegränsadt, när vi med trons enfald se på Kristi evangelium, Guds kraft till frälsning för hvar och en som tror, äfven för den okyrklige och hans odöpta barn. Vi få icke med förakt gå dessa förbi, såsom så ofta sker, utan med Paulus och alla heliga inför nådastolen gråta för deras skull. Det okyrkliga släktet skall icke kunna vinnas för Kristus af dem, som icke lida djupt och ömt på grund af de vilsegångnas svåra läge. Ju fräckare de okyrkliga äro, ju mer öfning får vår kärlek.

Skall vår lutherska kyrka fylla sin plats i framtiden och tillväxa, så måste en kraftig mission bedrifvas bland de skaror, som ännu stå utom all kyrklig förbindelse, vare sig dessa höra till andra och tredje ledet af de här i landet födda svensk-amerikaner eller äro en del af den ström af nordlandets folk, som ständigt utgjuter sig öfver vårt vidsträckta land. Kyrkan i Sverige har under de senaste åren fått syn på det faktum, att det finnes en äkta luthersk kyrka i Amerika och törs uppmana sina utvandrande skaror att förena sig med en "Augu-

stana" församling. Men tiderna hafva förändrats äfven bland immigranterna. Förr tågade dessa till våra prästgårdar för timlig och andlig hjälp. Det var då hufvudsakligen landtfolket, som utflyttade från Sverige. Nu är det mera stadsbefolkningen. Dessutom hafva frikyrkliga rörelser länge uppammat ett nästan osläckligt hat till statskyrkan och lutheranismen. I gångna tider var vår kyrkas uppgift mer att vaka öfver de anländande och visa dem den rätta vägen. Det togs för gifvet att de ville gå den. Numera måste de vinnas och öfvervinnas. Bittert hat måste i Kristus finna en Starkare än den starke.

Kunna vi lyckas med dessa liknöjda och fientliga människor? Ett missionsarbete bland dessa immigranter har nog icke med sig så ljusa utsikter. Men en förlorad sak kan den dock icke vara. Hafva vi i vår kyrka de skatter, som vi tro oss äga, så skall nog många af dessa kunna vinnas för vår kyrka, isynnerhet om vårt missionsarbete på ett allt kraftigare sätt bedrifves.

Genom vår kyrkas helt engelska verksamhet skall ock en väldig mission kunna utföras bland vårt yngre släkte och i de så kallade blandade äktenskapen. Dessa äktenskaps antal stiger årligen. I de flesta fall betyder det vår förlust. Men fatta vi allvarligare än vi gjort vår engelska missions betydelse, så skola förlusterna kunna blifva mindre bland dessa och bland våra många nyss-konfirmerade ungdomar.

Vi skola icke alls röra vid den inre missionen, vår skolverksamhet och vår barmhärtighetsverksamhet, hvilket allt är en del af vår kyrkas hemmission. Det sagda kan ju åtminstone tjäna såsom en påminnelse om, att vår kyrka har ett stort hemmissionsprogram sig förelagdt. Och ehuru vi tro, att kyrkan inträdt i ett nytt skede, så är nog detta program i stort sedt ungefär detsamma som det, hvilket har följts under det halfsekel som gått. Herren är densamme i dag som i går och desslikes i evighet, och hans frälsningsmedel äro desamma. Det är endast vi, som äro vacklande och omväxlande. I och för sig behöfver Gud alls icke vår synod för att nå vårt folk. Han är oberoende af oss. Men vår framtid beror på honom och på troheten gentemot vår erhållna uppgift. Måtte han fortfarande välsigna vår lutherska kyrka och det arbete, som i och genom henne utföres för fattiga själars frälsning, och göra oss, sina tjänare, allt mera frimodiga och nitiska men på samma gång allt mera ödmjuka och saktmodiga.

VÅR DIAKONISSVERKSAMHET

Tal vid Kvinnornas hem- och hednamissionsförenings sammanträde fredagen den 14 maj af syster Elfrida Sandberg.

HVAD menas med en diakonissa? En diakonissa är en kristen kvinna, som, bevekt af Kristi tvingande kärlek och mänsklighetens nöd, önskar helt uppoffra sig till tjänst uti hans nåderike härnere. Olikt den katolska klostersystern lefver hon ej genom något bundet löfte afskild från världen. Nej, diakonissans tjänst är frivillig och hennes arbetsfält är ute i världen. Hon har frihet att lämna sin kallelse, om hon så skulle önska. Är hennes egen familj i behof af hennes tjänst, söker alltid diakonissanstalten att ge henne tillfälle därtill.

Hvarför bär diakonissan en särskild dräkt. Dräkten är för systern en ständig påminnelse om i hvems tjänst hon står. Den introducerar och skyddar henne uti hennes arbete, den är praktisk och ej beroende af den ständiga omändringen uti modet.

Hvar erhåller en diakonissa sin utbildning och hvaruti består den?

Hon erhåller sin utbildning vid dikonissanstalten. Vid vår anstalt i Omaha ha vi sjukhus, ålderdoms- och invalidhem, tvenne barnhem samt diakonisshem. Å dessa olika afdelningar erhåller den nyanlända systern, under äldre systrars ledning och uppsikt, sin fostran.

Å vårt sjukhus erhåller hon ungefär samma utbildning som sjuksköterskor. På ålderdoms- och invalidhemmet får hon öfva sig att sköta de gamla och orkeslösa såväl som i skötseln af ett sådant hem. Vi ha rum för 22 invalider å vårt "Nazareth". Kanhända just på detta hem få vi vår bästa öfning uti tålamod. Åldern här varierar emellan 15—90 år. De flesta af våra invalider äro krymplingar, många hjälplösa som små barn. Några af dessa skyddslingar äro unga, flertalet medelålders. I de flesta fall är det först när allt annat blifvit försökt, som de komma till oss. Ännu ha de dock ej uppgifvit hop-

pet om hälsans och lemmarnas återställande. Här kanhända de ändtligen skola finna hjälpen. Så länge *hoppet* finnes, är det ej så svårt, men när de förstå, att *obotlig,* det är för dem, då blifva de ofta slöa, eller hvad värre är, bittra mot både Gud och människor. Dock ha vi sådana hos oss, som känna sig mycket tacksamma mot både Gud och människor för ett hem sådant som vårt. De försöka också då att hjälpa till med hvad de kunna. En man, som varit hos oss i många år, (han blef krympling i ungdomens dagar) är snart sagdt oumbärlig för oss. När blott dessa obotligt sjuka få klart för sig, att för dem finnes också en uppgift i lifvet, känna att *de* också kunna vara till gagn, blifver snart deras lif bra mycket lyckligare.

Mycket göres också å detta hem för att förebygga enformigheten. Personhiss finnes, så skyddslingarna kunna forslas från den ena våningen till den andra. Hvarje våning har tvenne verandor. Stora gräsplaner och planteringar omgifva hemmet; somliga tillbringa också hela dagarna ute i det fria under den varma årstiden. Högtiderna lägges stor vikt vid å alla anstaltens afdelningar, födelse- och bemärkelsedagar ihågkommas. Ack, att vi kunde gifva stämma åt den sanningen: "Ingens nöd är såsom invalidernas nöd, ingens nöd sådan som de hjälplösas nöd." Vi som själfva äro i besittning af hälsa och krafter, kunna aldrig högt nog uppskatta arbetets välsignelser, aldrig heller förstå sysslolöshetens kval.

Barnhemmen äro de gladaste och lifligaste platserna å vår diakonissanstalt. Vi ha tvenne sådana, ett för de mindre, ett för de äldre barnen. Ha rum för en 35 barn. En diakonissa förestår hvarje hem. Under deras ledning erhålla yngre systrar utbildning uti barnavård, såväl som huru ett sådant hem bör förestås. Flertalet utaf barnen äro små; när jag lämnade barnhemmet, hade vi 6 under 2 år, många under skolåldern.

Å invalid- och ålderdomshemmet såväl som å barnhemmen äro vi beroende af frivilliga gåfvor. Flertalet af våra skyddslingar här kunna ej betala något, de flesta af de betalande förmå ej heller att betala full afgift. Hitintills har dock ej något fattats oss. De flesta af patienterna i sjukhuset äro betalande; men äfven här få vi ofta räcka obemedlade personer en hjälpsam hand.

Å vårt diakonisshem få vi öfva oss uti de vanliga sysslorna uti ett hem. En diakonissa måste förstå sig på, huru ett hem bör skötas; ofta måste hon undervisa andra uti detta. De systrar, som komma att förestå anstalter af olika slag, måste själfva vara dugliga "housekeepers." Det andra året, vi vistas vid anstalten, genomgå vi en åtta

månaders teoretisk kurs uti sådana ämnen, som en diakonissa behöfver vara hemmastadd uti.

Hand i hand med den praktiska och teoretiska undervisningen går en religiös fostran, denna senare under föreståndarens ledning. En diakonissa får aldrig glömma, att hon är en Herrens tjänarinna; hon fostras för att tjäna honom uti en lidande och behöfvande mänsklighet. Uti all hennes barmhärtighetsutöfning måste *själen* i barmhärtigheten vara barmhärtighet emot själen. När vi i sjukhuset vårda kroppen och nogsamt följa läkarens föreskrifter häruti, få vi aldrig glömma, att den sjuke också har en själ, som behöfver vård, den måhända är i behof af ännu större tillsyn än kroppen. Vi ha en läkare för själen, som också gifvit och gifver föreskrifter, dessa måste också åtlydas. Nog behöfver man komma ihåg under sin utbildning uti invalid- och ålderdomshemmet, att det är människor med odödliga själar, som vistas här. För dessa har oftast lifvet blifvit en tung börda, bitterheten vill så gärna slå rötter här, om de ej få syn på den Gud, som är kärleken. Under det vi i barnhemmen vårda de små och fröjda oss öfver att se dem växa upp till duktiga gossar och flickor, få vi aldrig glömma, att dessa också höra himmelriket till. De måste också fostras till trogna medlemmar uti detta rike.

Lärotiden för en dikonissa är 4—5 år. Ingen afgift fordras. Efter de första sex månaderna erhåller hon ett årligt anslag, väl ej så stort men dock stort nog för att reda sig på, om man ej har allt för stora fordringar på lifvet. Vid sjukdom eller om systern annars blifver oförmögen till arbete, vårdar sig anstalten om henne. Hvar hennes arbetsfält än må blifva, förblifver hon en medlem af sin anstalt och äger här ett hem.

Redan hemma vid anstalten finnes ett vidsträckt arbetsfält för systern, dock är det ej det enda. Flera systrar förestå anstalter inom vår synod, såsom barnhem, ålderdomshem, flickhem, sjukhus o. s. v. Dessutom äro flera af våra systrar anställda såsom församlingsdiakonissor å olika platser inom vår synod. Där besöker och vårdar sig systern då om de sjuka, de fattiga, de hjälplösa och innestängda. Uti söndags- och kristendomsskolan har församlingssystern ett stort arbetsfält. Dessutom biträder hon sin pastor uti sådant arbete, hon anmodar henne om. Uti församlingsdiakonien kommer systerns mångsidiga utbildning henne väl till pass. Oftast är det hon, som får blifva den förmedlande länken emellan dem, som kunna gifva hjälp och dem, som behöfva emottaga hjälp. Diakonissan kan ej alltid själf gifva den hjälp, som behöfves, men hon kan undervisa och intressera andra uti att

hjälpa. Ofta kan hon hjälpa den behöfvande att hjälpa sig själf. Många bekymmer blifva henne anförtrodda, många lidande och mycken nöd får hon bevittna. Ofta får hon känna, huru hon själf brister uti takt, finkänslighet, tålamod, tro och hopp. En församlingsdiakonissa behöfver ormens list och dufvans enfald, stark tro på Gud och aldrig får hon förlora ur sikte, att huru djupt fallen människan, hon kommer i beröring med, än är, bär hon dock inom sig gudsbelätet, ursprungligen var hon ämnad för himmelriket.

Men det är ej blott på hem- och inre missionens fält, som diakonissor äro anställda. I Kina arbeta f. n. trenne Augustana-diakonissor. Begäran om systrar för Indien har ock erhållits, men ännu har ingen kunnat sändas dit.

Vårt allra största behof å vår anstalt är flera systrar. Skyddslingar af olika slag äro vi öfverhopade med. Kallelser från olika anstalter och församlingar erhållas ständigt. Gärna ville vår anstalt bifalla begäran om systrars erhållande, om den blott hade några att sända. Den kan dock ej tillverka sådana, men om församlingarna inom vår synod vilja sända diakonissämnen, då kan den utbilda dessa. Våra pastorer och missionsföreningar kunna göra mycket för att väcka intresset för diakonisskallet. Anstalten står gärna till hands med upplysningar. Säskildt må vi dock bedja skördens Herre, att han må sända arbetare på detta fält, helgade personligheter, som äro villiga att låta sig fostras.

Uppoffringarna äro ej större i diakonisskallet än i någon annan kallelse; såsom kristna har ingen af oss rättighet att lefva blott för sig själf, en kristen vill lefva för honom, som lidit och dött för oss.

Hvarför är det en sådan brist på arbetare hos oss protestanter? Katolikerna behöfva ej klaga såsom vi. Tusentals af deras systrar arbeta inom detta land. Hvad det betyder för deras kyrkas framgång kunna vi lätt förstå.

Se på denna världens barn, huru de uppoffra och arbeta för sin lifsåskådning. Ej behöfva de klaga öfver brist på entusiastiska arbetskrafter? Ej heller behöfva vi förundra oss öfver, om de undrande fråga: "Är det något bevändt med kristendomen?"

Jag är glad öfver att få framställa diakonissaken här. Måtte mera intresse för densamma växa fram inom New York-konferensen, måtte unga kvinnor uti vår konferens känna sig manade att välja diakonisskallet som sin lifsuppgift!

Gif dig i tjänande kärlek ut, du som druckit ur lifvets källa, du som smakat att Herren är god, du som funnit förlåtelse, rening uti hans

heliga, dyra blod! Ingen annan kan tjäna, ty utan att Kristi kärlek är drifkraften, tröttnar man snart i diakonisskallet såväl som i hvarje annan tjänst uti Guds rike.

Sök att vittna om honom på färden! Peka i enfald uppå Guds Lamm! Vi kristna måste vara bref, som kunna läsas och förstås af vår omgifning. Vår tid behöfver en kristendom, som ej består blott i ord utan också i gärning.

Visa någon, som irrar vilse, hän till korsträdets helga stam! Huru många irra ej vilse härnere! Äga vi kristna ljusets halt, som lyser andra under det, att det själf förtäres; eller är det månne därför vi blifva sådana dåliga ljus, emedan vi äro så rädda för att själfva förtäras?

Plocka törnen från någons vägkant, torka af någon lidandets tår, säg ett ord om honom, som *ensam* kan läka svidande hjärtesår! En diakonissa får se lidande af mångahanda slag, många törnen finnas, som behöfva bortplockas, huru skulle vi ej komma till korta uti allt, om vi ej kunde visa till honom, som ensam kan läka svidande hjärtesår.

Lef för Jesu räkning allena,
gif dig i tjänande kärlek ut,
lätta bördan, där tungt den trycker,
lön så härlig du får till slut.

VÅR MISSIONSVERKSAMHET

Tal vid Kvinnornas hem- och ehdnamissionsförenings sammanträde fredagen den 14 maj af föreningens ordförande, fru Felix V. Hanson.

VI HA hört ganska mycket i afton om den kristliga kärleksverksamheten och missionen. Vi tro, vi få höra mycket i dessa ämnen, dock borde vi ofta tänka på vårt stora uppdrag, gifvet oss af Herren Jesus själf — att verka medan dagen är — ty vi äro merendels tröga och liknöjda, då det gäller Guds rike.

Syster Elfrida har i afton talat om diakonissverksamheten och dess betydelse för vår kyrka; vi som haft tillfälle se och erfara diakonissans arbete i församlingen, tacka Gud af allt hjärta för en sådan verksamhet. Vi borde på det allvarligaste uppmuntra våra kristligt sinnade unga kvinnor att tänka på denna kristliga verksamhet, att om Herren så vill, ägna sina lif i Herrens tjänst. — Säkert är, att den kristliga verksamheten befordras i våra församlingar genom diakonissans närvaro och arbete. Det ha vi på många sätt erfarit i Jamestown, där syster Elfrida nu är anställd.

Och hvad skola vi säga om missionsverksamheten, de väldiga hednafälten, som länge sedan hvitnat till skörd. Skall icke Guds församling lyda Mästarens befallning att gå ut i hela världen och göra alla folk till lärjungar. Här hafva vi kvinnor äfven ett viktigt arbete att utföra, och vår förening inom synoden har redan gjort *ganska mycket trots allt det motstånd, af kortsynta människor* vi fått röna; vi kunna göra ännu mycket mera, därför låtom oss icke tröttna uti att göra det goda. Ett stort fält hafva vi också, då vi tänka på "Hemmissionen", vårt eget älskade land och vårt eget älskade folk. Flertalet står ännu utom kyrkan, de allra flesta vandra ännu utan Jesus, således på den orätta vägen, ty de, som icke vandra efter Herren Jesus — äro på orätt väg, ty han allena är vägen, sanningen och lifvet. Må vi ännu ifrigare

än förut verka för hemmissionen; församlingen får inte sluta upp med hemmissionen —, ingen får säga: "Jag har gjort nog nu, allt hvad jag skall göra eller är skyldig att göra. Nej, mina vänner, "Jesus har befallt oss att verka, medan dagen är, ingen lön förrän arbetsdagens slut.

Så ha vi ännu en gren af missionen, som vi kalla inre missionsverksamheten, vår egen församling, stad, vårt eget folk omkring oss, det är också ett stort och viktigt fält. Det finnes så många, som behöfva vår hjälp här i vår egen omgifning, fattiga nödställda barn, människor, som råkat i nöd, försyndat sig på något sätt; ett vänligt ord, ett varmt kristligt intresse kan göra underverk. När vi göra detta, följa vi Mästaren i spåren. Han gick omkring, gjorde väl och hjälpte alla, ofta talade han till många på en gång, men i de allra flesta angifna gångerna, talade han till enskilda: kvinnan vid brunnen — Sakkeus — Levi vid tullen — lärjungarna o. s. v. Han tog alltid tillfället i akt att föra människor till sanningen, och så skola vi göra. Kristi kyrka i dag behöfver framför allt sådana medlemmar, medlemmar, som äro:

trogna uppriktiga bekännare, sådana som icke blygas för Jesu namn;

verksamma kristna, icke drönare, de som säga "ja, Herre", men göra intet;

sanna missionens vänner, de som skåda det stora fältet, icke blott sin egen församling;

uppoffrande kristna, de som uppoffra tid och penningar för att befrämja Kristi rike.

Då vi nu i afton ha haft ett sådant skönt möte och hört så mycket om missionen och sann kristlig verksamhet, må vi bedja vår dyre Frälsare, att han måtte välsigna sitt ord på allas våra hjärtan, så att vi i detta nya kommande konferensår kunna ännu ifrigare och med större framgång verka Herrens verk.